

BARNABAS
İNCİLİ

İS
İNCİLİ
KİTAPLARI

BARNABAS İNCİLİ

YAYIN NO: 534

BARNABAS İNCİLİ

Özgün Adı: *Jesus, A Prophet of Islam*

© Bilge Kültür Sanat Yayın Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 16228

1. Basım, Ocak 2013

ISBN: 978 - 605 - 5261 - 34 - 4

Yayın Yönetmeni: *Ümit Derinöz*

Editör: *Seyfettin Oğuz*

Kapak: *Kenan Özcan*

Baskı: *Yaylacık Matbaası*

Litros Yolu Fatih San. Sit. No: 12/197-203 Topkapı-Istanbul

Tel: (0212) 612 58 60

Kapak Baskı: *Saner Matbaacılık*

Cilt: *Yedigün Mücellithanesi*

BİLGE KÜLTÜR SANAT

Nuruosmaniye Cad. Kardeşler Han No: 3 Kat: 1 34110 Cağaloğlu / İSTANBUL

Tel: (0212) 520 72 53 - 513 85 04 Faks: (0212) 511 47 74

bilge@bilgeyayincilik.com www.bilgeyayincilik.com

BARNABAS İNCİLİ

İngilizceden Çeviren
Mehmet Yıldız

Önsöz ve Notlar
Ali Ünal

TAKDİM

Ey kitap ehli! Dininizde aşırılığa kaçmayın. Ve Allah üzerine Hak'tan başkasını söylemeyin. Meryem oğlu İsa Mesih ancak Allah'ın Resulü ve O'nun kelimesidir. Meryem'e attığı ve kendinden bir ruhtur. Allah'a ve resullerine iman edin ve "Üçtür" demeyin. Vazgeçin, bu hayrınızadır. Muhakkak Allah tek bir ilâhtır. Uzaktır. O kendisinin oğlu bulunmasından; O'nun içindir ki göklerde ve yerde olanlar. Vekil olarak, şahit olarak Allah yeter. Mesih, Allah'a kul olmaktan asla çekinmez ve yaklaştırılmış meleklerde.

Allah Meryem oğlu Mesih'tir diyenler; andolsun ki kâfir olmuşlardır. Meryem oğlu Mesih'i, annesini ve yerde olanları hep helâk etmek irade etse, kim Allah'tan bir şeye malik olabilir.

Andolsun ki Allah, Meryem oğlu Mesih'tir diyenler kâfir olmuşlardır. Oysa Mesih; ey İsrailoğulları Rabbim ve Rabbiniz olan Allah'a ibadet edin, öyle ki kim Allah'a şirk koşarsa muhakkak Allah ona cenneti haram etmiştir ve onun varacağı yer ateştir. Ve zalimlerin yardımcısı yoktur, demişti. Muhakkak Allah; üçün üçüncüsüdür diyenler de and olsun kâfir olmuşlardır.

"Ben onlara sadece 'Benim ve sizin rabbiniz olan Allah'a ibadet edin' diye bana emrettiğini söyledim. İçlerinde bulunduğum sürece onlar üzerine şahittim. Ne vakit ki beni vefat ettirdin, sen üzerlerinde gözetleyici oldun. Ve sen her şey üzerinde şahitsin."

"Muhakkak Allah katında İsa'nın durumu Âdem'in durumu gibidir. Onu topraktan yarattı. Sonra Ona 'Ol' dedi ve oluverdi." (Kur'an-ı Kerim'den)

Barnabas İncili diğer İncil'lerden ayrı bir özelliğe sahiptir. Uzun bir araştırma neticesinde tercümeyle ilâve olarak önsöz ve dipnotları koyduk ve diğer İncil'lerle karşılaştırma yaptık.

1982-1983 yıllarında Doğu Anadolu yöresinde bir mağarada Hz. İsa aleyhisselama inmiş olan İncil'in orijinal dili olan Aramice olarak yazılmış bir nüsha bulundu. Bulunan bu nüsha basına yansıyınca, önce emniyet el koymuştu, çünkü basın bahsedince malum olan oldu. Türkiye'de ihtilal olmuş, askerî hükümet iş başına geçti. Batı dünyası Türkiye ile her zaman olduğu gibi bu dönemde de her yönüyle çok yakından ilgilenmektedir. O tarihlerde Emniyet Genel müdürlüğü yapmış olan ve yakinen tanıdığım zatı muhterem bu eserin ilk iki sayfasını incelettirmek üzere Boğaziçi Üniversitesi'ne gönderir. Üniversitede kitabın dili ve içeriğinden ziyade kullanılan malzemenin tarihi laboratuvar incelemeleri neticesinde kâğıt ve mürekkebin yaklaşık 1800 yıllık olduğu tespit edilir. Bunun bir de içeriğini inceletelim derler. Malumdur ki o dönemin yaşayan dillerini dünyada çok az insan bilir. Beraber çalıştığımız Almanya'da profesör olan aynı zamanda Boğaziçi Üniversitesi'nin de Arapça, Süryanice, İbranice birçok dillerin anası olan Aramice'yi bilen Hamza Hoca ile beraber incelediğimizde şu yayımladığımız eserin aslı olduğu kanaatimizdir. Esere daha sonra Genelkurmay Başkanlığı el koymuştu. Ne kadar uğraştık ise bir mikro filmi alalım diye başarılı olamadık. Değerli okuyucularımız, şimdi Hristiyanlık tarihi, Barnabas İncili ve diğer İnciller'le ilgili geniş bilgiyi, kitabın önsöz, dipnot ve sonsöz açıklamalarında bulacaksınız.

Editör: Seyfettin Oğuz

ÖNSÖZ YERİNE

I

HRİSTİYANLIK¹, DÖRT KANONİK İNCİL ve BARNABAS İNCİLİ

İnsanın yeryüzü hayatı ‘ferdî’ ve ‘toplumsal’ -toplumsal derken, insanî ve tabii tüm çevreyi kastediyoruz- olmak üzere iki yön arzeder. Ferdî yön, her ferdin tek tek kendi içinde olgunlaşmasını, İslâmî tabirle, dıştan içe, nefisten ruha hicreti ve bu uğurda mücahedeyi ifade eder. Bu yüzden beşerî olsun, ilâhî olsun, her iki din (veya, nicel çokluklar nedeniyle ‘dinler.’) Öncelikle insanın bu yönüne eğilirler. Çünkü toplum tek tek fertlerden oluşan canlı ve dinamik bir varlıktır, yani bireylerinin canlılığı ve dinamikliliği oranında toplum da canlı ve dinamiktir. Şu hâlde, her şeyden önce hedeflenen topluma göre, ferdi yetiştirmek büyük bir öneme sahiptir.

El-İslâm’a göre insan ruh, beden ve nefis üçlüsünden oluşur. Bu üçlü birbiriyle öylesine girift bir bağlantı içindedir ki, biri diğerinden ayrıldığında insan ‘kâmil insan’ olma özelliğini yitirir. Ve bu üç unsurun karşılığında insanda üç meleke vardır: El-akl (kalb), irade ve kelâm. İnsandaki bu üç melekeye Allah’ın öncelikle şu üç sıfatı hitap eder: İlâhlık, rablik, meliklik. Son olarak, El-İslâm’ın da üç mertebesi, üç basamağı, üç tamamlayıcı ögesi vardır: İhsan, iman, islâm.

1 Temelde her resulün getirip tebliğ ettiği din; El-İslâm’dır. Hristiyanlık; bunun sonradan aldığı şeklidir. Biz açıklık bakımından ‘Hristiyanlık’ kelimesini kullandık.

İnsanı bu üç noktadan eğitip, kâmil hâle getirmek için görevlendirilen mürşidlerin nitelik ve görevlerini ve kâmil insan toplumunun oturduğu temelleri Kur'an'ın şu iki âyetinde görürüz:

“İşte, size kendinizden size âyetlerimi okuyan, sizi arıtan ve size Kitabı ve hikmeti öğreten ve size bilmediklerinizi öğreten bir resul gönderdik” (Bakara 2/151)

“Andolsun, resullerimizi apaçık delillerle gönderdik ve beraberlerinde insanlar tam bir adaletle ayakta kalsınlar diye Kitabı ve mizanı indirdik. Ve kendisinde büyük bir kuvvet ve insanlar için faydalar bulunan demiri indirdik; Allah gıyabta kimin kendine ve resullerine yardım ettiğini bilsin diye. Muhakkak Allah güçlüdür, azizdir” (Hadid 57/25)

Demek ki, insanın öncelikle ‘âyetler’e ihtiyacı vardır; bu âyetler, Kur'an'ın ifadesiyle ‘afakî’ ve ‘enfüsî’dirler. Yani, Kâinat nefsinden ruhuna, yerlerden göklere, fizikten fizik ötesine hicret etmeye, bu uğurda mücahede etmeye hazır insanlar için bir yol, bir merdivendir. Kâinattaki her nesne, her olay, her olgu, kısaca ‘Meşiet-i İlâhî’nin ürünü olan her şey bu yolun işaretleri, bu merdivenin basamakları durumundadır. Bundan ayrı olarak, Allah’ın insanın ‘fitrat’ma yerleştirdiği ‘âyetler’, yani ‘enfüsî’ âyetler tıpkı kâinattakiler gibi insan ruhuna, Rahman’ın Arş’ma ulaşmada işaret ve basamak görevi yaparlar. Dıştaki, âfâktaki seyri enfüsteki, seyir anlamlandırır ve tamamlar. Bu yüzden, her resulün, her yol göstericinin, her mürşidin birinci ve aslî görevi insana bu âyetleri tanıtmak, Kur’anî ifadeyle âyetleri okumaktır.

İnsan, Kur'an'ın sık sık vurguladığı gibi Allah’a kul olabildiği ölçüde; ilâh, rab ve melik olarak Allah’ı kabul edebildiği gibi, hevasını; şeytanın ve şeytanî niteliklerinin etkisiyle aslında dünya hayatını yaşamasının öğeleri olan birtakım ihtiyaçları tutku hâline getirerek nefsinin ve arzularının ilâh, bunun sonucunda birtakım insanları da rab ve melik kabul edebilir. Onun hevası doğrultusunda attığı her adım âyetlerin kalbe

giriş pencereleri olan işitme (sem'a) ve görme (basiret) melekelerini kapar ve âyetler karşısında insanı sağır ve kör hâline getirebilir. Bu yüzden, âyetlerin insan üzerinde etkili olabilmesi, bir başka deyişle fitratla özdeş enfüsî âyetlerin âfâkîlerle birleşip özdeşleşebilmesi için insanı tutkularından, heva ve hevesinin iğvalarından alıkoymak gerekir. Her yol göstericinin yaptığı ve yapması gereken budur, bu olmuştur. İnsan, hevasına kapılmadan, tutkularına kul olmadan ve âyetleri dinleye dinleye kendini, nefisini arıtır, arındırır. Bunun yolları namazdır, duadır, zikirdir, tefekkürdür, murakabedir, infak, sabır, şükür, zühd, vera, oruç vs.dir.

Kısaca, El-İslâm önce bir tasdik ve kabul niteliğinde 'iman'la insanlara sunulduğunda her şeyden evvel noktalar üzerinde durur ve ayrıca şunları da emreder:

“Ebeveyne ihsan; akrabaya, miskine ve yol oğluna (yolda kalmışlara) hakkını verme, saçıp savurmama, cimrilik etmeme, çocukları öldürmeme, zinaya yaklaşmama, kimseyi öldürmeme, kimsenin malına yaklaşmama, ahde vefa, yalan söylememe, ölçü ve tartıda asla hile yapmama, ilmi olmayan konuda söz söylememe, böbürlenmeme, sözün en güzelini söyleme” vs.

Bu şekilde âyetlerle ve sürekli bir 'mücahede'yle nefisini arıtan insana bundan sonra Kitabın, hikmetin ve daha başka bilmediklerinin bilgisi sunulur.

Bir ekine benzetebileceğimiz ilim, ancak arınmış nefislerde, 'natıka' hâline gelmiş nefislerde, kısaca kirletilmemiş kalplerde kök salar ve yemesi tatlı meyveler verir; hatta, ancak böylesi kalpler ilmi alabilir ve ilimle insanlara yararlı olabilir.

Böylece arınmış ve ilmi kazanmış insanlardan bir toplum meydana geldiğinde, Allah onlarla 'malları ve canları' karşılığında cennet vermekle bir alışverişe girer. Bunun adı Kur'an'da 'biat'tır. Biattan sonra insan hayatını toplumsal açıdan yönlendirici hükümler inmeye başlar ki, bu dönem Kitabın Demir tarafından mizan çerçevesinde uygulanma dönemidir.

Şu kadar ki, birinci dönemde gerekli olan ‘ameller’in bazıları bu dönemde de asla geçerliliğini yitirmezken, bazıları mutlaka uyulması gerekli ‘ahkâm’ hâlini alır. Sözgelimi, ‘akrabaya, yol oğluna, miskine hakkını verme’ mutlaka yerine getirilmesi zorunlu bir göreve dönüşür. Zina, karşılığında had (ilâhî ceza) gerektiren bir suça dönüşür. ‘Katl’; kısas gerektiren bir başka suça dönüşür. Bir başkasının malına yaklaşma, karşılığında yine had gereken bir başka suça dönüşür vs...

Bu dönemde bu ‘ahkâm’ın titizlikle uygulanması gerekir. Bu noktada, tarihte ufak bir farklılığa rastlıyoruz ki, bazı dönemlerde bazı şeyler haramken bazen haram olmayabiliyor veya suçlar karşısındaki cezalarda ufak tefek değişiklikler olabilir; ama bunlar temelden çok, fûrûa (dallara, ayrıntıya) taalluk eden meseleler olmaktan öte bir anlam ifade etmemektedir.

Bu şekilde kurulan İslâm binasının devamı için, yine birinci dönemdeki âyetlere kulak verme ve tezkiye olmuş nefislerin yeniden kirletilmemesi işi çok daha büyük bir önem kazanmaktadır. O kadar ki, insanların gerek ikinci dönemde ahkâmı uygulamakla ve gerekse bu dönemde ahkâmı korumakla ilgili ulaşımları gereken kemal noktasını Kur’an şöyle açıklar:

“İman eden ve iyi işler yapanlara, hakkıyla sakınıp iman ettikleri ve iyi işler yaptıkları, sonra yine hakkıyla sakınıp iman ettikleri, sonra da hakkıyla sakınıp yaptıklarını, ellerinden geldiğince güzel yaptıkları takdirde (haram kılınmadan önce) tattıklarından dolayı günah yoktur. (Önemli olan inandıktan sonra iman ve iyi amelde sebattır.) Allah iyi ve güzel yapanları sever.” (Mâide 5/93)

İşte, İslâm binasını ahkâmla kurmak kadar, belki ondan daha da çok, onu korumak zordur. Bu dönemde gelen fetihlerin alttan ve üstten nimetler yağdırmaya başlamasıyla işgalara ve günahlara sabırla nimetlere şükür, ilk dönemdeki işkencelere sabırdan daha güç hâle gelir. Bu bakımdan, özellikle bu dönemde asıl olana ilişkin âyetleri dinleme ve tezkiyeyle ilişkin kurallar daha bir önem kazanır. Çünkü, Kur’an’ın

da ifadesiyle, dinin tamamlanmasıyla kâfirler dinden ümitlerini kesmiş olurlar; artık korkulması gereken kâfirler değil, Allah'tır. (Mâide 5/3) Yani 'ihسان' mertebesini kazandıran üçüncü derecede takva ve imanı, bütünüyle işler hâle gelmiş akıllı (kalp) koruma bu zamanda son derece önemlidir.

İsrailoğulları'nın Hz. Musa'nın risaleti döneminde Mısır'da ve çölde geçirdikleri "**namaz ve sabırla istiane**" dönemleri '**kanun**' anlamına gelen '**Tevrat**'ın alınmasıyla 'ahkâmı uygulama' dönemine intikal etmiş ve ardından Yuşa bin Nun, Hz. Davud ve Hz. Süleyman bin Davud zamanları da fetihlerle nimetlerin saçıldığı dönem olmuştu. Bundan sonra gelen peygamberlerin, rabbanilerin ve 'ahbar'm görevi Tevrat'ı, Kitabı korumak ve onunla hükmetmek, bu amaçla da "emr bi'l-ma'ruf ve nehy an'il-münker"e azami riayet etmek, müslümanların (İsrailoğulları'nın) görevi de bunların izinde Kitabı uymak ve günahlara dalmamak, nefislerini heva ve şeytandan korumaktı.

"Muhakkak Biz kendisinde ve nur olan Tevrat'ı indirdik. İslâm olmuş nebiler Yahudi olanlara onunla hükmederlerdi. Rabbaniler ve ahbar da Allah'ın Kitabından korunmasına memur olduklarıyla (hükmederlerdi) ve onun üzerine şahittiler. İnsanlardan korkmayın, Ben'den korkun ve âyetlerimi az bir fiyat karşılığı satmayın. Kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar kâfir olanlardır" (Mâide 5/44).

Tevrat'la hükmetmemek, hükmetmeyi küfür sınırına taşıyan bir suçtu; ahkâmın böylesine önemi vardı İsrailoğulları'nda. Ne var ki, zamanla Kitabı koruması gereken ahbar (âlimler, aydınlar) bozuldu; dünyevî çıkarlar karşılığı Kitabı uygulamamaya, onun hükümlerini az bir fiyat karşılığında değişmeye başladılar. Nebilerinin sözlerini dinlemedikleri gibi, halkla ve hatta puta tapıcılarla bir olarak pek çoklarını katlettiler. "*Şeriatı değiştirdiler, herkese aynı şekilde uygulamadılar; kendileri ona hiç mi hiç uymadılar; keyiflerince yorum ve tahriflerde bulundular. Helâl ve haram sınırlarını çiğnediler,*

helâli haram, haramı helâl yaptılar. Bunlara uyan halk da bu noktada onları 'rab' kabul etme ve dolayısıyla Allah'a şirk koşma durumuna düştüler." (Tevbe 9/31).

Ve, bunun sonucunda Allah'ın lânetine ve gazabına müstahak oldular.

"Onlardan çoğunun haram işlerde, düşmanlıkta ve haram yemede koşuştuklarını görürsün. Ne kötüdür yaptıkları!" (Mâide 5/62).

"Rabbaniler ve ahbar onları haram olan sözlerinden ve haram yemelerinden nehyetmeli değil miydi? Ne kötüdür işledikleri!" (Mâide 5/63).

"İsrailoğulları'ndan küfredenler Davud ve Meryem oğlu İsa'nın diliyle lânetlendiler. Bu isyan etmelerinden ve aşırı gitmelerindendi. Yaptıkları münkerden birbirlerini nehyetmezlerdi. Ne kötüydü yaptıkları!" (Mâide 5/78-79).

"Ey iman edenler! Ahbar ve ruhbandan çoğu, insanların mallarını batıl olarak yerler ve Allah'ın yolundan alıkorlar." (Tevbe 9/34).

Hz. İsa da geldiği zaman onların durumlarını şöyle açıklıyordu:

"Ey engerekler nesli, siz kötü olduğunuz hâlde nasıl iyi şeyler söyleyebilirsiniz? Çünkü ağız yüreğin taşmasından söyler. İyi adam, iyi hazinesinden iyi şeyler çıkarır ve kötü adam, kötü hazinesinden kötü şeyler çıkarır. (Matta, 12:34-35). Sakının da, Ferisîler ve Sadûkiler hamurundan kaçının (Matta, 16:6; az değişik şekliyle: Markos, 8:15).

Yazıcılar ve Ferisîler Musa'nın kürsüsünde otururlar. Bundan dolayı size söyledikleri bütün şeyleri yapın ve tutun; fakat onların işlerine göre yapmayın; çünkü söylerler ve yapmazlar. Evet, onlar ağır ve taşınması güç yükler bağlayıp insanların omuzlarına korlar. Kendileri ise parmaklarıyla onları kımıldatmak istemezler. Fakat onlar bütün işlerini insanlara görünmek için yaparlar. Çünkü, onlar hamailerini genişletip, esvaplarının saçaklarını büyük yaparlar.

Ziyafetlerde üst yeri ve havralarda baş yerleri ve çarşı meydanlarında selâmlanmayı ve insanlar tarafından 'rabbi' diye çağırılmayı severler.

Lâkin vay 'başınıza' yazıcılar ve Ferisîler, ikiyüzlüler! Çünkü siz göklerin melekûtunu insanların yüzüne kapatıyorsunuz; zira kendiniz girmiyorsunuz, girenleri de bırakmıyorsunuz ki, girsinler. Vay başınıza, yazıcılar ve Ferisîler, ikiyüzlüler! Zira bir mühtedi yapmak için denizi ve karayı dolaşırsınız ve olunca, siz onu kendinizden iki kat cehennem oğlu edersiniz. Siz kör kılavuzlar, vay başınıza! Nananın, anasonun ve kimyonun ondalığını (öşrünü) veriyorsunuz ve şeriatın daha ağır işlerini, adaleti, merhameti ve imanı bırakıyorsunuz. Onları yapmalı idiniz, bunları da bırakmamalı idiniz. Ey kör kılavuzlar! Siz küçük sineği süzerek ayırırsınız, fakat deveyi yutarsınız... Siz bardağın ve çanağın dışını temizlersiniz, fakat onların içi soygunculuk ve taşkınlıkla doludur... Siz badanalı kabirlere benzersiniz ki, dıştan güzel görünürler, fakat içten ölü kemikleri ve her türlü murdarlıkla doludurlar... Siz peygamberlerin kabirlerini yaparsınız, salihlerin türbelerini donatırsınız. Fakat, peygamberleri öldürenlerin oğulları olduğunuza kendiniz şahitlik edersiniz..." (Matta, 23:2-8, 13-15. 16. 23-26, 27, 29, 31).

İşte, Hz. İsa geldiğinde dinin ruhu gitmiş, sözde âlimlerin elinde halkı soyma ve din adamlarının ceplerini doldurma aracı hâline gelmiş, şeriat adıyla yalnızca âlimlerin keyiflerine göre, uyguladığı basit şekillerden ibaret birkaç kanun kalmıştı. Böyle bir zamanda tabii olarak Hz. İsa şeriatın -o zamana göre- neshedilen, Kur'an'ın ifadesiyle, bazı haramların helâl kılınmasıyla ufak bir nesh olayı yaşayan şeriatın yeniden ruhuyla yaşanabilmesi için öncelikle sarsılan imanların düzelmesi, kirlenen nefislerin tezkiyesi üzerinde duracak ve evvelimde risaletinin bütün ağırlığını bu noktaya teksif edecekti. Bu durum Kur'an'da ve İnciller'de şöyle ifade edilmektedir:

"Benden önce gelen Tevrat'ı tasdik edici ve üzerinize haram kılınanların bazısını helâlleştirici olarak size Rabbiniz'den

bir âyetle geldim; o hâlde Allah'tan korkun ve bana itaat edin.”
(Âl-i İmran 3/50)

“Onların izi üzerine Meryem oğlu İsa'yı kendinden önceki Tevrat'ı tasdik edici olarak gönderdik ve ona, kendisinde hidayet ve nur bulunan ve kendinden önceki Tevrat'ı doğrulayıcı ve müttakiler için hidayet ve öğüt olarak İncil'i verdik. İncil ehli Allah'ın onda indirdiğiyle hükümlersin. Kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse işte onlar fasık olanlardır.” (Mâide 5/46-47)

“Her nerede olursam olayım beni mübarek kıldı ve yaşadığım müddetçe bana namazı ve zekâtı emretti ve anneme iyilik eden bir kimse kıldı. Hem beni zorba ve asi yapmadı.”
(Meryem 19/31-32)

Yukarıdaki âyetler Hz. İsa'nın salt 'tezkiye'ye yönelik kurallarla gelmediğini ve tüm resuller gibi asıl amacının fertleri tezkiye ve ilimle yetiştirdikten sonra adaleti gerçekleştirmek ve Allah'ın o zaman için birtakım değişiklikler yaptığı -bazı haramları helâl kılmak gibi- Tevrat'ı uygulamak olduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim yukarıda Matta İncili'nden alıntılıyarak verdiğimiz ifadeler de bunu doğrulamaktadır.

“Nanenin, anasonun ve kimyonun ondalığını (öşrünü) veriyorsunuz ve şeriatın daha ağır işlerini, adaleti, merhameti ve imanı bırakıyorsunuz.”

Yine, Luka İncili'nde nakledildiğine göre, İsa Peygamber'in kitabından kendisinin niçin gönderildiğini şöyle ifade etmektedir:

*“Rabbin ruhu üzerimdedir,
Çünkü fakirlere müjdeyi
Vazetmek için O beni meshetti;
Beni esirlere azatlık,
Ve körlere gözlerinin açılmasını ilân etmeye,
Ezilenleri kurtuluşa kavuşturmaya,
Rabbin makbul yılını ilân etmeye gönderdi.”* (4:18)

Şeriatın yaşanması için yukarıda belirttiğimiz gibi, Ferisî ve Sadûkilerin tahriplerinin giderilmesi, onların ihmal ettikleri dinî

ruhun canlandırılması, bunun için de imanî, ahlâkî, ruhî-viddanî konular üzerinde daha bir kuvvetle durulması gerekiyordu. Şeriatı yaşaması gereken nefisler bu amaçla zorlu bir eğitimden geçirilecekti; iman, şefkat, sevgi, merhamet, yardımseverlik, kardeşlik damarları canlandırılacaktı. İşte Hz. İsa öncelikle bu noktalara ağırlık verdi. O Ünlü Dağ vaazında şöyle diyordu:

“Sanmayın ki, ben şeriatı yahut peygamberliği yıkmaya geldim; ben yıkmaya değil, fakat tamam etmeye geldim. Çünkü doğrusu size derim; gök ve yer geçip gitmeden, her şey vaki oluncaya kadar şeriatın en küçük bir harf veya nokta bile yok olmayacaktır. Bundan dolayı, bu en küçük emirlerden birini kim bozar ve insanlara öylece öğretirse, göklerin melekûtunda kendisine en küçük denilecektir ve onları kim yapar ve öğretirse, göklerin melekûtunda kendisine büyük denilecektir. Zira, size derim ki, salâhınız yazıcılar ve Ferisîlerinkinden fazla olmazsa göklerin melekûtuna hiç girmeyeceksiniz.”

“İşittiniz ki, eski zaman adamlarına denildi: ‘Katlet meyeceksin’ ve ‘Kim katlederse hükme müstahak olacaktır.’ Fakat ben size derim ki; kardeşine kızan her adam hükme müstahak olacaktır ve kardeşine raka (bir hakaret sözü) derse. Millet meclisinin hükmüne müstahak olacaktır ve kim ahmak derse cehennem ateşine müstahak olacaktır. İmdi, takdimini mezbahta arz ederken, kardeşinin sana karşı bir şeyi olduğu orada hatırına gelirse, takdimini orada mezbahın önünde bırak ve git, önce kardeşin ile barış ve o vakit gel, takdimini arz et. Hasımla yolda beraber iken onunla çabuk uyuş da, hasmın seni hâkime, hâkim de seni memura vermesin ve zindana atılmayasın.”

“‘Zina etmeyeyin’ denildiğini işittiniz. Fakat ben size derim: Bir kadına şehvetle bakan her adam zaten yüreğinde onunla zina etmiştir. Ve eğer sağ gözün sürçmene sebep oluyorsa onu çıkar ve kendinden at; çünkü senin için organından birinin yok olması bütün bedeninin cehenneme atılmasından iyidir. Ve eğer sağ elin sürçmene sebep oluyorsa onu

kes ve kendinden at; çünkü senin için organından birinin yok olması bütün bedeninin cehenneme gitmesinden iyidir. Ve ‘Kim karısını boşarsa ona boş kâğıdını versin’ denilmiştir. Fakat ben size derim ki; zinadan başka bir sebeple karısını boşayan adam onu zaniye eder ve kim boşanmış kadınla evlenirse zina eder.”

“Kötüye karşı koma ve senin sağ yanağına kim vurursa ona ötekini de çevir. Ve eğer biri seninle mahkemeye gidip senin gömleğini almak isterse ona abanı da bırak. Ve kim seni bir mil gitmeye zorlarsa onunla iki mil git. Senden dileyene ver, senden ödünç isteyenden yüz çevirme.”

“Sen komşunu sevecek ve düşmanından nefret edeceksin’ denildiğini işittiniz. Fakat ben size derim ki: Düşmanlarınızı sevin ve size eza edenler için dua edin ki... Eğer sizi sevenleri severseniz ne karşılığınız olur?”

“Vergi mültezimleri de öyle yapmıyorlar mı? Ve yalnız kardeşlerinizi selâmlarsanız fazla ne yapmış olursunuz? Putpe-restler de öyle yapmıyorlar mı?”

“Sakının, insanlara salâhınızı onların önünde gösteriş için yapmayın. Sadaka verdiğiniz zaman sol elin sağ elinin ne yaptığını bilmesin de, sadakan gizli olsun. Dua ettiğiniz zaman kendi iç odana gir ve kapını kapayarak gizli dua et. Yeryüzünde kendinize hazineler biriktirmeyin ki, orada güve ve pas yiyip bozar ve orada hırsızlar delip girerler ve çalarlar. Fakat kendinize gökte hazineler biriktirin ki, orada ne güve ne de pas yiyip bozar ve hırsızlar orada ne delerler, ne de çalarlar. Bedenin ışığı gözdür. İmdi, gözün saf olursa bütün beden aydın olur. Fakat gözün kötü olursa, bütün beden karanlık olur. Kimse iki efendiye kulluk edemez, çünkü ya birinden nefret eder ve ötekini sever yahut da birini tutar, ötekini hor görür. Siz Allah’a ve mammona (zenginlik) kulluk edemezsiniz. Bunun için size diyorum: Ne yiyeceksiniz yahut ne içeceksiniz diye hayatınız için, ne giyeceksiniz diye bedeniniz için kaygı çekmeyin. Hayat yiyecekten ve beden giyecekten daha üstün

değil midir? Göğün kuşlarına bakın, onlar ne ekerler, ne biçerler, ne de ambarlara toplarlar. Siz onlardan daha değerli değil misiniz? Ve sizden kim kaygı çekmekle boyunun ölçüsüne bir arşın katabilir? Ve niçin esvaptan ötürü kaygı çekiyorsunuz? Kır zambaklarının nasıl büyüdülerine iyi bakın; ne çalışırlar, ne de iplik eğirirler. Size derim; Süleyman bile bütün izzetinde bunlardan biri gibi giyinmiş değildi. Fakat bugün mevcut olup yarın firma atılan kır otunu Allah böyle giydirirse, sizi daha çok giydirmeyi mi ey az imanlılar? Yarın için kaygı çekmeyin; zira yarınki gün kendisi için kaygı çekecektir. Kendi derdi, güne yeter.”

“Hükmetmeyin ki, hükmolunmayasınız. Çünkü ne hükmle hükmederseniz onunla hükmolunacaksınız; ölçtüğünüz ölçü ile de size ölçülecektir. Ve niçin kardeşinin gözündeki çöpü görürsün de kendi gözündeki merteği seçmezsin? Mukaddes olanı köpeklere vermeyin ve incilerinizi domuzların önüne atmayın ki, onları ayakları altında çiğnemesinler ve dönüp sizi parçalamasınlar. Dileyin size verilecektir, arayın bulacaksınız, kapıyı çalın size açılacaktır. İnsanların size her ne yapmalarını istiyorsanız, siz de onlara öyle yapın; çünkü şeriat budur.”

“Dar kapıdan girin, zira helâke götüren kapı geniş ve yol enlidir ve ondan girenler çoktur. Yalancı peygamberlerden sakının; onlar size koyun esvabında (postunda) gelirler, fakat iç yüzden kapıcı kurtlardır. Onları meyvelerinden tanıyacaksınız. İnsanlar dikenlerden üzüm yahut deve dikenlerinden incir toplarlar mı? Böylece, her iyi ağaç iyi meyve verir. Fakat çürük ağaç kötü meyve verir.” (Matta: bap: 5, 6, 7’den, Luka: bap: 6’da kısmen)

“Ne mutlu size fakirler, çünkü Allah’ın melekûtu sizindir. Ne mutlu size şimdi aç olanlar, çünkü tok olacaksınız. Ne mutlu size şimdi ağlayanlar, çünkü güleceksiniz. İnsanoğlundan dolayı (kendisini kastediyor) insanların sizden nefret edecekleri ve sizi cemiyetlerinden ayıracakları ve size hakaret

eyleyecekleri, adınızı kötü diye yayacakları vakit, ne mutlu sizlere! O günde sevinin ve sevinçten sıçrayın; çünkü işte gökte karşılığınız büyüktür. Fakat vay size, ey zenginler! Çünkü siz tesellinizi almışsınız. Ey şimdi tok olanlar, vay size! Çünkü acıkacaksınız. Ey şimdi gülenler, vay size! Çünkü yas tutacak ve ağlayacaksınız. Bütün insanlar sizin için iyi söyledikleri vakit vay size! Çünkü onların babaları yalancı peygamberlere de böyle ederlerdi.” (Luka: bap 6’dan)

İşte şeriatın; çıkarıcılara, zenginlere, soyguncu ‘din adamları’na gelir kaynağı olduğu, ‘din’in ruhunun öldüğü bir zamanda Hz. İsa dinin İslâm tasavvufunda ifadesini bulan öğelerini bu şekilde vazediyordu. Nihaî amacı elbette insanları ıslah ettikten sonra şeriatı uygulamaktı. Ne var ki rivayetlere göre bir veya üç yıl kadar risalet görevini yapabildi. Onikilerden Yehuda İskariyot’un da ihaneti ve Ferisî ve Sadûkiler’in Roma yönetimiyle iş birliği sonucu öldürülmesine teşebbüs edildi. Bunun sonucunda Allah kendisini **‘teveffa ettirdi’** -bunu yerinde tartışacağız- ve kâfirlerin, münafıkların ellerinden kurtardı.

Kısaca, El-İslâm Hz. İsa’nın risaletinde iman, şefkat, sevgi, merhamet, dünyayı terk, dünyanın geçimliğine ve zenginliğe rağbet etmeme, takva ve ahlâk konuları üzerinde önemle durdu ve bu yönden insanları yetiştirip terbiye etmeye çalıştı. Bu gerçeği Kur’an’da da okuyoruz:

“...Meryem oğlu İsa’yı da artlarından gönderdik ve ona İncil’i verdik; ona uyanların gönüllerine şefkat ve merhamet koyduk.” (Hadid 57/27)

II HRİSTİYANLIĞIN TARİFİ

Hristiyanlığın öz niteliğinin El-İslâm olduğu ve Hz. İsa'dan sonra '**Hristiyanlık**' hâline geldiğini anlamak için başka hiçbir kaynağa başvurmadan, Kilise'nin kabul ettiği '**Kanonik** İnciller'le Resullerin İşleri, Yakub'un Mektubu ve Pavlos'un mektuplarına bakmak yeter. 'Kanonik İnciller' hakkında bilgi vermeden önce Hz. İsa'nın teslis itikadı, sünnetsizlik ve kendisinin ilâhlığı gibi Hristiyanlığın inanç ilkelerini getirip getirmediğini tartışalım:

İncelediğimiz konu açısından Kur'an oldukça açık ve nettir; her resul gibi Hz. İsa da Allah'ın rab, ilâh ve melik, kendisinin de tüm insanlar gibi Allah'ın kulu olduğunu ilân etmiştir:

“Ey Kitap ehli! Dininizde aşırılığa kaçmayın ve Allah üzerine haktan başkasını söylemeyin. Meryem oğlu İsa Mesih ancak Allah'ın Resulü ve O'nun kelimesidir. Meryem'e atıldığı ve kendinden bir ruhtur. Allah'a ve resullerine iman edin ve 'Üçtür' demeyin. Vazgeçin, bu hayrınızadır. Muhakkak Allah tek bir ilâhtır. Uzaktır. O kendisinin oğlu bulunmasından; O'nun içindir göklerde ve yerde olanlar. Vekil olarak Allah yeter. Mesih Allah'a kul olmaktan asla çekinmez ve yaklaştırılmış melekler de...” (Nisa 4/171-172)

“Allah Meryem oğlu Mesih'tir diyenler; andolsun ki kâfir olmuşlardır. Meryem oğlu Mesih'i, annesini ve yerde olanları hep helâk etmek irade etse, kim Allah'tan bir şeye malik olabilir?” (Mâide 5/17)

“Andolsun ki, ‘Allah Meryem oğlu Mesih’tir’ diyenler kâfir olmuşlardır. Oysa Mesih, ‘Ey İsrailoğulları, Rabbiniz ve Rabbiniz olan Allah’a ibadet edin. Öyle ki, kim Allah’a şirk koşarsa muhakkak Allah ona cenneti haram etmiştir ve onun varacağı yer ateştir ve zalimlerin yardımcısı yoktur’ demişti. ‘Muhakkak Allah için üçüncüsüdür’ diyenler de andolsun kâfir olmuşlardır.” (Mâide 5/72-73)

“Ben onlara sadece; ‘Benim ve sizin Rabbiniz olan Allah’a ibadet edin’ diye bana emrettiğini söyledim. İçlerinde bulunduğum sürece onlar üzerine şahidim. Ne vakit ki beni vefat ettirdin, sen üzerlerinde gözetleyici oldun. Ve Sen her şey üzerinde şahitsin.” (Mâide 5/117)

Hız. İsa’yı diğer resullerden ve insanlardan ayıran tek bir özellik vardır ki, o da babasız doğmuş ve “Ruhu’l-Kudüs”le teyit edilmiş olmasıdır, önce doğuşunu ele alalım:

Kur’an’ın açıklıkla belirttiği gibi, Hız. Âdem hem babasız, hem de anasız dünyaya gelmiştir. Şurası kesindir ki, tüm insanlar topraktan yaratılır:

“Sizi ondan yarattık, ona döndürüyoruz ve bir kez daha oradan çıkarırız.” (Tâhâ 20/55). Bu Hız. Âdem’in durumuyla, diğer insanların durumunda ufak bir farklılık gösterir. Hız. Âdem süzüle süzüle toprağın bağrında ‘insan tohumu’ hâline gelmiş toprağa Allah’ın ruhundan üflemeyle yaratılmışken, ondan sonraki tüm insanlar anne ve babanın ‘döl-tohum’ yataklarında topraktan alınan besinlerle oluşan tohuma Allah’ın ruhundan üflemeyle yaratılır. İşte, Hız. İsa’nın yaratılışı bu noktada bir bakıma Hız. Âdem’in yaratılışı gibidir; şu kadar ki, Hız. Âdem’e anne karnı olmadan toprağın bağı ‘analık’ etmişken, Hız. İsa’ya tertemiz Hız. Meryem’in ‘rahmi’ analık etmiştir ve hem Hız. Âdem, hem de Hız. İsa babasız yaratılmışlardır.

“Muhakkak Allah katında İsa’nın durumu Âdem’in durumu gibidir; onu topraktan yarattı, sonra ona ‘ol’ dedi ve oluverdi” (Âl-i İmran 3/59)

Hız. İsa'nın Allah'ın kelimesi olması, onun için ayrıca bir özellik değildir. Konuyu fazlaca açmadan şu noktayı hemen belirtelim ki, kâinattaki her şey, her nesne, her olay, her olgu Allah'ın bir kelimesidir. Kâinat bütünüyle bir Kitap'tır ve onu oluşturan her şey de bir "kelime" dir; yani, bir noktada Allah'ın Kelâm sıfatı 'Hâlik' isminin özdeşi veya menşei gibidir. Bu bakımdan, kâinattaki her şey gibi İsa da Allah'ın bir kelimesidir; fakat Kur'an'da onun ayrıca bir 'kelime' olarak anılması herhâlde babasız yaratılmış ve bir noktada Allah'ın 'Muhyî' ismine mazhar olmasından dolayıdır. Bu da onun Ruhu'l-Kudüs'le desteklenmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Yani Hız. İsa'da 'ruhî' yan daha güçlüdür, daha belirgindir, çünkü yukarıda ayrıntılarıyla belirttiğimiz gibi onun risaleti öncelikle onun bu yönlerinin öne çıkmasını gerektirmiştir. Bu yüzden o ölü ruhları dirilttiği gibi ölüleri de diriltiyor, çamurdan kuş şekline üfleyip onu Allah'ın izniyle kuş hâline getiriyor, anadan doğma körü ve alacalıyı iyi ediyor, insanların yediklerini ve evlerinde sakladıklarını kendilerine haber veriyor, daha beşikteyken bile konuşuyordu; yani bir noktada Hız. İsa ruhun ve 'Kelâm'ın et olmuş şekliydi; doğumu ve 'teveffa' edilişi de bu yüzden ayrı bir özellik arzetmiştir:

"Hani, melekler 'Ey Meryem, muhakkak Allah seni kendinden bir kelimeyle müjdeliyor; adı Meryem oğlu İsa Mesih'tir, dünya ve ahirette şerefli ve yaklaştırılanlardan olarak, insanlara beşikte iken de, yetişkinde de konuşur ve salihlerdendir.' Meryem, 'Rabbim, bana hiçbir beşer el sürmemişken benim nasıl oğlum olur?' dedi. 'İşte böyle Allah dilediğini yaratır' dedi. O bir emre hükmettiğinde ona 'ol' der ve o da olur." "Ona Kitabı, hikmeti, Tevrat'ı ve İncil'i öğretecek." ve İsrailoğulları'na resul olarak: "Muhakkak ben size Rabbiniz'den bir âyetle geldim. Muhakkak ben çamurdan kuş şeklinde bir şey yaratır ve ona üflerim de, Allah'ın izniyle kuş olur. Ve anadan doğma, körü ve alacalıyı iyi eder ve Allah'ın izniyle ölüyü diriltirim. Ve size yediklerinizi ve evlerinizde sakladıklarınızı haber veririm. Eğer müminler iseniz, muhakkak bunda bir âyet (deliller) vardır. Benden önceki Tevrat'ı da doğrulayıcı olarak ve üzerinize

haram edilenlerin bazısını helâlleştirmek için ve Rabbiniz'den size bir âyetle geldim, o hâlde O'ndan korkun ve bana itaat edin. Muhakkak Allah benim ve sizin Rabbiniz'dir, öyleyse O'na ibadet edin. Bu doğru yoldur.” (Âl-i İmran 3/45-51)

Hz. İsa'nın, daha sonra 'üçten biri' yapılan Ruhü'l-Kudüs'le teyit edilmesi sorunu da çözülmesi çok güç sorunlardan değildir. Genelde 'ruh' konusunda, burada fazla söz etmek istememekle birlikte², birtakım âlimlerin yaptığı 'ruh' tasnifinin bu noktaya açıklık getireceğini sanıyoruz. Bu âlimlere göre beş türlü 'ruh' vardır: Hareket ruhu, şehvet ruhu, kuvvet ruhu, iman ruhu ve Ruhü'l-Kudüs. Bunlardan ilk üçü tüm insanlarda ve hayvanlarda, ilk dördü müminlerde ve tamamı peygamberlerde vardır; yani peygamberler diğer insanlarda bulunmayan bir 'ruh'la donatılmışlar ve bu ruhla desteklenmişlerdir. Kur'an'da, sözgelimi 'Kadir' sûresinde geçen "*O gecede melekler ve ruh Rablerinin izniyle inerler*" âyetinde de ifade olunduğu gibi, meleklerin dışında, onlardan daha büyük bir 'ruh' vardır. Biz bunun keyfiyetini bilmemekle birlikte, şunu söyleyebiliriz ki, bu ruh öncelikle peygamberlerdir. Bu Hz. İsa'da 'Ruhü'l-Kudüs' olarak geçerken, Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.)'da daha çok 'Ruhü'l-Emin' şeklinde geçer. Buna bazıları Cebrail demişlerse de, Kur'an'dan anlaşıldığı kadarıyla herhâlde Cebrail'den başka bir ruh olsa gerektir. Ruhü'l-Kudüs'ün Hz. İsa ile ilgili olarak özellikle anılması, onda nübüvvetin velayet yönünün bir bakıma 'beşeriyet'ine daha üstün olması ve onun yukarıda belirttiğimiz gibi Allah'ın 'Muhyî' ve hatta O'nun izniyle, kuş şeklindeki çamura üflemesiyle kuş yapmak gibi 'yaratıcılık' ismine ve 'ruh üfleme' fiiline de mazhar olmasındandır.

El-İslâm'm 'Hristiyanlık' hâlini almış şeklinde veya muharref Hristiyanlık'ta başlıca öğeler şunlardır:

- 2 Gerek 'ruh', gerek 'kelime' ve İsa'nın kelime oluşu gibi konularda daha fazla bilgi için Beyan Yayınları arasında çıkan *Kur'an'da Temel Kavramlar* adlı çalışmamızda 'ruh, kelime...' gibi kavramların açıklanmasına bakılabilir.

Teslis (İsa'nın Rabb veya üç ilâhtan biri kabul edilmesi, aynı şekilde Ruhu'l-Kudüs'ün de üçten biri kabul edilmesi), Hz. İsa'nın 'Baba Allah'ın oğlu olduğu inancı, insanların fitraten kötü ve cehennemlik olup, Hz. Âdem'in günahından gelen bu kötülüğü İsa'nın çarmıha gerilmesiyle temizlemesi ve bu nedenle şeriatın gerekli olmayıp, Hz. İsa'ya salt inanmakla cennete girilebileceği, Hz. Muhammed'i red ve Hz. İsa'nın öldürüldüğü inanç. Biz son ikisini burada ele almayıp, temeli ilgilendiren teslis ve kefarete inançlarının Hristiyanlığa nasıl sokulduğunu ve 'Kanonik İnciller'de bunların bulunup bulunmadığını ele alacak ve sonra da bu İnciller'in niteliğiyle Barnabas İncili'ne geçeceğiz.

Bir kez Kanonik İnciller'de İsa'nın ilâhlık iddia ettiğine dair hiçbir şey yoktur, aksine; İsa'nın Allah'ın kulu olduğu, şeriatla en büyük emrin Rab Allah'a, bir olan Rab Allah'a ibadet etmek olduğu açıkça belirtilmektedir:

“O zaman İsa ona dedi: ‘Çekil şeytan, çünkü Rab Allah'ına tapınacak ve yalnız O'na kulluk edeceksin’ diye yazılmıştır.” (Matta, 4:10; Luka, 4:8).

Hız. İsa şeytana bu sözü onun kendisini birtakım denemelere tâbi tutması üzerine söylemiştir. Bir kez ilâh olan, hatta 'Allah'ın oğlu olan birine şeytan nasıl musallat olur ve onu nasıl dener? Daha ilginç, şeytan bir noktada 'kader' açısından ona yaklaşmış, Matta İncili'nde yazıldığına göre, “Eğer sen Allah'ın Oğlu isen, kendini aşağı at, çünkü yazılmıştır; ‘Meleklerine senin için emredecek’ ve ‘Ayağını bir taşa çarpmayasın diye elleri üzerinde seni taşıyacaklar’ diyerek, madem öldüren Allah'tır, madem seni meleklerle koruyacağına dair söz vermiştir, öyleyse kendini aşağı at, bakalım ölmeyecek misin? Diyerek tam kader noktasından ona yaklaşmış, Hız. İsa ise kaderin inceliğini ortaya koyan çok güzel bir cevapla onu susturmuştur:

‘Sen Allah'ı, Rabbi denemeyeceksin’ diye yazılmıştır.” (4:7, Luka, 4:12)

Hız. İsa'nın 'ilâh' ve 'üçün üçüncüsü' değil de Allah'ın kulu ve diğer peygamberler gibi bir peygamberi olup, İsrailoğulları'nı

bir olan Allah'a kulluğa çağırıldığını 'Kanonik' İnciller'den aktarmaya devam edelim:

“Yazıcılardan biri gelip onları mubahese ederken işitti ve onlara iyi cevap verdiğini bilerek: ‘Hep emirlerin birincisi hangisidir?’ diye ona sordu: İsa cevap verdi: Birincisi, dinle ey İsrail, Allahımız Rab bir olan Rab’dır. Ve Rab Allah’ını bütün yüreğinle, bütün canınla, bütün fikrinle ve bütün kuvvetinle seveceksin.” (Markos, 12:28-30)

“Bana; ya Rab! Ya Rab! diyen her adam göklerin melekûtuna girecek değildir; ancak göklerde olan babamın iradesini yapan girer” (Matta, 7:21)

“Bedeni öldürüp de canı öldürmeye kudreti olmayanlardan korkmayın, ancak daha ziyade cehennemde hem bedeni, hem canı helak etmeye kudreti olandan korkun” (Matta, 10-28)

“Sizi kabul eden beni kabul eder ve beni kabul eden beni göndereni kabul eder” (Matta, 10:40; Yuhanna, 13:20)

“Ey baba, göğün ve yerin Rabb’i, sana şükrederim ki, sen bu şeyleri hikmetlilerden ve akıllılardan gizledin” (Matta, 12:25)

“İşte benim seçtiğim kulum; canımın kendisinden razı olduğu sevgilim; ruhumu onun üzerine koyacağım.” (Matta, 12:18)

Buralarda geçen ‘baba’ kelimesini bir yana bırakarak, konumuzla ilgili olarak ‘Resullerin İşleri’nden de alıntılarda bulunalım:

“Petrus, kavme cevap verdi: ...İbrahim’in, İshak’ın ve Yakub’un Allah’ı, atalarımızın Allah’ı kendi kulu İsa’yı taziz etti, onu siz ele verdiniz.” (4:12-13)

“Gerçek Musa demiştir: Rab Allah size kardeşleriniz arasından benim gibi bir peygamber çıkaracak; bütün şeylerde size her ne söylerse onu dinleyeceksiniz.” (4:22)

Yakub’un Mektubu’nda ise tevhidî unsurlar çok daha fazla göze çarpmaktadır:

“Sen Allah bir olduğuna inanıyorsun, iyi ediyorsun.” (2:19)

“Şeriatı koyan ve hâkim olan birdir, kurtarmaya ve helâk etmeye kadir olan odur.” (4:12)

“Sizler ki, yarın ne olacağını bilmezsiniz. Hayatınız nedir? Biraz vakit görünen ve ondan sonra görünmez olan bir buğusunuz var. Bunun yerine siz, ‘Eğer Rab dilerse yaşayacağız ve bunu ve şunu yapacağız’ demelisiniz” (4:14-5)

Hız. İsa da aynı şeyleri söylüyordu. Yerin ve göğün Rabb’i olan Allah’a şükrediyor, O’na dua ediyor, O’ndan yardım istiyordu. Kendisinin O’nun eşi ve bir ilâh olduğunu hiçbir zaman iddia etmemişti:

“Ey baba, göğün ve yerin Rabb’i, sana şükrederim ki...” (Luka, 10:21)

“Biraz ileri gitti, yere kapanıp; ‘Ey baba, eğer mümkünse bu kâse benden geçsin, fakat benim istediğim gibi değil, fakat senin istediğin gibi olsun’ diye dua etti.” (Matta, 26-39; Markos, 14:36; Luka, 6:12)

Bundan ayrı olarak, İnciller’de duayla ilgili daha çok ifadeler vardır. İnciller’e göre haça gerilme anında İsa’nın söylediği ifade olunan şu sözler ve onun ‘ölmesi’, Allah’ın güç vermesi dışında onun âciz bir yaratık olduğunu göstermez mi?

“Eli Eli, lama sabaktani? Allah’ım! Allah’ım! Beni niçin bıraktınız?” (Matta, 27:46; Markos, 15:34)

Kanonik İnciller’de tevhide aykırı gibi görünen tek ifade baba ve oğul kelimelerinin sık sık geçmesidir. Hız. İsa Allah’a karşı ‘baba’ diye hitap ederken kendisinin de O’nun oğlu olduğunu zaman zaman vurgulamaktadır. Fakat, İnciller’de geçen bu ifade teslisin iki esasından olan baba-oğul ilâh şeklinde değil de, bütünüyle değişik bir anlama gelmektedir. Şöyle ki: ‘Allah’ın Oğlu’ olarak kabul edilen yalnızca Hız. İsa değil, O’nun iradesini yerine getiren herkestir, yani İnciller’e göre bütün müminler Allah’ın oğludurlar:

“Ve işte, göklerden bir ses geldi: Sevgili oğlum budur, ondan razıyım.” (Matta, 3:17)

“Simun Petrus cevap verip dedi: Sen hay olan Allah’ın oğlu Mesih’sin.” (Matta, 16:16)

“Yeryüzünde kimseyi babanız diye çağırmayın. Zira babanız birdir, semavî Baba’dır” (Matta, 23:9)

“Allah’ın oğlu İsa Mesih’in İncil’inin başlangıcı” (Markos, 1-1)

“Düşmanlarınızı sevin ve size eza edenler için dua edin ki, siz göklerde olan Babanız’ın oğulları olasınız.” (Matta: 5, 44-45)

“Sakının, insanlara salâhınızı onların önünde gösteriş için yapmayın; yoksa göklerde olan Babanız’m önünde karşılığınız olmaz.” (Matta, 6:1)

“Sadakan gizlide olsun; gizlide gören Baba’n da sana ödeyecektir.” (Matta, 6:4)

“Sen dua ettiğin zaman kendi iç odana gir ve kapını kapayarak gizlide olan Baba’na dua et.” (6:6)

“Çünkü, insanlara suçlarını bağışlarsanız, semavî Babanız da sizi bağışlar. İnsanlara değil, gizlide olan Baba’na oruçlu görünesin.” (Matta, 6:14, 18)

“İki serçe kuşu bir paraya satılmaz mı? Ve Babanız’m izni olmadıkça onlardan hiçbiri yere düşmez” (Matta, 10:20)

Bütün bu ‘âyetler’de geçen baba-oğul kelimeleri, haşa Allah’ın doğurduğu anlamına değildir. O kadar ki, Luka İncili’nde Hz. İsa’nın -güya- soy kütüğü verilirken, o ‘Yusuf oğlu’ olarak geçer. Oysa, Yusuf İnciller’de geçtiği üzere Hz. Meryem’in nişanlısıdır ve Hz. İsa onun hiçbir babalık rolü olmadan dünyaya gelmiştir, yani babasızdır. Yani, İsa’nın beşerî bir babası olmadığını İnciller de bir anlamda kabul etmekte, fakat onun soyunu tespit etmekte anne tarafından gideceklerine, Yusuf’un oğluymuş gibi göstermekle baba tarafından bir soy kütüğü uydurma yoluna geçmişlerdir. Burada dikkatimizi çeken bir diğer nokta, bu soy kütüğünün sonunda ‘Şit oğlu, Âdem oğlu, Allah oğlu idi’ ifadesinin geçmesidir; yani Âdem de Allah’ın oğlu kabul edilmektedir. Oysa, aynı İncil’de İsa’dan Allah’ın oğlu olarak da söz edilmektedir. İsa ve Âdem’in ikisinin de Allah’ın oğlu olarak geçmesi, onların beşerî yönden babasız ve Allah’ın harika ve normal sebepler dışı bir şekilde yarattığını belirtmek içindir; bu da, Kur’an’ın İsa’nın yaratılmasını Âdem’in yaratılması benzetmesine uymaktadır. Öte yandan, İnciller’de geçen baba-oğul kelimeleri, Allah’tan ‘Baba’ olarak söz edilmesi, Allah’ın her şeyin

-tabir caizse- müsebbib-i mevcudu, yani her şeyi var edici olduğunu belirtmek açısından olsa gerektir; yani, nasıl bir kimse ‘bedenen, nefsen’ yokken, Allah öncelikle ‘baba’ vasıtasıyla onu var ediyorsa, Âdem’i ve İsa’yı ve bütün insanları aynı şekilde yokken varlık alanına çıkarmıştır. Bütün bunlardan ayrı olarak, Allah’a baba, müminlere ‘oğulları’, İsa’ya ‘oğlu’ denmesinden kasıt, Kur’an’da sık sık vurgulandığı şekliyle, Allah’ın müminlerin ‘Mevlâ’sı, ‘Velî’si olduğunu belirtmek olsa gerektir. Allah iman edenlerin velîsidir; onları besler, büyütür, rızıklandırır, korur, gözetir, hidayete, nura ulaştırır. O’nun iradesini yerine getiren müminler de O’nun velayeti altındadırlar. Bu anlam Yuhanna İncili’nde geçen şu ifadelerde çok daha belirgindir:

“Babanın yapmakta olduğunu gördüğü şeyden başka Oğul kendiliğinden bir şey yapamaz.” (5:19)

“Ben kendiliğimden bir şey yapamam, işittiğim gibi hükmederim ve benim hükmüm doğrudur; zira ben kendi iradem değil, fakat beni gönderenin iradesini ararım.” (5:30)

(Bu âyetler, İsa’nın gönderilmiş (resul) olduğunu ve ancak Allah’ın emriyle, vahyiyle hareket ettiğini ortaya koymakta ve Kur’an’da Hz. Muhammed [s.a.v.]’le ilgili olarak geçen “O hevasmdan konuşmaz, onun [konuştuğu] ancak vahyedilen bir vahiydir.” âyetiyle “Ben ancak bana vahyedilene uyarım” âyetlerinin anlamlarına tipatip uymaktadır.)

“Oğul’a hürmet etmeyen onu gönderen Baba’ya hürmet etmez” (5:23). (Bu cümle de, Kur’an’da yine Hz. Muhammed (s.a.v.)’le ilgili olarak gelen, “De: Allah’ı seviyorsanız, bana uyun ki, O da sizi sevsin” âyetinin anlamıyla aynıdır.)

“İsa cevap verip onlara dedi: Allah’ın işi şudur: Onun gönderdiği adama iman edesiniz.” (6:29) Bu cümle Hz. İsa’nın hem bir insan, hem de bir resul olduğunu ifade etmektedir.

“Beni gönderen benimledir; O beni yalnız bırakmadı; çünkü ben daima ona hoş gelen şeyleri yapıyorum.” (8:29) Burada da, Hz. İsa’nın Allah’ın emriyle hareket eden bir rasul olduğu ortaya konmakta değil midir?

“Siz babanız İblis’tensiniz ve babanızın heveslerini yapmak istiyorsunuz. Allah’tan olan Allah’ın sözlerini dinler; onun için siz dinlemiyorsunuz, çünkü Allah’tan değilsiniz.” (8:44, 47)

Bu âyetlerde, acaba İsa’ya inanmayanların babasının şeytan olduğu mu söylenmek isteniyor; onlar da İsa gibi babasız doğdular da, yoksa şeytan mı annelerinin rahimlerine ilkada bulundu? Asla! Denmek istenen, Kur’an’daki şu âyetlerin ifadesidir:

“Allah iman edenlerin velîsidir, onları karanlıklardan nura çıkarır; küfredenlerin velîleri Tağut’tur, onları nurdan karanlıklara çıkarır.”

“Allah’a ve ahiret gününe iman eden bir topluluğun babaları, oğulları, kardeşleri veya aşiretleri de olsa, Allah’a ve Resulü’ne karşı gelenlere sevgi beslediklerini görmezsin. Onlar kalplerine Allah’ın imanı yazdığı ve kendinden bir ruhla desteklediği kimselerdir... Onlar Allah’ın hizbidir.”

“Şeytan başlarına dikilip, onlara Allah’ı anmayı unutturmuştur; onlar şeytanın hizbidir.”

“Muhakkak biz Allah’ınız ve muhakkak biz O’na dönücüleriz.”

Baba-oğul kelimelerinin ifade ettiği son bir anlam da, “Allah’ın evi, Allah’ın eli, Allah’ın inmesi, Allah’ın iki eli...” gibi bütünüyle sembolik bir kullanımla, “İnsanlar Allah’ın ailesidir”; “İnsanlardan Allah’ın ehilleri vardır, onlar Kur’an ehlidir, Allah’ın ehli ve özel (kulları)dır” (Nesâî, İbn Mace, Ahmed b. Hanbel) hadisleriyle, Hz. İbrahim için ‘Allah’ın dostu’, Hz. Muhammed (s.a.v.) için ‘Allah’ın sevgilisi’ gibi deyimlerin ifade ettiği anlamlardır. Yoksa, hiçbir zaman Allah’ın İsa’nın ‘valid’ anlamında ‘babası’, İsa’nın da O’nun ‘veled’ anlamında oğlu ve ilâh olduğu asla kastedilmiş değildir. İnciller’i okuyanlar bunu göreceklerdir.

İnciller’de geçen Ruhü’l-Kudüs’ün kullanılış şekli de, hiçbir zaman teslis inancına kapı açacak biçimde değildir. Ruhü’l-Kudüs hakkında söylenenler onun Hz. İsa’yı, hatta Hz. Yahya’yı ve müminleri destekleyen Allah’tan bir ruh olduğunu ifade etmektedir.

Nasıl Allah kâinatta fiillerini birtakım sebeplere bağlamış, sebepleri fiillerine perde yapmışsa; aynı şekilde melekleri ve birtakım ‘ruh’ gibi keyfiyeti bizce meçhul varlıkları da birer sebep, fiillerine birer perde olarak kullanır. Bu durum yer yer Kur’an’da da geçer; sözgelimi, müminlerin meleklerle desteklendiği, hatta yukarıdaki âyette geçtiği üzere, Allah’ın kendi hizbini kendinden bir ruhla desteklediği (Mücadile 58/22), onların üzerlerine ‘sekinet’ini indirdiği belirtilir. Meleklerle iman mümin olmanın şartlarından olduğu gibi, bu âyetlerde belirtilen ‘ruh’a da inanmak gerekir; nasıl Cebrail’e karşı çıkan, ona düşman olan bağışlanmayacaksa ve bu kâfir olmak için yeterli bir nedense (Bakara 2/98), aynı şekilde, Hz. İsa’ya Allah’ın kendisiyle desteklediği Ruhü’l-Kudüs’e düşman olmak ve onu tanımamak da İnciller’de küfür olarak geçmektedir.

Ruhu’l-Kudüs hiçbir zaman bir ilâh değil, Hz. İsa’yı ve ona inananları destekleyen bir ‘ruh’tur; bu ruh da ‘Allah’tandır; Kur’an’ın ifadesiyle bütün insanların ruhları Allah’tandır; bu durum insanın yaratılışı anlatılırken, Kur’an’da: “Ona ruhumdan üfledim” şeklinde geçer. Fakat, bu yanlış aktarıldığını sandığımız Matta İncili’nde geçtiği şekliyle, ‘Allah’ın ruhu’ değildir:

“...Onun adını Yahya koyacaksın, şarap ve içki içmeyecek ve daha anasının karnında Ruhü’l-Kudüs’le dolu olacak. İsrail Oğulları’ndan birçoğunu onların Allah’ı Rabb’e döndürecek.” (Luka, 1:13, 15-16).

“Söyleyen siz değilsiniz, ancak Ruhü’l-Kudüs’tür” (Markos, 13:11).

“...Cinleri Allah’ın ruhu ile çıkarıyorsam...” (Matta, 12:28)

“Ruh’a karşı küfür bağışlanmayacaktır” (Matta, 32, 31, 32; Markos, 3:29; Luka, 12:10)

Yuhanna İncili dışında İnciller’de ‘kefaret’ inancına da kapı açacak ifadeler bulmak zordur; hemen hepsinde şeriatın öneminden söz edilmekte ve insanların temiz kalpli, iyi yürekli, affedici, dinin ruhuna sahip olarak şeriatın bütün emirlerini yerine getirici olmaları gerektiği belirtilmektedir. Fakat

Yuhanna İncili'nde bir-iki yerde 'kefaret' inancına, yani Hz. İsa'ya inanmakla, Hz. Âdem'in günahıyla doğuştan günahkâr olan insanların günahlarının bağışlanacağı, bunun için amel-in de gerekmediği ve İsa'nın çarmıha gerilmekle kendisine inananların günahlarına kefarete olduğu inancına yol açacak ifadeler rastlanmaktadır; fakat bu ifadeler de, bir bakıma risalet göreviyle ilgili olup, mutlaka bu anlama gelmemektedir:

“Çünkü Allah dünyaya hükümsün diye değil, ancak dünya onunla kurtulsun diye Oğlunu dünyaya gönderdik.” “İşte dünyanın günahını kaldıran Allah kuzusu” (3:17, 1:20)

Hız. İsa'nın tâbileri gerek onun zamanında, gerekse ve özellikle ondan sonra bir yandan putperest Roma zulmünün, bir yandan Yahudi ikiyüzlülüğü ve alçaklığının pençesinde zorluk dolu yıllar, on yıllar, yüz yıllar geçirmişlerdir. Şehirlere dağılan ve insanları tevhide çağırarak bu insanlar öylesine işkencelere uğramışlardır ki, sözgelimi Antakya ve Mersin yörelerindeki birtakım kalıntılar ve eserler gibi tarihin izleri buna şahitlik etmektedir. Ayrıca, Kur'an'da geçen Ashab-ı Kehf'in ve Yasin sûresinde kıssaları sunulan; gönderilenler ve onlara arka çıkıp şehit edilen ve adının *Habibü'n-Neccar* olduğu müfessirlerce belirtilen müminin, bu mümineler ve tevhid davetçilerinden oldukları birtakım müslüman müfessirlerce ifade olunmuştur. İşte, İsa'nın getirdiği tevhid dinine en büyük darbeyi vuran ve onu içten yıkan adı Pavlos; Paul, Saul olarak geçen biri olmuştur. Bu adam önceleri muvahhidlere en büyük zulmü yapanlardan biriydi. 'Resullerin İşleri'nde ondan söz edilirken, evden eve girerek kiliseyi perişan ettiği, erkekleri ve kadınları sürükleyip zindana attığı (8:3), İsa'nın şakirtlerine karşı tehdit ve katil soluklarıyla başkâhine gelip, onları bağlayıp getirmek için izin istediği (9:1-2) anlatılır. Ne var ki bu adam kendi ifadesiyle, yine bir gün şakirtleri yakalamak üzere Şam'a gittiğinde şöyle bir olay vaki olur:

“Gökten bir nur ansızın çevresinde parladı. Ve yere düşüp bir sesin kendisine 'Saul, Saul, niçin bana eza ediyorsun?'

dediğini işitti. O da, ‘Ya Rab, sen kimsin?’ dedi. Ve o dedi: ‘Ben eza ettiğin İsa’yım; fakat, kalk ve şehre gir ve ne etmen gerekir sana söylenecek...’ (9:3-6)

Bunun üzerine Saul Şam’a girer; Hananya adlı bir şakirde İsa rüyada görünüp, kendisine “Yehuda’nın evinde adı Saul olan Tarsuslu’yu ara, çünkü işte o dua ediyor” der. Hananya, onun ne kötülükler ettiğini, İsa’nın ismini çağırانların hepsini bağlamak için başkâhinden salâhiyet aldığını anlatır. Fakat Hz. İsa: “Git, çünkü ismimi milletler, krallar ve İsrailoğulları önüne götürmek üzere o benim için seçilmiş bir alettir” der ve Hananya gider ve Saul’u vaftiz eder. Ruhü’l-Kudüs’le dolan Saul bundan böyle İsa’nın dinini her yerde yaymaya başlar. (9:10-19)

Bu olayın uydurma veya düzmece olduğu açıktır. Fakat, Hristiyanlığı içten yıkmak için böyle bir mizansenin düzenlenebileceği akla yatkın gelmektedir. Uydurma, pek ustaca da düzölememiş görünüyor. Çünkü Saul nurla sarıldığında yere düşüp de kendisine seslenildiğini duyunca hemen “Ya Rab” cevabını veriyor. ‘Rab’ şakirtlerin İsa için kullandıkları kelimedir. İsa’ya inanmayan biri kendisine seslenenin o olduğunu nasıl bilip hemen “Ya Rab” der veya kim olduğunu bilmediği kişiye “Ya Rab” der? Fakat böyle bir hikâye Hz. İsa’nın mucizelerine ve olağanüstünlüklerine alışmış Hristiyanlar’a cazip ve makul gelmiş olabilir. Bundan sonra, Saul’e aşağıda açıklayacağımız şekilde belli bir noktaya kadar en fazla yardımı BARNABAS yapmıştır. Buradan, kendini kabul ettirebilmek için Saul (Pavlos)’un bir süre muvahhid görüldüğü, daha sonra sapık fikirlerini yaymaya başlayınca Barnabas’la ayrıldıklarını anlıyoruz. Çünkü Barnabas, İncil’ini Pavlos’un sapık fikirleri karşısında doğruyu ortaya koymak için kaleme almıştır. Şimdi, Pavlos’un Hristiyanlığı nasıl tahrif ettiğini, onu ne hâle getirdiğini Romalılar’a yazdığı mektuptan takip edelim:

“...Kutsiyet ruhuna göre ölümlerden kıyam ile kudretle Allah’ın Oğlu ilân edilmiş olan kendi oğlu Rabbimiz İsa Mesih hakkındadır. Size Babamız Allah ve Rab İsa Mesih’ten inayet ve selâm olsun” (1:4, 7)

“Sen ki, kitap ve sünnetlilik ile şeriatı tecavüz ediyorsun, tabiattan olan sünnetsizlik şeriatı yerine getirerek sana hükmetmeyecek midir? Zira zahiren Yahudi olan Yahudi değildir, ne de zahiren bedende olan sünnetlilik sünnetliliktir. Fakat içten Yahudi olan Yahudi'dir ve harfte değil, ruhta yüreğin sünnetliliği sünnetliliktir...” (2:27-29)

“Fakat şimdi şeriat ve peygamberler tarafından şahadet edilerek Allah'ın salâhı, yani İsa Mesih'e iman vasıtasıyla bütün iman edenlere olan Allah'ın salâhı, şeriat olmayarak zahir olmuştur? Çünkü hiç fark yoktur, zira hepsi günah işlediler ve Allah'ın izzetinden mahrum kaldılar. İsa Mesih'te olan fidiye vasıtasıyla, onun inayetiyle bedelsiz salih sayılırlar” (3:21-24).

“... Şimdiki zamanda adaletin izharı için, onun kanında iman vasıtası ile kefarete olarak Allah onu arzetti, ta ki kendisi adil olsun ve İsa'ya iman edeni salih sayısın, sünnetsizliği de iman vasıtası ile salih sayacaktır.” (3:26, 30)

“İmdi biz imanla salih sayılmış olup Rabbimiz İsa Mesih vasıtasıyla Allah indinde selâmetimiz vardır. Bize verilmiş olan Ruhu'l-Kudüs vasıtasıyla Allah'ın sevgisi yüreklerimize dökülmüştür. Mesih fasıklar için öldü. Mesih bizim için öldü. İmdi onun kanı ile şimdi salih sayılmış olarak, onun vasıtası ile gazaptan daha ziyade kurtulacağız. İnayet çoğalsın diye günaha devam edelim mi? Haşa. Biz ki, günaha öldük, artık onda nasıl yaşarız?

Siz de böylece kendinizi günaha ölü, fakat Mesih İsa'da Allah'a diri sayın. Şeriat altında değil, inayet altındasınız... Allah'a şükrolsun ki, günahın kulları olduğunuz hâlde, teslim edildiğiniz öğretişin suretine göre yürekten itaat ettiniz ve günahattan azat edilerek salâha kul oldunuz. İmdi ne diyelim? Şeriat günah mıdır? Haşa! Fakat şeriat vasıta olmasaydı günahı bilmemiş olurdu; çünkü, eğer şeriat 'Tamah etmeyeceksin' dememiş olsaydı ben tamahı bilmezdim. Fakat günah, fırsat bularak emir vasıtası ile bende her türlü tamahı hasıl etti; çünkü şeriat yok iken günah ölüdür. Ve bir vakitler şeriat yok

iken ben diri idim; fakat emir gelince günah dirildi ve ben öldüm...” (5, 6, 7. baplardan)

Bütün bu alıntılardan anladığımız kadarıyla, Pavlos öncelikle Hristiyanlık'ta büyük bir ihtilâl yapmaktadır. Ona göre, şeriat olmasaydı günah olmayacaktı, şeriat günahları belirlemiştir. Şeriatla dirilen (ortaya çıkan) günahlar insanı öldürmüştür. İnsanın yeniden dirilmesi için de şeriata uymaktan çok, İsa Mesih'e inanmak ve kalben temiz olmak yeterlidir. İsa, kanıyla bütün insanlığın günahlarını temizlemiştir, şu hâlde ona inanmakla temiz olunacaktır.

Bu anlayışla, Pavlos'un sünnet üzerinde de çok durduğunu görüyoruz. İnciller'de ve Resullerin İşleri'nde de geçtiği üzere, Hz. İbrahim ve soyu sünnetliydi. Aynı şekilde İsa da sünneti emrediyordu. İmanından dolayı öldürülen İstafanos İbrahim'e sünnet ahdi verildiğini ve İbrahim'in İshak'ı sünnet ettiğini anlattığı gibi, karşısındakilere de “Ey boyunları sert, yürekleri ve kulakları sünnetsiz adamlar!” diye hitap ediyordu (Resullerin İşleri: 7). Fakat Hz. İsa'dan sonra, Pavlos gibilerinin birtakım uydurma rüya ve 'keşif'lerle İsa'nın şeriatında büyük değişiklikler yaptıkları açıktır. Söz gelimi, Resullerin İşleri'nde, Petrus'un bir vecd hâlinde göğün açılmış ve büyük çarşafa benzer bir kabın dört köşesinden asılı olarak yer üzerine indiğini gördüğü, içinde her türlü dört ayaklı ve yerde sürünen hayvanların ve göğün kuşlarının bulunduğu ve kendisine bir sesin “Petrus kalk, boğazla da ye” dediği, fakat onun “Haşa! Ya Rab! Zira ben asla bayağı ve murdar şey yemedim” dediği, bunun üzerine kendisine “Allah'ın temizlediği şeyleri sen bayağı etme” denildiği ve bunun, üç kere vaki olduğu anlatılmaktadır. (10:9-16)

Bütün bu değişikliklerin sonucunda, önce İsa'nın dini, insan hayatını tümünden kuşatıcı bir nizam olmaktan çıkmış, şeriatı soyutlanmış, iman ve ahlâkî kurallardan ibaret laik bir din hâlini almış, bunun sonucunda da Roma putperestliğiyle rahatça uzlaşabilmiştir. Çünkü Kayser'in hakkıyla Allah'ın hakkı ayrılmıştır. Oysa, Yakub'un Mektubu'nda da ısrarla

vurgulandığı üzere Hz. İsa şeriatın ve ferdin amelleri üzerinde şiddetle duruyordu:

“Ve kendi kendinizi aldatarak sözün yalnız işiticileri değil, fakat işleyicileri olun...” (1:22)

“Ey kardeşlerim, eğer bir kimse amelleri yok iken, imanı olduğunu söylese, fayda nedir?” (2:14)

“İman da, eğer amelleri olmazsa haddizatında ölüdür.” (2:17)

“Ey kardeşler, birbirinizi yermeyin. Kardeşini yeren yahut kardeşine hükmeden şeriatı yerer ve şeriata hükmeder; fakat eğer şeriata hükmedersen, sen şeriatı işleyicisi değil hâkimi olursun. Şeriatı koyan ve hâkim olan birdir; kurtarmaya ve helâk etmeye kadir olan O’dur, fakat komşuna hükmeden sen, kim oluyorsun?” (4:11-12)

İsa’nın dinine bilinen şekliyle teslis inancı üçüncü yüzyılın başlarında girmiştir. Gerek Sinoptik İnciller denilen Matta, Markos ve Luka’da o Allah’ın peygamberi olarak sunulmakta, gerekse ilk Hristiyanlar böyle bir inançtan habersiz bulunmaktaydılar. Fakat Hz. İsa’dan sonra takipçileri arasında ayrılıkların çıktığı tarihî bir gerçektir. Bu ayrılıklar zamanla itikad alanına da sıçramış, nasıl İslâm tarihinde siyasal ayrılıklar itikadî ayrılıklara dönüşmüş ve daha bazı etkenlerle Allah’ın sıfatları, kaza-kader meselesi ve Kur’an’ın mahlûk olup olmadığı tartışılıp durmuşsa, aynı şeyler bir bakıma Hristiyanlık’ta da olmuştur. Biz bunlara ilk yol açarlardan birinin ve belki en önemlisinin yine Pavlos olduğunu sanıyoruz. Çünkü Resullerin İşleri’nden öğrendiğimize göre, Pavlos gezileri sırasında Yunanistan’a da uğramış, Epikürcü ve Stoacı filozoflarla temasları olmuş ve çok büyük ihtimalle Platonizm’in de etkisinde kalmıştır. Hristiyanlık’ta ilk kez, özellikle Platonik etkileri Kanonik İnciller’in en son yazılanı olan ve ikinci yüzyılın başlarında kaleme alan Yuhanna İncili’nde görüyoruz. Bu İncil Logos öğretisini vererek başlamakta ve İsa’ya bir bakıma ezeliyet atfettiği gibi, ‘hulûl’ itikadına da kapı açıcı ifadeler taşımaktadır:

“Kelâm başlangıçta var idi ve Kelâm Allah nezdinde idi ve Kelâm Allah idi. O, başlangıçta Allah nezdinde idi. (Burada Kelâm’ın hem Allah’ın nezdinde olduğunun, hem de Allah olduğunun söylenmesi bir çelişkidir, çünkü ikisi arasında çok büyük fark vardır.) Her şey onun ile oldu ve olmuş olanlardan hiçbir şey onsuz olmadı... Ve Kelâm beden olup, inayet ve hakikatle dolu olarak aramızda sakin oldu; biz de onun izzetini Baba’nın biricik Oğlu’nun izzeti olarak gördük” (1:1-3,14)

Bu ifadeler İslâm tasavvufundaki ‘Akl-ı Evvel’ veya ‘Hakikat-ı Muhammediye’ inançlarına çok yakındır. Fakat bunların sonradan yanlış anlaşılması İsa’ya ilâhlık atfetmeye kadar varmıştır. Ve, üçüncü asır da teslis itikadı gelişmeye yüz tutmuş, nihayet 325 yılında İznik konsülünde resmî inanç olarak kabul edilmiştir. Fakat muvahhid Hristiyanlar buna şiddetli karşı çıkmış, Asya ve Afrika’da Ariusçu olan bu Hristiyanlar İslâm’ın gelişiyle birlikte İslâm’ı hemen kabullenmişlerdir. Fakat Kilise bugün olduğu gibi tarihte de dünyevî çıkarlar uğruna emperyal güçlerle el ele vererek teslis inancının temsilcisi ve savunucusu olmuştur.

III

KANONİK İNCİLLER VE BARNABAS İNCİLİ

Önce, konunun iyi anlaşılabilmesi açısından şu nokta önemle belirtilmelidir:

Elimizde, Kur'an-ı Kerim gibi Allah tarafından vahyedildiği şekliyle yazıya geçirilmiş, ezberlenmiş ve bugüne kadar harfi değişmeden gelebilmiş bir İncil yoktur. Hatta öyle ki, elimizde 'İncil' diye bir kitap yoktur. Bu yüzden, Hz. İsa'ya gelen 'vahiyler'in, yani İncil 'âyet' veya 'sûreleri'nin hiçbir zaman yazıya geçmediği ve Hz. İsa'nın 'teveffa' edilmesinden sonra takipçilerinin elinde herhangi bir ilâhî kitap bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Elde bulunan tüm İnciller, Hz. İsa'nın söyledikleri ve yaptıklarının akılda kalan ve kaldığı şekliyle daha sonra kâğıda geçirilmiş, İslâm'daki 'hadis külliyatı'na benzeyen birer eserdirler. 'Kanonik İnciller' böyle olduğu gibi, 'Barnabas İncili' de böyledir.

Bu yüzden, Hristiyanlık'ta İslâm'daki gibi bir 'Kitap-Hadis' ayrımı olmamıştır. Buradan, İsa'ya Kur'an'da da atfedilen 'Allah'tan bir kelime' oluşun özelliğine dayanarak, bir noktada Hz. İsa'nın her yaptığıının ve söylediğinin 'vahiy' olduğu sonucuna varabiliriz. Gerçi, aynı durum Hz. Muhammed (s.a.v.) için de geçerlidir; fakat şu kadar ki, Hz. İsa'da risaleti gereği 'ruhaniyet' ağır basarken, Hz. Peygamber (s.a.v.) de Hz. İsa'nımkinden daha güçlü bir ruhaniyeti olmasına rağmen, yine risaletinin özelliği gereği 'beşeriyet ve ruhaniyet' birbirini dengeler. Onun her hâli ve tavrı doğruluğuna

ve peygamberliğine delil ve şahittir, fakat bu demek değildir ki onun her hâli ve tavrı harikulâde olmak lâzımdır. Çünkü Cenab-ı Hak onu beşer suretinde göndermiştir ki, insanlara sosyal hâllerinde ve dünyevî-uhrevî saadetlerini kazandıracak istek ve hareketlerinde rehber olsun, imam olsun ve her biri ilâhî kudretin mucizesi olan normal görünen işler içindeki Rabbanî sanatı ve ilâhî kudretin tasavvurunu göstere.

Eğer yaptıklarında beşeriyetten çıkıp da harikulâde olsaydı, bizzat imam olamaz; hâlleriyle, sözleriyle ve tavırlarıyla ders veremezdi. İşte bu gerçek nedeniyle Hz. İsa'nın getirdiği hak dinde Hz. İsa bizzat 'kelime' iken, İslâm'da kelime Kur'an-ı Kerim'dir. Bu yüzden, İslâm'da Kur'an-ı Kerim'in korunması öncelikle önemliken Hz. İsa'nın durumunda onun yaptıklarını ve söylediklerini korumak önem kazanmıştır. Yani, İslâm'daki Kur'an-hadis ayrımı Hristiyanlık'ta olmamıştır. Gerçi, hadis de vahiydir; fakat Resul-i Ekrem (s.a.v.)'in sırf tercümanı, tebliğcisi olduğu Kur'an gibi değil, daha çok Kur'an'ı açıklayıcı, tefsir edici ve uygulayıcı bir niteliğe sahiptir.

Kur'an'm dışındaki Hz. Peygamber'in teşriyatı da yine vahiy olmakla beraber Kur'an değildir, fakat Kur'an'dan bağımsız ve ona aykırı da değildir. Yani, İslâm'da hadis de korunması gereken bir öneme sahiptir. Hristiyanlık'ta ise bu ayrım olmamış, Hz. İsa'nın her söz ve hareketi İncil'i meydana getirmiştir. Barnabas İncili dâhil, hemen hemen bütün İnciller'de geçtiği üzere, İncil Hz. İsa'ya bir defada verilmiş, yani Hz. İsa 'Kelâm'm mücessem görüntüsü veya kendisi olmuştur. Hz. İsa'dan sonra takipçilerinin yaptığı, onun söylediklerini ve yaptıklarını şehir şehir, köy köy yaymak olmuştur. Gerçi İnciller'de onların, en azından havarilerinin de 'Ruhu'l-Kudüs'le desteklendiği geçmekte ve Kur'an'daki "*Hani havarilere 'Bana ve Resulü'me iman edin' diye vahyetmiştim de, 'İman ettik, şahit ol, muhakkak biz Müslümanlarız' demişlerdi'*" (Mâide 5/111) âyetine dayanarak 'vahiy' alabildiklerine göre,

İran'da Ayetullah Tabatabaî gibi, onların 'nebi' ve dolayısıyla masum olduklarını ileri süren müfessirler olmuşsa da, eldeki İnciller'in birbirlerinin aynısı ve birbirleriyle her bakımdan ittifak içinde olmamaları, bu İnciller'in Kur'an'da sözü edilen havarilerce yazılmadığını ortaya koymaktadır. Eğer gerçekten BARNABAS bu havarilerdence ve yazdığı İncil günümüze kadar değişmeden geldiyse, onun Hz. İsa ile ilgili yazdıklarına çok büyük oranda güvenebiliriz demektir.

Bugünkü tarihî araştırmalar göstermiştir ki, 'Kanonik İnciller' denilen Matta, Markos, Luka ve Yuhanna İncilleri Hz. İsa'dan çok sonra kaleme alınmıştır. Bu konuda çalışan bilginler ve araştırmacılar bu İnciller'in dayandığı ilk belgelere³ 'Q' (Almanca 'Quelle'-kaynak anlamında) ve (Yunanca çevirisi İncil yazarlarının eline geçen aslı kaybolmuş Aramice bir belge)⁴, 'Urmarcus' (Petrus'un İsa hakkındaki konuşmalarına dayanılarak yazılmış Markos İncili'nin ilk müsveddesi) ve 'L' (İsa hakkında yalnızca Luka'nın verdiği bilgiler) demektedirler. İnciller'in mukayeseli bir incelemesi, yazarlarının bu belgeleri keyiflerince kullandıklarını, hatta bazı yerleri amaçları doğrultusunda değiştirdiklerini gösterecektir.

İlk yazılan İncil MARKOS'unkidir. Roma'da, İsa'nın güya çarmıha gerilişinden asgari 40 yıl sonra kaleme alınmıştır. Bu İncil, Urmarcus'un genişletilmiş bir nüshası durumundadır; bunun hakkında ilk Hristiyan yazarlardan Papias şöyle demiştir:

"Yuhanna, Petrus'un yorumcusu olan Markos'un hatırladığı her şeyi doğru yazdığını söylerdi. Fakat İncil Mesih'in söylediklerini ve yaptıklarını tam bir düzen içinde nakletmemektedir. Üstelik Markos ne Rabb'i (İsa'yı) işitmiş, ne de yanında bulunmuştur, fakat söylediğim gibi, dinleyicilerin ihtiyaç ve isteklerini gidermek için öğretisini düzene koyan Petrus'tan ayrılmazdı. Petrus'un amacı da Rabb'in sözlerini bağlantılı biçimde sunmak değildi."⁵

3 Roberts and Donaldson (editors), *The Ante-Nicene Fathers*, c: 1, s. 154-155.

4 *The Life of Jesus*, Penguin books, s. 13.

5 a.g.e., s. 154, 155.

Bugün elimizde bulunan Markos İncili'nin ortaya çıkması için Urmarcus'u genişletenin bizzat Markos'un kendisi mi, yoksa bir başkası mı olduğunu söylemek de mümkün değildir. Oxford'da Kilise tarihi profesörlerinden C. J. Cadoux, İncil konusunda çalışan seçkin bilginlerin bu İncil hakkında vardıkları sonuçları şöylece özetler:

“Bu İncil, Petrus'un (M.S. 65 yılındaki) şehadetinden sonra yazılmıştır. O zaman, zaten kendisi İsa'nın bizzat şakirdi olmayan Markos'un İsa'nın şakirtleri arasında yazdıklarını kontrol ettirebileceği hiçbir kimse de yoktu. Bu yüzden, dönemin şartları bu İncil'de çok sayıda doğrunun yanı sıra, belli sayıda yanlışlık ve bilgisizliğin yer almasına da yol açmıştır.”⁶

MATTA İncili; M.S. 90'da Yunanca olarak yazılmıştır. Yazan en azından kaybolmuş iki belgeden -Q ve Urmarcus- yararlanmıştı. Bağımsız düşünüp çalışabilen tüm bilginler bu İncil'in İsa'nın havarilerinden Matta'ya ait olduğunu kabul etmemektedirler. Eğer Matta bir şeyler yazmış olsaydı, bu yalnızca 'Q' olmaydı. Bu İncil'in meçhul yazarının elindeki aslî malzemeye ne derece sadık kaldığını C. J. Cadoux şu sözleriyle belirtmektedir:

“Fakat Markos'tan yaptığı alıntılara nasıl davrandığını yakından incelediğimizde, bu yazarın elindeki malzemeyi büyük üstada hakkı olan şerefi vermek için kullanmada ne kadar serbest davrandığını görürüz. Aynı eğilimler, İncil'in başka yerlerinde 'Q'yu veya kendine özgü malzemeyi sunarken de gözlemlenmektedir. Bu yüzden, Matta'ya ait olan herhangi bir şey ancak büyük titizlik ve tedbirle tarihî kabul edilebilir.”⁷

Üçüncü İncil; LUKA İncili, herhâlde Roma İmparatorluğu'nun üst rütbeli memurlarından olan 'ekselans' Teofilos için M.S. 80 yılında Yunanca olarak yazılmıştır. Yahudi olmayanlara özür dileyici bir tavırla hitap eden bu İncil'de, Pavlos'un dostu ve gezi arkadaşı olan yazar, ikisi Matta'nın, yazarmca kullanılan aynısı ve üçüncüsü kendine özgü üç belgeden yararlanmıştı. Daha girişinde, zamanında İsa hakkında yazılanların

6 a.g.e., s. 13.

7 a.g.e., s. 14, 15.

bizzat onu duyanlar tarafından değil de, duyanları duyanlar tarafından yazıldığını ve kendisinin de bunlara dayandığını “Aramızda vaki olmuş şeylerin hikâyesini başlangıcından gözleriyle görenlerin ve kelâmın hizmetçisi olanların bizlere nakil ettiklerine göre tertip etmeye birçok kimseler giriştiklerinden, ben de ta başından beri hepsini dikkatle araştırıp tahkik ederek, ey faziletli Teofilos, olduğu gibi dikte eden yazarın, kaynaklarını Matta’dan nasıl daha çok istifade ile sana yazmayı münasip gördüm” sözleriyle ifadesini serbestlikle kullandığı açıktır.

Aynı kayıp belgeye dayanıp, ortak çok şeye sahip olduklarından Matta, Markos ve Luka İncilleri’ne ‘Sinoptik İnciller’ denir. YUHANNA İncili bunlardan çok farklıdır. Yazar daha girişte, dünyayı yaratan İlahî Logos veya Allah’ın Kelâmı’nın İsa’da tecessüm ettiğini bildirerek, İsa’nın ilâhlığına kapı açıcı ifadelerde bulunur. Bu İncil M.S. 110-115 yılları arasında anti-semitik eğilimler taşıyan ve Yahudileri İsa Mesih’in düşmanları olarak sunan meçhul bir yazar tarafından Efes’te yazılmıştır.

Hiçbir bilgin, bunun R. H. Charles, Alfred Loisy, Robert Eisler ve daha başka bilginlere göre bu İncil’in yazılmasından çok zaman önce M.S. 44 yılında Agrippa I tarafından başı kesilerek şehit edilen Zebedee’nin oğlu Yuhanna’nın eseri olduğunu kabul etmez.

Günümüz İncil araştırmacıları, yalnızca yazarın bu İncil’de ifade edilen kendi sözlerinin değil, aynı zamanda İsa’nın ağzından aktardığı sözlerin özgünlüğünden de şüphe etmektedirler:

“Dördüncü İncil’deki konuşmalar Sinoptikler’dekilerden oldukça farklıdır ve bizzat Dördüncü İncil Yazarı’nın kendi yorumları da böyledir; bu yüzden gerek konuşmalar, gerekse yazarın yorumlarının İsa tarafından söylenmiş olduğuna inanmak mümkün değildir. Edebiyat düşkünlüğü şimdi olduğu gibi, eskiden de roman konusu konuşmaların tarihî karakterlere atfedilmesine izin vermezlik etmiyordu; en güvenilir eski tarihçiler bu tür konuşmaları aktarıp atfetmekten kendilerini alamamışlardır.”⁸

Bütün bunlardan ayrı olarak. İnciller Hristiyanların çeşitli gruplara ayrılmalarından sonra kaleme almıştır. Bu yüzden çeşitli ekollerin öğretilerini aktarmakta olup, bizzat yazarları bu amaçla İsa hakkındaki orijinal belgeleri serbestçe kullanmaktan kaçınmamışlardır. Bu konuda T. G. Tucker şöyle der:

“Bu şekilde ortaya konan İnciller, yazıldıkları toplumun gündelik ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik anlayış ve kavramları açıkça yansıtmaktadırlar. Gerçi, yazılırlarken geleneksel malzeme kullanılmışsa da, yazarlar değişiklik ve eklemelerde bulunmakta veya amaçlarına uygun gelmeyen noktaları çıkarmada hiç de tereddüt göstermemişlerdir.”⁹

Hem, İnciller yalnızca bu dördünden ibaret değildir. ‘İbranilere Göre İnciller’ gibi Aramice yazılmış ve İsa’nın ilâhlığını reddedip, onun yalnızca bir peygamber olduğunu açıklayan eserler de vardır. Fakat daha sonra bu dördü ‘kanonik-meşru’ kabul edilmiş ve diğer eserler Kilise tarafından ‘apokrifla-uydurma’ sayılmıştır.

Özetle, Kanonik İnciller’in Hz. İsa’nın risaletini ne derece aktardığını ölçmek için şu noktalar her zaman göz önünde tutulmalıdır:

1. İsa’nın kendi hayatında risaleti, söyledikleri ve yaptıkları hakkında hiçbir şey yazılmamıştır.

2. İsa’nın sözleri hakkında, yeryüzünden çekilişinden hemen sonra yazılan ilk eserler, İsa’dan aşırılığa gidişin başladığı zamanda yazılmış olmaları bir yana, bugün elimizde yoktur ve kaybolmuşlardır.

3. M.S. 70-115 yılları arasında yazılan İnciller bu kaybolmuş belgelerin bazılarına dayanmakla birlikte, yazarlar ellerindeki malzemeyi gündelik ihtiyaçlar, amaçları ve görüşleri doğrultusunda serbestçe kullanmışlar, değişiklik, çıkarma ve eklemelerde bulunmuşlardır.

9 *The History of the Christians in the Light of Modern Knowledge*, 320. Alıntılar ve bilgiler için: Mrs. Ulfat Azizü’s-Samed, *İslam and Christianity*, 1977, s. 2-8.

4. İncil yazarlarından hiçbiri İsa'yı bizzat tanımadığı gibi, onu görmemiş ve işitmemiştir.

5. İsa'nın konuştuğu dil Aramice olduğu hâlde, İnciller Yunanca yazılmıştır.

6. Yazıldıklarından sonra en az bir asır boyu hiçbir resmî yetki taşımadıklarından ve ortada onları koruyacak makam bulunmadığından, çeşitli mezhep üyelerince amaçları doğrultusunda değiştirilmiş olmaları kaçınılmazdır.

7. İnciller'in eldeki ilk nüshaları -Codex Sinaiticus, Codex Vaticanus, Codex Alexandrinus- dördüncü ve beşinci yüzyıllara ait olduğundan, bu arada geçen zaman içinde ne tür ve ne derece değişikliklerden geçtikleri belli değildir.

8. Dördüncü ve beşinci yüzyıllardan kalan çeşitli el yazma İnciller arasında çeşitli yerlerinde önemli farklılıklar vardır.

9. Bütün olarak ele alındıklarında İnciller'de pek çok çelişki bulmak mümkündür.

Ve, bütün bunlara ek olarak, en azından Sinoptik İnciller'de ve hatta Yuhanna İncili'nde bile açık olarak İsa'nın ilâhlığını ve teslis itikadını bulmak mümkün olmadığı gibi, şeriatı olumsuzlaştıran, İsa'nın şeriatsız olduğunu ortaya koyan ve kefaretinancıyla ilgili herhangi bir şeye de açıkça rastlanmamaktadır. Ve Yuhanna İncili'nde Hz. Peygamber'in geleceği bizzat Hz.İsa'nın ağzından nakledilmektedir, tabii yanlış yorumlanmazsa. (16:7-14) Şimdi de, BARNABAS İncili'ne geçelim.

BARNABAS İNCİLİ

Barnabas hakkında, Hz. İsa'dan sonra havarilerinin, dinini tebliğlerinin ve bu uğurda başlarına gelenlerin anlatıldığı ve Kilise tarafından da kabul edilen Resullerin İşleri'nde önemli bilgiler bulmak mümkündür. Burada anlatıldığına göre, Barnabas aslen Kıbrıslı olup asıl adı Yusuf'tur ve Levililerdendir. Barnabas 'Teselli oğlu' anlamına geldiğine göre, herhâlde lakabı olsa gerektir.

Kanonik İnciller'de Barnabas'm adı havariler arasında geçmez. Resullerin İşleri'nden anlaşıldığına göre, o çok erken bir dönemde hak dini kabul etmiş olsa gerektir. Hz. İsa'nın ardından 'muvahhidler' arasında ayrılıkların başlamadığı ilk dönemlerde, "İman edenlerin cemaati tek yürek ve tek can idi ve hiçbiri kendisinin olan şeyler için 'benimdir' demiyordu; fakat her şey onlar için müşterekti. Ve resuller büyük kuvvetle Rab İsa'nın kıyamına şahadet ediyorlardı ve hepsinin üzerinde büyük lütuf vardı. Çünkü aralarında yoksul kimse yoktu; zira tarlaları yahut evleri olanlarla hepsi satıp, satılmış olan şeylerin bedellerini getirerek resullerin ayakları önüne koyuyorlardı ve her birine ihtiyacına göre dağıtılıyordu." İşte bu zamanda resullerce çağrıldığı şekliyle BARNABAS tarlasını satmış ve parayı getirip resullerin önüne koymuştu. (Resullerin İşleri, 4:32-37)

Bu olaydan sonra Barnabas adı Resullerin İşleri'nde sık sık geçer. Şehir şehir dolaşan Barnabas Allah'ın sözünü her gittiği yerde ilân etmekte, kardeşlerine yardım için koşmakta ve pek çok kişinin hak dine girmesine sebep olmaktadır.

Barnabas ilk dönemlerde Pavlos'la birliktedir. Fakat, bir süre sonra aralarında, şehirleri dolaşırken Markos denilen Yuhanna'yı da yanlarına alıp almama konusunda şiddetli bir tartışma çıkar ve nihayet ayrılırlar. (Resullerin İşleri, 15:36-41)

İlginçtir ki, bu ayrılma olayından sonra Resullerin İşleri'nde Barnabas adı bir daha geçmez ve sürekli Pavlos'tan söz edilir. Buradan, Barnabas-Pavlos ayrılığının köklü bir ayrılık olduğunu ve en azından bundan sonra 'itikad' alanında da derin bölünmelerin baş gösterdiğini tahmin edebiliriz. Nitekim, Barnabas, İncil'inin girişinde şöyle der:

“...Şeytan tarafından aldatılan pek çokları, dindarlık maskesi altında en dinsiz akideyi vaaz ederek İsa'ya Allah'ın oğlu demekte, Allah'ın sonsuza değin emrettiği sünnet olmayı reddetmekte ve her türlü kirli etin yenmesine izin vermekte olduğundan –bunlar arasında bulunan, kendisinden üzüntü duymadan söz edemediğim Pavlos da aldatılmıştır– kurtulasınız. Şeytan tarafından aldatılmayasınız ve Allah'ın hükmü önünde hüsrana uğramayasmız diye, İsa ile yaptığım konuşma ve görüşmelerde gördüğüm ve duyduğum gerçeği yazıyorum.”

Barnabas'm bizzat kendi yazdıklarından anladığımızı göre, o, Resullerin İşleri'nde geçtiği gibi Pavlos'la bir süre arkadaşlık yapmış, fakat her peygamberden sonra olduğu gibi, Hz. İsa'dan sonra da izleyicileri arasında ayrılıklar çıkmış, bu ayrılıklar dinin özüne de inmiş ve Pavlos tevhidi şirke çevirenlerin başında yer alırken, tevhidden kopmayan Barnabas ise Hz. İsa'nın gerçek dinini, ona inananlar şeytana kanmasınlar diye yazıya geçirme gereği duymuştur.

Barnabas, gerçekten yukarıdaki satırlarda geçtiği gibi, Hz. İsa'nın havarilerinden midir? Buna 'evet' de 'hayır' da diyemiyoruz.¹⁰ Fakat kesin olan bir gerçek varsa, Barnabas'm

10 'Resullerin İşleri'nde (1:21-23) İsa'dan sonra havarilerin aralarından birini, "İsa'nın vaftizinden itibaren İsa ile bulunmuş" birini Yehuda'nın yerine lider seçmek istediklerinde, lakabı Yustus olup Barsaba denilen Yusuf'u ve Mathas'ı, teklif ettikleri belirtilir. İsa'nın şakirtleri arasında Barnabas'tan başka Yusuf yoktur; dolayısıyla Barnaba denilen

El-İslâm'm peygamberlerinden Hz. İsa'ya inanmış bir mümin olduğu ve en azından Kanonik İnciller'in ilkinin yazıldığı günlerde ve hatta ondan daha da önce İncil'ini kaleme aldığıdır. Barnabas belki kendisi Hz. İsa'nın havarisi olmasa bile, en azından onun gerçek havarilerini dinlemiştir; bu yüzden onun İncil'i, İslâmî hadis literatüründeki ifadeyle, Peygamber'i gören ve işiten bir sahabenin 'sahih'i değilse bile, hiç olmazsa, sahabeyi görüp işiten bir tabiînin 'mürsel sahihi'dir.

Hz. İsa hakkında gerçekten değerli bir araştırma yapmış bulunan Muhammed Ataü'r-Rahîm Barnabas'ın havariliğini kabul etmekte ve onun İncil'i hakkında özetle şu bilgiyi vermektedir:

“BARNABAS İNCİLİ, İsa'nın bir şakirdi, yani zamanının çoğunu, mesajını yaydığı üç yıllık süre içinde bizzat İsa'nın yanında geçiren bir adam tarafından yazılmış ve bugüne kadar gelmiş, bilinen tek İncil'dir. Kabul edilmiş dört İncil'in yazarlarının aksine, o İsa ile doğrudan teması olmuş ve öğretisini doğrudan İsa'dan almış biriydi.

“Barnabas İncili, M.S. 325'e kadar İskenderiye Kiliselerinde kanonik bir İncil olarak kabul ediliyordu. Tevhid lehinde yazan Iraneus'un (130-200) yazılarından, bu İncil'in İsa'nın doğumundan sonraki birinci ve ikinci yüzyıllarda elden ele dolaştığı anlaşılmaktadır. Putperest Roma dininin ve Eflâtun'un felsefesinin İsa'nın aslı öğretileri içine girmesinden sorumlu olmakla suçladığı Pavlos'a karşı çıkan Iraneus, kendi fikirlerini desteklemek için Barnabas İncili'nden geniş alıntılarda bulunmuştur.

“325'te ünlü İznik Konsülü toplandı. Teslis inancı Pavlos Kilisesi'nin resmî inancı olarak ilân edildi ve bu kararın sonuçlarından birini de, o zaman elde bulunan üç yüz kadar İncil'den dördünün Kilise'nin resmî İnciller'i olarak seçilmesi oluşturdu. İçlerinde Barnabas İncili'nin de bulunduğu diğer

bu Yusuf'un Barnabas olması kuvvetle muhtemeldir. Her hâlükârda, Barnabas'ın Hz. İsa ile birlikte bulunduğu -12 havariden biri olsun olmasın- kesin derecesine yakın bir ihtimal göstermektedir.

İnciller'in bütünüyle yok edilmesi emredildi... Geçerliliği tanınmamış İnciller'den birini yanında bulunduranın öldürüleceğine dair emir çıkarıldı..."

"M.S. 366'da papa olan Damasus'un (304-384), Barnabas İncili'nin okunmaması hakkında buyrultu yayımladığı kaydedilir. Bu buyrultu M.S. 395'te ölen Sezerya piskoposu Gelasus tarafından desteklenmiştir.

Bu piskopos İncil'i Apoler; fal kitaplar listesine almıştır. Apokrif (apocrypha) basitçe 'halktan gizlenen' demektir. Böylece, daha bu aşamada İncil kimsenin eline geçmez olmuştur..."

"Barnabas İncili'yle ilgili daha bazı buyrultular da vardır. 382'de Batı Kiliseleri Buyrultusu'yla ve 465'te Papa Innocentiu buyrultusuyla yasaklanmıştır... Tüm bu buyrultular Şansölye Segurier (1558-1672) Kütüphanesi'ndeki B. de Montfaucan (1655-1741) tarafından hazırlanmış Yunanca el yazmalar kataloğunda anılmaktadır..."

"İmparator Zeno'nun yönetiminin dördüncü yılı olan M.S. 478'de Barnabas'm kalıntıları keşfedilmiş ve kendi eliyle yazılmış İncil'inin bir nüshası göğsünün üzerinde bulunmuştur. Bu olay, 1698'de Antwerp'de yayımlanan Açta Sanctorum, Boland Junii, Tome II, sayfa 422-450'de geçmektedir..."

"Barnabas İncili'nin İngilizce çevirisine esas olan el yazma Papa Sextus'un (1589-1590) elindeydi. Onun, kendinden pek çok alıntılar yapmış olan Iraneus'un yazılarını okuduktan sonra Barnabas İncili'ne büyük ilgi duyan Fra Marino adında rahip bir arkadaşı vardı. Bir gün bu rahip Papa'yı görmeye gitti. Birlikte öğle yemeği yediler ve sonra Papa uykuya daldı. Peder Marino Papa'nın özel kütüphanesindeki kitapları karıştırmaya başladı ve Barnabas İncili'nin İtalyanca bir el yazmasını ele geçirdi. Bunu cübbesinin yeline gizleyerek oradan ayrıldı ve kitapla birlikte Vatikan'dan çıktı. Sonra bu el yazma elden ele dolaşp, nihayet Amsterdam'da "hayatı boyunca bu parçaya büyük bir değer verdiği sık sık işitilen büyük bir

isim ve yetkiye sahip bir kişi"ye ulaştı. Onun ölümünden sonra, Prusya Kralı'nın danışmanlarından, J. E. Cramer'a geçti. 1713'te Cramer bu el yazmayı ünlü kitap kurdu saray prensi Eugene'e sundu. 1738'de kitap, Prens'in kütüphanesiyle birlikte Viyana'da Hofbibliothek'e geçti ve hâlâ oradadır..."

"İtalyanca el yazma Canon ve Bayan Reggio tarafından İngilizceye çevrilerek, 1907'de Oxford Üniversitesi Basımevi tarafından basılıp yayımlandı. Bu İngilizce çevirinin hemen tüm nüshaları birden ve esrarengiz bir şekilde piyasadan kayboldu. Şu anda, biri British Museum'da, diğeri Washington'da Kongre Kütüphanesi'nde olmak üzere, yalnızca iki nüshasının var olduğu biliniyor. Kongre Kütüphanesi'ndeki nüshanın bir mikrofilm kopyası elde edilip, İngilizce çevirinin Pakistan'da yeni bir baskısı yapıldı..." (Jesus, A Prophet of Islam, Londra, 1979, s. 39-42).

Gerçeğin uzun süre gizlenemeyeceği açıktır. İnsanlık eninde sonunda, belki tarihte eşine rastlanmadık biçimde hak dine yönelecek ve İbrahim'in tevhid dini Hatemü'l-Enbiya Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.)'nin risaletinin tümünden ihyasıyla yeryüzündeki muhteşem hâkimiyetini gerçekleştirecektir. Batıl, mahiyeti gereği köpük gibi yok olucu, Hak ise kalıcıdır.

Armeddon gerçek müminlerin, tevhidin bağlılarının zaferiyle sonuçlanacaktır inşallah.

Ali Ünal

MESİH DENİLEN, ALLAH'IN DÜNYAYA GÖNDERDİĞİ YENİ PEYGAMBER İSA'NIN GERÇEK KİTABI: HAVARİSİ BARNABAS'IN ANLATIMINA GÖRE

Mesih denilen Nasıralı İsa'nın havarisi Barnabas, yeryüzünde oturan herkese barış, huzur ve teselli diler.

Pek sevgili, yüce ve ulu Allah, büyük öğretme ve mucizeler merhametinden şu son günlerde peygamberi İsa Mesih aracılığıyla bizi ziyaret etmiştir. Şeytan tarafından aldatılan pek çokları, dindarlık maskesi altında en dinsiz akideyi vaaz ederek, İsa'ya Allah'ın oğlu demekte, Allah'ın sonsuza değin emrettiği sünnet olmayı reddetmekte ve her türlü kirli etin yenmesine izin vermekte olduğundan, –bunlar arasında bulunan, kendinden üzüntü duymadan söz edemediğim Pavlos da aldatılmıştır– kurtulasınız, şeytan tarafından aldatılamayasınız ve Allah'ın hükmü önünde hüsrana uğramayasmız diye İsa ile yaptığım konuşma ve görüşmelerde gördüğüm ve duyduğum gerçeği yazıyorum. Bu nedenle, sana yazdığımın aksine yeni akideyi vaaz edecek herkese dikkat et ki, ebedî kurtuluşa eresin.

Yüce Allah seninle olsun, seni şeytandan ve her şerden korusun. Âmin.

1 *Bu ilk bölümde, melek Cebrail'in Bakire Meryem'e İsa'nın doğuşunu bildirmesi yer alır.*

Bu son yıllarda, Yahudi (İsrailoğulları) kavminin Davud soyundan Meryem adında bir bakire, Allah'ın gönderdiği melek Cebrail tarafından ziyaret edildi. Günahsız, ayıpsız, namazı kılıp oruç tutarak tam kutsal bir hayat süren bu bakire, bir gün

yalnızken odasına melek Cebrail girdi ve “Allah seninle olsun, ey Meryem” diye onu selamladı.

Bakire, meleği görünce ürkütü; fakat melek şöyle diyerek onu rahatlattı: “Korkma Meryem! Çünkü sen, seni kalp gerçeğiyle kanunlarına göre yürüsünler diye İsrail halkına göndereceği bir peygamberin annesi seçen Allah’ın rızasına erdin.”

Meryem cevap verdi: “Şimdi ben, hiçbir erkek bilmediğimi görüp dururken nasıl oğlan dünyaya getireceğim?”

Melek cevap verdi: “Ey Meryem! İnsan yokken insanı yaratan Allah, senden de erkek olmadan insan meydana getirmeye kadir. Çünkü O’nun için hiçbir şey imkân haricinde değildir.”

Meryem cevap verdi: “Allah’ın her şeye kadir olduğunu biliyorum; öyleyse iradesi yerine gelecektir.”

Melek cevap verdi: “Şimdi peygambere yüklü oldun; adını İsa koyacak ve onu şaraptan, kuvvetli içkiden ve bütün temiz olmayan etlerden koruyacaksın, çünkü çocuk Allah’ın kutsal bir (kuludur).”

Meryem, tevazuyla başını eğerek şöyle dedi: “Allah’ın hizmetçi kuluna bak, dediğin gibi olsun.”¹¹ Melek gitti ve bakire, Allah’ı tesbih ve tazim etti:

“Ey kalbim. Allah’ın büyüklüğünü bil ve ey ruhum, kurtarıcım Allah’ı çok sev; çünkü O, kız hizmetçisinin alçak gönüllülüğünü öylesine saydı ki, bütün milletlerce kutsanacağım; çünkü Kadir olan beni yüceltti, O’nun kutsal adını tesbih ederim. Çünkü, O’nun rahmeti, nesilden nesile kendisinden korkanlar için yayılır. O Kadir olan elini güçlü kıldı ve kalbinin tasavvurunda gururu dağıttı. Güçlü olanı oturduğu yerden indirdi ve aşağıda olanı yükseltti. Aç olanı güzel şeylerle doyurdu ve zenginleri eli boş gönderdi. Çünkü, O, İbrahim ve oğluna verilmiş sözleri sonsuza değin tutar.”

11 Kur’an-ı Kerim: Âl-i İmran 3/45-47, Luka, 1:26-38. (Bu olay İnciller içinde yalnızca Luka’da anlatılır ve Kur’an’da ve buradakinden fazla olarak “Ona yüce Allah’ın oğlu denecek” ifadesi vardır. Barnabas’ta ‘Baba-oğul’ kelimeleri, bir-iki sembolik istisna dışında geçmez.)

2 *Cebrail'in Bakire Meryem'in hamileliğiyle ilgili olarak Yusuf'a yaptığı hatırlatma.*

Allah'ın iradesini öğrenen Meryem, yüklü olduğundan kendine saldırırlar ve zina suçlusu sayarak taşlarlar diye insanlardan korkup, dindar, takva sahibi, namaz ve oruçla Allah'a ibadet eden ve bir marangoz olarak ellerinin yaptığı ile geçinen bir adam olduğundan, ayıpsız yaşantılı Yusuf adında kendi soyundan bir yoldaş seçti.

Bakire, bildiği böyle bir adamı yoldaşı olarak seçti ve ilâhî teklifi ona açtı.

“Dindar bir adam olan Yusuf, Meryem'in hamile olduğunu anlayınca, Allah'tan korkup, ondan ayrılmayı düşündü. Bak ki, uyurken, “Ey Yusuf, neden kadının Meryem'i bırakmayı düşünüyorsun?” diye Allah'ın meleği tarafından uyarıldı (ve şöyle denildi): “Bil ki, ona ne olmuşsa, hepsi Allah'ın iradesiyle olmuştur. Bakire, bir çocuk dünyaya getirecek, adını İsa koyacaksın; şaraptan, kuvvetli içkiden ve her türlü temiz olmayan etten onu uzak tutacaksın, çünkü o annesinin rahminden Allah'ın kutsal bir (kuludur). O, Juda'yı (Yehuda) kalbine döndürsün ve İsrail kavmi Musa'nın kanununda yazılı olduğu gibi, Rabb'in kanunu yolunda yürüsün diye İsrail halkına gönderilen Allah'ın bir peygamberidir. O, Allah'ın kendine vereceği büyük güçle gelecek, büyük mucizeler gösterecek ve bu sayede pek çok insan kurtulacaktır.”¹²

Uykudan uyanan Yusuf Allah'a şükretti ve bütün içtenliğiyle Allah'a ibadet ederek, ömrü boyunca Meryem'in yanında kaldı.

3 *İsa'nın harika doğuşu ve Allah'ı öven meleklerin görünüşü.*

Bu sıralar, Kayser Avgustos'un buyruğuyla, Yahudiye'de Hirodes hüküm sürüyor ve Anna ve Sayfa şehirlerinde de Pilotus vali bulunuyordu. Bütün dünya kütüklere kayıt yaptırmakta olduğundan, herkes kendi memleketine gidiyor ve kayıt için kendi kabileleriyle kendilerini takdim ediyorlardı. Bu

nedenle Yusuf Sezar'm buyruğuna göre kayıt yaptırmak için, Beytlehem'e (burası, Davud soyundan gelme olduğundan kendi kentiydi), gitmek üzere kadını hamile Meryem'le birlikte Galile'nin bir kenti olan Nasıra'dan ayrıldı. Beytlehem'e varan Yusuf burası çok küçük ve yabancılarla dolu bir kent olduğundan, kalacak yer bulamayıp, kent dışında bir çobanın sığınağı olarak yapılan bir odayı tuttu. Yusuf burada kalırken, Meryem'in de doğum günleri gelmişti. Bakire oldukça parlak bir nurla kuşatıldı ve hiç sancısız çocuğunu doğurdu, kucığına alıp kundağına sardı ve yemliğe yatırdı; çünkü odada hiç yer yoktu. Birçok melek, Allah'ı takdis edip, Allah'tan korkanlara selât ve selâm getirerek sevinç içinde odaya geldiler. Meryem ve Yusuf Rabb'e İsa'nın doğumundan dolayı hamd ve senada bulundular ve sonsuz bir neşe ile çocuğu doyurdular.¹³

4 *Meleklerin İsa'nın doğuşunu çobanlara bildirmesi ve çobanların da çocuğu gördükten sonra bunu ilân etmeleri.*

Bu sırada, âdetleri üzere çobanlar sürülerine bakıyorlardı. Ve dikkat et ki, içinden Allah'ı takdis eden bir meleğin görüldüğü oldukça parlak bir nur sardı onları da. Çobanlar, bu ani nur ve meleğin görülmesi nedeni ile korkuya kapıldılar; bunun üzerine Rabb'in meleği şöyle diyerek onları rahatlattı:

“Bakın, size büyük bir müjde veriyorum, çünkü Davud'un kentinde Rabb'in peygamberi olan bir çocuk doğdu; İsrail'in ailesine büyük kurtuluş getirir. Çocuğu Allah'ı tazim eden annesi ile birlikte yemlikte bulacaksınız.” Ve, o bunları söyleyince, hayırlı istekleri olanlara selâm ederek, Allah'ı tazim eden pek çok melek geldi. Melekler gidince, çobanlar birbirlerine şöyle dediler: “Beytlehem'e kadar gidelim ve Allah'ın meleğinin aracılığıyla bize bildirdiği kelimeyi görelim.”

Beytlehem'e yeni doğan bebeği aramaya pek çok çoban geldi ve kent dışında, meleğin sözlerine göre, yemlikte yatan yeni doğmuş çocuğu buldular. Ona saygı gösterip, annesini

gördüklerini ve duyduklarını bildirerek ellerinde olanı verdiler. Meryem bütün bunları kalbinde tuttu ve Yusuf da (aynı şekilde) Allah'a şükretti. Çobanlar sürülerinin başına döndüler ve ne büyük bir şey görmüş olduklarını herkese söylediler. Ve, böylece tüm Yahudiye tepeleri haşyetle doldu ve herkes içinden şöyle diyordu: "Bu çocuk acaba ne olacak?"¹⁴

5 *İsa'nın sünnet olması.*

Musa'nın kitabında yazıldığı gibi, Rabb'in kanununa göre, sekiz gün dolduğu zaman, çocuğu alıp, sünnet etmesi için mabede götürdüler. Çocuğu sünnet ettiler ve Rabb'in meleşinin çocuk ana rahmine düşmeden önce söylediği gibi, İsa adını verdiler.¹⁵ Meryem ve Yusuf, çocuğun pek çoklarının kurtuluşuna ve pek çoklarının da helâkine neden olacağını seziyorlardı. Bundan dolayı, Allah'tan korkuyorlar ve çocuğu Allah korkusuyla, koruyorlardı.

6 *Yahudiye'nin doğusundaki bir yıldızın yol göstermesiyle gelip, İsa'yı bularak, saygı ve hediyeler sunan üç müneccim.*

Yahudiye kralı Hirodes'in egemenlik günlerinde, İsa'nın doğumu sırası doğu bölgelerinde üç müneccim gökteki yıldızları gözlüyorlardı. Nihayet kendilerine çok parlak bir yıldız göründü; bunun üzerine, aralarında karar vererek önlerinden giden yıldızın kılavuzluğunda Yahudiye'ye geldiler ve Kudüs'e varıp Yahudilerin kralının nerede olduğunu sordular. Hirodes bunu işitince korktu ve bütün kenti tedirginlik kapladı. Bunun üzerine, Hirodes kâhinleri ve yazıcıları toplayarak, "Mesih'in nerede doğması gerekir?" diye sordu.

"Beytlehem'de doğması gerekir. Çünkü, Peygamber tarafından şöyle yazılmıştır:

14 Benzer ifadelerle Luka, 2:8-20.

15 Aynı ifadelerle Luka, 2:21.

“Ve sen Beytlehem, Yehuda reisleri arasında küçük değilsin, çünkü senden kavmim İsrail’e önder olacak bir lider gelecektir” diye cevap verdiler.

Hirodes bunun üzerine müneccimleri toplayarak, gelişlerini sordu. Doğuda kendilerini bu tarafa getiren bir yıldız gördüklerini ve hediyelerle gelip, yıldızının bildirdiği bu yeni krala tapınmak istediklerini söylediler.

Ardından Hirodes şöyle dedi: “Beytlehem’e gidin ve bütün dikkatinizle çocuğu araştırın; bulduğunuz zaman gelin ve bana söyleyin, çünkü, ben de seve seve gelecek ve ona secde edeceğim.” Ve o yalandan böyle konuştu.¹⁶

7 *Müneccimlerin İsa’yı ziyareti ve İsa’nın rüyalarında yaptığı uyarıyla kendi memleketlerine dönüşleri.*

Müneccimler Kudüs’ten ayrıldılar ve bir de ne görürsün, kendilerine doğrudan görünen yıldız önleri sıra gitmiyor mu? Yıldızı gören müneccimleri sevinç kapladı. Ve böylece Beytlehem’e gelip, şehir dışında, yıldızın İsa’nın doğmuş olduğu sahanın üstünde durduğunu gördüler. Bunun üzerine müneccimler o tarafa yönelip, içeri girerek çocuğu annesi ile birlikte buldular ve önünde eğilip saygı gösterdiler. Ve müneccimler üzerine altın ve gümüşle baharat saçarak gördükleri her şeyi Bakire’ye anlattılar.

Sonra uykularında çocuk tarafından Hirodes’e gitmemeleri için ikaz edildiler. Bu nedenle, müneccimler bir başka yoldan kendi memleketlerine dönüp, Yahudiye’de ne gördülerse hepsini yaydılar.¹⁷

8 *İsa havadan Mısır’a götürülüyor. Ve Hirodes suçsuz çocukları katliamdan geçiriyor.*

Müneccimlerin dönmediğini gören Hirodes kendisi ile alay edildiğini sanarak doğan çocukları öldürmeye karar verdi. Ama bak ki, uykusunda Yusuf’a Rabb’in meleği göründü ve “Çabuk

16 Çok benzer ifadelerle Matta, 2:1-9.

17 Krş. Matta: 2:9-12. (Burada rüyalarında müneccimlere görünenlerin İsa olduğu belirtilmez.)

kalk ve çocuğu annesi ile birlikte alıp Mısır'a git, çünkü Hirodes onu öldürmek istiyor" dedi. Yusuf büyük bir korkuyla uyanıp, Meryem ve çocuğu alarak Mısır'a vardı ve münecimlerin kendisi ile alay ettiklerini sanarak, Beytlehem'de bütün yeni doğan çocukları öldürmek için askerlerini gönderen Hirodes ölünceye kadar orada kaldı. Askerler Beytlehem'e gelip Hirodes'in emri üzerine orada bulunan tüm çocukları boğazladılar. Böylece, Peygamber'in şu sözleri yerine gelmiş oldu "Rama'da figan ve büyük ağlamalar var, Rahel oğulları için yas tutar, fakat ona teselli verilmez, çünkü onlar yoktur."¹⁸

9 *Yehuda'ya dönen İsa, on iki yaşına gelmiş olup, muallimlerle harikulâde tartışmaya giriyor.*

Hirodes ölünce bak ki, Rabb'in meleği rüyada Yusuf'a göründü ve şöyle dedi: "Yahudiye'ye geri dön, çünkü çocuğun ölmesini isteyenler ölmüş bulunuyor." Yusuf, Meryem'le (yedi yaşma girmiş olan) çocuğu alarak Yahudiye'ye geldi; bu kez, Hirodes'in oğlu Arhedous'un Yahudiye'de egemen olduğunu duyup, Yabudiye'de kalmaktan korkarak Galile'ye gitti ve Nasıra'da yerleşmek üzere ayrıldılar.¹⁹

Çocuk insanlar önünde ve Allah'ın önünde kerem ve hikmet içinde büyüdü.²⁰

On iki yaşma gelen İsa, Musa'nın kitabında yazılı bulunan Rabb'in kanununa göre ibadet etmek için Meryem ve Yusuf ile Kudüs'e geldi. İbadetleri bitince İsa'yı kaybederek ayrıldılar, çünkü, yakınlarıyla eve döneceğini sanıyorlardı. Bu nedenle Meryem, yakınları ve bildikleri arasında İsa'yı aramak için Yusuf ile Kudüs'e geri geldi. Üçüncü gün, çocuğu mabedde muallimler arasında, kanunla ilgili tartışma yaparken buldular. Herkes sorduğu sorulara ve verdiği cevaplara şaşırmişti ve şöyle diyorlardı; "Bu kadar küçük olduğu ve okuma bilmediği hâlde, bunda böyle bir akide nasıl bulunabilir?"

18 Matta, 2:13-18. Peygamber'in sözü için bk. Yeremya, 31:15.

19 Benzer ifadelerle Matta, 2:19-23.

20 Luka: 2:40.

Meryem onu azarlayarak şöyle dedi: “Oğul, bize yaptığını görüyor musun? Bak, baban ve ben seni üç gündür yana yakıla arıyoruz.” İsa şöyle cevap verdi: “Allah’a hizmetin baba ve anneden önde gelmesi gerektiğini bilmiyor musunuz?” Sonra İsa, annesi ve Yusuf ile birlikte Nasıra’ya gelip, tevazu ve saygı ile onlara tâbi oldu.²¹

10 *İsa otuz yaşında iken Zeytinlik Dağı’nda, mucize olarak melek Cebrail’den İncil’i alıyor.*

Otuz yaşına gelmiş olan İsa, kendisinin bana söylediğine göre, annesi ile zeytin toplamak için Zeytinlik Dağı’na çıktı. Sonra öğleyin dua ederken, “Rab, rahmetle...” sözlerine geldiğinde, çevresini oldukça aydınlık bir nur ve sonsuz sayıda, “Allah’ı tesbih ve tazim ederiz” diyen melekler sardı. Melek Cebrail ona, ışıldayan bir aynaymış gibi bir kitap sundu. İnsanın kalbine inen bu kitapta, Allah’ın neler yaptığının, neler dediğinin ve neler irade buyurduğunun bilgisini aldı. Öyle ki, “İnan Barnabas, her peygamberlikte her peygamberi öylesine biliyorum ki, söylediğim her şey bu kitaptan geliyor” şeklinde bana anlattığı gibi herşey açık ve çıplak önüne kondu.

Bu vahyi alan ve İsrailoğulları’na gönderilen bir peygamber olduğunu anlayan İsa her şeyi annesi Meryem’e anlattı ve Allah’ın şanı için büyük eziyetlere katlanması gerektiğini ve kendisine hizmet için daha fazla yanında kalamayacağını söyledi. Bunun üzerine Meryem şöyle karşılık verdi: “Oğul, sen doğmadan önce her şey bana anlatıldı. Allah’ın yüce adını tesbih ve tazim ederim.” İsa hemen o gün peygamberlik görevini yapmak üzere annesinden ayrıldı.

11 *İsa, mucizevî bir şekilde bir cüzzamlıyı iyileştiriyor ve Kudüs’e gidiyor.*

Kudüs’e gitmek için dağdan inen İsa, ilâhî ilhamla kendisinin peygamber olduğunu bilen bir cüzzamlıya rastladı.

21 Luka: 2:41-51. Pavlos’un takipçisi olan Luka, İsa’nın annesine verdiği cevabı şöyle aktarır: “Neden beni aradınız? Bilmiyor muydunuz ki, benim için Babam’ın evinde bulunmak gerektir?” (2:49) Barnabas’ta görüldüğü gibi böyle” bir ifadeye rastlanmıyor.

Gözyaşlarıyla kendisine, “İsa, sen Davud oğlu, bana merhamet et” diye yalvaran cüzzamlıya İsa (şöyle) cevap verdi: “Sana ne yapıvermemi istersin kardeş?”

Cüzzamlı cevap verdi: “Rab, bana sıhhat ver.” İsa azarlayarak şöyle dedi: “Aptalsın sen; seni yaratan Allah’a dua et, o sana sıhhat verecektir; çünkü ben de senin gibi bir insanım.” Cüzzamlı cevap verdi: “Rab, senin bir insan olduğunu biliyorum, fakat Rabb’in kutlu bir insanı. Dolayısıyla, Allah’a sen dua et ve O bana sıhhat versin.” Sonra, İsa, iç çekerek (şöyle) dedi: “Rabbim, Kadir olan Allah, kutsal peygamberlerinin aşkı için, bu hasta adama sıhhat ver.” Ardından, bunları söyledikten sonra, hasta adama Allah adına elleriyle dokunarak (şöyle) dedi: “Ey kardeş, sıhhat bul.” Ve bunu deyince cüzzam kayboldu, öyle ki, cüzzamlının derisi bir çocuğunki gibi oldu. İyileştiğini gören cüzzamlı yüksek sesle bağırdı: “Allah’ın üzerinize gönderdiği peygamberi almak için, ey İsrail kavmi, bu yana gelin!” İsa ona rica ederek, (şöyle) dedi: “Kardeş, sus bir şey söyleme.” Fakat, İsa rica ettikçe o daha çok bağırıyordu: “Peygamberi görün! Allah’ın kutsal (kulu)’nu görün. Bu sözler üzerine, Kudüs’ten çıkanların çoğu koşarak geri döndüler ve İsa ile birlikte Kudüs’e girerek, Allah’ın İsa aracılığıyla cüzzamlıya yaptığını anlattılar.

12 *İsa’nın Allah’ın adı konusunda halka ilk verdiği akideyle ilgili harika vaazı.*

Tüm Kudüs şehri bu sözlerle çalkalandı ve hep birden, İsa’yı görmek üzere ibadet için girdiği mabede koşuştular ve sıkışık bir biçimde oturdular. Bunun üzerine kâhinler İsa’ya ricada bulundular “Bu insanlar seni görmek ve işitmek isterler; bu nedenle şu en yukarı çık ve Allah’ın sana verdiği kelimeleri Rab adına konuş!”

Sonra İsa yazıcıların şimdiye kadar konuşageldikleri yere çıktı. Ve susulması için bir işaret yapıp konuşmaya başladı: “Rahmet ve iyiliğinden, yarattıklarını kendisini yüceltsinler diye yaratmak dileyen Allah’ın kutsal adını tesbih ederim. Kulu Davud’a ‘Velîlerin parlaklığı içinde Zühre yıldızından önce seni

yarattım' diyerek konuştuğu gibi, dünyanın kurtuluşu için göndermek üzere her şeyden önce tüm velîlerin ve peygamberlerin ihtişamını yaratan Allah'ın kutsal adını tesbih ederim. Kendisine hizmet etsinler diye melekleri yaratan Allah'ın kutsal adını tesbih ederim. Ve Allah'ın saygı duyulmasını irade ettiğine saygı duymayan şeytanı ve peşinden gidenleri cezalandıran ve yoksunluğa iten Allah'ı tesbih ederim. İnsanı yeryüzünün çamurundan yaratan ve işlerinin başına gönderen Allah'ın kutsal adını tesbih ederim. Koyduğu kutsal kuralı çiğnediği için insanı cennetten çıkaran Allah'ın kutsal adını tesbih ederim. Merhametiyle, insan soyunun ilk anne, babası olan Âdem ve Havva'nın göz yaşlarına bakan Allah'ın kutsal adını tesbih ederim. Adaleti ile kardeş katili Kabil'i cezalandıran, yeryüzüne tufan gönderen, üç şerli kenti yakıp yıkan, Mısır'a azap eden Firavun'u Kızıldeniz'de boğan, kendi kullarının düşmanlarını dağıtan, kâfirleri azapla cezalandıran ve tövbe edip doğru yola girmeyenlerin cezasını veren Allah'ın kutsal adını tesbih ederim. Yarattıklarına rahmetiyle bakan ve bu nedenle önünde doğruluk ve takva ile yürüsünler diye kutsal peygamberlerini gönderen; kullarını her kötülükten koruyup, kurtaran ve babamız İbrahim ile oğluna sonsuza değin söz verdiği gibi, bu toprağı kullarına veren Allah'ın kutsal adını tesbih ederim. Sonra, kulu Musa aracılığıyla, şeytanın bizi aldatmaması için bize kutsal kanununu verdi ve bizi bütün diğer kavimlerin üstüne çıkardı.

Fakat, kardeşler; bugün günahlarımızdan ötürü ceza görmememiz için ne yapıyoruz?"²²

Ve ardından İsa Allah'ın sözünü, unuttuklarından ve kendilerini boş şeylere verdiklerinden dolayı halkı şiddetli azarladı; Allah'a hizmeti bırakıp, dünyalık hırsları için (çalışan) kâhinleri²³ azarladı. Allah'ın kanununu bırakıp, boş akideler

22 Her nebi ve resulün Kur'an'da anlatılan tebliğ ve vaazına benzeyen bu vaaz diğer İnciller'de yer almaz. Burada bütünüyle Kur'anî gerçekler ifade edilmektedir.

23 'Kâhinler'den kastedilen, devrin Yahudi 'din adamları'dır. Biz diğer İncil'ler'le ortaklık olsun diye 'kâhinler' kelimesini çeviride tercih ettik.

vaaz ettiklerinden dolayı yazıcıları²⁴ azarladı. Kendi gelenekleri ve yaptıklarıyla Allah'ın kanununu bir hiç duruma düşürdüklerinden dolayı muallimleri azarladı. Ve, insanlara karşı öyle hikmetli sözler söyledi ki, en küçüğünden en büyüğüne kadar herkes, merhamet için haykırarak ve İsa'ya kendileri adına dua etmesi için yalvararak ağladı; yalnız, o gün, kâhinlere, yazıcılara ve muallimlere karşı bu şekilde konuştuğu için İsa'ya karşı nefret duyan kâhinler ve reisler (ağlamadı). Ve, onu öldürmeyi düşündüler, fakat onu Allah'ın bir peygamberi olarak kabul etmiş bulunan halktan korkarak hiçbir söz söylemediler.

İsa ellerini Rab Allah'a açarak dua etti ve halk ağlayarak "Âmin, âmin" dedi. Dua bitince İsa kürsüden indi ve o gün ardından gelen pek çok kişi ile birlikte Kudüs'ten ayrıldı.

Ve, kâhinler İsa hakkında aralarında kötü kötü söyleştiler.

13 *İsa'nın dikkat çekici korkusu, duası ve melek Cebrail'in harika biçimde onu rahatlatması.*

Birkaç gün sonra, ruhunda kâhinlerin arzularını sezen İsa, dua etmek için Zeytinlik Dağı'na çıktı. Ve, bütün gece ibadetle geçirerek, sabah olunca şöyle dua etti; "Ey Rabb'im! Biliyorum ki, yazıcılar benden nefret ediyor ve Ferisîler, beni, Sen'in kulunu öldürmeyi düşünüyorlar; bu bakımdan Rabb'im, Kadir ve Rahîm Allah, merhamet et ve bu kulun dualarını duy ve beni onların tuzaklarından kurtar, çünkü benim kurtuluşum Sen'dedir. Ey Rabb'im! Sözüünü söyle, çünkü Sen'in sözün sonsuza değin sürecek olan gerçektir."²⁵

İsa bu sözleri söyleyince, bak ki, ona melek Cebrail gelip dedi: "Korkma ey İsa, çünkü senin giysilerini koruyan bir milyon vardı. Gökler üstünde ve sen her şey yerini buluncaya ve dünya sonuna yaklaşmcaaya kadar ölmeyeceksin."

İsa yere kapanıp, "Ey Rabb'im Allah, Sen'in bana olan merhametin ne büyüktür; Sen'in bana bahsettiğin bütün bu şeyler karşısında ben Sana ne vereceğim Rabb'im?" dedi.

24 'Yazıcılar', Yahudi din bilginleridir. Kur'an'da geçen 'rabbaniyun' ihtimal kâhinlere, 'ahbar' da yazıcılara işaret etse gerektir.

25 Başka vesile ve çok değişik sözlerle Matta, 26:39; Markos, 14:36.

Melek Cebrail cevap verdi: “Kalk İsa ve Allah’a bir tanecik oğlu İsmail’i Allah’ın sözünü yerine getirmek için kurban etmek isteyen İbrahim’i ve oğlunu bıçak kesmeyince bir koyun kurban etmesini bildiren benim sözümü hatırla. Sen de böyle yapacaksın ey Allah’ın kulu İsa.”

İsa cevap verdi: “Başım üstüne, fakat kuzuyu nerede bulacağım? Görüyorum ki, param yok ve çalmak da meşru değil.”

Bunun üzerine, Cebrail kendisine bir koyun gösterdi ve İsa her zaman şanı yüce Allah’ı hamd ve tesbih ederek onu kurban etti.

14 *Kırk günlük oruçtan sonra İsa Oniki Havari’yi seçiyor.*

İsa dağdan inip, yalnız başına geceleyin Erden’in karşı yakasına geçti ve kırk gün, kırk gece hiçbir şey yemeden, sürekli Rabb’e Allah’ın kendilerine göndermiş olduğu halkının kurtuluşu için niyazda bulunarak oruç tuttu. Ve kırk günün sonunda aç bir insandı. Sonra, şeytan görüldü ve pek çok sözle onu iğfal etmeye çalıştı. Fakat İsa, Allah’ın sözlerinin gücü ile onu def etti. Şeytan çekilip gittikten sonra melekler gelip, İsa’nın ihtiyaç duyduğu şeyleri kendisine verdiler.²⁶

Kudüs bölgesine dönen İsa’yı halk yine coşkun bir sevinçle karşıladı ve ona kendileri ile kalması için ricada bulundular; çünkü onun sözleri yazıcılarınki gibi değildi; bir güç taşıyor ve kalbe dokunuyordu.

İsa, Allah’ın kanunu üzerinde yürümek için kendilerine dönen insanların çokluğunu görünce dağa çıktı ve bütün gece orada kalıp dua ve ibadette bulundu; gün başlayınca dağdan inip, havariler diye adlandırdığı, aralarında çarımha gerilip öldürülen Yehuda’nın da bulunduğu oniki kişi seçti. Adları budur: Balıkçı iki kardeş Andreas ve Simun (Petrus), vergi mültezimi Matta ve bu kitabı yazan Barnabas, Zebedi’nin oğulları

26 Şeytanın İsa’yı iğfale çalışması ve İsa’nın cevaplarının ayrıntılı açıklanması için bk. Matta, 4:3-11; Luka, 2:13; Markos’ta buradaki gibi yalnızca anılır. 1:13.

Yuhanna ve Yakup, Tomas (Taddeus) ve Yehuda, Bartolomeus ve Filipus, Yakup ve hain Yehuda İskariyot.²⁷ Bunlara her zaman ilâhî sırları açıklardı; fakat, zekâtları (toplayıp) dağıtmakla görevlendirdiği Yehuda İskariyot her şeyin onda birini çalardı.

15 *İsa'nın bir evlenme töreninde, suyu şarap yapan mucizesi.*

Gül bayramı yaklaştığında, bilinen zengin bir adam İsa'yı ve şakirtlerini annesi ile birlikte bir evlenme törenine davet etti. İsa da davete gitti ve ziyafet sırasındalarken şarap yetmedi. Annesi İsa'ya usulca seslendi: “Şarapları kalmadı.” İsa cevap verdi: “Bana ne bundan, anneciğim?” Annesi, hizmetçilere İsa ne buyurursa itaat etmelerini emretti. Orada İsrail kavmi âdetine göre, ibadet için temizlikte kullanılmak üzere altı su küpü bulunuyordu. İsa, “Bu küpleri suyla doldurun” dedi. Hizmetçiler de dediğini yerine getirdiler. İsa onlara, “Allah'ın adıyla yemek yiyenlere içmeleri için verin” dedi. Hizmetçiler, bunun üzerine tören sahibine (küpleri) götürdüler ve azar duydular: “Ey işe yaramaz hizmetçiler, neden şarabın daha iyisini şimdiye kadar bekletirsiniz?” Çünkü, onun, İsa'nın yaptıklarından haberi yoktu.²⁸

Hizmetçiler cevap verdiler: “Ey efendimiz, burada Allah'ın kutlu bir kişisi var, o, suyu şarap yaptı.” Törenin sahibi, hizmetçilerin sarhoş olduklarını sandı. Fakat, İsa'nın yanında oturanlar tüm olan biteni gördüklerinden, sofradan kalkarak saygılarını sundular: “Kuşkusuz sen Allah'ın bir mukaddesisin, Allah'tan bize gönderilen gerçek bir peygambersin.”

Ardından şakirtleri ona inandılar ve çocukları kendinden geçerek şöyle dediler: “İsrail kavmine rahmeti ile davranan ve Yehuda'nın ailesini sevgiyle ziyaret eden Allah'a hamd olsun, onun kutsal adını tesbih ederiz.”

27 Diğer İnciller'de havariler içinde (tabii olarak) Barnabas'ın adı anılmaz; onun yerine 'Gayyar Simus' diye bir ada rastlanır.

28 Benzer ifadelerle Yuhanna, 2:1-11.

16 İsa'nın havarilerine kötü yaşantıdan kurtulmakla ilgili olarak verdiği harika ders.

Bir gün İsa şakirtlerini çağırarak dağa çıktı ve orada oturunca, şakirtleri yanına geldiler ve ağzını açıp onlara şunları öğretti: “Allah'ın bize bahsettiği nimetleri büyüktür. Bu nedenle, gerçek bir kalple ona hizmet etmemiz gerekir. Ve mademki yeni şarap yeni kaplara konuyor ve öyle de, eğer benim ağzımdan çıkan yeni akideyi alacaksınız, sizin de yeni adamlar olmanız gerekmektedir. Hemen size söylüyorum ki, nasıl bir kişi gözleri ile göğü ve yeri bir arada göremezse, Allah'ı ve dünyayı sevmek de işte böyle imkânsızdır.”

“Ne kadar akıllı olursa olsun, hiç kimse, birbirine düşman iki efendiye hizmet edemez. Çünkü biri seni severse, diğeri senden nefret edecektir. İşte, ben size gerçekten söylüyorum ki, Allah'a ve dünyaya (bir anda) hizmet edemezsiniz, çünkü dünya yalancılık, açgözlülük ve eza ile cefa doludur. Bu bakımdan, dünyada rahat edemez, ancak zulüm ve yenilgi görürsünüz. Dolayısıyla, Allah'a hizmet edin ve dünyayı hakir görün. Benden ruhlarınız için sekinet elde edeceksiniz; sözlerime kulak verin, çünkü size doğruyu söylüyorum.”

“Gerçekten, bu dünya hayatına ağlayanlara ne mutlu, çünkü onlar rahata ereceklerdir.”

“Dünyanın zevklerinden gerçekten nefret eden yoksullara ne mutlu, çünkü onlar Allah'ın hükümdarı olduğu ülkenin zevklerini bol bol tadacaklardır.”

“Gerçekten, Allah'ın sofrasından yiyenlere ne mutlu, çünkü onlara melekler hizmet edecektir.”

“Siz hacılar gibi yolculuk ediyorsunuz. Bir hacı, yolu üzerindeki saraylar, tarlalar ve başka dünyalık şeylerle eğler mi kendini? Emin olun ki, hayır! Ama o yolu üzerinde kullanışlı ve işe yarar olan, hafif ve para eden şeyleri taşır. Bu, şimdi size bir örnek olmalıdır ve eğer bir başka örnek daha isterseniz, anlattıklarımın hepsini yapasınız diye onu da vereyim.”

“Dünyalık arzuları kalbinize ağırlık etmeyin. (Şöyle) diyerek:”

“‘Bizi kim giydirecek?’ veya ‘Bize kim yemek verecek?’ Rabbimiz Allah’ın, Süleyman’ın tüm ihtişamından daha büyük bir ihtişamla giydirip beslediği çiçeklere, ağaçlara ve kuşlara bakın ve O sizi yaratıp kendi hizmetine çağırın, kadınlar ve çocuklar dışında sayılan altı yüz kırk bine varan kulları İsrailoğulları’na çölde kırk yıl gökten kudret helvası indiren ve giysilerini eskiyip yok olmaktan koruyan Allah, sizi beslemeye de kadirdir. Size söylüyorum, gök ve yer tükenecek; yine de O’nun kendinden korkanlara olan rahmeti tükenmeyecektir. Fakat, dünyanın zenginleri, zenginlikleri içinde aç ve sonludurlar. Geliri artıp duran bir zengin vardı ve (şöyle) derdi: ‘Ne yapayım ey ruhum? Çiftliklerimi yıkacağım, çünkü onlar küçüktür; yeni ve daha büyüklerini yapacağım, böylece sen zafer kazanacaksın ey ruhum!’ Vah zavallı adam! O gece ölüverdi. Yoksulları düşünmeliydi. Ve bu dünyanın haksız zenginliklerinin sadakasını alanlarla (sadakalarıyla!) arkadaş olmalıydı; çünkü onlar gök sultanlığında hazineler getirirler.

“Söyleyin bana lütfen, paranızı bankaya, bir bankere vermeniz, o da size verdiğinizin on katını, yirmi katını verse, böyle bir adama her şeyinizi vermez misiniz? Fakat, size söylüyorum, Allah sevgisi uğruna ne verir ve ne harcarsanız, geri yüz katını ve sonsuz bir hayatı alacaksınız. Allah’a hizmet etmekle ne kadar sevinmeniz gerektiğini görün işte.”²⁹

17 *Bu bölümde Hristiyanlar’ın küfrü ve müminin gerçek inancı açıkça algılanıyor.*

İsa bunu deyince, Filipus cevap verdi: “Allah’a hizmet etmeye razıyız, ama Allah’ı bilmek de istiyoruz.” Çünkü İsa’ya peygamber “Cidden sen gizli bir Allah’sın” demiş ve Allah kulu Musa’ya “Ben neysem oyum” demişti.

İsa cevap verdi: “Filipus; Allah, kendisi olmadan hiçbir hakkın olmadığı bir Hak’tır. Allah; kendisi olmadan hiçbir şeyin olmadığı Varlık’tır. Allah; kendisi olmadan yaşayan hiçbir şeyin olmadığı bir Hayat’tır. Öylesine büyüktür ki, her

şeyi doldurur ve her yerededir. Tek başına O'nun hiçbir dengi yoktur. Ne başlangıcı vardır, ne de sonu olacaktır. Fakat her şeye bir başlangıç vermiş ve her şeye bir de son verecektir. Ne babası vardır, ne de annesi; ne oğlu vardır, ne kardeşi; ne de yoldaşı. Ve, Allah'ın hiçbir bedeni yoktur. Bu bakımdan yemez, uyumaz, ölmez, yürümez, kıvıldamaz, fakat insandaki gibi olmayan sonsuz bir hayatı vardır. Çünkü, cismanî değildir, bileşik değildir, maddi değildir, en sade özdendir. O kadar iyidir ki, iyiliği sever yalnızca; öylesine adildir ki, cezalandırdığı ve bağışladığı zaman, 'Bu neden böyle?' denemez. Kısaca, sana diyorum ki Filipus, burada yeryüzünde O'nu göremez ve tam olarak bilemezsin de; fakat melekûtunda O'nu ebedî göreceksin; orada tüm mutluluğumuz ve ihtişamımız bulunur."

Filipus cevap verdi: "Üstat, siz ne söylüyorsunuz? İyi biliyorum ki, İşıya'da Allah'ın babamız olduğu yazılıdır; bu durumda, nasıl olur da, O'nun hiçbir oğlu bulunmaz?"

İsa cevap verdi: "Peygamberler için yazılmış pek çok kıssa vardır. Bu nedenle, harflere değil, manaya bakmalısın. Allah'ın dünyaya gönderdiği (sayıları) yüz yirmi dört bine varan tüm peygamberler kapalı konuşmuşlardır. Fakat, benden sonra bütün peygamberlerin ve kutsal kişilerin ULUSU gelecek ve peygamberlerin söyledikleri tüm şeylerin karanlığı üstüne ışık dökülecektir, çünkü o, Allah'ın elçisidir."³⁰ Ve İsa bunu söyledikten sonra iç çekerek, (şöyle) dedi: "Ey Rabb(im) Allah, İsrail kavmine merhamet et ve Sana gerçek bir kalple hizmet edebilmeleri için İbrahim'e ve zürriyetine acıyarak bak."

Şakirtleri cevap verdiler: "Âmin, ya Rab, (Ey) Allah'ımız!"

İsa dedi: "Size ciddi olarak söylüyorum ki, yazıcılar ve muallimler, Allah'ın kanununu, Allah'ın gerçek peygamberlerinin aksine sahte kehanetleriyle boş (ve anlamsız) yaptılar; bu nedenle Allah, İsrail kavmine ve bu imansız nesle gazap

30 İllâhî kitapların herkese, her seviyeye hitap eden anlam katmanlarına sahip ve sembolik bir dilleri olduğu doğrudur. İsa'ya da geçen "baba" kelimesi de, Önsöz'de açıklamaya çalıştığımız bir sembolizme sahiptir.

etti.” Şakirtleri bu sözler üzerine ağlayarak, şöyle dediler: “Merhamet et ey Allah(ımız), mabed üzerine ve kutsal şehir üzerine merhamet et ve Sen’in kutsal ahdini hakir görmeyen milletleri ondan nefret ettirme.” İsa cevap verdi: Âmin, (ey) babalarımızın Allah’ı Rabb(imiz).

18 *Burada, Allah’ın kullarına dünyanın zulmettiği ve Allah’ın korumasının onları kurtardığı anlatılıyor.*

İsa bundan sonra (da şöyle) dedi: “Siz beni seçmediniz, fakat benim havarilerim olasınız diye ben sizi seçtim. Eğer, dünya sizden nefret ederse, o zaman benim gerçek havarilerim olacaksınız; çünkü dünya her zaman Allah’ın kullarının düşmanı olmuştur. Dünyanın boğazladığı kutsal peygamberleri hatırlayın; İlya³¹ zamanında bile Cizebel tarafından on bin peygamber katledilmiş, o kadar ki, yoksul İlya güç belâ gizlenerek kurtulabilmiştir. Ve, yedi bin peygamber oğlu da Ahab³² tarafından katledildi. Ah, Allah’ı tanımayan şerli dünya! Sen korkma, çünkü başındaki saçlar o kadar çok ki, bitmeyecektir. Dikkat et, tek bir tüyleri bile Allah’ın iradesi olmadan düşmeyen serçelere ve diğer kuşlara bak. Hem sonra Allah, kuşlara, uğruna her şeyi yarattığı insandan daha mı çok dikkat edecektir? Hiç mümkün müdür ki, kendi oğlundan daha çok ayakkabılarına bakan bir insan bulunsun? Kuşkusuz ki, hayır. Şimdi, kuşlara (bile) bakarken, Allah’ın seni terk edeceğini ne kadar da az düşünmen (hiç düşünmemen) gerekiyor. Ve, ben neden kuşlardan söz ediyorum? Bir ağacın yaprağı (bile) Allah’ın iradesi olmadan düşmez.”

“Bana inanın, çünkü size gerçeği söylüyorum, ki eğer sözlerime kulak verirseniz, dünya sizden çok korkacaktır. Çünkü, eğer o kötülüklerinin açığa çıkmasından korkmuyorsa, (o

31 İsrail’in yedinci kralı Ahab zamanında gönderilen peygamber.

32 İsrail’in yedinci kralı Tiz kralının kızı ile evlendi. Bu kadın İsrail’in merkezi Samariye’ye putperesliği resmen soktu. Bunun üzerine tevhid dine karşı korkunç bir zulüm başlatıldı. İlya bu zamanda peygamber olarak gönderildi. (I. Krallar; 16:29-33).

zaman) sizden nefret etmeyecektir; fakat açığa çıkmasından korkuyor, bu nedenle de, sizden nefret edecek ve size zulmedecektir. Eğer, sözlerinizden dünyanın hiç hoşlanmadığını görürseniz, onu kalpte tutmayın. Fakat, Allah'ın sizden daha büyük olduğunu göz önünde bulundurun. Kim dünyanın sevmediği ve hakir gördüğü böylesi bir akla sahipse, onun akıllılığı delilik kabul edilir. Eğer Allah sabırla dünyaya katlanıyorsa, o zaman sen de onu kalbine mi yerleştireceksin ey yeryüzünün tozu ve çamuru? Sen sabrınla ruhuna sahip olacaksın. Bu bakımdan eğer bir kimse, yüzünün bir tarafına bir yumruk vuracak olsa, ona vurması için öbür yanını teklif et. Kötülüğe karşılık verme, çünkü en kötü hayvanlar böyle yapar fakat, kötülüğe iyilikle karşılık ver ve senden nefret edenler için Allah'a yalvar. Ateş, ateşle söndürülmez, ama suyla söndürülür.

İşte böyle, size diyorum ki, kötülüğün üstesinden kötülükle değil, aksine iyilikle geleceksiniz. Güneşi iyilerin ve kötülerin (birlikte) üzerine doğuran ve yağmuru da aynı şekilde (yağdıran) Allah'a bakın. Evet, işte herkese iyilik yapmanız gerekiyor; çünkü kanunda (öyle) yazılıdır: 'Kutsal ol, çünkü senin Allah'ın (olsa) Ben kutsalım; temiz (ve pak) ol, çünkü Ben temiz (ve pak) ım ve kâmil ol, çünkü Ben kâmilim.'

Size cidden söylüyorum ki bir hizmetçi efendisini memnun etmek için çalışır ve efendisini memnun etmeyecek herhangi bir giysi de giymez, sizin giysileriniz iradeniz ve sevginizdir. Bak, Allah'ı, Rabbimiz'i razı etmeyecek bir şeyi istememeye ve sevmemeye dikkat edin. Emin olun ki, Allah dünyanın debdebesinden ve şehvetlerinden nefret eder, bu bakımdan siz de dünyadan nefret edin."³³

19 *İsa, ihanete uğrayacağını haber veriyor ve dağdan inerken on cüzzamlıyı iyileştiriyor.*

İsa, bunları söyledikten sonra Petrus (Simon) cevap verdi: "Ey muallim bak ki, biz senin arkandan gelen her şeyi terk ettik, (şimdi) bize ne olacak?"

İsa cevap verdi: “Kuşkusuz Hüküm Günü’nde yanıma oturacak (ve) on iki İsrail kabilesine karşı şahitlik edeceksiniz.”

Ve, bundan sonra İsa iç çekerek (şöyle) dedi: “Ey Rabb(im), nasıl şeydir bu? Ben on iki tane (havari) seçtim ve içlerinden biri bir şeytandır.”

Bu söz üzerine havariler üzüntülerinden sapsarı kesildiler ve gizlice yazan (not alan) gözyaşlarıyla İsa’ya sordu: “Ey muallim, şeytan beni aldatacak ve sonra ben tart mı edileceğim?”

İsa cevap verdi: “Bu kadar üzülme Barnabas, çünkü, Allah’ın dünyayı yaratmadan önce seçtikleri helâk olmayacaktır. Sevin, çünkü senin adın hayat kitabında yazılıdır.”

İsa (şöyle) diyerek havarilerini rahatlatı: “Korkmayın, çünkü benim kötülüğümü isteyecek olan benim sözüme üzülmez, çünkü onun içinde ilâhî duygu yoktur.”

Bu sözleri üzerine, seçilenler rahatladılar. İsa dualarda bulundu ve şakirtleri de, “âmin, âmin, Kadir ve Rahîm olan Rabb(imiz) Allah” dediler.

Duasını bitirdikten sonra İsa, havarileriyle birlikte dağdan indi ve uzaklardan “İsa, Davud’un oğlu, bize merhamet et!” diye bağırın on tane cüzzamlıya rastladı.

İsa onları yanına çağırdı ve şöyle dedi: “Benden ne diliyorsunuz, ey kardeşler?”

Hep birden bağırdılar: “Bize sıhhat ver!”

İsa cevap verdi: “Ah, ne kadar zavallısınız siz, aklınızı öylesine bitirmişsiniz ki, “Bize sıhhat ver!” diyorsunuz. Benim de sizin gibi bir insan olduğumu görmüyorsunuz. Sizi yaratan Allah’ımıza seslenin ve Kadir ve Rahîm olan O sizi iyileştirecektir.”

Cüzzamlılar gözyaşlarıyla cevap verdiler: “Senin de bizim gibi insan olduğun biliyoruz, fakat yine de, Allah’ın kutsal bir (insan)ı ve Rabb’in bir peygamberi; bu nedenle, Allah’a sen dua et ki, O bizi iyileştirsin.”

Bunun üzerine, havariler İsa’ya rica ettiler: “Rab, onlara merhamet et.” Sonra, İsa derin bir iç geçirdi ve Allah’a yalvardı: “Kadir ve Rahîm olan Rabb(im) Allah, kuluna merhamet et ve sözlerini duy ve babamız İbrahim aşkına ve Sen’in kutsal vadin için bu adamların isteklerine rahmetinle davran ve

onlara sıhhat bahşet.” Ardından İsa bunları söyleyince cüzzamlılara döndü ve (şöyle) dedi: “Gidin ve Allah’ın kanununa göre kâhinlere görünün.”³⁴

Cüzzamlılar ayrıldılar ve yolda giderken temizlendiler. Bunun üzerine, içlerinden biri iyi olduğunu görünce İsa’yı bulmak için geri döndü; kendisi bir İsmailî idi. İsa’yı bulunca önünde eğilip saygı gösterisinde bulunarak (şöyle) dedi: “Bildim ki, sen Allah’ın bir mukaddesisin” ve teşekkür ederek kendini hizmetçi edinmesi için yalvardı. İsa cevap verdi: “On kişi temizlenmişti; dokuzu nerede?” Ve temizlenene dedi: “Ben kendime hizmet edilsin diye değil, hizmet etmek için geldim. Haydi evine git ve (evdekilerin de) İbrahim’e ve oğluna verilmiş sözlerin Allah’ın sultanlığı ile birlikte yaklaşmakta olduğunu öğrenmeleri için, Allah’ın sende neler yaptığını anlat.” Temizlenen cüzzamlı aynıldı ve kendi oturduğu bölgeye gelince Allah’ın İsa aracılığıyla kendinde neler yaptığını anlattı.

20 *İsa’nın denizde gösterdiği mucize ve İsa, bir peygamberin nerede kabul gördüğünü bildiriyor.*

İsa Galile denizine gitti ve bir gemiye binerek Nasıra’ya doğru yola çıktı. Bu sırada denizde büyük bir fırtına başladı. O kadar ki, gemi nerede ise batacaaktı. Ve İsa geminin pruvasında uyuyordu. Havariler yanına yaklaşarak uyardılar. “Ey muallim, kurtar kendini, helâk oluyoruz!” Ters taraftan esen kuvvetli rüzgâr ve denizin kükremesi nedeniyle büyük bir korkuya kapılmışlardı. İsa uyandı ve gözlerini gökyüzüne dikerek dedi: “Ey Elohim³⁵ Sabao, kullarına merhamet et.” İsa bunu demişti ki, birden rüzgâr durdu ve deniz sakinleşti. Bunun üzerine denizciler korkuya kapılarak dediler: “Kimdir bu, deniz ve rüzgâr kendisine itaat ediyor?” Nasıra kentine gelince denizciler, İsa

34 Krş. Matta, 8:1-4; Markos, 1:40-44; Luka, 5:12-14. Bu İnciller’de İsa’nın cüzzamlıları hemen iyileştirdiği anlatılırken, Barnabas’taki gibi, Hz İsa’nın kendisinin ancak bir insan ve şifayı verenin Allah olduğunu vurguladığı anlatılmaktadır.

35 İbranîce (Tanrı) anlamına gelen “el” veya “eloah”ın çoğulu, “Tanrılar” anlamında değil “sen” yerine “siz” gibi saygı makamında kullanılmaktadır.

ne yaptıysa hepsini yaydılar. Bunun üzerine İsa'nın kaldığı evin çevresine şehirde oturanların hemen hemen hepsi yığıldı. Ve yazıcılarla fakihler kendilerini ona takdim ederek dediler: “Denizde ve Yahudiye’de yaptıklarını işittik; bu nedenle burada kendi memleketinde de bize bazı işaretler (âyetler) göster.” İsa cevap verdi: “Bu imansız nesil bir işaret ister, fakat bu onlara gösterilmeyecek. Çünkü hiçbir peygamber kendi memleketinde kabul görmez. İlya zamanında Yahudiye’de pek çok dul vardı. Fakat emzirilmesi için hiçbirine gönderilmedi. Saydalı bir dula (gönderildi). Elişa³⁶ zamanında ise Yahudiye’de pek çok cüzzamlı vardı. Ama yalnız Suriyeli Naaman temizlendi.”³⁷

Bunun üzerine şehir halkı kızarak onu yakaladılar ve aşığıya atmak için bir uçurumun tepesine götürdüler, fakat İsa aralarından geçip giderek onlardan ayrıldı.

21 *İsa bir deliyi (cin çarpmış) iyileştiriyor ve domuzlar denize atılıyor. Ardından Kenânîler’in kızını iyileştiriyor.*

İsa Kefernahum’a gitti ve şehre yaklaştığında, bak ki kabirlerden cinlere tutulmuş birinin çıkıp geldiğini ve ne yapılırsa yapılsın hiçbir zincirin kendisini zaptedemediğini ve adama büyük zarar verdiğini gördü. Cinler ağzıyla bağırıyorlar: “Ey Allah’ın mukaddesi, vaktinden önce bizi incitmek için neden gelirsin?” ve kendilerini fırlatıp atmaması için yalvardılar.

İsa, kaç tane olduklarını sordu. Cevap verdiler: “Altı bin altı yüz altmış altı.” Havariler bunu duyunca korktular. Ve İsa’ya gitmesi için ricada bulundular. Sonra İsa dedi: “Sizin imanınız nerede? Cinlerin gitmesi gerekir, benim değil.” Cinler, bunun üzerine bağırıyorlar: “Çıkacağız fakat bize izin ver de şu domuzların içine girelim. Deniz kenarında Kenânîler’e ait on bin kadar domuz otliyordu. İsa dedi: “Çıkn ve domuzların içine girin.”

36 M.Ö. IX. yüzyılda İsrail kavmine gönderildi. 1. Krallar kitabına göre İlya’dan sonra peygamber oldu. Putperesliği önlemeye ve hak dini yaymaya çalıştı.

37 Matta, 8:23-27; Markos, 4:35-41; Luka, 8:22-25; Matta, 16:4; Markos, 8:11, Luka, 4:24-28.

Büyük bir gürültüyle cinler domuzların içine girerek, onları baş aşağı denize düşürdüler. Bunun üzerine domuzlara bakanlar şehre kaçarak, İsa'nın yaptığı her şeyi anlattılar.³⁸

Bunun üzerine, kent halkı hemen ileri çıkıp, İsa'yı ve iyileştirilen adamı buldu. Halk korkuya kapıldı ve İsa'ya sınırlarının dışına çıkmasını rica ettiler. İsa, buna uyararak onlardan ayrıldı ve Sur ve Sayda bölgelerine gitti.

Ve, işe bakın, İsa'yı bulmak için memleketinden ayrılan Kenânî bir kadın iki oğluyla birlikte gelmiyor mu!

İsa'nın havarileriyle birlikte karşıdan geldiğini görünce, bağırdı: "İsa, Davud'un oğlu, kızıma merhamet et, cinler kendisine işkence ediyor!"

İsa, bir kelimeyle olumlu cevap vermedi. Çünkü onlar sünnet olmayan insanlardandı. Havarilerin acıma duyguları harekete geçip, dediler: "Ey muallim, onlara acı! Bak, nasıl da ağlayıp çığıışıyolar!"

İsa cevap verdi: "Ben ancak İsrail kavmine gönderildim." Bunun üzerine, kadın iki oğluyla birlikte İsa'nın önüne gelip, ağlayarak dedi: "Ey Davud'un oğlu, bize merhamet et." İsa cevap verdi: "Ekmeği çocukların ellerinden alıp, köpeklere vermek doğru değildir." Ve İsa bunu, onların temiz olmaması nedeniyle söyledi. Çünkü onlar, sünnet olmayan insanlardandı.

Kadın cevap verdi: "Ey Rab, köpekler, sahiplerinin sofralarından düşen kırıntıları yerler." İsa, kadının sözüne hayran kalarak dedi: "Ey kadın, senin imanın çok hoş." Ve ellerini gökyüzüne kaldırıp Allah'a dua etti ve ardından dedi: "Ey kadın, kızın kurtulmuştur, var huzurla yoluna git." Kadın ayrıldı ve eve döndüğünde, kızını Allah'ı tesbih ederken buldu.³⁹ Bunun üzerine (şöyle) dedi: "Bildim ki, İsrail kavminin Tanrı'smdan başka tanrı yoktur." Ardından tüm yakınları, Musa'nın kitabında yazılan kanuna göre (Allah)m kanununa teslim oldular.

38 Krş. Matta, 8:28-34; Markos, 5:1-20.

39 Çok yakın ifadelerle Matta, 15:21-28; Markos, 7:24-30.

22 *Sünnet olmayanların zavallı hâli. Bir köpek onlardan daha iyidir.*

Havariler, o gün İsa'ya şunu sordular: “Ey muallim, neden o kadına, onların köpek olduğu şeklinde cevap verdin?”

İsa cevap verdi: “Bakın, size diyorum ki, bir köpek, sünnet-siz bir adamdan daha iyidir.” Buna havariler üzülererek, dediler: “Bu sözler ağır, onları kim kabul edebilecek?”

İsa cevap verdi: “Eğer siz, ey budalalar, akli olmayan bir köpeğin sahibi için neler yaptığını düşünürseniz, benim dediklerimin doğru olduğunu göreceksiniz. Söyleyin bana, köpek sahibinin evini koruyup, soyguncuya karşı hayatını ortaya koymaz mı? Kesinlikle, böyle. Fakat, ne görür (karşılığında)? Dayak, incinme, azıcık ekmek ve (yine de) sahibine daima neşeli bir yüz gösterir. Doğru değil mi?”

“Evet muallim, doğru” diye cevap verdi havariler.

Ardından İsa dedi: “Şimdi düşünün, Allah insana neler veriyor ve Allah'ın, kulu İbrahim'e verdiği söze itibar etmemekte, onun ne kadar haksız olduğunu görün. Filistinli Calut karşısında İsrail kralı Saul'e Davud'un dediklerini hatırlayın: “Rabbim! Sen'in kulun Sen'in kulunun sürüsüne bakarken, kurt, ayı ve arslanlar gelip, kulunun koyunlarını yakaladı; bunun üzerine, kulun gidip onları öldürerek, koyunları kurtardı. Ve işte onlara (ayı, arslan, kurt) benzemekten başka nedir bu sünnetsiz adam? Bu bakımdan kulun, İsrail'in Tanrısı Rab adına giderek ve Allah'ın kutsal milletine küfreden bu necisi öldürecek.”

Sonra havariler dediler: “Söyle bize ey muallim, ne sebeple insanın sünnet olması gerdir?”

İsa cevap verdi: “Allah'ın İbrahim'e olan şu emri yetsin: İbrahim, kendinin ve evinde bulunanların ön derisini al (sünnet et); bu seninle Benim aramda ebedî bir ahiddir.”

23 *Sünnetin menşei, Allah'ın İbrahim'le ahidleşmesi ve sünnetsizlerin lânetlenmesi.*

Ve bunu dedikten sonra, İsa seyretmekte oldukları dağın yanına oturdu. Ve havarileri sözlerini dinlemek için yanına

geldi. Sonra İsa dedi: “İlk insan Âdem, şeytanın kandırması ile Allah’ın yasakladığı yemeği cennette yiyince, derisi ruhuna isyan etti; bunun üzerine yemin edip dedi: “Vallahi seni keseceğim!” Ve bir kaya parçası bulup, taşın keskin kenarıyla kesmek için derisini ele aldı; bunun üzerine Cebrail tarafından azarlandı. Ve cevap verdi: “Onu keseceğim diye Allah’a yemin ettim. Asla bir yalancı olmayacağım!”

“Ardından, melek ona derisinin fazla kısmını gösterdi ve o da bunu kesti. İşte, bundan böyle nasıl herkes derisini Âdem’in derisinden aldı ise, öyle de Âdem’in bir yeminle söz verdiği şeyi yerine getirmekle yükümlüdür. Âdem bunu oğullarına uyguladı ve bu sünnet zorunluluğu nesilden nesile süregeldi. Fakat İbrahim’in zamanında yeryüzünde yalnızca birkaç kişi vardı sünnetli. Çünkü şu puta tapıcılık yeryüzünde, pek yaygındı. Bunun üzerine, Allah İbrahim’e sünnetle ilgili gerçeği söyledi ve bu ahdi yaptı. ‘Derisini sünnet ettirmeyecek kişiyi, ebediyen kullarım arasından atacağım.’”⁴⁰

Havariler İsa’nın bu sözleri üzerine konuşmasının ciddiyet ve ateşinden dolayı korkuyla titrediler. Sonra İsa dedi: “Korkuyu, ön derisini sünnet ettirmeyene bırakın, çünkü o, cennetten mahrumdur.” Ve İsa bunu deyip ardından da şöyle konuştu: “Pek çoklarının ruhu Allah’ın hizmetine hazırdır, fakat beden zayıftır. Bu bakımdan Allah’tan korkan insan bedeninin ne olduğuna, nereden geldiğine ve neyde yok olacağına bakmalıdır. Yeryüzünün çamurundan Allah bedeni yarattı. Ve ona bir iç üflemeyle hayat nefesini üfledi. Ve bu nedenle, beden Allah’ın hizmetinden geri kaldığı zaman, bu dünyada ruhundan nefret ettiği kadar, sonsuz hayatta onunla birlikte olacağı düşünülerek çamur gibi atmalı ve çiğnenmelidir.”

“Şimdiki hâlde bedeni, arzuları ortaya koyuyor –bütün iyiliklerin amansız düşmanıdır o–, çünkü tek başına günahı arzulayan odur.”

40 Hz. İsa’nın da ‘sünneti emrettiği kesindir; sünneti ortadan kaldıran İsa’nın dinini şeriatın mahrum bırakan Pavlos’tur. Bu gerçek, ‘Resullerin İşleri’nde de açıktır.

“İnsan, bir düşmanını tatmin etmek uğruna, Allah’ın, Yaratıcı’sının rızasını bir kenara mı atmalıdır? Buna dikkat edin, bütün velîler ve peygamberler, Allah’a hizmet için bedenlerinin düşmanı olmuşlardır. Bu nedenle de, Allah’ın kulu Musa’ya verilen kanuna karşı gelmemek ve gidip sahte ve yalancı tanrılara hizmet etmemek için, tereddüt etmeden ve se-verek ölüme gitmelidir.”

“Dağların çöllük yerlerine kaçıp, yalnızca ot yiyen ve keçi derisi giyen İlya’yı hatırlayın. Ah, kaç gün ağzına yiyecek, içecek bir şey almadı! Ah, ne kadar da dayandı, sabretti! Ah, ne yağmurlar ıslattı onu ve yedi yıl necis İzabel’in acımasız zulümlerine tahammül etti!

“Arpa ekmeği yiyen ve kaba giysileri giyen Elisa’yı hatırlayın. İşte size söylüyorum ki, bedeni terk etmekten korkmayan bu zatlardan krallar ve prensler şiddetle korkuyorlardı. Bedenin terk edilmesi için bu kadarı yetmelidir size ey insanlar. Taş türbelere bakarsanız, bedenin ne olduğunu bilirsiniz.”

24 *Bir insanın ziyafet ve çok yemekten nasıl kaçması gerektiğine dair ilgi çekici örnek.*

Bunu söyledikten sonra İsa ağladı ve dedi: “Bedenlerinin hizmetçisi olanlara yazıklar olsun, çünkü onlar, öbür hayatta, günahlarının azabından başka kesinlikle hiçbir iyilik görmezler. Size anlatıyorum ki, yiyip içmekten başka hiçbir şey düşünmeyen zengin bir obur vardı ve her gün görkemli, ziyafetler verirdi. Lazarus adında yoksul bir adam dururdu kapısında; yaralarla kaplıydı (bedeni) ve oburun sofrasından düşen ekmek kırıntılarını seve seve almaya (raziydi). Fakat, bunları (bile) vermiyordu kimse ona; tersine herkes alay ediyordu kendisiyle. Ona yalnızca köpekler acıyordu da, yaralarını yalıyorlardı. Gün geldi, yoksul adam öldü ve melekler onu babamız İbrahim’in kucağına taşıdılar. Zengin adam da öldü, onu da cinler şeytanın kucağına taşıdılar. Evet şimdi azabın en büyüğüne maruz kalan (bu adam) gözlerini kaldırınca uzaktan Lazarus’u İbrahim’in kucağında gördü. Gördü

de bağırdı: “Ey baba İbrahim, bana merhamet et de Lazarus’u gönder. O bana bu alev içinde azap gören dilimi serinletmek için bir damla su getirebilir belki.”

“İbrahim cevap verdi: Oğul, hatırla ki sen öbür hayatın tadını aldın, Lazarus ise kötülüklerini tattı; bu bakımdan şimdi sen azapta olacaksın, Lazarus nimetler içinde.”

“Zengin, adam yeniden bağırdı: Ey baba İbrahim, evimde üç kardeşim var. Lazarus’u gönder de onlara benim ne kadar işkence çektiğimi anlatsın, belki tövbe ederler de buraya gelmezler.”

“İbrahim cevap verdi: Onların Musa’sı ve peygamberleri var, onları dinlesinler.”

“Zengin adam cevap verdi: Hayır baba İbrahim; ama bir ölü kalkar varırsa inanırlar.”

“İbrahim cevap verdi: Musa’ya ve peygamberlere inmayan, kalkıp gitseler bile, ölümlere de inanmazlar.”

“Görün işte” dedi İsa, “sabreden ve gerekli tek arzusu bedenden nefret etmek olan yoksulların kutsanıp kutsanmadığını! Başkalarını, bedenleri solucanlara yem olsun diye mezara götürenler ve gerçeği öğrenmeyenler ne kötüdür! Gerçekten öylesine uzaktalar ki, büyük büyük evler yapıp, büyük akarlar satın alırlar ve böbürlene böbürlene ömür sürerek, ölmeyecekler gibi yaşarlar burada.”

25 *Kişi bedeni nasıl hakir görmeli ve dünyada nasıl yaşamalı?*

Sonra, (bunları) yazan dedi: “Ey muallim, sözlerin doğru; bunun için biz peşinden gelmek uğruna her şeyden geçtik. Ama, bedenimizden nasıl nefret etmemiz gerektiğini bize söyle. Çünkü kişinin kendini öldürmesi meşru değil, yaşamak için de, bedene yiyeceğini vermemiz gerekiyor.”

İsa cevap verdi: “Bedenini bir at gibi tut; o zaman güven içinde yaşarsın. Şöyle ki, bir ata yemek ölçüyle verilir ve ölçüsüz çalıştırılır, istediğiniz gibi yürümesi için gemlenir, herhangi birini incitmesin diye bağlanır, kötü bir yerde tutulur ve

itaat etmediği zaman dövülür ve sen de Barnabas, işte böyle ol ve o zaman daima Allah'la yaşarsın.”

“Ve benim sözlerime alınmayın, Davud peygamber de, itirafta bulunurken aynı şeyi yapmış ve (şöyle) demişti: Ben sizin önünüzde bir atım ve daima sizinle beraberim.”

“Şimdi söyleyin bana, az ile yetinen mi daha yoksuldu. Yoksa, çok şeyi arzulayan mı? Bakın, size diyorum ki, dünyanın sağlam bir aklımdan başka hiçbir şeyi olmasa, kimse kendisi için bir şey biriktirmez, her şey ortak olurdu. Fakat, bu durumda onun deliliği biliniyor, ne kadar çok biriktirirse, o kadar çok arzu duyuyor. Ve biriktirdikçe biriktiriyor, çünkü başkalarının bedenî rahatı aynı şekilde biriktirmeyi gerekli kılıyor. Bu bakımdan, bırakın, tek bir ip size yetsin, kesenizi fırlatıp atın, hiçbir cüzdan taşımayın, ayağınızda sandalet olmasın ve ‘Bize ne olacak?’ diye düşünmeyin, aksine, Allah'ın iradesini yerine getirme düşüncesi içinde olun. O, hiçbir eksikliğiniz olmayacak şekilde ihtiyaçlarınızı karşılayacaktır.”

“Bakın, size söylüyorum, bu hayatta biriktirdikçe biriktirmek, öbüründe hiçbir şey bulamamanın kesin kanıtıdır. Kudüs'ü vatan edinen, Samiriye'de evler yapmaz, çünkü bu şehirler arasında düşmanlık vardır. Anlıyorsunuz değil mi?”

“Evet” diye cevap verdi havariler.

26 *Kişi Allah'ı nasıl sevmeli? Ve bu bölümde, İbrahim'in babasıyla harika mücadelesi yer alıyor.*

Sonra İsa dedi: “Seyahat etmekte olan bir adam vardı ve giderken, beş paraya satılacak olan bir tarlada bir hazine buldu. Bunun üzerine hemen bu tarlayı satın almak için pelerini ni sattı. İnanır mısınız buna?”

Havariler cevap verdiler: “Buna inanmayacak olan delidir.”

Bunun üzerine İsa dedi: “İçinde sevgi hazinesinin yattığı ruhunuzu satın almak için, duyularınızı Allah'a vermezseniz deli olursunuz; çünkü sevgi, hiçbir şeyle mukayese edilemez bir hazinedir. Allah'ı seven içindir Allah ve kimin Allah'ı varsa her şeyi vardır.”

Petrus cevap verdi: “Ey Rab⁴¹ kişi, gerçek bir sevgiyle Allah’ı nasıl sevmelidir? Siz bize söyleyin.”

İsa cevap verdi: “Bakın, size söylüyorum ki, kim, Allah sevgisi uğruna babasından ve annesinden ve kendi hayatından ve çocuklarından ve karısından nefret etmezse, böyle bir kişi, Allah tarafından sevmeye değer bulunmaz.”

Petrus cevap verdi: “Ey Rab, Musa’nın kitabındaki Allah’ın kanununda (şöyle) yazılıdır: ‘Babana çok saygı göster ki, yer yüzünde fazla yaşayabilesin.’ Ve şöyle devam eder: ‘Babasına ve annesine itaat etmeyen oğula lânet olsun.’ Bu bakımdan Allah, böyle itaatsiz bir oğulun, halkın gazabıyla şehir kapısı önünde taşlanmasını emretmiştir. Böyleyken, şimdi siz bize nasıl baba ve anneden nefret etmeyi emrediyorsunuz?”

İsa cevap verdi: “Benim her sözüm doğrudur, çünkü benim değil, beni İsrail kavmine gönderen Allah’ın sözüdür. Bu bakımdan size diyorum ki, sahip olduğunuz ne varsa, hepsini size bahşeden Allah’tır; o hâlde hediye mi daha kıymetlidir, yoksa hediye veren mi? Başka şeylerle birlikte, baban ve annen Allah’a hizmette önünde engel oluyorlarsa, bırak o düşmanları, Allah, İbrahim’e ‘Babanın ve yakınlarının evinden uzaklaş, sana ve soyuna verdiğim ülkeye gel ve yerleş’ demedi mi? Allah bunu neden dedi; yalnızca, İbrahim’in babası sahte tanrılar yapıp tapınan bir put yapıcı olduğu için değil mi? Bu nedenle, aralarında, babanın oğlunu yakmayı isteyecek kadar düşmanlık vardı.”

Petrus cevap verdi: “Dediklerin doğrudur; şimdi sizden, İbrahim’in babasıyla nasıl alay ettiğini bize anlatmanızı rica ediyorum.”

İsa cevap verdi: “İbrahim, Allah’ı aramaya başladığında yedi yaşındaydı. Bir gün babasına, ‘Baba insanı kim meydana getirdi?’ diye sordu.

Aptal baba cevap verdi: ‘İnsan; ben seni meydana getirdim, beni de babam meydana getirdi.’

41 Havari ve şakirtlerin Hz İsa için kullandığı ‘Rab’ kelimesi ‘mürebbi, efendi, mevlâ’ anlamlarındadır. Halk, Yahudi din adamlarına da aynı nedenle ‘rabbi’ derdi.

İbrahim cevap verdi: 'Öyle değil baba; çünkü ben yaşlı bir adamın ağlayarak, 'Ey Allah'ım, neden bana çocuk vermedin?' dediğini duydum.'

Babası cevapladı: 'Doğrudur oğlum, Allah, insana insan meydana getirmesi için yardım eder, fakat başka türlü müdahalesi olmaz; insanın sadece Allah'a dua etmesi ve O'na kuzu ve koyun vermesi gerekir, o zaman Allah da kendisine yardım eder.'

İbrahim cevap verdi: 'Kaç tane Allah vardır, baba?'

Yaşlı adam cevapladı: 'Sonsuz sayıda, oğlum.'

Sonra İbrahim dedi: 'Ey baba, eğer ben bir tanrının dediklerini yapar ve diğeri de, kendisinin dediklerini yapmadığım için benim kötülüğümü isterse, o zaman ben ne yapacağım? Her ne durumda olursa olsun, aralarında anlaşmazlık çıkacak ve tanrılar birbirleriyle savaşacaklardır. Ya benim kötülüğümü isteyen tanrı, benim kendi tanrımı öldürürse, ben o zaman ne yapacağım? Belli ki, beni de öldürecektir o.'

Yaşlı adam gülerek cevap verdi: 'Ey oğul, korkma, çünkü hiçbir tanrı, diğer tanrı üzerine savaş açmaz, mabedde büyük tanrı Baal'm yanı sıra bin tanrı daha var ve yetmiş şu yaşıma geldim, bir tanrının diğerine vurduğunu görmüş değilim. Hem, herkes aynı tanrıya ibadet etmez ki, biri birine, diğeri diğerine ibadet eder.'

İbrahim cevap verdi: 'O zarnan, aralarında barış var herhâlde?'

Babası dedi: 'Evet var.'

Ardından İbrahim dedi: 'Ey baba, tanrılar neye benzerler?'

Yaşlı adam cevap verdi: 'Budala, her gün bir tanrı yapıyor ve ekmek almak için başkalarına satıyorum; sen ise, hâlâ tanrıların neye benzediğini bilmiyorsun!'

O sırada bir put yapmaktaydı. 'Bu' dedi, 'palmiye odunundan, şu zeytin ağacından, şu küçük olan ise fildişinden. Bak, ne kadar da güzel! Canlıymış gibi görünmüyor mu? Mutlaka (görünüyor), sadece nefesi eksik!'

İbrahim cevap verdi: ‘Yani, tanrıların nefesi yok mu, baba? Öyle de, nasıl nefes veriyorlar? Ve kendileri cansızken, nasıl can veriyorlar? Belli baba, bunlar tanrı değil.’

Yaşlı adam bu sözlere kızarak (şöyle) dedi: ‘Eğer anlayacak yaşta olsaydın, kafanı bu baltayla kırardım. Ama rahat ol, çünkü anlayacağın yok!’

İbrahim cevap verdi: ‘Baba, eğer tanrılar insanlara yardım ediyorsa, o zaman nasıl olur da insan tanrı yapabilir? Ve eğer tanrılar odundansa, o zaman odun yakmak büyük bir günahıdır. Fakat, söyle bana baba, sen nasıl bu kadar çok tanrı yapmış bulunuyorsun da, dünyanın en güçlü insanı olarsın diye, pek çok çocuk meydana getirmen için neden tanrılar sana yardım etmedi?’

Oğlunun konuştuklarını dinlerken, babanın sabrı taşma noktasına gelmişti. Oğul (yine) devam etti: ‘Baba, dünyada hiç insanın bulunmadığı zaman oldu mu?’

‘Evet’ diye cevap verdi yaşlı adam, ‘neden soruyorsun?’

‘Çünkü’ dedi İbrahim, ‘ilk tanrıyı kimin yaptığını öğrenmek istiyorum da.’

‘Şimdi evimden defol!’ dedi yaşlı adam, ‘Beni bırak da, şu tanrıyı çabucak yapayım ve bana bir şey söyleme; çünkü, acıkınca ekmek istiyorsun, lâf değil.’

İbrahim dedi: ‘Güzel bir tanrı gerçekten, onu istediğin gibi kesiyorsun da, kendisini korumuyor!’

Sonunda yaşlı adam kızarak dedi: ‘Bütün dünya onun bir tanrı olduğunu söylüyor, sen, deli herif ise, değil diyorsun. Tanrılarımın yemin ederim ki, bir adam olmuş olsaydın, seni öldürebilirdim!’ Böyle deyip, yumruk ve tekmelerle İbrahim’e girişti ve onu evden kovaladı.”

27 *Bu bölümde, insandaki gülmenin ne kadar uygunsuz olduğu açıkça görülür. Ve İbrahim’in fetaneti.*

Havariler yaşlı adamın deliliğine güldüler ve İbrahim’in fetanetine şaşır kaldılar. Fakat İsa onları susturarak, dedi: “‘Şu andaki gülme, gelecekteki ağlamanın bir habercisidir’ diyen ve

‘Gülmenin olduğu yere gitmeyecek, fakat ağlanılan yerde oturacaksınız. Çünkü, bu hayat acı ve ıstırap içinde geçer’ şeklinde devam eden peygamberi unuttunuz.” Sonra, (şöyle) dedi İsa: “Musa’nın zamanında, Allah’ın Mısır’da pek çok kişiyi, başkalarına gülüp eğlendiklerinden dolayı, çirkin hayvanlar hâline getirdiğini bilmiyor musunuz? Ne olursa olsun, sakın kimseye gülmeyin. Çünkü, hiç kuşkusuz karşılığında ağlarsınız.”

Havariler cevap verdi: “Yaşlı adamın deliliğine gülmüştük.”

Bunun üzerine İsa dedi: “Bakın, size diyorum ki, herkes kendi gibi olanı sever ve ondan zevk alır. Bu nedenle, eğer deli değilseniz, deliliğe gülmezsınız.”

Cevap verdiler: “Allah bize merhamet etsin.”

İsa dedi: “Âmin.”

Ardından Filipus dedi: “Ey Rab, nasıl oldu da, İbrahim’in babası oğlunu yakmak istedi?”

İsa cevap verdi: “Bir gün, İbrahim on iki yaşındayken, babası kendisine dedi: ‘Yarın bütün tanrıların bayramıdır. Bu nedenle, büyük mabede gidecek ve tanrım büyük Baal’a bir hediye götüreceğiz. Ve, sen de kendin için bir tanrı seçeceksin, çünkü, bir tanrı edinecek yaştasın artık.’

İbrahim kurnazca cevap verdi: ‘Hay hay; ey benim babam.’ Ve, sabahleyin erkenden, herkesten önce mabede gittiler. Fakat, İbrahim eteğinin altında gizlice bir balta taşıyordu. Gelip, mabede girdiler. Kalabalık arttığından İbrahim mabedin karanlık bir bölümünde bir putun arkasına gizlendi. Babası, mabedden çıktığında, İbrahim’in kendinden önce eve gittiğine inanıyordu. Bu nedenle onu aramak için geride kalmadı.”

28 “Herkes mabedden ayrılınca din adamları mabedi kapatıp gittiler. Sonra, İbrahim baltayı alarak, büyük put Baal’ın dışında bütün putların ayaklarını kesti. Eski ve parçalı olduklarından düşüp parçalanan heykellerin meydana getirdiği harabeliğin ortasında kalan Baal’ın ayaklarına baltayı koydu. Bundan sonra mabedden çıkan İbrahim’i birtakım kimseler gördüler ve mabedden bir şeyler çalmaya gitmiş

olabileceği kuşkusuna kapıldılar. Önüne engel koyup, mabede vardılar ve tanrılarının parça parça edilmiş olduğunu görünce, yas ederek bağırdılar! ‘Çabuk gelin ey ahali, tanrılarınızı öldüreni öldürelim!’ Birden, din adamlarıyla birlikte oraya on bin kişi üşüştü ve İbrahim’e, tanrılarını niye kırıp parçaladığını sordular.

İbrahim cevap verdi: ‘Aptalsınız siz! Bir insan tanrı mı öldürmüştü? Onları öldüren büyük tanrıdır. Ayaklarının yanındaki baltayı görmüyor musunuz? Belli ki, hiç arkadaş istemiyor.’”

“Sonra, İbrahim’in babası geldi, oğlunun tanrılarına karşı söylediği sözleri düşünüyordu ve İbrahim’in putları parçaladığı baltayı tanıyarak bağırdı: ‘Tanrılarımızı öldürmüş olan bu hain benim oğlumdur. Çünkü, bu balta benimdir!’ Ve, oğluyla aralarında olup geçen her şeyi oradakilere anlattı.

“Hemen, bir odun toplayıp yığdılar. İbrahim’in ellerini ve ayaklarını bağlayıp, odunların üzerine koydular ve altındaki odunları ateşlediler.”

“Ama, hayır; Allah, melekleri aracılığıyla ateşe, kulu İbrahim’i yakmamasını emretti. Ateş şiddetle parladı ve İbrahim’i ölüme mahkûm edenlerden iki bin kişiyi yaktı. İbrahim Allah’ın meleği tarafından, kendini taşıyanı görmeyen babasının evinin yakınma götürülüp, serbest olduğunu gördü ve böylece ölümden kurtuldu.”⁴²

29 *Sonra, Filipus dedi: “Allah’ın kendisini sevenler üzerine rahmeti büyüktür. Anlat bize Rab, İbrahim Allah’ın bilgisine nasıl vardı?”*

İsa cevap verdi: “İbrahim, babasının evine yaklaşınca, eve girmekten korktu, evden biraz uzağa gidip, bir palmiye ağacının altına oturdu ve burada kendi kendine dedi: ‘Hayat sahibi ve insandan daha güçlü bir tanrı var olmalı. Çünkü, insanı o meydana getiriyor ve insan, tanrı olmadan insanı meydana getiremez.’

42 Krş. Kur’an-ı Kerim, Enbiya 21/51-70. Kur’an’da, Allah’ın İbrahim’e bu olaydan önce doğruyu gösterdiği, putlar konusunda İbrahim’in kavmi ve babasıyla çekiştiği, Allah’ın birliğini anlattığı ve açıkça “Putlarınıza tuzak kuracağım” dediği anlatılır.

Sonra, çevresine yıldızlara, aya ve güneşe baktı ve onların tanrı olduklarını düşündü. Fakat, onların hareketlerinde değişken olduklarını görünce, (şöyle) dedi: 'Bu tanrı hareket etmemeli ve bulutlar onu gizlememeli; yoksa, insanlar hiç olacak.'⁴³ Bu şekilde kararsız dururken, 'İbrahim' diye çağırıldığını işitti. Çevresine bakındı ve dört bir yanda kimseyi göremeyip (şöyle) dedi: 'Adım İbrahim'le çağırıldığıma eminim (ama)!' Ardından, aynı şekilde iki defa daha 'İbrahim' ismiyle çağırıldığını duydu.

Cevap verdi: 'Beni kim çağırıyor?'

Sonra, şöyle dendiğini duydu: 'Ben, Allah'ın meleği Cebrail'im.'

Bunun üzerine, İbrahim korkuya kapıldı. Fakat, melek onu rahatlatarak, dedi: 'Korkma İbrahim, çünkü, sen Allah'ın dostusun; bu nedenle, insanların tanrılarını parçaladığın zaman, meleklerin ve peygamberlerin Tanrı'sını seçmiştin; öyle ki, adın hayat kitabında yazılıdır.'

Ardından, İbrahim dedi: 'Ben meleklerin ve kutsal peygamberlerin Tanrı'sma hizmet etmek için ne yapmalıyım?'

Melek cevap verdi: 'Şu çeşmeye git ve yıkan, çünkü Allah seninle konuşmayı irade ediyor.'

İbrahim cevap verdi: 'Şimdi, nasıl yıkanmam gerekiyor?'

Bunun üzerine melek, 'güzel bir genç suretinde geldi, ve çeşmede yıkanıp, ona dedi: 'Sen de, sırayla böyle yap, ey İbrahim.' İbrahim yıkanınca, melek dedi: 'Şu dağa çık, çünkü, Allah seninle orada konuşmayı irade eder.'

Melek böyle deyince, İbrahim dağa çıktı ve dizleri üstüne oturup, kendi kendine dedi: 'Meleklerin Tanrısı benimle ne zaman konuşacak?'

Yumuşak bir sesle çağırıldığını duydu: 'İbrahim!' İbrahim cevap verdi: 'Beni kim çağırıyor?' Ses cevap verdi: 'Ben senin

43 Burada anlatıldığına göre bu olay ateşe atılmadan sonra olmuştur. Oysa, İbrahim daha önceden Allah'ı tanıyor olsa gerektir. Ayrıca, Kur'an'da da geçen bu olay İbrahim'in aya, yıldızlara ve güneşe tapan kavmine karşı delil getirmesi olarak görünüyor, vallahu a'lem" (En'am 6/75-79).

tanrının ey İbrahim.’ İbrahim korkuya kapılarak, yüzünü toprağa sürdü ve dedi: ‘Toz ve kül olan senin kulun, seni nasıl duyabilir?’

Sonra, Allah dedi: ‘Korkma, kalk, ben seni kullarım için seçtim ve seni kutsamak, seni büyük bir ümmet hâline getirmek istiyorum. Bu nedenle, babanın ve yakınlarının evinden ayrıl ve sana ve soyuna vereceğim ülkeye gelip, yerleş.’

İbrahim cevap verdi: ‘Her istediğini yaparım Rabb(im), fakat, başka bir tanrının beni incitmemesi için beni koru.’

Sonra, Allah şöyle konuştu: ‘Ben tek olan Tanrı’yım ve benden başka tanrı yoktur. Yıkan da benim, yapan da; ben öldürürüm ve ben hayat veririm; Cehenneme atarım, oradan çıkarırım da ve kimse benim elimden kurtulamaz.’ Ardından, Allah ona sünnet ahdini verdi ve işte böyle babamız İbrahim Allah’ı tanıdı.”

İsa bunları söyleyip, ellerini kaldırdı ve dedi: “Yücelik, şan ve şeref Sanadır, ey Allah. Sana olsun!”

30 *İsa, kavmimizin bir bayramı olan Gül Bayramı’na yakın Kudüs’e gitti. Yazıcılar Ferisîler bunu duyunca onu konuşmasında yakalamak için müşavere ettiler.*

Bunun üzerine, ona bir fakih gelerek, dedi: “Muallim, sonsuz hayatı elde etmek için ne yapmalıyım?” İsa cevap verdi: “Kanunda ne şekilde yazılıdır?” Kışkırtıcı şöyle cevap verdi: “Allah’ın Rabb’i ve komşunu sev. Allah’ı her şeyin üstünde, bütün kalbinle ve düşüncenle, komşunu da kendin gibi seveceksin.” İsa cevap verdi: “Güzel cevapladın. Bu nedenle git ve böyle yap derim ve (o zaman) sonsuz hayatı elde edersin.”⁴⁴

44 Krş. Matta, 22:34-40; Markos, 12:28-34; Luka, 10:25-37. Bunlardan ilk ikisinde, gelen fakihin İsa’ya “Şeriatla en büyük emir hangisidir?” diye sorduğu ve Hz. İsa’nın, burada fakihin söylediğini söylediği yazılıdır. Luka’da Barnabas’taki gibi, Hz. İsa’nın “Kanunda (şeriatla) ne yazılmıştır?” diye sorduğu ve cevabı fakihin verdiği şeklinde geçer. Ayrıca, olayın devamı da Barnabas’taki gibi yalnızca Luka’da vardır.

Adam dedi: “Benim komşum kimdir?” İsa, gözlerini kaldırmakla cevap verdi: “Bir adam Kudüs’ten çıkmış, lânetle yeneden yapılan bir şehre, Eriha’ya gidiyordu. Bu adam yolda eşkiya tarafından yakalandı, yaralandı ve soyuldu. Bundan sonra, şakiler onu yarı ölü bir durumda bırakarak çekip gittiler. Yolu bu yere düşen bir kâhin yaralı adamı görüp, selâm vermeden geçip gitti. Aynı şekilde, hiçbir şey demeden bir Levili de geçip gitti. Aynı yere bir Samiriyeli’nin yolu düştü. Yaralı adamı görünce merhametle geldi ve atından inip, yaralı adamı yanına aldı ve yaralarını şarapla yıkadı, üzerlerine merhem sürdü, yaralarını sarıp, rahatlattı ve kendi atına bindirdi. Sonra, akşamleyin hana vardıklarında, onu han sahibine emanet etti. Ertesi gün, uyandığında (han sahibine) şöyle dedi: “Bu adama bak, ne tutarsa sana ödeyeceğim.” Ve hasta adama han sahibi için dört altın vererek, (şöyle) dedi: “Geçmiş olsun, üzülme, ben hemen dönüp, seni kendi evime götüreceğim.”

“(Şimdi) söyle bana” dedi İsa, “bunlardan hangisi komşuydu?”

Fakih cevap verdi: “Merhamet gösteren.”

Ardından, İsa dedi: “Doğru cevap verdin; işte sen de git ve böyle yap.”

Fakih şaşırılmış bir hâlde çekip gitti.

31 Sonra, İsa’ya Ferisîler yaklaşıp dediler: “Mualim, Kayser’e vergi vermek caiz midir?” İsa, Yehuda’ya dönerek, dedi: “Para var mı yanında?” Ve, eline bir kuruş alarak, Ferisîlere döndü ve dedi: “Bu parada bir resim var; söyleyen bana, kimin resmidir o?”

Cevap verdiler: “Kayser’in.”

“Öyleyse verin” dedi İsa, “Kayser’in olanı Kayser’e, Allah’ın olanı Allah’a verin.”

Şaşkınlık içinde çekip gittiler.⁴⁵

Ve bak ki, bir yüzbaşı yaklaşıp, dedi: “Rab, oğlum hastadır; yaşlılığımıza acı!”

İsa cevap verdi: “İsrail’in Allah’ı Rab sana acır!”

Adam gidiyordu; İsa (ardından) seslendi: “Beni bekle, evine gelip, oğlun için dua edeceğim.”

Yüzbaşı cevap verdi: “Rab, sen, Allah’ın bir peygamberi evime gelecek kadar değerli biri değilim ben. Oğlumun iyileşmesi için söylediğin söz yeter bana; çünkü, senin Tanrın, meleğinin uykumda bana söylediği gibi, seni her hastalığın hekimi yapmıştır.”

İsa hayrete düştü ve kalabalığa dönerek, dedi: “Şu yabancıya bakın, onun imanı, İsrail kavminde gördüğüm imanların hepsinden daha fazla.” Ve, yüzbaşıya dönerek, dedi: “Selâmetle git, çünkü Allah, sana verdiği büyük imandan dolayı oğluna sıhhat bahşetmiştir.”

Yüzbaşı yoluna gitti ve yolda, oğlunun nasıl iyileştiğini bildiren hizmetçileriyle karşılaştı.

Adam karşılık verdi: “Hangi saatte ateş kendisini terk etti?”

Dediler: “Dün, altıncı saatte ateş kendisinden ayrıldı.”

Adam, İsa’nın, “İsrail’in Allah’ı Rab sana acır” dediği zaman oğlunun sıhhatine kavuştuğunu anladı. Bunun üzerine, adam bizim Allah’ımıza inandı ve evine girip, “Yalnızca İsrail’in Allah’ı, gerçek ve yaşayan Allah vardır” diyerek, bütün kendi tanrılarını parça parça etti. Bundan sonra da dedi: “İsrail’in Allah’ına ibadet etmeyen kimse benim ekmeğimden yemeyecek.”⁴⁶

32 Kanunda uzmanlaşmış biri, İsa’yı denemek için akşam yemeğine çağırıldı. İsa havarileriyle birlikte geldi. Onu denemek için pek çok yazıcı da evde bekliyordu. Havariler, ellerini yıkamadan sofraya oturdular. Yazıcılar, bunun üzerine İsa’ya seslendiler: “Neden havarilerin ekmek

46 Krş. Matta, 8:5-13; burada, iyileşenin yüzbaşının hizmetçisi olduğu anlatılır ve din değiştirdiğinden söz edilmez. Ayrıca, evine gelmek istemesi üzerine Hz. İsa’ya verdiği cevap da değişiklidir.

yemeden önce ellerini yıkamamakla, büyüklerinin geleneklerine dikkat etmiyorlar?”

İsa cevap verdi: “Ve, ben size soruyorum, hangi nedenle, geleneklerinize dikkat etmek için Allah’ın hükmünü ortadan kaldırdınız?” Yoksul babaların oğullarına, “Mabede vakıfta bulunun ve adak adayın” dersiniz. Ve, onlar da babalarına destek olmaları gereken az (buçuk varlıklarını)ı mabede adarlar ve babaları para almak istediklerinde, oğullar bağıırır: “Bu para Allah’a adanmıştır;” böylece, babalar eziyet çeker.

Ey sahte yazıcılar, Ferisîler, ikiyüzlüler, Allah bu parayı kullanır mı? Kesinlikle hayır, çünkü O yemez. Kulu Davud peygambere söylediği gibi: “Yani Ben, sığırların etini yiyecek ve koyunların sütünü içecek miyim? Bana hamd kurbanı verin ve yeminlerinizi Bana edin (adaklarınızı benim adıma edin). Çünkü, Ben acıkacak olsam, sizden bir şey istemem, görüyorsunuz ki her şey Benim elimde, ve cennetin bol (nimetleri) Benim yanımda.”⁴⁷ Münafıklar! Siz bunu kesenizi doldurmak için yaparsınız ve sedef otuyla naneye (bile) onda bir vergi korsunuz. Ah, siz zavallılar! Başkalarına en açık yolu gösterir, (ama) bu yoldan kendiniz gitmezsiniz.⁴⁸

“Siz yazıcılar ve Ferisîler, başkalarının omuzlarına taşınmaz yükleri yükler, fakat kendiniz, bu esnada tek parmağınızla olsun, onları kımıldatmak istemezsiniz.”⁴⁹

“Size söylüyorum, size, her şer dünyaya, sözde büyükler sebep gösterilerek girmiştir. Söyleyin bana, büyüklerin kullanmasıyla değil de, kim sokmuştur puta tapıcılığı dünyaya? Bir kral vardı, Baal adındaki babasını aşırı derecede seven. Ve, babası ölünce, oğlu, kendini teselli etmek için, babasına benzeyen bir heykel yaptırıp, şehrin pazar yerine diktirtti. Ve, bu heykele on

47 Krş. Matta, 15:1-20, Markos, 7:1-23. Bu iki İncil’de Hz. İsa’nın cevabı daha değişiktir.

48 Krş. Matta, 23:23-24. Burada bu sözün başka bir vesileyle söylendiği geçer.

49 Luka, 11:46.

beş gez⁵⁰ yaklaşanının güven içinde olacağı ve her ne olursa olsun, onun incitilmeyeceğine dair bir emir çıkardı. Bundan böyle bütün kötüler ve suçlular, oradan gördükleri yarar nedeniyle, heykele güller ve çiçekler sunmaya başladılar ve kısa bir zaman sonra, sunulan bu şeyler paraya ve yiyeceğe dönüştü. O kadar ki, onurlandırmak için ona tanrı dediler. Âdetten kanuna dönüşen şu şeye bakın, o kadar ki, Baal putu dünyanın her tarafına yayıldı ve Allah buna ne kadar üzüldüğünü peygamber İsa'ya bildirdi: 'Gerçekten benim kullarım bana boşuna tapınıyor, çünkü onlar, kulum Musa aracılığıyla kendilerine verilen benim kanunumu hükümsüz kılıp, büyüklerinin geleneklerine uymaktadırlar.'⁵¹

"Size diyorum, temiz olmayan ellerle ekmek yemek, bir insanı kirletmez, çünkü, insanın içine giren insanı kirletmez, insanı insandan çıkan şeyler kirletir."⁵²

Bunun üzerine, yazıcılardan biri dedi: "Eğer ben domuz eti veya bir başka temiz olmayan et yersem, benim vicdanımı kirletmezler mi?"

İsa cevap verdi: "İtaatsizlik insanın içine girmez. İnsandan, kalbinden dışarı çıkar ve bu nedenle, yasaklanmış yemeği yerse, kirlenmiş olur."

Ardından, fakihlerden biri dedi: "Muallim sanki İsrail kavminin putları varmış gibi, verdin puta-tapıcılık aleyhinde konuştuğun ve bize haksızlık etmiş oldun."

İsa cevap verdi: "Bugün İsrail halkında odundan heykeller olmadığını ben de pek âlâ biliyorum fakat, etten heykeller var."

Bütün yazıcılar buna kızarak cevap verdi: "O hâlde, biz de puta tapıcılardan (mı) oluyoruz?"

İsa cevapladı: "Size diyorum ki, hükümde, 'tapınacaksınız' demiyor, 'Allah'ınız Rabb(i) bütün ruhunuzla, bütün kalbinizle ve bütün düşüncenizle seveceksiniz' diyor. Doğru değil mi bu?"

"Doğru" dediler hepsi birden.

50 Dirsekten orta parmağın ucuna kadar olan mesafeye eşit eski bir uzunluk ölçüsü (4).

51 Kanonik İnciller'de Hz. İsa'nın tevhid, Hz. İbrahim ve putperestlikle ilgili sözlerine hemen hemen hiç yer verilmez.

52 Matta, 15:11; Markos, 7:15.

33 *Sonra, İsa dedi: “Şüphenez olmasın ki, kişinin seveceği ve uğruna her şeyden geçeceği tek şey Allah’tır. Ve, bundandır ki, zaninin hayalinde zina, pis boğaz ve sarhoşun hayalinde kendi bedeni ve dünyaperestin hayalinde altın ve gümüş ve bunun gibi, her bir diğer günahkârın hayalinde kendi günah düşüncesi yatar.”*

Ardından, kendini davet etmiş olan dedi: “Muallim, en büyük günâh nedir?”

İsa cevap verdi: “Bir evi, en kötü şekilde harabe hâline getiren nedir?”

Herkes sustu ve İsa parmağıyla temele işaret ederek, dedi: “Eğer yıkıma temel yol açarsa, bu durumda evi yeniden yapmak gerekir. Fakat, her bir bölüm yıkıma yol açarsa, o zaman onarmak imkânsızlaşır. İşte, size diyorum, ki, puta tapıcılık en büyük günahdır. Çünkü, kişiyi tümüyle inançtan ve sonunda Allah’tan yoksun hâle getirir. Böylece, kişide hiçbir manevi duygu görülemez olur. Bunun dışında her günah, merhamet olunma ümidi bırakabilir insanda ve bundan dolayı diyorum ki, puta tapıcılık en büyük günahdır.”

Herkes, İsa’nın sözlerinde şaşakaldı. Çünkü, hiçbir şekilde karşı çıkamayacaklarını anlamışlardı

Sonra İsa devam etti: “Allah’ın sözlerini ve Musa ile Yuşa’nın kanunda neler yazdıklarını hatırlayın, o zaman, bu günahın ne kadar ağır olduğunu göreceksiniz. Allah, İsrail kavmine (şöyle) demişti: ‘Gökte olanlardan ve göğün altında olan şeylerden kendinize putlar yapmayacaksınız, yerin üstünde olan şeylerden ve yerin altındakilerden de yapmayacaksınız; suyun üstünde olanlardan ve suyun altındaki şeylerden de yapmayacaksınız. Çünkü, sizin Tanrınız Benim, güçlü ve kıskancım, bu günahın öcünü babalardan ve dördüncü batına varıncaya kadar çocuklarından bile alırım.’ Kavminiz buzağıyı yaptığı ve ona tapındığı zaman, Yuşa ve Levi kabilesinin ‘Kılıcı çekip, Allah’tan merhamet dilenmeyenlerden yüz yirmi dört bin kişiyi nasıl öldürdüğünü hatırlayın. Ah, puta tapıcılar üzerine Allah’ın korkunç, ne korkunç cezası!’”

34 *Kapıda, sağ eli, kullanılamayacak biçimde bü- zülmüş biri dikildi. Bunun üzerine, İsa kalbini Allah'a vererek dua etti ve ardından dedi: "Sözlerimin doğ- ru olduğunu öğrenmen için diyorum ki; Allah'ın adıyla, ey adam, sakat olan elini aç ve uzat!" Adam, elini, sanki hiç sa- katlık görmemiş gibi tümüyle açtı.*⁵³

Sonra, Allah korkusuyla yemeğe başladılar. Ve, bir miktar yedikten sonra, İsa yine dedi: "Bakın, size söylüyorum; bir şehri yakmak, orada kötü bir âdet bırakmaktan daha iyidir. Çünkü, böyle bir şey olursa, Allah, kötülükleri yok edici, kılıcı ellerine teslim ettiği yeryüzünün hükümdarlarına ve krallarına gazap eder."

Ardından İsa dedi: "Bir yere çağırıldığınızda, en yüksek yerde oturmamak aklınızda olsun ki, ev sahibinin daha büyük bir dostu geldiğinde size; 'Kalk ve aşağı otur!' deyip utandır- masın. Bunun yerine, gidip en altta oturun ki, sizi davet eden gelip; 'Kalk arkadaş, gel şuraya, yukarı otur!' desin. Böyle, bü- yük onur kazanırsın; çünkü, kendini yükselten kim olursa ol- sun, alçaltılır ve kendini alçaltan da, yükseltilir."

"Bakın, size söylüyorum, şeytan başka bir günahından dolayı değil, gururu yüzünden lânete uğradı. İşaya peygam- ber de onu şu, sözleriyle azarlar: 'Meleklerin güzeli olup, şafak gibi parlarken, nasıl oldu da gökten atıldın, ey İblis? Seni yere gönderen, gururundan başkası değildir!'"

"Bakın, size söylüyorum, eğer insan acınacak hâllerini bil- se, burada, yerde daima ağlar ve kendisini en düşük, her şeyin gerisinde görür. İlk insanı karısıyla birlikte, Allah'tan merha- met dilenerek, yüz yıl durup dinlenmeden ağlatan başka bir neden yoktu. Çünkü, gururları yüzünden nereye düştüklerini gerçekten biliyorlardı."

İsa bunları deyip, Allah'a şükretti ve o gün, gösterdiği mu- cizelerle birlikte, İsa'nın ne yüce sözler söylediği Kudüs'ün her tarafında öylesine yayıldı ki, halk kutsal adını tesbih ede- rek, Allah'a şükretti.

Fakat, onun büyüklerin gelenekleri aleyhinde konuştuğunu anlayan yazıcılar ve kâhinler daha büyük bir kinle yanıp tutuştular. Ve, Firavun gibi kalplerini sertleştirdiler; bu nedenle, onu öldürmek için fırsat aradılarsa da bulamadılar.

35 *İsa Kudüs'ten ayrılıp, Erden'in ötesindeki çöle gitti ve çevresinde oturan havarileri İsa'ya dedi: "Ey muallim, bize şeytanın nasıl gurura kapıldığını anlat. Çünkü, biz onun itaatsizliği dolayısıyla düştüğünü ve insanı daima kötülüğe ittiğini anlamış bulunuyoruz."*

İsa cevap verdi: "Allah, bir yeryüzü kütlesi yaratıp, başka bir şey yapmadan onu yirmi beş bin yıl bekletince, meleklerin başı ve bir hoca olan şeytan sahip olduğu büyük anlayışla, bu yeryüzü kütlesinin Tanrı'smm, peygamberlikle işaretlenmiş yüz kırk dört bin (insan) ve ruhunu öteki her şeyden altmış bin yıl önce yaratmış olduğu Allah'ın Elçisi (ni yeryüzüne) getireceğini biliyordu. Bu nedenle kızıp; 'Bakın, bir gün Allah bu yeryüzüne bizim saygı göstermemizi irade edecek. Bu bakımdan, bizim ruh olduğumuzu ve dolayısıyla böyle bir şeyin uygun olmayacağını düşünün' diyerek melekleri kışkırttı."

"Bu şekilde, pek çoğu Allah'ı bıraktı. Bunun üzerine bütün meleklerin toplandığı bir gün Allah dedi: 'Beni Rab kabul eden her biriniz, hemen bu yeryüzüne saygı göstereceksin.'"

"Allah'ı sevenler baş eğdiler, fakat şeytan, kendi düşüncesinde olanlarla birlikte dedi: 'Ey Rab; biz ruhuz, ve bu nedenle, bizim bu çamura saygı göstermemiz adilâne (hak) değildir.' Şeytan böyle deyince, çirkin ve korkunç görünümlü oldu ve ardından gidenler de çirkinleşti; isyanlarından dolayı, Allah kendilerinden yaratırken verdiği güzelliği çekip aldı. Bunun üzerine, kutsal melekler başlarını kaldırıncaya şeytanın ve takipçilerinin ne korkunç birer canavar olduklarını görüp, korkuyla yüzlerini yere attılar."

"Sonra şeytan dedi: Ey Rab, beni haksız olarak çirkinleştirdin, ama ben buna razıyım, çünkü, ben Sen'in yapacağın

her şeyi hükümsüz kılmak istiyorum.” Ve, diğer şeytanlar da dediler: “O’na Rab deme ey İblis, çünkü Rab sensin.”

“Bundan sonra Allah, şeytanın peşinden gidenlere dedi: ‘Tevbe edin ve beni Rabb(iniz), Yaraticınız olarak tanıyın.’”

Cevap verdiler: “Biz Sana saygı gösterdiğimiz için tövbe ediyoruz, çünkü Sen adil değilsin; ama şeytan adil ve suçsuzdu ve bizim Rabbi (mizdir).”

Buna karşı Allah dedi: “Ayrılın Ben’den ey lânetliler, artık sizin üzerinize hiç rahmetim yok.”⁵⁴

“Ve, ayrılırken şeytan yeryüzü kütesine tükürdü ve bu tükrüğü melek Cebrail bir kısım toprakla birlikte kaldırdı ve işte bundan insanın karnındaki göbeği meydana geldi.”

36 *Havariler, meleklerin baş kaldırışına şaşır kaldılar.*

Sonra İsa dedi: “Bakın, size söylüyorum ki, ibadet etmeyen şeytandan daha kötüdür ve daha büyük eziyet çekecektir. Çünkü, şeytanın önünde kovulmadan önce hiçbir korkma örneği yoktu ve Allah onu tövbeye çağırarak hiçbir peygamber de göndermiş değildi ve insan şimdi, Allah böyle dediği için, benden sonra gelecek ve belki de benim yolunu hazırladığım Allah’ın Elçisi dışında bütün peygamberler gelmiş bulunuyor ve insan, diyorum ki, Allah’ın adaletinin sonsuz örneklerini görmüş olmasına rağmen hiç Allah yokmuş gibi korkusuz, keyfince yaşar. Davud peygamberin şu sözü (ne güzel örnek): ‘Aptal olan içinden ‘Allah yoktur’ der. Bu nedenle o sefil ve iğrençtir, hiçbir iyiliği yoktur.’”

“Durmadan ibadet edin ey havarilerim ki, kazanasınız. Çünkü, arayan bulur, kendine açana (kapı) açılır ve isteyen alır. Ve ibadetinizde çok konuşmaya bakmayın, çünkü Allah, Süleyman’a, ‘Ey kulum, bana kalbini ver’ dediği gibi, kalplere bakar. Bakın, size söylüyorum, münafıklar, halk kendilerini görsün ve velî sansın diye şehrin her yanında ibadet üstüne ibadet ederler, fakat kalpleri kötülük doludur. Bu nedenle de, içlerinde

54 Krş. Kur’an-ı Kerim: A’râf 7/11-18; Hicr 15/31-43; İsrâ 17/61-66.

olan dillerinde değildir. İbadetinizi, Allah'ın kabul etmesini istiyorsanız (kalpten) yapmanız gerekir. Şimdi söyleyin bana: İlk önce, kime gideceğine ve ne yapacağına karar vermiş olandan başka kim gidip, Romalı valiyle veya Hirodes'le konuşur? Emin olun ki, hiç kimse ve eğer insan insanla konuşmak için böyle davranırsa, Allah'la konuşmak, kendisine verdiği her şey için şükredip, günahları için merhamet istediğinde ne yapmalıdır?"

"Size söylüyorum ki, pek az kişi gerçekten ibadet eder ve bu nedenle şeytan diğerleri üzerinde güç sahibidir. Çünkü Allah, kendisini dudaklarıyla yüceltenleri istemez. Mabedde dudaklarıyla merhamet isterken, kalplerinden adalet diye haykıranları (istemez). İşıya peygambere dediği gibi; 'Beni gücendiren şu insanları benden uzaklaştır; çünkü, onlar dudaklarıyla beni yüceltir, ama kalpleri Ben'den uzaktır.' Bakın, diyorum ki, düşünmeden kayıtsızca ibadet etmeye kalkan Allah'la alay eder."

"Şimdi, kim sırtını dönerek Hirodes'le konuşmaya gider ve onun önünde, ölesiye nefret ettiği Vali Pilatus'u övebilir? Kuşkusuz, hiç kimse. Hiç hazırlıksız ibadet etmeye kalkanın hâli de bundan hiç aşağı değildir. Sırtına Allah'a döner ve yüzünü şeytana vererek, onu över de över. Çünkü, kalbinde kötülük aşkı yatar ve bundan tövbe de etmez.

"Eğer, sizi inciten biri, dudaklarıyla 'bağışlayın' derken, elleriyle size bir yumruk atarsa, onu nasıl bağışlayabilirsiniz? İşte böyle de, dudaklarıyla 'Rab, bize merhamet et' derken, kalplerinde kötülük aşkı taşıyanlara ye yeni yeni günahlar işlemeyi düşünenlere Allah merhamet mi edecek?"⁵⁵

37 *Havariler, İsa'nın sözleri üzerine ağlayarak, ona yalvardılar: "Rab, bize dua etmeyi öğret."*

İsa cevap verdi: "Romalı vali sizi öldürmek niyetiyle yakalarsa, ne yaparsınız düşünün de, duaya kalktığınızda aynen böyle davranın. Ve, sözleriniz şöyle olsun: "Ey Allah'ımız Rab, kutsal ismin yücelsin; melekûtun gelsin; iraden her zaman yerine gelsin; gökte yerine geldiği gibi, yerde de gelsin; bize her gün

55 Daha kısa ve değişik ifadelerle, Matta, 27-31, 6:1-9, 16-18.

için ekmek (rızk) ver; bize karşı suç işleyenleri bağışladığımız gibi, sen de günahlarımızı bize bağışla ve bizi iğvalara kapılıp azap çektirme; bizi her şerden koru, çünkü yalnızca Sen, ebede kadar izzet, azamet ve kudret sahibi, bizim Allah'ımızsın."⁵⁶

38 *Sonra, Yuhanna cevap verdi: "Muallim, Allah'ın Musa aracılığıyla emrettiği şekilde biz de yıkanalım."*

İsa dedi: "Benim kanunu ve peygamberleri yok etmek için geldiğimi mi sanıyorsunuz? Bakın, size diyorum ki, 'Allah'ın varlığına inandığınız gibi inanın, ben bunları yıkmak için değil, gözetmek için geldim. Çünkü, her peygamber, Allah'ın, kanununu ve Allah'ın diğer peygamberler aracılığıyla söylemiş olduğu her şeyi gözetmiştir. Ruhumun huzurunda durduğu Allah vardır ve diridir ki, en küçük bir hükmü yerine getirmeyen kim olursa olsun, Allah'ı razı etmek şöyle dursun, O'nun melekûtunda en küçük bir şey olur. Çünkü, orada hiçbir payı yoktur. Hatta, size söylüyorum ki, Allah'ın kanununun tek bir hecesi, en ağır günahı göze almadan çiğnenemez.⁵⁷ Fakat ben, Allah'ın İşaya peygamber aracılığıyla bildirdiği şu sözlere uymanızın gerekli olduğunu aklınıza havale ediyorum: Yıkan ve temiz ol, düşüncelerini benim gözlerimden uzaklaştır."

"Bakın, size söylüyorum ki, kalbi kötülükleri seven insanı deniz(ler)in tüm suyu yıkamayacaktır. Ve, yine size söylüyorum ki, yıkanmayan kimse ibadetiyle Allah'ı razı etmek şöyle dursun, ruhuna puta tapıcılığa benzer günah yükleyecektir."

"Bana gerçekten inanın; eğer insan Allah'a gerektiği gibi ibadet edecek olsa, istediği her şeyi elde eder. İbadetiyle Mısır'a gazap eden (kamçı vuran) Allah'ın kulu Musa'yı hatırlayın; Kızıldeniz'i yardı da, Firavun ve ordusu orada boğuldu. Güneşi durduran Yuşa'yı hatırlayın, sayısız Filistin askerini korkudan titretmişti; gökten ateş yağdıran İlya'yı, ölü bir adamı (mezarından) kaldıran Elişa'yı ve ibadet ve dua ile istedikleri her şeyi elde eden daha başka pek çok kutsal peygamberleri hatırlayın.

56 Matta, 6:9-13.

57 Matta, 5:17-19.

Fakat, bunlar kendi kişisel amaçları için değil, yalnız Allah ve Allah'ın şanı için çalıştılar.”

39 *Sonra Yuhanna dedi: “Güzel konuştun ey müallim, fakat insan gururuyla nasıl günah işledi, tam bilemiyoruz”*

İsa cevapladı: “Allah şeytanı kovup, melek Cebrail de şeytanın tükürdüğü yeryüzü kütesini temizleyince, Allah yaşayan her şeyi, hem uçan ve hem yürüyen ve hem de yüzen hayvanları yarattı ve dünyayı içinde bulunan her şeyle süsledi. Bir gün şeytan cennetin kapılarına yaklaşıp, otlayan atları gördü ve onlara eğer yeryüzü kütesi bir ruh olacak olursa, kendilerine eziyet verici bir iş düşeceğini bildirdi; bu nedenle de, bu yeryüzü parçasının hiçbir şeye yaramayacak şekilde çiğnemeleri faydalarına olacaktı. Atlar ayaklandılar ve hemen zambaklarla güller arasında uzanan o yeryüzü parçasını çiğnemeye giriştiler. Bunun üzerine Allah, Cebrail'in kütle üzerinden almış olduğu şeytanın tükürüğünün bulunduğu kirlili yeryüzü parçasına ruh verdi ve havlayan, köpekler ortaya çıkınca korkuya kapılan atlar kaçtılar. Bundan sonra Allah, tüm kutsal melekler ‘Senin kutsal adını tesbih ederiz ey Rabb(imiz) Allah’ diye söyleşirken, insana ruhunu verdi.”

“Ayağı üstüne kalkan Âdem, havada güneş gibi parlayan bir yazı gördü ‘Allah’tan başka ilâh yoktur ve Muhammed Allah’ın Resulü’dür.’⁵⁸ Bunun üzerine Âdem ağzını açarak, dedi: ‘Şükür sana ey Allahım Rab, bana hayat nimeti verdin; fakat, (Sen’den) bana söylemeni diliyorum. Bu, ‘Muhammed Allah’ın elçisidir’ sözlerinin mesajı ne anlama geliyor? Benden önce (yaratılmış) başka insanlar mı vardı?’”

“Bundan sonra Allah dedi: ‘Tabii, ey kulum Âdem. Sana diyorum ki: İlk yarattığım insan sensin. Ve senin görmüş olduğun, yıllar sonra dünyaya gelecek, benim resulüm olacak ve her şeyi kendisi için yarattığım oğlundur.’⁵⁹ Geldiği zaman

58 Bununla ilgili birtakım hadis-i şerifler vardır.

59 “Sen olmasaydın sen, ben melekleri yaratmazdım.”

dünyaya ışık verecektir; ruhu, Ben herhangi bir şey yaratmadan altmış bin yıl önce semavî bir nur içine konmuştur.”⁶⁰

Âdem Allah’a şöyle yalvardı: “Rabb(im), bu yazıyı el parmaklarımın tırnakları üzerinde bana bahşet.” Sonra Allah, ilk insana baş parmakları üzerinde bu yazıyı verdi. Sağ elin baş parmak tırnağı üzerinde, “Allah’tan başka ilâh yoktur”, sol elin baş parmak tırnağı üzerinde de, “Muhammed Allah’ın Resülü’dür.” Sonra, babaca bir sevgiyle ilk insan bu sözleri öptü ve gözlerini ovarak dedi: “Senin dünyaya geleceğin gün mübarek olsun.”

Allah insanı yalnız görünce dedi: “Onun yalnız kalması iyi değildir.” Bu nedenle onu uyuttu ve kalbinin yakınından bir kaburga kemiği alarak, yerini etle doldurdu. Bu kaburga kemiğinden Havva’yı yaratıp, onu Âdem’e eş olarak verdi. Bu ikisini cennetin efendileri olarak yerleştirdi. Ve kendilerine (şöyle) dedi: “Bakın, size yemek için her meyveyi veriyorum, yalnız elmalar ve mısır hariç” ve bunlarla ilgili olarak dedi: “Ne olursa olsun, bu meyvelerden yememeye dikkat edin, yerseniz kirlenirsiniz ve öyle ki, sizi burada tutarak azap etmem; buradan sürer çıkarırım ve büyük eziyetler çekersiniz.”

40 *Bunları öğrenen şeytan, kızgınlığından deli oldu.*

Ve cennetin kapısına yaklaştı. Orada, deve gibi ayakları ve her yanında bir ustura gibi kesilmiş ayak tırnakları olan korkunç bir yılan nöbet bekliyordu. Düşman ona dedi: “Bir zahmet et, beni cennete koyuver!”

Yılan cevap verdi: “Allah, bana seni çıkarmamı emretmişken, ben nasıl seni içeri almak zahmetine katlanırım?”

Şeytan karşılık verdi: “Allah’ın seni ne kadar çok sevdiğini görüyorsun, ki seni insan denilen bir okka çamurun başında nöbet tutman için cennetin dışına koydu. Bu bakımdan, eğer beni cennete alırsan, seni öyle korkunç yaparım ki, herkes senden kaçar ve arzu ettiğin yerde gider kalırsın.”

60 Meşhur bir hadiste, “Allah’ın ilk yarattığı Peygamberi’nin nurudur, ey Cabir...” (*Keşfü'l-Hafâ*, I, 311).

Sonra yılan dedi: “Seni içeri nasıl koyacağım ben?”

Şeytan dedi: “Sen büyüksün; ağzını, aç, ben karnına gireceğim ve sen cennete girince, şu sıralarda yer üzerinde yürümekte olan iki okka çamurun yanında beni bırakacaksın.”

Sonra, yılan böyle yaptı ve şeytanı kocası Âdem uyumakta olduğundan Havva'nın yanında bıraktı. Şeytan, güzel bir melek gibi kadının önünde durdu ve ona dedi: “Neden şu elmalardan ve mısırdan yemiyorsunuz?”

Havva cevap verdi: “Rabb(imiz) bize, bunlardan yersek kirleneceğimizi ve kendisinin de bizi cennetten çıkaracağını söyledi.”

Şeytan karşılık verdi: “O, gerçeği söylemez. Allah'ın kötü ve kıskanç olduğunu, bu nedenle de hiçbir dengine katlanamayıp, herkesi köle tuttuğunu bilmelisiniz ve kendisine eşit olmayasınız diye size böyle demiştir.⁶¹ Fakat, sen ve yoldaşın benim tavsiyemle hareket ederseniz, diğerlerinden olduğu gibi şu meyvelerden de yiyecek ve başkalarına tâbi olarak kalmayıp, Allah gibi iyi ve kötüyü bilecek ve istediğinizi yapacaksınız. Çünkü, Allah'a denk olacaksınız.” Sonra, Havva o (meyve)lerden alıp yedi ve kocası uyandığında şeytanın tüm dediklerini ona anlattı ve o da karısının sunduğu (meyve)leri alıp yedi. Bunun üzerine, yenilenler aşağı doğru inerken Allah'ın sözlerini hatırladı; bu sebepten, yemeği durdurmak isteğiyle elini, her insanın işareti bulunan boğazına götürdü.

41 *Sonra, her ikisi de çıplak olduklarını anladılar.*

Dolayısıyla utanıp, incir yaprakları alarak gizli yerleri için bir elbise yaptılar, öğle vakti geçince, bak ki, Allah kendilerine göründü ve Âdem'e seslenip dedi: “Âdem, neredesin?”

O cevap verdi: “Rabb(im), huzurundan kendimi gizliyorum, çünkü, ben ve karım çıplağız. Bu nedenle de, Sen'in huzurunda bulunmaktan utanıyoruz.”

61 Burada, şeytanın sözleri olan bu ifadeler, gerçekten Allah böyleymiş gibi Kitab-ı Mukaddes'e geçmiş (Tekvin, 3:22) ve Hristiyanlık'taki Allah-insan ilişkisi anlayışını doğurmuştur.

Sonra Allah dedi: “Yediğiniz takdirde kirleneceğiniz ve cennette daha fazla kalamayacağınız meyveyi yemedikçe, sizi kim masumluğunuzdan soyup çıkarmıştır ki?”

Âdem cevap verdi: “Ey Rabb(im), bana vermiş olduğun eş (zevce) yemem için yalvardı, ben de ondan yedim.”

Sonra Allah kadına dedi: “Neden dolayı böyle (bir) yemeği kocana verdin?”

Havva cevap verdi: “Şeytan beni aldattı ve ben de yedim.”

“Ama, bu melun nasıl girdi buraya?” dedi Allah.

Havva cevap verdi: “Kuzey kapıda duran bir yılan onu benim yanıma getirdi.”

Sonra Allah Âdem’e dedi: “Mademki sen karının sözünü dinledin ve meyveyi yedin, yeryüzü senin işlerinle lânetlensin, belâ bulsun; senin için iğnelikler ve dikenler bitirecektir o ve yüzünün teriyle ekmek yiyeceksin. Ve toprak olduğunu hatırla ve yine toprağa döneceksin.”⁶²

Ve Havva’ya da şöyle konuştu: “Ve şeytana kulak asıp, kocana yemeği veren sen, seni köle tutacak olan erkeğin egemenliği altında yaşayacak ve doğum sancıları çekip, çocuklar dünyaya getireceksin.”

Ve yılanı da çağıran Allah, Allah’ın kılıcını tutan melek Mikâil’e seslenip dedi: “Önce cennetten bu kötü yılanı çıkar ve dışarıda bacaklarını kes; ki yürümek isterse, yerde vücudunu sürsün.” Ardından Allah, gülerek gelen şeytana seslendi ve ona dedi: “Madem sen melun, bunları aldattın ve kendilerini kirlettin, öyle ise ben de diliyorum ki, onların ve Bana gerçekten tövbe edip kulluk yapacak çocuklarının tüm kirlilikleri bedenlerinden çıktıkta senin ağzından girsin ve böylece sen kirliliklerle doyasın.”

Şeytan sonra korkunç bir şekilde kükredi ve dedi:

“Madem Sen benim daha da kötü olmamı dilersen, ben de o zaman, elimden geleni arkama koymayacağım.”

62 Kitab-ı Mukaddes’teki anlatıyı andıran bu ifadeleri krş. Kur’an-ı Kerim, Bakara 2/35-39; A’râf 7/19-25; Tâhâ 20/115-123.

Sonra Allah dedi: “Defol melun, Benim huzurumdan!”
 Sonra şeytan gitti; bunun üzerine Allah ağlamakta olan Âdem’le Havva’ya dedi: “Siz de cennetten çıkın ve cezanızı çekin ve ümidiniz de yok olmasın, çünkü Ben, soyun şeytanın egemenliğini insan cinsinin üzerinden kaldıracak şekilde oğlunu göndereceğim. Çünkü o gelecek olan, kendisine her şeyi vereceğim Benim elçimdir.”

Allah gizlendi ve melek Mikâil onları cennetten çıkardı. Bunun üzerine Âdem, çevresine bakınarak kapının üstünde yazılı olan “Allah’tan başka ilâh yoktur ve Muhammed Allah’ın elçisidir” sözünü gördü. Bu nedenle, ağlayarak dedi: “Allah’ı razı edici olsun ki ey oğlum, çabucak gelesin ve bizi perişanlıktan kurtarasin.”

42 *Sonra bu konuşmanın ardından havariler ağladılar ve İsa da ağlıyordu.* O sırada onu bulmaya gelen pek çok kişi gördüler; kâhinler onu konuşurken yakalamak için aralarında müşavere yapmış ve bu nedenle de, Levililerle, yazıcıların bazılarını ona, “Sen kimsin?” diye sormaya göndermişlerdi.

İsa itirafta bulunup, gerçeği söyledi: “Ben Mesih değilim.”

Dediler: “İlya mısın? Yeremya mısın, yoksa eski peygamberlerden biri misin?”

İsa cevap verdi: “Hayır.”

Sonra dediler: “Kimsin sen? Bizi yollayanlara doğru şahitlikte bulunabilmemiz için bize söyle.”

Sonra İsa dedi: “Ben bütün Yahudiye’de haykıran ve İşıya’da da yazılı olduğu gibi, “Rabb(in) Elçisi için yol açın” diye haykıran sesim.”⁶³

Dediler: “Eğer sen Mesih veya İlya veyahut da herhangi bir peygamber değilsen, neden yeni akide vazeder ve kendini Mesih’ten daha çok saydırırsın?”

63 O zaman Meryem oğlu İsa dedi: “Ey İsrailoğulları, muhakkak ben, benden önceki Tevrat’tan olanı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek ismi Ahmed olan bir resulü müjdeleyici olarak size (gönderilmiş) Allah’ın resulüyüm.” (Kur’an-ı Kerim, Saff 61/6).

İsa cevap verdi: “Allah’ın benim elimde meydana getirdiği mucizeler, benim Allah’ın dilediği şeyleri konuştuğumu gösteriyor, ben, hiçbir zaman, sözünü ettiğiniz kişiden kendimi daha çok saydırmıyorum da. Çünkü ben, sizin ‘Mesih’ dediğiniz, benden önce yaratılmış ve benden sonra gelecek ve inancı (dini) son bulmasın diye gerçeğin sözlerini getirecek olan Allah’ın Elçisi’nin ayakkabılarının iplerini veya çoraplarının bağlarını çözecek değerinde değilim.”⁶⁴

Levililer şaşkınlık içinde ayrılıp gittiler ve ileri gelen kâhinlere her şeyi anlattılar da, (bunlar) dediler: “Onun sırtında her şeyi kendine anlatan cini var.”

Sonra İsa havarilere dedi: “Bakın, size diyorum, reisler ve halkımızın büyükleri bana karşı fırsat kolluyorlar.”

Sonra Petrus dedi: “Öyleyse, bir daha Kudüs’e gitmeyin.”

Bunun üzerine İsa ona dedi: “Sen budalasınsın ve ne söylediğini bilmiyorsun. Pek çok eziyet çekmem gerek, çünkü, bütün peygamberler ve Allah’ın kutsal (kullar)ı çekmişlerdir. Ama korkmayın, bizimle birlikte olanlar da vardır, bize karşı olanlar da.”

Ve İsa böyle deyip ayrılarak Tabur Dağı’na gitti ve oraya yanında Petrus, Yakub ve kardeşi Yuhanna’yla bunu yazan da çıktı. Bunun üzerine üstünde büyük bir nur parladı, elbiseleri beyaz kar gibi oldu ve yüce güneş gibi ışıldadı ve bir de ne görelim! Oraya cinsimiz ve kutsal şehir üzerine gelmesi gereken tüm şeylerle ilgili olarak İsa ile konuşan Musa ve İlya gelmesinler mi?

Petrus şöyle konuştu: “Rab, burada bulunmakla iyi ettik. Bu bakımdan, eğer dilerseniz, burada biri sizin için, biri Musa ve diğeri de İlya için üç çardak kuralım.” Ve, o konuşurken, beyaz bir bulut üzerlerini örttü ve “Kendinden çok hoşnut olduğum, kuluma bakın; onu dinleyin” diyen bir ses duydular.

Havariler korkuya kapılarak, ölü (gibi) yüz üstü yere düştüler. İsa geldi ve havarilerini kaldırıp dedi: “Korkmayın, çünkü Allah sizi seviyor ve benim sözlerime inanmanız için böyle yapmıştır.”⁶⁵

64 İsa’nın Mesih olduğunu reddedişi, herhâlde o zaman Mesih’le “Ahir-zaman Peygamberi” kastedildiği için olsa gerektir. Yoksa, Hz. İsa’ya Kur’an’da da ‘Mesih’ denmektedir.

65 Krş. Aşağı yukarı aynı ifadelerle Matta, 17:1-8; Markos, 9:2-8; Luka, 9:28-36.

43 İsa, aşağıda kendisini bekleyen sekiz havarisinin yanlarına vardı ve dört tanesi bu sekiz taneye bütün gördüklerini anlattılar. O gün hepsinin kalbinden İsa ile ilgili tüm kuşkular silindi, yalnız hiçbir şeye inanmayan Yehuda İskariyot hariç. İsa, dağın eteğinde bir yere oturdu ve ekmekleri olmadığından, hepsi dağ meyveleri yediler.

Sonra Andreas dedi: “Bize Mesih hakkında çok şeyler söylediniz, bu nedenle, lütfen bize her şeyi açıkça anlatın.” Ve aynı şekilde diğer havariler de kendisine rica ettiler.

Bunun üzerine İsa dedi: “Çalışan herkes, tatmin olacağı bir gaye için çalışır. Bu bakımdan size söylüyorum ki, Allah, kendinde hiçbir noksanlık olmadığı için tatmin olma ihtiyacı duymaz. Zaten O’nun kendinde kemal vardır. Ve işte, çalışmak dileğiyle O, her şeyden önce, yaratıklar Allah’ta rıza ve doyum bulsunlar diye, kendisi için tüm (kâinatı) yaratmaya karar verdiği Elçisi’nin ruhunu yarattı; ki, kulları olarak tayin ettiği tüm yaratıklarından Elçisi haz ve sevinç duysun. Ve bu nedenle işte her şey bilip gördüğünüz gibi oldu. Ama O neden böyle olmasını diledi?”

“Bakın, size diyorum ki, her peygamber geldiği zaman, yalnızca bir kavme Allah’ın rahmetinin işaretini götürmüştür. Ve sözleri de gönderildikleri insanların ötesine uzanmamıştır. Fakat, Allah’ın Elçisi geleceği zaman, Allah O’na kudret ve rahmetinin sonuymuş gibi verecek, o kadar ki, akidesini alacak olan tüm dünya kavimlerine rahmet ve selâmet götürecektir Dinsizler üzerine güçle gidecek ve puta tapıcılığı edecek, o kadar ki, şeytanı kahredecektir; çünkü, Allah İbrahim’e böyle vaad etmiştir: “Dikkat et, senin soyunla yeryüzünün tüm kabilelerini kutsayacağım. Ve sen, ey İbrahim, nasıl putları parça parça etmişsen, senin soyun da böyle yapacaktır.”⁶⁶

66 Bediüzzaman Said Nursî Tevrat, Zebur ve İncil’den şu âyetleri aktarmaktadır: “Allah’ım, fetretten sonra bize sünneti ikame edeni gönder.” (Zebur). (Sünneti ikame eden Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.)’dir.) “Allah İbrahim’e dedi: ‘Hacer doğuracak ve evlâdı içinden eli herkesin üstünde olacak ve herkesin eli huşû ile ona açılacak biri çıkacak.’”

Sonra şöyle soruldu: “Ey muallim, bu vaad kime verilmiştir, söyle bize, çünkü Yahudiler ‘İshak’a’ diyorlar, İsmailîler ise, ‘İsmail’e.’”

İsa cevap verdi: “Davud kimin oğluydu ve hangi soydandı?”

Cevap yerildi: “İshak’m; çünkü, İshak Yakub’un babasıydı, Yakub da soyu Davud’a varan Yehuda’nın babasıydı.”

Sonra İsa dedi: “Öyleyse, Allah’ın Elçisi geleceği zaman, hangi soydan olacaktır?”

Havariler cevap yerdiler: “Davud’un (soyundan).” Bunun üzerine İsa dedi: “Siz kendinizi aldatıyorsunuz; çünkü Davud şöyle söyleyerek, ona ruhundan rab (efendi) der: ‘Allah Rabb’ine, ‘Ben düşmanlarımı senin ayak taburen yapıncaya kadar sağ yanımda otur’ dedi. Allah düşmanlarının ortasında rablik kazanacak olan asanı gönderecektir. “Eğer, sizin Mesih dediğiniz Allah’ın Elçisi Davud’un oğlu ise, Davud O’na nasıl

(Tevrat) (Krş. Tekvin, 16:12). “Ey Musa” dedi, “(İsrailoğulları’nın) kardeşlerinin oğullarından (İsmail evladından) kendileri için senin gibi bir nebî getirecek ve sözümü onun ağzına koyacağım ve ismimle konuşacak. Nebî’nin sözünü kabul etmeyenden intikam alacağım.” (Tevrat). “Musa dedi: ‘Rabbim, Tevrat’ta, insanlar için çıkarılmış, ma’rufla emreden, münkerden nehyeden ve Allah’a inanan ümmetlerin hayırlısı bir ümmet buldum, onları benim ümmetim kıl.’ (Allah) dedi: ‘O, Muhammed ümmetidir.’” (Tevrat) “Ey Davud, senden sonra, sadık ve seyyid Muhammed ve Ahmed adında bir nebî gelecek. Ümmeti rahmet olunmuştur.” (Zebur). “Seçilmiş kulum, sert ve katı kalpli değildir.” (Tevrat); “Kılıcı var, onunla savaşırsın ve ümmeti de böyledir.” (İncil). “Hak Tealâ, Tur-ı Sina’dan ikbal edip (Hz. Musa hk.) bize Şâîr’den tulû etti (Hz. İsa’ya işaret) ve Fâran Dağları’nda zahir oldu.” (Tevrat, 5. Kitap, 33. bab) (Fâran Dağları Hicaz Dağları’dır.) Fâran Dağları’ndan zuhur edecek peygamberin sahabeleri hk.: “Kudsîlerin bayrakları beraberindedir. Ve, onun sağındadır.” (Krş. Tesniye, 33:2). “Hak Sübhanehü, ahir zamanda, kendisinin temizleyip seçtiği kulumu gönderecek ve ona Ruhü’l-Emin Hz. Cibril’i yollayıp, Din-i İlâhî’sini ona öğrettirecek. Ve o dahi, Ruhü’l-Emin’in öğrettiği üzere insanlara öğretecek ve insanlar arasında arasında hakla hükmedecektir. O bir nurdur, halkı karanlıklardan çıkaracaktır. Rabb’in bana önceden bildirdiği şeyi ben de size bildiriyorum.” (İşaya Kitabı, 42).

'rab' der?⁶⁷ Bana inanın, size söylüyorum ki, vaad İsmail'e yapılmıştır, İshak'a değil."

44 *Bunun üzerine havariler dediler: "Ey muallim, Musa'nın kitabında böyle, yani vaadin İshak'a yapılmış olduğu yazılıdır."*

İsa, ah ederek cevap verdi: "Öyledir, ama onu Musa yazmadı, Yuşa da yazmadı, onu Allah'tan korkmayan hahamlarınız yazdı. Bakın, size söylüyorum ki melek Cebrail'in sözlerine baktığınızda yazıcılarınızın ve fakihlerinizin melanetini anlayacaksınız. Çünkü, Cebrail demiştir ki: 'İbrahim, tüm dünya Allah'ın seni ne kadar sevdiğini biliyor; fakat, senin Allah'a olan sevgini dünya nasıl bilecek? Mutlaka Allah sevgisi için bir şey yapman gerekiyor.' İbrahim cevap verdi: 'Bak Allah'ın kulu Allah'ın dileyeceği her şeyi yapmaya hazırdır.'"

"Sonra Allah İbrahim'e şöyle seslendi: 'Oğlunu, ilk doğan (çocuğun) İsmail'i al ve dağa çıkıp onu kurban et.' Eğer, İshak

67 "Denizden denize malik ve nehirlerden Arz'ın makta' ve müntehasına malik ola ve kendisine Yemen ve Cezair melikleri hediyeler götürerler. Ve padişahlar ona baş eğeler. Ve her vakit ona salât ve her gün kendisine bereketle dua oluna ve nuru Medine'den parlaya ve anılışı ebede kadar devam ede... Onun ismi güneşin varlığından önce mevcuttur. Onun adı güneş durdukça yayılacaktır." (Zebur, 72. bab). (Bk. Mezmurlar, Mezmur: 72). Evliya Çelebi, Hz. Şem'un-u Safa'nın türbesinde, ceylan derisi üzerine yazılmış İncil'de şu âyeti okumuş: "İtûn (bir oğlan) ezribyun (İbrahim neslinden ola), pîrûftûn (peygamber ola) levğaslîn (yalancı olmaya), nebt (onun) efzûlât (doğum yeri Mekke ola), kikâluşebr (salihlikle; gelmiş ola), tûnûmenûn (mübarek adı) mevamît (Ahmed Muhammed ola), îsfedüs (ona uyanlar) takerdîs (bu cihan ıssı olalar), bestbît (kendi de cihan ıssı ola). Hz. Muhammed'in önceki kitaplardaki isimleri Ahmed, Muhammed, Ahyed, Süryanî ve İbranî dillerinde Müşaffah (Muhammed), Münhamenna (Muhammed), Hunyaya (Nebiyü'l-Muhterem) ve el-Muhtar (Mustafa), Mukimü's-Sünne ve Maz Maz vs. dir." (Mektubat: 180-188) Yukarıdaki tanımlara, Kur'an'da sûre-i Feth'in sonunda "Onların Tevrat'taki benzetilişi ve İncil'deki benzetilişi budur..." denilerek işaret edilmektedir.

Krş. Luka, 20:41-44. Bu İncil'de, Davud'un sözü ve Hz. İsa'nın "Davud onu rab diye çağırırsa, o nasıl onun oğlu olur?" cevabı aynen aktarılmakta, fakat ne maksat ve münasebetle söylendiği ortada kalmaktadır, ihtimal bir el sonradan burasına 'sansür'de bulunmuştur.

doğduğu zaman İsmail yedi yaşında idiyse, o zaman İshak nasıl ilk doğan (çocuk) olmuş olur?”

Ardından havariler dediler: “Bizim fakihlerimizin aldattığı ortada; bu bakımdan bize gerçeği anlat, çünkü, biz senin Allah tarafından gönderildiğini biliyoruz.”

İsa cevap verdi: “Bakın, size söylüyorum ki, şeytan Allah’ın kanunlarını hükümsüz kılmak için çalışır durur ve bu nedenle, yoldaşları olan sahte imanlı münafıklar ve yaşantıları şehvet peşinde geçen günahkârlarla birlikte, bugün hemen hemen her şeyi kirletmiş bulunmaktadır ki, pek az gerçeğe rastlanılmaktadır. Yazıklar olsun münafıklara, çünkü bu dünyanın övgüleri, cehennemde onlar için azaba ve hakarete dönüşecektir.”

“Bu nedenle size diyorum ki, Allah’ın Elçisi, Allah’ın yarattığı hemen her şeye mutluluk getirecek olan bir nurdur; çünkü o, anlayış ve müşavere ruhuyla, hikmet ve kudret ruhuyla, korku ve sevgi ruhuyla, akıl ve itidal ruhuyla, donatılmıştır; rahmet ve merhamet ruhuyla, adalet ve takva ruhuyla, yumuşaklık ve sabır ruhuyla donatılmıştır ki,⁶⁸ bunları o, Allah’tan, bütün diğer yaratıklarına verdiğiinden üç kat daha fazla almıştır. Ey, onun dünyaya geleceği kutlu zaman! İnanın bana, onun ruhunu görenlere Allah peygamberlik verdiğiinden, her peygamber gibi ben de onu gördüm ve ona saygı gösterdim. Onu görünce, ruhum, teselli ile doldu (ve) dedim: ‘Ey Muhammed, Allah seninle olsun ve beni ayakkabının bağlarını çözecek değerde kılsın. Buna ermekle ben de büyük bir peygamber ve Allah’ın kutsal bir (kul)u olacağım.’”

Ve İsa böyle deyip, Allah’a şükretti.

45 *Sonra, melek Cebrail; İsa’ya geldi ve ona, bizim sesini duyabileceğimiz bir şekilde seslendi: “Kalk ve Kudüs’e git!”*

İsa, bu emre uyararak çıktı ve Kudüs’e gitti. Yedinci gün mabede girerek halka öğretmeye başladı. Bunun üzerine insanlar akın akın mabede geldiler. İçlerinde bulunan başkâhin ve

68 Bu sıfatlar, bütünüyle Resul-i Ekrem (s.a.v.)’de vardır.

kâhinler İsa'ya yaklaşarak, dediler: “Ey muallim, hakkımızda kötü şeyler diyormuşsun; bu bakımdan dikkat et de, başına bir kötülük gelmesin.”

İsa cevap verdi: “Dikkat edin, size diyorum, ben münafıklar hakkında kötü konuşuyorum; eh, siz de münafıksanız, sizin aleyhinizde de konuşurum.”

Cevap verdiler: “Kim bir münafıktır? Bize açıkça anlat.”

İsa dedi: “Bakın, size diyorum ki, insanlar kendini görsün diye iyi bir şey yapan kişi münafıktır, öyle ki, yaptığı iş insanların göremediği kalbe işlemez, orada ancak her türlü kötü düşünce ve her türlü kirli şehvet kalır. (Şimdi) bildiniz mi münafığın kim olduğunu? Diliyle Allah'a kulluk ederken, kalbiyle insanlara kulluk eden kişi münafıktır. Ey zavallı adam! Ölünce, bütün kazandıklarını yitirecek. Bu konuda Davud peygamber der: ‘Reislere güven bağlamayın. Kendileri için kurtuluş olmayan insan oğullarına da (güven bağlamayın). Çünkü ölürken düşündükleri yok olur. Heyhat, ölmeden önce kendilerini mükâfattan yoksun bulurlar, çünkü Allah'ın peygamberi Eyyub'un dediği gibi: ‘İnsan gelici geçicidir, hiçbir zaman bir kalıpta kalmaz.’ öyle ki, bugün seni övse, yarın kötüler, bugün seni ödüllendirmek istese, yarın malını elinden almak ister. Yazıklar olsun öyleyse münafıklara, çünkü onların kazandığı boşunadır. Huzurunda durduğum Allah vardır ve hayattadır ki, münafık soyguncudur ve saygısızdır, (sahtekârdır), o kadar ki, iyi görünmek için kanundan yararlanır ve hamd, sena ve şan ebediyen yalnızca kendine ait olan Allah'ın şanını çalar.”

“Size daha da söylüyorum ki, münafığın inancı yoktur, öyle ki, eğer Allah'ın her şeyi gördüğüne ve kötülüğü korkunç bir hükümlerle cezalandıracağına inanmış olsa, inanmadığı için kötülüklerle doldurduğu kalbini artırır. Bakın, size diyorum ki, münafık, dıştan beyaz (görünen), fakat içi çürük, küf ve solucanlarla dolu bir mezardır. Size gelince ey kâhinler, Allah sizi yarattığı ve sizden istediği için Allah'a kulluğunu yerine getiriyorsanız, size lâfım yok, çünkü siz Allah'ın kullarısınız;

fakat, her şeyi kazanç için yapıyor ve Allah'ın mabedinin soyguncular mağarasına çevirdiğiniz bir ticaret değil, ibadet evi olduğuna bakmadan pazarda olduğu gibi mabedde de alışverişte bulunuyorsanız, her şeyi insanları memnun etmek için yapıyor ve Allah'ı aklınızdan çıkarıyorsanız, o zaman size haykırarak diyorum ki, siz Allah aşkı için babasının evini terk eden ve kendi oğlunu kesmek isteyen İbrahim'in değil, şeytanın çocuklarıdır. Eğer böyleyseniz, yazıklar olsun size ey kâhinler ve fakihler, çünkü Allah kâhinliği sizden alacaktır!"⁶⁹

46 *İsa konuşmasını şöyle sürdürdü:* “Önünüze bir mesel koyuyorum. Bir aile reisi bir bağ dikmiş ve hayvanlar tarafından çiğnenip ezilmesin diye etrafını çevirmişti, Ve, orta yere de şarap çıkarmak için mengene koymuştu ve buradan çiftçilere şarap verecekti. Gel zaman, şarabın biriktirilme vakti gelince hizmetçilerini yolladı. Bunları gören çiftçiler bazılarını taşıdı, bazılarını yaktı ve diğerlerini bıçakla delik deşik ettiler. Ve bunu defalarca yaptılar. Söyleyin bana, bağın sahibi çiftçilere ne yapsın şimdi?”

Herkes cevap verdi: “En kötü biçimde hepsini yok eder ve bağını başka çiftçilere verir.” Bunun üzerine İsa dedi: “Bağın, İsrail ailesi ve çiftçilerin ise Yahudiye ve Kudüs halkı olduğunu bilmez misiniz? Yazıklar olsun size, Allah, size gazap etmektedir, Allah'ın bu kadar peygamberinin karnını yardımınız; öyle ki, Ahab zamanında Allah'ın kutsal (kul)larını gömecek tek bir kişi bulun(a)mıyordu!”

Ve, İsa böyle deyince, kâhinler onu yakalamak istedilerse de, kendisini yücelten halktan korktular.

Sonra İsa, doğuştan başı öne doğru eğik bir kadın görüp, dedi: “Allah'ın adıyla başını kaldır ey kadın, ki şunlar, benim doğruyu söylediğimi ve benim O'nun dilediği şeyleri bildirdiğimi anlayabilsinler.”

Sonra kadın Allah'ı tazim ederek, başını tümüyle kaldırdı.

Başkâhin bağırdı: “Bu adam Allah’ın göndermesi değildir, bakın, Sebt’i tanımıyor, çünkü sakat bir kişiyi iyileştiriyor bugün.”

İsa cevap verdi: “Şimdi söyleyin bana, yedinci (Sebt) günde konuşmak ve başkalarının kurtulması için dua etmek meşru değil midir? Sebt günü eşeği ve öküzü bir hendeğe kaçıncında, onu Sebt günü (kaçtığı yerden) çekip çıkarmayacak kim vardır içinizde? Eminim ki, hiç kimse. Ve ben, bir İsrail kızma sıhhat kazandırmakla yedinci günü bozmuş mu oluyorum? Evet işte, burada münafıklığınız kesinkes ortaya çıkıyor! Ah, kendi üzerinde başını kesmek için bir pala durup dururken, başkasının gözüne bir saman çöpü gelip de çarpacak diye korkan nice kişi vardır bugün. Ah, bir karıncadan korkarken bir fili önemsemeyen nice nice insan vardır!”

Ve İsa bunları söyleyip mabedden çıktı. Fakat, ele geçirip, babalarının Allah’ın kutsal (kul)larma yaptığı gibi, ona istediklerini yapamayan kâhinler kendi aralarında öfkeden kuduruyorlardı.⁷⁰

47 İsa, peygamberlik görevinin ikinci yılında Kudüs’ten çıkıp Nain’e gitti. Şehrin kapısına yaklaştığı sırada, ahali, herkesin ölümüne ağladığı dul bir annenin tek oğlunu mezara götürüyordu. Bu sırada İsa şehre gelmiş bulunuyordu. Ve halk, Galileli bir peygamber olan İsa’nın geldiğini anlayıp, ölüyü bir peygamber olduğundan kaldırabilir diyerek, kendisine yalvarmaya koyuldular. İsa çok korktu ve Allah’a yönelerek dedi: “Beni bu dünyadan al ey Rabb(im), çünkü dünya delirmiş, ne deyse bana tanrı diyecekler!” Ve İsa böyle deyip ağladı.

Sonra melek Cebrail gelip dedi: “Ey İsa, korkma, çünkü Allah sana her sakat (ve noksanlık) üzerine güç vermiştir, o kadar ki, senin Allah adıyla, bahşedeceğin her şey tümüyle yerine gelecektir.” Bunun üzerine İsa iç çekip, dedi: “Sen ne dilerse olur, Rab Allah Kadir ve Rahîm’dir.” Böyle deyip ölünün annesine yaklaştı ve ona acıyarak dedi: “Kadın, ağlama.”

70 Krş. Matta, 12:9-14; Luka. 6:6-11.

Ve ölünün elini tutarak, dedi: “Sana diyorum genç, Allah’ın adıyla iyileşip kalk!”

Sonra, çocuk yeniden canlandı ve bunun üzerine herkes korkuya kapılıp, dediler: “Allah içimizden büyük bir peygamber seçip çıkardı ve halkını ziyaret etti.”⁷¹

48 Bu sırada Roma ordusu Yahudiye’de olup, memleketimiz atalarımızın günahları yüzünden onlara bağlıydı. Şimdi, Romalıların âdetiydi ki, halka yararlı yeni bir şey yapan tanrıya seslenip ibadet ederlerdi. Ve, Nain’de bulunan bu askerlerin (bazıları) da bir ötekini, bir berikini paylıyor ve “Tanrılarınızdan biri sizi ziyaret etti ve siz buna hiç önem vermediniz. Eğer, bizim tanrılarımızdan biri bizi ziyaret edecek olsa, biz ona elimizde olan her şeyimizi veririz. Bizim tanrılarımızdan ne kadar korktuğumuzu görüyorsunuz. Onların heykellerine (suretlerine) sahip olduğumuz şeylerin en iyisini veriyoruz.” diyorlardı. Nain halkı arasında en ufak bir fesat çıkaramayan şeytan, bu tür konuşmaları teşvik ediyordu. Ama İsa Nain’de hiç oyalanmayıp, Kefernahum’a döndü. Nain’de anlaşmazlıklar öyle bir kerteğe gelmişti ki bazıları; “Bizi ziyaret eden Allah’ımız” derken, bazıları; “Allah görünmez, öyle ki, O’nu kimse görmemiştir, kulu Musa bile; o hâlde o Allah değil, ama O’nun oğludur” diyordu. Bir diğeri de, “O, Allah değil, Allah’ın oğlu da değildi, çünkü Allah’ın baba olacak bedeni de yoktur; ayrıca O, sadece Allah’ın bir peygamberidir.” diyordu.

Ve, böyle kışkırtmalarda bulunuyordu İsa’nın peygamberliğinin üçüncü yılında şeytan; öyle ki, bu (kışkırtmalar) dan halkımızın başına büyük bir yıkım (gelecekti)

İsa, Kefernahum’a gitti; burada ahali, (kendisinin geldiğini) öğrenince tüm hastalarını toplayıp, İsa’nın havarileriyle birlikte kaldığı (evin) sundurmasının önüne koydu. Ve İsa’yı dışarı çağırıp, hastalara sıhhat için ricada bulundular. Sonra, İsa ellerini her birinin üzerine koyup, dedi: “Kutsal adıyla İsrail’in Rabb’i, bu hastaya sıhhat ver.” Böyle böyle hepsi iyileşti.

71 Krş. Luka, 7:11-17.

Sebt günü İsa havraya girdi ve tüm halk konuştuğunu duymak üzere buraya koştu.

49 Yazıcı o gün Davud'un mezmurunu okudu, (şöyle) diyordu Davud orada: "Bir zaman bulduğumda dosdoğru hükmedeceğim." Ardından, peygamberleri okuduktan sonra İsa kalktı ve elleriyle sus işareti yapıp, ağzını açarak şöyle konuştu:

"Kardeşler, babamız Davud'un, bir zaman bulduğunda dosdoğru hükmedeceğini söyleyen sözlerini duydunuz. Size gerçekten diyorum ki, pek çok hâkim hükmünde, kendileri için uygun düşmeyen hüküm vermek ve kendileri için uygun düşene de zamanından önce hükmetmekten başka bir nedenle (yanılgıya) düşmez. Bu bakımdan, babalarımızın Allah'ı, peygamberi Davud aracılığıyla bize şöyle bağıır: 'Adaletle hükmedin ey insanoğulları.'⁷² Bundan dolayı, cadde köşelerinde oturup da, gelen geçen için, 'Şu güzeldir, şu çirkindir, şu iyidir, bu kötüdür' demekten başka bir şey yapmayanlar zavallılardır. Yazıklar olsun onlara; çünkü onlar, 'Ben şahidim ve hâkimim ve şanıımı kimseye vermem' diyen Allah'ın elinden hükmünün esasını kapıp alırlar. Bakın, size söylüyorum ki, bunlar görmedikleri ve gerçekten duymadıkları (şeylere) şahitlik ederler ve kendilerine yetki verilmeden hükümde bulunurlar. Bu nedenle, yerde olanlar Allah'ın gözünde iğrençtirler ve (Allah) son günde kendileri için korkunç hükmünü verecektir. Yazıklar olsun size, yazıklar olsun hayır ve şerden söz edip hayrın yazarı olan Allah'a suç isnat ederek, şerre hayr diyenlere ve tüm şerlerin kaynağı olan şeytanı haklı çıkaranlara! Ne ceza göreceğinizi düşünün ve kötüyü para için haklı çıkaran ve yetimlerle dulların davasına bakmayanlar üzerine gelecek olan Allah'ın hükmüne düşmek ne korkunçtur, (düşünün)!

72 "Ey Davud, seni yeryüzünde bir halife kıldık, o hâlde insanlar arasında adaletle hükmet ve hevaya uyma..." (Kur'an-ı Kerim, Sa'd 38/26).

Size diyorum size, öyle korkunç olacaktır ki bu, tüm şeytanlar bu hüküm karşısında titreyecektir. Ey sen, hüküm makamında oturan insan, hiçbir şeye bakma, ne yakına, ne dostta, ne şerefe, ne kazanca, sadece Allah korkusuyla, en büyük dikkatle araştıracağın gerçeğe bak, çünkü, Allah'ın hükmünde seni kurtaracak olan budur. Ben seni uyarıyorum ki, merhametsiz hükmedene, (yine) merhametsizce hükmedilecektir.”

50 “Söyle bana ey başkasını yargılayan adam, bütün insanların menşeyinin aynı çamurdan olduğunu bilmez misin? Yalnızca Allah'tan başka hiçbir şeyin iyi olmadığını bilmez misin? Bu bakımdan, her insan, bir yalancı ve bir günahkârdır. İnan bana ey adam, eğer sen bir hatadan dolayı başkalarını yargılıyorsan, kendi kalbinin de aynı nedenle yargılanması gerekir. Ah, ne tehlikeli bir şeydir yargılamak, ah kaç kişi helâk olmuştur yanlış yargılarından dolayı! Şeytan, insanın kendinden daha değersiz olduğuna hükmetti de, yaratanı Allah'a karşı isyan etti ve kendisiyle konuşurken öğrendiğim gibi, bu davranışından dolayı da tövbekâr olmadı. İlk annem babamız şeytanın sözüne iyi hükmü verdiler ve bu nedenle cennetten atılarak, tüm nesillerini de mahkûm ettiler.” Bakın, size söylüyorum, huzurunda durduğum Allah sağ ve diridir ki, yanlış hüküm tüm günahların babasıdır, öyle ki, kimse iradesi dışında günah işlemez ve kimse de bilmediği şeyi dilemez.⁷³ Bu nedenle, günaha değerli ve sevaba değersiz hükmü veren ve böylece sevabı reddedip günahı seçen hüküm sahibi günahkârlara yazıklar olsun! Emin olun ki, Allah'ın dünyayı yargılama zamanı geldiğinde katlanılmaz bir cezaya çekecektir o. Ah, kaç kişi helâk olmuştur yanlış hüküm nedeniyle ve kaç kişi daha helâk olacaktır (aynı sebepten)! Firavun, Musa

73 Bu cümle Hristiyanlık'taki “İradeyi hiçe sayan ve tüm insanları, doğuştan kötü ve İsa'nın kefareti olmadan cehennemlik kabul eden” ilkeyi reddetmektedir. Ki, bu ilkeyi ilk kez ortaya koyan, Yahudiler'e kızdığı için Musa'nın şeriatını diriltmeye gelen İsa'nın getirdiği, hak dini şeriatından mahrum bırakan Pavlos'tur.

ve İsrail kavmine dinsizler hükmünü verdi; Saul Davud'un ölümüne lâayık olduğuna hükmetti; Ahab İlya'yı yargıladı, Buh-tunnasır ise yalancı tanrılarına tapınmayan üç çocuğu (yargıladı). İki büyükler Susanna'yı yargıladılar ve bütün puta tapıcı reisler peygamberleri yargıladılar. Ah, Allah'ın azametli hükmü! Yargılayan helâk olur, yargılanan kurtulur. Ve, ey insan, aceleyle değilse, neden suçsuz aleyhinde hükmederler? İyilerin yanlış hüküm vermeleri nedeniyle nasıl helâke yaklaştıklarını, kendini Mısırlılara satan Yusuf'un kardeşleri ve kardeşlerini yargılayan Harun ve Musa'nın kız kardeşi Miriyam gösteriyor. Eyub'un üç arkadaşı, suçsuz arkadaşları Eyub'u yargıladılar. Davud, Mefibeset ve Uriyah'ı yargıladı. Sirus Danyal'm arslanlara et olmasını hükmetti ve daha pek çokları aynı sebepten helâk olmaya yaklaştılar. Bu nedenle size diyorum, yargılamayın ki, yargılanmayasınız." Ve sonra, İsa bu konuşmasını bitirince, pek çokları hemen tövbeye gelip, günahlarına ağladılar ve onunla gelmek için her şeylerinden seve seve vazgeçeceklerdi. Fakat İsa dedi: "Evlerinizde kalm ve günahı bırakıp, korkarak Allah'a kulluk edin; böylece kurtulursunuz; çünkü ben kendime hizmet edilsin diye değil, aksine, hizmet etmek için geldim."

Ve İsa bunu deyip, havradan ve şehirden çıkarak ibadet etmek için çöle çekildi, çünkü o yalnızlığı (ve tenhayı) çok seviyordu.

51 Rabb'e ibadet ettiğinde havarileri gelip dediler: "Ey muallim, bilmek (istediğimiz) iki şey var: Biri, tövbekâr değildir dediğiniz şeytanla nasıl konuştuğunuz; diğeri de, Hüküm Günü'nde Allah hükmetmek için nasıl gelecektir?"

İsa cevap verdi: "Bakın, söylüyorum size, düştüğünü bildiğimden şeytana karşı merhametim vardı ve günaha ittiği insan cinsine karşı da merhametim vardı. Bu nedenle, Allah'ımız için namaz kılıp oruç tuttum ve O bana meleği Ceb-rail aracılığıyla dedi, 'Ne ararsın ey İsa, istediğin nedir?' Cevap verdim: 'Rabb(im), şeytanın ne şerlere neden olduğunu ve

onun iğvalarıyla pek çoklarının helâke sürüklendiğini bilirsin; o, Sen'in yarattığın bir yaratığındır Rabb(im), bu nedenle Rabb(im) O'na merhamet et.”

Allah cevap verdi: “İsa, bak onu bağışlayacağım. Yalnızca ona, ‘Rabb(im) Allah, ben günah işledim, bana merhamet et’ dedirt, o zaman onu bağışlayacak ve ilk durumuna iade edeceğim.”

“Bu barışı çoktan gerçekleştirdiğime inanarak çok sevindim” dedi İsa.

“Bu nedenle şeytanı çağırdım ve gelip dedi: ‘Senin için ne yapmam gerek ey İsa?’

Cevap verdim: ‘Kendin için yapacaksın, ey şeytan. Çünkü senin hizmetlerini sevmiyorum, ama seni iyiliğin için çağırdım.’

Şeytan cevapladı: ‘Sen benim hizmetlerimi arzulamıyorsan, ben de seninkileri arzulamıyorum; çünkü, ben senden daha soyluyum, bu bakımdan, sen bana hizmet edecek değerde değilsin sen çamursun, hâlbuki ben ruhum.’

‘Bunu bırakalım’ dedim, ‘ve söyle bana, ilk güzelliğine ve ilk durumuna dönmen iyi olmaz mı? Melek Mikâil’in Hüküm Günü’nde sana Allah’ın kılıcıyla yüz bin defa vurması gerektiğini, (vuracağını) ve her vuruşun sana on cehennem azabı vereceğini bilmelisin.’

Şeytan cevapladı: ‘O gün kimin daha çok şey yapabileceğini göreceğiz; ben kesinlikle yanıma pek çok melek ve Allah’ı taciz edecek en güçlü puta tapıcıları alacağım ve O, pis bir çamur (parçası), uğruna beni sürgün etmekle ne büyük bir hata işlemiş olduğunu bilecektir.’

Sonra dedim: ‘Ey şeytan, sen zihnen sakatsın ve ne dediğini bilmiyorsun.’

Sonra, şeytan alay eder biçimde başını sallayarak dedi: ‘Gel şimdi, benimle Allah arasında bu barışı yapalım; sen madem zihnen sağlamsın, ne yapılması gerekiyor ey İsa?’

Cevap verdim: ‘Yalnızca iki sözün söylenmesi gerekli.’

Şeytan cevapladı: ‘Hangi sözlerin?’

Cevap verdim: ‘Şunlar: Günah işledim; bana merhamet et.’

Sonra şeytan dedi: ‘Eğer Allah bu sözleri bana söyleyecek olursa, ben şimdi bu barışı seve seve yapacağım.’

‘Şimdi defol buradan’ dedim, ‘Ey melun, sen bütün zulüm ve günahların habis yazarısın, fakat Allah, adil ve günahsızdır.’

Şeytan çılgık atarak ayrıldı ve dedi: ‘Öyle değil ey İsa, ama sen Allah’ı memnun etmek için yalan söylüyorsun.’”

“Şimdi zihninizde tartın (bakalım)” dedi İsa havarilerine, “o nasıl merhamet görecek?”

Cevap verdiler: “Asla, Rab, çünkü o tövbekâr değildir. Şimdi de bize Allah’ın hükmünden söz edin.”

52 “Allah’ın Hüküm Günü öylesine korkunç olacaktır ki, bakın size söylüyorum, günahkârlar, Allah’ın kendilerine kızgın kızgın konuşmasını duymaktansa, hemen on cehennemi seçeceklerdir. Onlara karşı bütün yaratıklar şahitlik edecektir. Bakın, size diyorum ki, yalnızca günahkârlar korkmakla kalmayacak, Allah’ın seçilmiş (kulları) ve velîler (korkacak), öyle ki, İbrahim takvasına güvenmeyecek. Eyüp günahsızlığına itimat etmeyecek. Ve, ne diyorum? Allah’ın Elçisi bile korkacak, şu sebepten ki, Allah, ululuğunu bildirmek için, Allah’ın kendisine her şeyi nasıl vermiş olduğunu hatırlamasın diye Elçisi’ni hafızadan yoksun bırakacak. Bakın, size diyorum ki, bütün kalbimle söylüyorum, dünya(dakiler) bana tanrı diyecüklerinden ve bundan dolayı açıklamada bulunmam gerekeceğinden ben titriyorum. Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, ben de diğer insanlar gibi ölümlü bir insanım; Allah beni, hastalar şifa bulsun, günahkârlar doğrulsun diye İsrail ailesi üzerine peygamber yapmışsa da, ben Allah’ın kuluyum ve siz, benim dünyadan ayrılmamdan sonra, şeytanın çalışmalarıyla benim kitabımdaki gerçeği iptal edecek olan şu habislere karşı nasıl konuştuğuma şahitsiniz. Fakat, ben sonlara doğru döneceğim ve benimle birlikte Enoh’la İlya da gelecek ve sonları meşum olacak habisler karşısında delil ve şahit

olacağız.”⁷⁴ Ve, İsa böyle deyip, gözyaşı döktü, bunun üzerine havariler hüngür hüngür ağlayıp, seslerini yükselterek dediler: “Bağışla ey Rabb(imiz) Allah ve suçsuz kuluna merhamet et.” İsa karşılık verdi: “Âmin, âmin.”

53 “Bu günden önce” dedi İsa, “dünyanın üzerine büyük bir belâ gelecektir; öylesine amansız ve acımasız bir savaş olacak ki, insanlar arasındaki ayrılık ve gruplaşmalar nedeniyle, baba oğlu öldürecek, oğul babayı öldürecektir. Bu şekilde şehirler yerle bir edilecek ve kırlar çöl olacaktır. Öylesine salgın hastalıklar baş gösterecek ki, ölüleri taşıyacak kimse bulunmayacak ve hayvanlara yem olsun diye terk edilecekler. Yeryüzünde kalanlara Allah öylesine bir kıtlık gönderecek ki, ekmek altından daha kıymetli olacak ve her türlü pis şeyleri yiyecekler. Ey, hiç kimseden, ‘günah işledim, bana merhamet et ey Allah(ım)’ sözünün duyulmayacağı, fakat, korkunç seslerle, her zaman azametli ve Sübhan olan (Allah’a) küfredileceği zavallı çağ!”

“Bundan sonra, o gün yaklaşırken, yeryüzünün sakinleri üzerine, on beş gün süreyle her gün korkunç bir işaret gelecek. İlk gün, güneş gökteki yörüngesinde ışısız, fakat kumaş boyası gibi siyah olarak seyredecek ve bir babanın ölmekte olan oğluna ah vah ettiği gibi, ah vah edecek. İkinci gün, ay kana dönecek ve kan yeryüzüne çığ gibi inecek. Üçüncü gün, yıldızların düşman orduları gibi, aralarında savaştıkları görülecek. Dördüncü gün, taşlar ve kayalar, vahşi düşmanlar gibi birbirleri üzerine hücum edecekler. Beşinci gün, her bitki ve ot kan ağlayacak. Altıncı gün, deniz(ler) yüz elli gez (kadar) yükselip, bütün gün öyle duvar gibi kalacaklar. Yedinci gün, tersine pek az görülebilecek kadar derine batacaklar. Sekizinci gün, kuşlarla yeryüzünün ve suların hayvanları bir araya gelip, feryat

74 İsa'nın kıyamete yakın tekrar yeryüzüne dönüşü ve o zamanın alâmetleriyle ilgili olarak bk. Matta, 24:3-31; Luka, 17:22-37. Enoh, Hz. İdris'tir.

ve figan edecekler. Dokuzuncu gün, öylesine korkunç bir dolu fırtınası olacak ki, ancak canlıların onda biri kalacak şekilde her şeyi öldürecek. Onuncu gün, öylesine korkunç yıldırımlar ve gök gürlemeleri meydana gelecek ki, dağların üçte bir parçası yarılıp kavrulacak. On birinci gün, her ırmak geriye doğru akacak ve su yerine kan akıtacak. On ikinci gün, her canlı figan edip, inleyecek. On üçüncü gün, gök kitap gibi dürülecek ve her canlının ölmesi için ateş yağdıracak. On dördüncü gün, öylesine korkunç bir deprem olacak ki, dağların tepeleri kuşlar gibi havada uçuşacak ve bütün yeryüzü bir ova hâline gelecek. On beşinci gün, kutsal melekler ölecek ve Allah tek başına hayatta kalacak, şan, şeref ve azamet O'nundur."⁷⁵

Ve İsa böyle deyip, her iki eliyle yüzünü tokatladı ve başını yere vurdu. Ve, başını kaldırıp, dedi: "Benim sözlerime, benim Allah'ın oğlu olduğumu katanlara lânet olsun." Bu sözler üzerine havariler ölümler gibi yere kapandılar, bunun üzerine İsa onları kaldırıp, dedi: "O günde korkuya kapılmak istemiyorsak, şimdi Allah'tan korkalım."

54 "Bu işaretler geçince, dünya üzerine kırk gün karanlık olacak, yalnızca yaşayan Allah'tır (o gün), şan ve azamet ebediyen O'nadır. Kırk gün geçince Allah, tekrar güneş gibi, fakat bin güneş kadar parlak kalkacak olan Elçisi'ne hayat verecek. O, oturacak ve konuşmayacak, çünkü kendinden geçmiş gibi olacak. Allah, sevdiği dört meleği yeniden diriltecek ve onlar Allah'ın Elçisi'ni arayacak. Bulunca da, kendisine göz kulak olmak için (bulunduğu yerin) dört yanına yerleşecekler. Ardından, Allah tüm meleklerle hayat verecek ve Allah'ın Elçisi'nin çevresinde arılar gibi dönerek gelecekler. Bundan sonra, Allah tüm peygamberlerine hayat verecek ve Âdem'in ardından hepsi Allah'ın Elçisi'nin elini öpmeye gidecek ve kendilerini onun himayesine bırakacaklar. Sonra, Allah tüm seçkin (kullarına)

75 Burada, kıyamet öncesi olacaklar anlatılıyor.

hayat verecek ve (şöyle) bağıraraklar: ‘Ey Muhammed, bizi hatırdan çıkarma!’ Bu bağırışmalar üzerine Allah’ın Elçisi’nde acıma duygusu uyanacak ve kurtuluşları için endişelenecek, ne yapması gerektiğini düşünecek. Bunun ardından Allah her yaratılmışa hayat verecek ve önceki varlıklarına dönecekler, fakat herkes, ayrıca konuşma gücüne sahip olacak. Sonra, Allah tüm günahkârlara (fasık, facir, kâfir, münafık) hayat verecek, yeniden dirildiklerinde çirkinliklerine bakarak, Allah’ın tüm yaratıkları bağıraraklar: ‘Rahmetin bizi bırakmasın, ey Allah’ımız Rab.’ Bunun ardından, Allah şeytanı diriltecek ve onu görünce, görünümünün iğrençliğinden korkarak, her yaratık ölü gibi olacak.” “Allah razı olsun ki” dedi İsa, “bu canavarı ben o gün görmem, yalnızca Allah’ın Elçisi bu tür şekillerden korkuya kapılmayacak, çünkü o sadece Allah’tan korkacak.”

“Sonra, surunun sesiyle herkesin dirileceği melek, suruna yeniden üfürüp, diyecek: ‘Hüküme gelin ey yaratıklar, çünkü Yaratıcı’nız, sizi yargılamak diliyor!’ Ardından, göğün ortasında, Yehoşafat vadisi üzerinde ışıldayan bir taht belirecek ve üzerine beyaz bir bulut gelecek, bunun üzerine melekler bağıraraklar: ‘Sen, bizi yaratan ve bizi şeytanın kaydırmasından koruyan Allah’ımızı tesbih ve ta’zim ederiz.’ Sonra, Allah’ın Elçisi korkacak, şu sebepten ki, kimsenin gerektiği kadar Allah’ı sevmemiş olduğunu algılayacak.⁷⁶ Çünkü, karşılığında bir parça altın alacak olanın altmış akçesi olmalı; öyle de, eğer bir akçeden başka bir şey yoksa, karşılığında bir şey alamayacaktır. Ya, Allah’ın Elçisi de korkacak olursa, kötülük ve pislik dolu dinsizler ne yapacak?”

55 “Allah’ın Elçisi tüm peygamberleri toplamaya çıkacak, onlarla konuşup, kendilerinden müminler için birlikte Allah’a yalvarmaya gitmelerini rica edecek. Ve, hepsi de korkuyla özür dileyecek; Allah sağ ve diridir ki,

76 Resul-i Ekrem (s.a.v.) Allah’a şöyle münacatta bulunurdu: “Seni tanıman gerektiği gibi tanıyamadık ey ma’ruf; Sana ibadet edilmesi gerektiği gibi ibadet edemedik ey mabud!”

bildiğim şeyi bilerek ben de gitmeyeceğim. Sonra Allah bu durumu görüp, Elçisi'ne her şeyi nasıl onun sevgisi için yarattığını hatırlatacak ve böylece korkusu gidecek ve melekler, 'Ey Allah, Allah'ımız, Sen'in kutsal adını tesbih ederiz' diye söyleşirken, sevgi ve saygıyla tahta yaklaşacak."

"Ve, tahta yaklaştığında, Allah Elçisi'ne, uzun zamandır bir araya gelmemiş bir dostun bir dosta (açtığı) gibi açacak. İlk konuşan Allah'ın Elçisi olacak ve diyecek: 'Ey Allah'ım, Sen'i seviyor ve Sana ibadet ediyorum; bütün kalbim ve ruhumla, beni kulun olarak yaratmak lütfunda bulunduğun ve her şeyde, her şey için ve her şeyin üstünde seni seveyim diye her şeyi benim sevgim için yarattığından dolayı sana hamd edelim; bu bakımdan, bütün yaratıkların Sana sena etsinler, ey Allah'ım.' Sonra, Allah'ın yarattığı her şey diyecek: 'Sana hamd ederiz ey Rab ve kutsal adını tesbih ederiz.' Bakın, size diyorum ki, şeytanla birlikte cinler ve tövbe etmeyenler o zaman öyle ağlayacaklar ki, her birinin gözlerinden akan su Erden ırmağının suyundan daha çok olacak. Ve Allah'ı da görmeyecekler."

"Ve Allah, Elçisi'ne konuşarak, diyecek: 'Hoş geldin, ey Benim imanlı kulum; şimdi ne dilersen iste benden, çünkü her şeyi elde edeceksin.'"

"Allah'ın Elçisi cevap verecek: 'Ey Rabb(im), hatırlıyorum ki, beni yarattığın zaman, benim sevgim için, ben kulun aracılığıyla Sen'i yüceltsinler diye dünyayı ve cenneti, melekleri ve insanları yaratmak istediğini söylemiştin. Bu bakımdan rahim ve adil olan Rabb(im) Allah, Sana, kuluna yapılan vaadi hatırlaman için yalvarıyorum.'"

"Ve Allah, dostuyla şakalaşan bir dost gibi cevap verecek ve diyecek: 'Buna şahitlerin var mı dostum Muhammed?' Ve, o saygıyla diyecek: 'Evet Rabb(im).' Sonra, Allah cevap verecek: 'Git, çağır onları ey Cebrail.' Melek Cebrail Allah'ın Elçisi'ne gelip, diyecek: 'Efendi, şahitlerin kimdir?' Allah'ın Elçisi cevap verecek: 'Âdem, İbrahim, İsmail, Musa, Davud ve Meryem oğlu İsa.'

Sonra, melek gidecek ve adı geçen şahitleri çağırarak, korkuyla oraya gidecekler. Ve, hazır olduklarında, Allah onlara diyecek: 'Elçimin iddia ettiği şeyi hatırlıyor musunuz?' Cevap verecekler: 'Hangi şeyi ey Rabb(imiz)?' Allah diyecek: 'Bütün şeyler kendi aracılığıyla Bana sena etsinler diye, her şeyi onun sevgisi için yarattığımı.' Sonra, onların hepsi cevap verecekler: 'Bizimle birlikte, bizden daha iyi üç şahit daha var, Rabb(imiz).' Bunun üzerine, Allah cevaplayacak: 'Kimlerdir bu üç şahit?' Sonra, Musa diyecek: 'Bana verdiğin kitap ilkidir" ve Davud diyecek: "Bana verdiğin kitap ikincisidir" ve size konuşan diyecek: 'Rabb(im), şeytan tarafından aldatılan tüm dünya, benim Sen'in oğlun ve yoldaşın olduğumu söyledi ve fakat, bana verdiğin kitap, gerçekte benim Sen'in kulun olduğumu söylüyordu ve bu kitap, 'Bana verdiğin kitap da böyle der, ey Rabb(im).' Ve, Allah'ın Elçisi bunu söyleyince Allah konuşup, diyecek: 'Şimdi yapmış olduğum şeylerin hepsini herkesin seni ne kadar çok sevdiğimi bilmesi için yaptım.' Ve, böyle konuştuktan sonra Allah, Elçisi'ne, içinde bütün seçilmiş kul(ların) adı yazılan bir kitap verecek. Bunun üzerine, her yaratık Allah'a saygı gösterisinde bulunup, diyecek: "Yalnızca Sanadır, ey Allah(ımız) şan ve izzet. Çünkü bize Elçi'ni Sen gönderdin."

56 Allah, Elçisi'nin elindeki kitabı açacak ve Elçisi oradan okuyup, tüm melekleri, peygamberleri ve seçilmiş (kul)ları çağırarak ve her birinin alnında Allah'ın Elçisi'nin işareti yazılı olacak. Ve kitapta cennetin ihtişamı yazılacak.

Sonra, herkes Allah'ın sağına geçecek; (Allah'ın) yanına Elçisi oturacak ve peygamberler onun yanına oturacaklar. Evliya, peygamberlerin yanına oturacaklar. Asfiya velîlerin yanına (oturacak) ve melek sura üfürüp, şeytanı mahkemeye çağırarak.

57 Sonra, bu zavallı (yaratık) gelecek ve en büyük küfür ve hakaretlerle her yaratık tarafından suçlanacak. Bu nedenle, Allah melek Mikâil'i çağırarak, o da Allah'ın

kılıcıyla (şeytana) yüz bin defa vuracak. Şeytana vuracak ve her vuruş on Cehennem ağırlığında olup, (şeytan) cehennem çukuruna atılanların da ilki olacak. Melek, şeytanın yoldaşlarını çağırarak ve onlar da aynı şekilde suçlanıp, hakarete uğrayacaklar. Bunun üzerine, melek Mikâil, Allah'tan aldığı yetkiyle bir kısmına yüz defa, bir kısmına elli, bir kısmına yirmi, bir kısmına on, bir kısmına da beş (defa) vuracak. Ve, sonra hepsi çukura inecekler çünkü, Allah onlara diyecek: "Cehennem sizin mekânımızdır, ey melunlar."

Bundan sonra, mahkemeye tüm kâfirler ve fasıklar çağırılacak, bunlara karşı önce insanın altındaki yaratıklar çıkacak ve Allah'ın önünde, bu insanlara nasıl hizmet ettiklerini ve bunların Allah'a ve yaratıklarına nasıl rezilce davrandıklarını (anlatıp), tanıklık edecekler. Ve peygamberlerin hepsi kalkıp, aleyhlerinde tanıklık edecek. Bunun üzerine, Allah tarafından cehennemî alevlere mahkûm edilecekler. Bakın, size diyorum ki, bu korkunç günde hiçbir boş söz veya düşünce cezasız kalmayacak. Bakın, size söylüyorum ki, at kılından gömlek güneş gibi parlayacak ve kişinin Allah aşkıyla taşıdığı her bit inciye dönüşecek. Gerçek yoksulluk içinde Allah'a yürekten kulluk eden fakirler iki kat, üç kat daha çok kutsanırlar. Çünkü onlar bu dünyada dünyevî hazlardan yoksundurlar. Ve bu nedenle pek çok günahlardan da azat edilirler; o günde de, dünyanın zenginliklerini nasıl harcadıkları konusunda hesap vermek zorunda kalmayacaklar. tersine, sabırları ve yoksullukları nedeniyle ödüllendirilecekler. Bakın, size diyorum ki, eğer dünya bunu bilse, kaftandan önce at kılından gömleği, altından önce bitleri (ve) ziyafetlerden önce oruçları seçer.

Her şey incelendiğinde Allah, Elçisi'ne seslenerek: "Bak, ey dostum, kötülükleri ne kadar da büyük, hâlbuki, yaratıcıları olan Ben, tüm yaratılmış şeyleri hizmetlerine verdim ve onlar her şeyde şanımlı kırmaya çalıştılar. Bu nedenle, en adaletli şey, onlara merhamet etmememdir."

Allah'ın Elçisi cevap verecek: "Doğrudur Rab, azametli Allah'ımız, Sen'in dostlarından ve kullarından hiçbiri onlara

merhamet etmeni Sen'den isteyemez; hayır, hepsinden evvel ben, Sen'in kulun onlara karşı adalet isterim.”

Ve o, bu sözleri söyledikten sonra, tüm melekler ve peygamberler Allah'ın seçilmişleriyle birlikte –hayır, neden seçilmişler diyorum?– bakın, size söylüyorum ki, örümcekler ve sinekler, taşlar ve kumlar dinsizlere karşı haykıracak ve adalet isteyecekler.

Sonra, Allah insanın altındaki tüm canlı ruhları yeniden toprak edecek ve dinsizleri de cehenneme gönderecek. Giderlerken, köpeklerin, atların ve diğer çirkin hayvanların katıllıkları toprağı tekrar görecekler. Bunun üzerine, diyecekler: “Ey Rab Allah, bizi de şu toprağa iade et.”⁷⁷ Fakat bu istekleri kendilerine bahşedilmeyecek.

58 İsa konuşurken havariler acı acı ağlıyorlardı. Ve, İsa da pek çok gözyaşı döktü.

Yuhanna ağlamasını bitirip sordu: “Ey muallim, öğrenmek istediğimiz iki şey var. Biri, merhamet ve acıma dolu olan Allah'ın Elçisi'nin kendisi gibi aynı çamurdan olduklarını bildiği hâlde, o gün tövbesizlere acımaması nasıl mümkün oluyor? Diğeri, Mikâil'in kılıcının on cehennem ağırlığında olmasını nasıl anlayacağız; sonra, birden fazla cehennem var mıdır?” İsa cevap verdi: “Davud peygamberin, günâhkârların helâkine adaletli olanların nasıl güleceği ve ‘Ümidini gücüne ve zenginliğine bağlayıp Allah'ı unutan insanı gördüm’ diyerek alay edeceğiyle ilgili sözlerini duymadınız mı? Bu bakımdan, bakın size diyorum ki, İbrahim babasıyla ve Âdem tüm tövbesiz günâhkârlarla alay edecek ve bu olacak, çünkü, seçilmişler yeniden öylesine tam ve Allah'a müttelik (birleşik) olarak doğacaklar ki, zihinlerinde Allah'ın adaletine karşı en ufak bir düşünce beslemeyecekler; bu nedenle, hepsi ve hepsinin üstünde Allah'ın Elçisi adalet isteyecek. Huzurunda durduğum Allah sağ ve diridir ki, ben şimdi insanlığa acıyarak

77 “O gün ki, kişi iki elinin, getirdiğine bakar ve kâfir ‘Keşke toprak olaydım’ der.” (Nebe’ 78/40).”

ağlıyorum da, o gün, sözlerimi küçümseyenlere ve hepsinden çok kitabımı kirletenlere karşı acımadan adalet isteyeceğim.”

59 “Cehennem⁷⁸ birdir ey havarilerim ve içinde melunlar ebediyen ceza çekeceklerdir. Böyle de, biri diğerinden daha derin yedi odası veya bölümü vardır ve en derinine giden daha büyük azap çekecektir. Yine, benim Mikâil’in kılıcıyla ilgili sözlerim de doğrudur. Çünkü, bir günah işleyen bir cehennemi hak eder, iki günah işleyen iki cehennemi hak eder. Bu bakımdan, bir cehennemde günahkâr melunlar, on, yüz veya bin cehennemde azap çekiyormuş hissi duyacaklardır ve Kadir-i Mutlak Allah, gücü ve adaleti sebebiyle, şeytana on, yüz, bin (bir milyon) cehennemdeymiş gibi ve geri kalanların her birine de kötülüklerine göre azap çektirecektir.”

Sonra Petrus karşılık verdi: “Ey muallim, gerçekten Allah’ın adaleti büyüktür ve bugün bu konuşma sizi üzdü; bu nedenle, sizden rica ediyoruz, dinlenin ve cehennemini nasıl olduğunu bize yarın anlatın.”

İsa cevap verdi: “Ey Petrus, bana dinlenmemi söylersin; ey Petrus, sen ne dediğini bilmiyorsun. Yoksa böyle konuşmazdın. Bakın, sana diyorum ki, bu dünya hayatında dinlenmek dindarlığın zehri ve her iyi işi tüketen (bir) ateştir. Hem, Allah’ın peygamberi Süleyman’ın bütün peygamberler gibi, üşengeçliği eleştirdiğini unuttun mu? (Ne kadar) doğru söylüyor o: ‘Haylaz, soğuk korkusuyla toprağı işlemeyecek ve yaz gelince dilenecektir!’ Bundan dolayı, dedi: ‘Elinden ne geliyorsa, hepsini dinlenmeden yap.’ Ve, Allah’ın en suçsuz dostu Eyüp ne diyor: ‘Kuşun uçmak için doğduğu gibi, insan da çalışmak için doğmuştur. Bakın, size diyorum ki, her şeyden çok dinlenmekten nefret ederim.’”

78 “Cehennemini birinci tabakasına “Cuhnem”, ikinci tabakasına “Seîr”, üçüncüye “Sekar”, dördüncüye “Cehîm”, beşinciye “Hutame” altıncıya “Lezî”, yedinciye “Havriye” denir. (Erzurumlu İbrahim Hakkı, *Marifetname*).

60 “Cehennem birdir ve kış yazın, soğuk da sıcakın zıddı olduğu gibi, o da cennetin zıddıdır. Bu bakımdan, cehennemın alçaklığını tanımlayan, Allah’ın nimetlerinin cennetini görmüş olmalıdır.

‘Ey, Allah’ın imansız ve günahkârların melanetine olan adaletiyle lânetlenmiş ve hakkında Allah’ın dostu Eyüb’ün, ‘Orada düzen yok, fakat bitmeyen korku vardır’ dediği yer!’ Ve, İşıya peygamber günahkârlar için der: ‘Onların ateşi sönmeyecek ve kurtları ölmeyecektir.’ Ve, babamız Davud ağlayarak dedi: ‘Sonra, üzerlerine yıldırımlar, şimşekler ve kasırgalar yağacak.’ Ey zavallı günahkârlar, o zaman, kendilerine, nefis etler, pahalı giysiler, yumuşak yataklar ve tatlı nağmeler ne de iğrenç görünecek! Kudurtan açlık, yakıcı alevler, kavurucu közler ve acı acı ağlamalarla dehşetli işkenceler nasıl da hasta edecek kendilerini!”

Ve, sonra İsa ağlatan bir inilti koyvererek, dedi: “Cidden, hiç şekillenmemiş olmak, böylesine dehşetli işkencelerden daha iyi olurdu. Çünkü, vücudunun her yanında işkenceler çeken ve kendisine merhamet gösterecek olması şöyle dursun, herkes tarafından alay edilen bir insan düşünün; söyleyin bana, bu büyük bir azap olmaz mı?”

Havariler cevap verdiler: “En büyüğü.”

Sonra İsa dedi: “Şimdi bu cehenneme (oranla) bir sevinçtir. Size gerçekten diyorum ki, eğer Allah, tüm insanların bu dünyada çektikleri ve Hüküm Günü’ne kadar çekecekleri azabı bir kefeye ve cehennem azabının tek bir saatini da öbür kefeye koysa, fasık ve facirler kuşkusuz bu dünyanın acılarını seçerler. Çünkü, dünyanın acıları, insanların elinden gelirken, diğer (acılar) merhamet nedir bilmeyen cinlerin (zebanilerin?) elinden gelir (çekilir). Ne zalim (bir) ateş verecektir onlar zavallı günahkârlara! Ne acı, ama yine de alevleri hafifletmeyecek olan (bir) soğuk! Ne gıcırdayan dişler, hıçkırıklar ve ağlamalar! Öyle ki, Erden (ırmağı)nın suyu, onların gözlelerinden her saniye dökülecek yaşlardan daha azdır. Ve, burada dilleri, anneleri, babaları ve ebedî Sübhan olan Yaratıcı’larıyla birlikte yaratılmış her şeye, lânet okuyacaktır.”

61 İsa böyle deyip, Musa'nın kitabında yazılı olan Allah'ın kanununa göre havarileriyle birlikte yıkandı ve sonra namaz kıldılar. Ve, onu böyle üzgün gören havariler kendisiyle o gün hiç konuşmadılar, her biri, onun sözleri üzerine dehşetten donakalmıştı.

Sonra İsa, akşam namazının ardından ağzını açıp dedi: “Hangi aile babası, bir hırsızın evine girmek niyetinde olduğunu bilirse uyuyabilir? Emin olun, hiçbir; çünkü (etrafı) gözetler ve hırsız öldürmek için hazır bekler, öyle de, şeytanın yiyebileceği kişiyi bulmak için dolaşan azgın bir arslan olduğunu bilmez misiniz? O, insana günah işletmenin yolunu arar. Bakın, size diyorum ki, eğer insan (şu) tüccar gibi davranırsa, o gün hiçbir korkusu olmaz. Çünkü, hazırlığı iyidir. Ticaret yapmaları ve kârı adil bir şekilde bölüşmeleri için komşularına para veren bir adam vardı. Ve, bir kısmının ticareti iyi gitti ve parayı iki katma çıkardılar. Fakat, bir kısmı ise parayı, onu kendilerine veren adamı kötüleyip, düşmanının hizmetinde kullandılar. Şimdi söyleyin bana, (bu) komşu borçlularını hesap vermeye çağırdığında, ne olacaktır? İnanın, o ticareti iyi gidenleri ödüllendirecek, fakat diğerlerine karşı kızgınlığı paylama biçiminde kendini gösterecektir. Ve, sonra onları kanuna göre cezalandıracaktır. Ruhum huzurunda duran Allah sağ ve diridir ki, komşu, kendisi sena olunsun ve insan cennetin ihtişamına ersin ve dünyada, iyi yaşasın diye, insana hayatla birlikte sahip olduğu her şeyi veren Allah'tır. İyi yaşayanların örneği, paraları iki katma çıkanlardır. Çünkü, günahkârlar onların (gösterdiği örneğe bakarak) tövbeye gelirler, böylece iyi yaşayan insanlar daha büyük bir ödülle ödüllendirileceklerdir. Fakat, günahlarıyla (ve) Allah'ın düşmanı şeytanın hizmetinde geçen hayatlarıyla Allah'ın kendilerine verdiği şeyleri yarıya indiren, Allah'a küfreden ve başkalarına saldırılarda bulunan lânetli günahkârlar, söyleyin bana, bunların cezası ne olacaktır?”

“Ölçülemez (derecede) olacaktır” dedi havariler.

62 Sonra İsa dedi: “İyi yaşayacak olan, dükkânını kilitleyip, onu gece gündüz büyük bir dikkatle koruyan tüccardan örnek almalıdır. Ve, aldığı şeyleri satarak kâr etmek isteyecektir, çünkü bu şekilde kaybedeceğini sezerse, kendi kardeşine bile satmayacaktır. Öyleyse sizinde böyle yapmanız gerekir. Çünkü gerçekten ruhunuz bir tüccardır, beden ise dükkândır; bu bakımdan, duyular yoluyla dışarıdan aldığını, (ruhuyla) alır, satar. Ve para sevgidir. Bakın bakayım, sevginizi vererek kendisiyle kâr edemeyeceğiniz en küçük bir düşünceyi alıp satmazsınız. Ama, düşünce, söz, iş tümüyle Allah’ın sevgisi için olmalı; çünkü, (ancak) bu şekilde o gün emniyette olursunuz. Bakın, size diyorum ki, pek çokları abdest alıp namaza gider, pek çokları oruç tutup zekât verir, pek çokları ilimle uğraşır ve başkalarına vaaz verir, (ama) hepsinin sonu Allah katında kötüdür; çünkü, bedeni temizlerler, kalbi değil; ağızla ağlarlar, kalple değil; etlerden uzak dururlar, kendilerini günahlarla doyururlar; kendilerine iyi densin diye başkalarına kendileri için iyi olmayan şeyler verirler; işe yarasın diye değil, konuşmayı bilmek için ilimle uğraşırlar. Kendilerinin tersini yaptıkları şeyleri başkalarına öğütlerler. Ve, böylece kendi dilleriyle kendilerini mahkûm ederler. Allah, sağ ve diridir ki, bunlar Allah’ı kalpleriyle tanımazlar; çünkü, tanımış olsalardı severlerdi ve insan mademki sahip olduğu her şeyi Allah’tan almıştır, öyle de, her şeyi Allah’ın sevgisi uğrunda harcamalıdır.”

63 Bir kaç gün sonra, İsa Samirîlerin bir şehrine uğradı; (fakat) kendisini şehre almadıkları gibi havarilerine ekmek de satmak istemediler. Bunun üzerine Yakup ve Yuhanna dediler: “Muallim, razı olur musun ki, Allah’a dua edelim de gökten bu insanların üzerine ateş indirsin?”

İsa cevap verdi: “Hangi ruhun sizi çektiğini bilmiyorsunuz da, böyle konuşuyorsunuz. Hatırlayın ki, Allah, içinde Allah’tan korkan kimse görmediğinden Ninova’yı yıkmaya karar vermişti. Burası, öylesine kötüydü ki, Allah Yunus peygamberi bu şehre göndermek üzere çağırırdı. O da halktan

korkusundan Tarsus'a kaçmak istedi. Bunun üzerine Allah onu denize attı ve bir balığa yakalanıp, Ninova yakınma fırlatıldı. Ve, orada tebliğde bulundu, insanlar tövbeye geldiler ve Allah da kendilerine acıdı.”⁷⁹

“Öç için çağıranlara yazıklar olsun çünkü her insanın içinde Allah'ın öcünü çekecek bir neden bulunduğundan, (çağır-dıkları) başlarına gelecektir. Şimdi söyleyin bana, bu şehri bu insanlarla birlikte siz mi yarattınız? Ey siz deliler, emin olun ki hayır. Çünkü tüm yaratıklar bir araya gelse, hiç yoktan yeni tek bir sinek yaratamazlar. Eğer, bu şehri yaratmış olan Sübhan ve Azîm Allah şimdi onu yaşatıyorsa, siz hangi nedenle onu yıkmayı arzularsınız? Neden şöyle demediniz? ‘Razı olur musun ki muallim Allah'ımız Rabb'e dua edelim de, bu insanlar tövbeye gelsinler?’ Kesinlikle, benim havarimin (yapacağı) doğru hareket budur. Kötülük yapanlar için Allah'a dua etmektir. Habil, Allah'ın lânetine uğrayan kardeşi Kabil kendisini öldürürken böyle yaptı. İbrahim, karısını kendisinden alan Firavun için de böyle yaptı⁸⁰ ve bunun üzerine Allah'ın meleği (Firavun'u) öldürmedi de, vurup sakatladı. Dinsiz kralın iradesiyle mabedde öldürülürken, Zekeriyya da böyle yaptı. Allah'ın tüm dostları ve kutsal peygamberlerle birlikte, Yeremya İşaya, Hezekiel, Danyal ve Davud böyle yaptılar. Söyleyin bana, eğer bir kardeş çıldırmışsa, kötü konuştu ve yanına varanlara vurdu diye onu öldürür müsünüz? Kesinlikle, böyle yapmayacaksınız. Bilakis, sakatlığına iyi gelecek ilâhlarla onu sıhhatine kavuşturmaya çalışacaksınız.”

64 “Ruhum huzurunda duran Allah sağ ve diridir ki, bir günahkâr herhangi bir insana eziyet ederken, sağlam bir zihne sahip değildir, çünkü, söyleyin bana,

79 Krş. Aşağı yukarı aynı bilgileri veren Kur'an-ı Kerim, Yunus 10/98; Enbiya 21/87-88; Sâffât 37/139-148.

80 Mısır Firavunu'nun, Mısır'dan geçerken Hz. İbrahim'in karısı Sara'yı bir süre tutması ve İbrahim'in onu 'kardeşim' diye tanıtmaya olayı Kitab-ı Mukaddes'te geçmektedir. Birtakım müslüman âlimlerin kitaplarına da geçen bu olay pek inandırıcı görünmemektedir. (Tekvin, 12/10-20)

düşmanının cübbesini yırtma uğruna başını kıracak bir kimse var mıdır? Şimdi, düşmanının bedenini incitmek için kendini Allah'tan, ruhunun başından ayıran kişinin nasıl salim bir zihni olabilir?"

"Söyle bana ey insan, düşman kimdir? Kesinlikle bedeniniz ve sizi öven herkes. Bu nedenle, eğer sıhhatli bir zihne sahipseniz, sizi kötöleyenlerin ellerini öper ve size eziyet edenlere ve vurup duranlara hediyeler verirsiniz; çünkü, ey insan, bu hayatta günahlarınızdan dolayı ne kadar kötülenir ve eziyet çekerseniz, Hüküm Günü'nde o kadar az (kötülenip, eziyet çekeceksiniz). Fakat, söyle bana ey insan, eğer velîler ve Allah'ın peygamberleri, masum olmalarına rağmen, eziyet çekmiş ve dünya tarafından lekelenmişlerse, ey günahkâr, sana yapılacak olan nedir ve onlar kendilerine eziyet edenler için dua edip, tüm sabırlarıyla tahammül göstermişlerse, senin ne yapman gerekir, ey cehenneme lâayık olan insan? Söyleyin bana ey havarilerim; Şimeî'nin Allah'ın kulu Davud peygambere hakaretler edip, taşladığını bilmiyor musunuz? Öyleyken, Şimeî'yi seve seve öldürecek olanlara Davud ne dedi? 'Sana ne oluyor ki ey Yoab, Şimeî'yi öldürmek istiyorsun? Bırak, bana hakaretler etsin o, çünkü bu, o hakaretleri nimete çevirecek olan Allah'ın iradesidir.' Ve, böyle oldu; Allah, Davud'un sabrını gördü ve bunu kendi oğlu Absalom'un zulmünden kurtardı."

"Emin olun ki, Allah'ın iradesi olmadan bir yaprak bile kımıldamaz. Bu nedenle, keder içindeyken, ne kadar çok çektiğinizi düşünmediğiniz gibi, size bu kederi vereni de (düşünmeyin); ama, günahlarınızdan dolayı cehennem zebanilerinin elinde neler çekeceğinizi hesap edin. Siz bu şehre kızyorsunuz, çünkü, bizi kabul etmedi ve bize ekmek de satmadı. Söyleyin bana, bu insanlar sizin köleleriniz midir? Bu şehri onlara siz mi verdiniz? Mısırlarını onlara siz mi verdiniz? Yoksa, hasat vakti onlara yardım mı ettiniz? Kesinlikle hayır; çünkü, siz bu toprakta yabancılarsınız ve garip insanlarsınız, öyleyse, nedir bu söylediğiniz?"

İki havari cevap verdi: “Rab, biz günaha girdik, Allah bize merhamet etsin.”

Ve İsa cevap verdi: “Âmin.”

65 Fısıh bayramı yaklaştı ve İsa havarileriyle birlikte Kudüs’e gitti. Ve, “Probatika” denilen havuza vardı. Ve, her gün Allah’ın meleği havuzu bulandırdığından ve suya ilk giren (suyun) hareketinden sonra her türlü noksanlıktan kurtulduğu için banyoya böyle denirdi. Bu nedenle, beş çatılı bölmesi olan havuzun yanında çok sayıda hasta kalırdı. Ve, İsa orada otuz sekiz yıl bulunan, azap verici bir sakatlıkla malûl güçsüz bir adam gördü. Bunun üzerine, durumu ilâhî ilhamla bilen İsa hasta adama acıdı ve şöyle dedi: “İyi olmak ister misin?”

Güçsüz adam cevap verdi: “Rab, melek suyu bulatınca beni içine itecek kimsem olmuyor, fakat ben gelirken de, bir başkası benden önce inip oraya giriyor.”

Sonra, İsa gözlerini gökyüzüne kaldırıp, dedi: “Allah’ımız Rab, babalarımızın Allah’ı, bu güçsüz adama merhamet et.”

Ve, bunu dedikten sonra İsa (yine) dedi: “Allah’ın adıyla kardeş, bütün ol; kalk ve yatağını al.”

Sonra, güçsüz adam kalktı, Allah’a hamd ederek yatağını omuzlarına koydu ve Allah’a hamd ederek evine gitti.

Onu görenler bağırdılar: “Bugün yedinci gündür; yatağını taşıma meşru değildir.”

O cevap verdi: “Beni bütünleştiren bana, ‘Yatağını kaldır ve evinin yoluna git’ dedi.”

Sonra, kendisine sordular: “Kimdir o?”

O cevap verdi: “Adını bilmiyorum.”

Bunun üzerine, aralarında söyleştiler: “Nasıralı İsa olmalı.” Diğerleri dedi: “Hayır, çünkü o Allah’ın kutsal bir (kul)udur, hâlbuki bunu yapan kötü bir adamdır, çünkü yedinci gün(ün) yasağını çiğnemiştir.”

Ve, İsa mabede girdi ve sözlerini duymak için büyük bir kalabalık yanına yaklaştı, bu durum karşısında, Ferisîler kıskançlıktan yanıp tutuşuyorlardı.

66 İçlerinden biri öne gelip dedi: “İyi muallim, doğru ve güzel öğretirsin; bu bakımdan söyle bana, cennette Allah bize nasıl bir mükâfat verecektir?”

İsa cevap verdi: “Sen bana iyi dersin ve yalnızca Allah’ın iyi olduğunu bilmezsin. Allah’ın dostu Eyüp’ün sözüne (bakın): ‘Bir günlük çocuk temiz değildir; ya, Allah’ın melekleri bile Allah’ın huzurunda hatasız değildirler.’ Daha da dedi: ‘Beden günahı çeker ve toprağın suyu emdiği gibi kötülükleri emer.’”

Bunun üzerine kafası karışan Ferisî sustu. Ve İsa dedi: “Bakın, size söylüyorum ki, hiçbir şey konuşmaktan daha feci değildir. Süleyman’ın sözüne (dikkat edin): ‘Hayat ve ölüm dilin kudreti içindedir.’”

Ve, havarilerine dönüp, dedi: “Sizi kutsayanlara karşı dikkatli olun, çünkü onlar sizi aldatmaktadırlar. Dille şeytan ilk anne-babamızı kutsadı, ama sözlerinin sonu kötü oldu. Mısır’ın önde gelenleri de aynı şekilde Firavun’u kutsadılar, Calut Filistinlileri kutsadı.” Yine, dört yüz sahte peygamber Ahab’ı kutsadı; ama, övgüleri yalancıkandı ki, övülen övenlerle birlikte helâk olup gitti. Bu bakımdan Allah, İşıya peygamber aracılığıyla boşuna ‘İnsanlarım, sizi kutsayanlar sizi aldatırlar’ dememiştir.

Yazıklar olsun size yazıcılar ve Ferisîler; yazıklar olsun size kâhinler ve Levililer; çünkü siz, kurban kesmeye gelenleri Allah’ın bir insan gibi et yediğine inandırarak, Rabb’in kurbanını berbat ettiniz.”

67 Çünkü, onlara dersiniz: “Koyun, sığır ve kuzularımızı Allah’ın mabedine getirin ve (kendiniz) hiç yemeyip, bunları, size vermiş olan Allah’a bir pay ayırın” ve babamız İbrahim’in inancı ve itaatıyla birlikte, Allah’ın kendisine yaptığı vaad ve verdiği nimetler hiçbir zaman unutulmasın

diye, babamız İbrahim'in oğluna bahşedilen hayata bir şahitlik olan kurbanın menşeyini onlara anlatmazsınız. Fakat, Peygamber Hezekiel aracılığıyla Allah der: 'Kurbanlarınızı benden uzaklaştırın, sizin kurbanlıklarınız bana kerih geliyor.' Allah'ın Hoşea peygambere söylediği sözün olacağı vakit yaklaşıyor: 'İnsanların seçmediğine seçilmişler diyeceğim.' Ve, Hezekiel peygambere de der: 'Allah insanlarıyla, babalarınıza verip de gözetmedikleri ahde göre olmayan yeni bir ahid yapacak ve onlardan taş yürek(lerini) alıp, yeni bir yürek verecek' ve bütün bunlar olacaktır, çünkü siz O'nun kanununda yürümüyorsunuz. Ve, elinizde anahtar varken açmıyorsunuz; tersine üstünde yürümek isteyenler için yolu kapatıyorsunuz."

Kâhin her şeyi mabedin yanında duran başkâhine bildirmek için gidiyordu ki, İsa dedi: "Kal, çünkü soruna cevap vereceğim."

68 "Allah'ın bize cennette ne vereceğini size anlatmamı istersin. Bakın, size diyorum ki, ücretleri düşünenler patronu sevmezler. Önünde bir koyun sürüsü bulunan bir çoban kurdun geldiğini görünce onları korumaya hazırlanır; (ama) tersine, ücretli kurdu görünce koyunları ve sürüyü terk eder. Huzurunda durduğum Allah sağ ve diridir ki, eğer babalarımızın ALLAH'ı sizin Allah'ınız olmuş olsaydı, 'Allah bize ne verecek?' diye aklınızdan geçirmezdiniz. Tersine, Davud peygamberin dediği gibi derdiniz: 'Bana verdiği bunca şeye karşılık ben Allah'a ne vereceğim?'

Anlayasmız diye, sözlerimi bir temsille anlatacağım. Kralın biri, yol kenarında hırsızlar tarafından soyulup, ölme derecesinde yaralanan bir adam gördü. Ve, ona acıyıp, bu adamı şehre götürerek (gerekli) bakımını yapmalarını kölelerine emretti ve onlar da bunu tüm dikkatleriyle yerine getirdiler. Ve kral hasta adama karşı büyük bir sevgi duyup, kızını ona verdi ve vârisi yaptı. Şimdi, bu kral mutlaka en merhametli (bir kraldı); fakat, adam köleleri dövdü, ilâçları küçümsedi, karısına kötü davrandı, kral hakkında ileri geri konuştu ve sipahilerini ona

karşı ayaklandırdı. Ve kral herhangi bir hizmet istediğinde, ‘Kral bana ödül olarak ne verecek?’ der dururdu. Şimdi, kral bunu işitince, böylesine dinsiz bir adama ne yapısın?”

Hepsi (birden) cevap verdiler: “Yazıklar olsun ona, kral onu her şeyden yoksun bırakır ve şiddetli bir biçimde cezalandırır.” O zaman İsa dedi: “Ey kâhinler, yazıcılar, Ferisîler ve siz, benim sözümü dinleyen başkâhin! Size Allah’ın, peygamberi İşaya aracılığıyla söylediğini bildiriyorum: ‘Ben köleleri besledim ve yücelttim, fakat onlar beni küçümsediler.’”

Kral, İsrail kavmini bu dünyada acılarla dolu bularak, onlara kulları Yusuf, Musa ve Harun’u verip, bakımlarını yaptıran Allah’ımızdır. Ve Allah’ımız onlara karşı öylesine bir sevgi duymuştur ki, İsrail kavmi uğruna Mısır’ı vurmuş, Firavun’u boğmuş ve Kenânîlerle Medyenlilerin yüz yirmi kralını darmadağın etmiştir; İsrail kavmine kanununu vermiş, onları insanlarımızın oturduğu (toprakların) tümüne vâris kılmıştır.

“Fakat, İsrail kavminin yaptığı nedir? Ne kadar peygamberi öldürmüş, ne kadar peygamberliği bozup lekelemiştir; nasıl da Allah’ın kanununu çiğnemiştir; bu nedenle kaç tanesi Allah’tan kopup, sizin suçlarınız yüzünden ey kâhinler, putlara kulluğa koşmuştur! Ve, yaşama biçiminizle Allah’ın şanını nasıl da hiçe sayarsınız! Ve, (sonra da) gelip bana sorarsınız; ‘Allah bize cennette ne verecek?’ diye. Bana şöyle sormalıydınız: ‘Allah’ın bize cehennemde vereceği ceza ne olacaktır?’ Ve, sonra da Allah’ın kendinize merhamet etmesi amacıyla gerçek tövbe için ne yapmanız gerektiğini (sormalıydınız). Size bunu söyleyebilirim ve sizi bu hedefe yöneltiyorum.”

69 “Huzurunda durduğum Allah sağ ve diridir ki, benden göklere çıkarma değil, gerçeği alacaksınız. Bu bakımdan size diyorum ki, babalarımızın günah işledikten sonra yaptığı gibi tövbe edip, Allah’a dönün ve kalbini zi sertleştirmeyin.”

Kâhinler bu konuşma üzerine kızgınlıktan bitip tükeniyorlardı ama, halktan korkularına tek bir ses çıkaramıyorlardı.

Ve İsa sözlerini şöyle sürdürdü: “Ey fakihler, ey yazıcılar, ey Ferisîler, ey kâhinler, söyleyin bana, şövalyeler gibi atlar arzular, fakat savaşa gitmeyi arzu etmezsiniz; kadınlar gibi güzel giysiler arzular, fakat eğirme ve çocuk beslemeyi arzu etmezsiniz; tarlaların meyvelerini arzular, fakat toprağı işlemeyi arzu etmezsiniz; denizin balıklarını ârzular, fakat balığa gitmeyi arzu etmezsiniz; şehirliler gibi şeref arzular, fakat cumhuriyetin yükünü arzu etmezsiniz ve kâhinler olarak onda birleri (aşarı) ve ilk (toplanan) meyveleri arzular, fakat Allah’a gerçek kulluk etmeyi arzu etmezsiniz. Böyleyken, burada şersiz-kötülüksüz her iyiliğı arzuladığınızı gören Allah ne yapacaktır size? Bakın, size diyorum ki, Allah size, tüm iyiliklerden yoksun her türlü şerri bulacağınız bir yer verecektir size.”

Ve, İsa bunları deyince, konuşup göremeyen ve işitme gücünden yoksun bir cin çarpmış getirdiler kendisine. Bunun üzerine, inançlarını gören İsa gözlerini göğe kaldardı ve dedi: “Babalarımızın Allah’ı Rab, bu hasta adama merhamet et ve ona sıhhat ver ki, bu insanlar beni Sen’in gönderdiğini bilsinler.”

Ve, İsa böyle söyleyip, ruha ayrılmasını emrederek, dedi: “Rabbimiz Allah’ın adının gücüyle adamdan ayrıl ey şerli olan!”

Ruh ayrıldı ve dilsiz adam konuştu, gözleriyle de gördü. Bunun üzerine herkes korkuya kapıldı, fakat yazıcılar dediler: “Cinlerin reisi Beelzebu’nun gücüyle cinleri çıkarıp atıyor.”

O zaman İsa dedi: “İçinde ayrılık olan her ülke yok olur, ev ev üstüne yıkılır; eğer, şeytanın gücüyle şeytan çıkarılıp atılıyorsa, bu ülke nasıl ayakta duracak? Eğer sizin oğullarınız Süleyman peygamberin kendilerine verdiği kitapla şeytanı çıkarıp atıyorlarsa, benim şeytanı Allah’ın gücüyle çıkarıp attığımı doğruluyorlar (demektir). Allah sağ ve diridir ki, Kutsal Ruh’a karşı küfür, dünya ve ahirette bağışlanmayacaktır. Çünkü, kendi kendine kötülük eden insan, günahı bile kendini günaha sokacaktır.”⁸¹

Ve, İsa bunları deyip, mabedden çıktı. Ve, halk, toplaya-bildikleri tüm hastaları getirdikleri ve İsa da dua ederek, hepsine sıhhat verdiği için, ona tazimde bulundular. Bunun üzerine, o gün Kudüs'deki Romalı askerler şeytanın dürtmesiyle, İsa'nın, halkını ziyarete gelen İsrail kavminin Allah'ı olduğunu söyleyerek halk arasında fitne yaymaya başladılar.

70 İsa Bayramı'ndan sonra Kudüs'ten ayrılıp Filipus Kayseriyesi sınırlarından içeri girdi. Bu sırada, melek Cebrail halk arasında başlayan fesadı kendisine söyleyince, İsa havarilerine sordu: "İnsanlar benim için ne diyor?"

Dediler: "Bir kısmı senin İlya olduğunu, bir diğer kısmı Yeremya, bir diğer kısmı da eski peygamberlerden biri olduğunu söylüyor."

İsa cevap verdi: "Ya siz; benim için siz ne diyorsunuz?"

Petrus cevap verdi: "Sen Allah'ın oğlu Mesih'sin."

O zaman, İsa kızdı ve kızgınlıkla onu azarlayıp, dedi: "Def ol, ayrıl benden, çünkü sen şeytansın ve beni günaha sokmağa çalışıyorsun!"

Ve, on bir (havariyi) de tehdit edip dedi: "Eğer böyle inanıyorsanız, yazıklar olsun size, çünkü ben böyle inananlara karşı Allah'tan büyük bir lânet kazandım."

Ve Petrus'u kovup, atmak istedi; bunun üzerine on bir (havari) onun için İsa'ya yalvardılar. O da onu kovmayıp, yeniden azarlayarak dedi: "Uyanık olun da, bir daha sakın böyle bir söz söylemeyin, çünkü Allah sizi reddeder!"

Petrus ağladı ve dedi: "Rab, ben aptalca konuştum; Allah'a yalvar da beni affetsin."

O zaman İsa dedi: "Eğer, Allah'ımız kulu Musa'ya, çok sevdiği İlya'ya veya herhangi bir peygambere görünmek dilemiş olsa, Allah'ın bu imansız nesle görünmesi gerektiğini mi düşünceksiniz. Siz bilmez misiniz ki, Allah her şeyi hiç yoktan tek bir sözle yaratmıştır ve tüm insanların menşei bir çamur parçasıdır. Bu durumda Allah'ın nasıl, olur da, insana benzeyen bir

yanı bulunabilir? Yazıklar olsun, şeytana kanarak kendi kendilerine eziyet edenlere!” Ve, İsa bunu deyip, Petrus için Allah’a yalvardı, on bir (havari)yle Petrus ağlayarak, dediler: “Âmin, âmin ey Allah’ımız Azîm ye Sübhan Rab.”⁸²

Ardından İsa ayrıldı ve avamın kendisiyle ilgili olarak boş düşüncesini söndürmek için Galile’ye gitti.

71 İsa, kendi memleketine gelince tüm Galile yöresinde, İsa peygamberin Nasıra’ya nasıl geldiği yayıldı. Bunun üzerine, büyük bir dikkatle hastaları araştırıp, kendisine getirdiler ve onlara elleriyle dokunması için yalvardılar. Ve, kalabalık öylesine büyüktü ki, tanınmış, felçli bir zengin kapıdan geçemeyerek İsa’nın bulunduğu evin damına çıktı ve damın örtüsünü alıp, kendini İsa’nın önündeki yazgıların yanına bıraktı. İsa, bir an tereddüt edip durdu ve sonra dedi: “Korkma kardeş, çünkü günahların sana bağışlanmış bulunuyor.”

Herkes bunu duyunca incindi ve dedi: “Kimdir bu günahları bağışlayan?”

O zaman İsa dedi: “Allah sağ ve diridir ki, ben günahları bağışlayamam, bir başka kişi de (bağışlayamaz), ama yalnızca Allah bağışlar. Fakat, Allah’ın kulu olarak ben, başkalarının günahları için Allah’a yalvarabilirim ve işte bu hasta adam için O’na yalvardım ve eminim ki, Allah duamı işitmiştir. Bu nedenle, gerçeği bilesiniz diye, bu hasta adama diyorum: “Babalarımızın Allah’ı, İbrahim’in ve oğullarının Allah’ının adıyla, iyileşmiş olarak kalk!”

Ve, İsa bunu deyince, hasta adam iyileşmiş olarak kalktı ve Allah’ı tazim etti.

82 Krş. Matta, 16:13-18; Markos, 8:27-30; Luka, 9:18-21. Bu İnciller’in son ikisinde Petrus’un cevabı “Sen Mesih’sin” diye geçerken, ilkinde “Allah’ın oğlu Mesih’sin” şeklinde geçer ve İsa’nın onu kutsadığı anlatılır. Oysa, görüldüğü gibi İsa’nın cevabı çok daha değişiktir ve Petrus’u azarlamaktadır.

O zaman, halktan olanlar İsa'dan dışarıda duran hastalar için Allah'a yalvarmasını rica ettiler. Bunun üzerine, İsa dışarıya onların yanına çıktı ve ellerini kaldırıp dedi: "Ey orduların Allah'ı, yaşayan Allah, gerçek Allah, hiç ölmeyecek olan kutsal Allah Rab, onlara merhamet et!" Bunun üzerine, herkes cevap verdi: "Âmin." ve böyle dedikten sonra hasta halkın üzerine ellerini koydu ve hepsi sıhhatlerine kavuştular.

Bundan dolayı Allah'ı tazimdir dediler: "Allah bizi peygamberi aracılığıyla ziyaret etmiştir ve Allah büyük bir peygamber göndermiştir bize."⁸³

72 İsa geceleyin havarileriyle gizlice konuşup, dedi: "Bakın, size diyorum ki, şeytan, sizi buğday gibi elemek arzu eder. Fakat ben sizin için Allah'a yalvardım ve benim için tuzaklar kurandan başka sizin için helâk olmak yoktur." Ve, bunu Yehuda hakkında dedi, çünkü, melek Cebrael ona Yehuda'nın kâhinlerle nasıl iş birliği içinde olduğunu ve İsa'nın konuştuğu her şeyi onlara bildirdiğini söylemişti.

Bunu yazan gözyaşlarıyla İsa'ya yaklaşıp, dedi: "Ey muallim, bana söyle, sana ihanet edecek olan kimdir?"

İsa cevap verip, dedi: "Ey Barnabas, şimdi senin için onu bilmenin zamanı değildir. Fakat, yakında kötü plan kendini ortaya koyacaktır. Çünkü, ben dünyadan ayrılacağım."

O zaman, havariler ağlayarak dediler: "Ey muallim, demek bizi bırakacaksınız? Sen bizi bırakmaktansa, biz ölelim, çok daha iyi!"

İsa cevap verdi: "Kalbiniz üzüntü çekmesin, korkmayın da; çünkü, sizi ben yaratmadım, fakat sizi yaratmış olan yaratıcımız Allah sizi koruyacaktır. Bana gelince, ben şimdi, dünyaya selâmet getirecek olan Allah'ın Elçisi'nin yolunu hazırlamak için dünyaya gelmiş bulunuyorum. Fakat, sakın ola ki

83 Matta, 9:2-8, Luka, 5:17-26. Barnabas'ta İsa'nın "günahları affetme yetkisi olmadığı ve onun ancak Allah'a dua ettiği" anlatılırken, bu iki İncil'de, güya İsa "insanoğlunun yeryüzünde günahları bağışlamak kudreti olduğunu bilirsiniz diye" dediği belirtilmektedir.

aldatılmayasınız, çünkü, benim sözlerimi alıp, benim kitabımı kirletecek pek çok sahte peygamber gelecektir.”

O zaman, Andreas dedi: “Muallim, bize bazı işaretler söyle ki, onu bilelim.”

İsa cevap verdi: “Sizin zamanınızda gelmeyecek. Fakat, sizden birkaç yıl sonra, kitabımın hükümsüz kılınacağı, o kadar ki, ancak otuz kadar müminin kalacağı bir zamanda gelecektir. Bu zamanda Allah dünya(dakilere) acıyacak ve bu bakımdan Elçisi’ni gönderecektir; (Elçisi’nin) üzerinde bir bulut duracak, buradan onun Allah’ın seçilmiş bir (kul)u olduğu bilinecek ve onunla tanınacaktır.⁸⁴ Dinsizlere karşı büyük bir güçle gelecek ve yeryüzünde puta tapıcılığı yıkacaktır. Ve, ben de seviniyorum ki, onunla Allah tanınıp, ta’zim edilecek ve ben de gerçek olarak tanınacağım ve benim insandan öte olduğumu söyleyenlerden öç alacaktır. Bakın, size diyorum ki, ay çocukluğunda ona uyku verecek ve büyüdüğünde o (ayı) ellerine alacaktır. Bırakın, dünya onu çıkarıp attığını fark etsin, çünkü o puta tapıcıları öldürecek; Allah’ın kulu Musa ve yaktıkları şehirleri ve çocuklarını öldürdükleri şehirleri bağışlamayan Yuşa çok daha fazlasını öldürmüştü; çünkü eski bir yaraya kişi ateş tatbik eder.”

“O, bütün peygamberlerinkinden daha açık bir gerçeikle gelecek ve dünyayı yanlış yere kullananı azarlayacaktır. Babamızın şehrinin kuleleri neşeyle birbirlerini selâmlayacaklardır ve işte, puta tapıcılığın (yüz üstü) yere kapaklandığının görüleceği ve benim de başkaları gibi bir insan olduğumu itiraf edeceğim zaman, bakın, size söylüyorum ki, Allah’ın Elçisi gelmiş olacaktır.”⁸⁵

84 Hz. Resul-i Ekrem (s.a.v.)’in hayatında bu vakıa çok ünlüdür.

85 Bununla beraber ben size hakikati söylüyorum. Benim gitmem sizin için hayırlıdır. Çünkü gitmezsem Tesellici size gelmez. Ve o geldiği zaman günah için, salâh için ve hüküm için dünyayı ilzam edecektir. Günah için, çünkü bana iman etmezler... Size söyleyecek daha çok şeylerim var, fakat şimdi dayanamazsınız. Fakat, o Hakikat Ruhu gelince sizi her hakikate yol gösterecek, zira kendiliğinden söylemeyecektir. Fakat, her ne işitirse söyleyecek (*O hevadan konuşmaz, konuştuğu ancak*

73 “Bakın, size diyorum ki, eğer şeytan sizin Allah’ın dostları olup olmamanız (konusunda) uğraşacak olursa—çünkü, kimse kendi şehirlerine saldırmaz,— eğer şeytan dileğini üzerinize korsa, size kendi zevklerinize kaydırmakla işkence eder; fakat, sizin kendisine düşman olduğunuzu bildiğinden, sizi helâk etmek için her şiddete başvuracaktır. Ama, korkmayın, çünkü, o size karşı zincire vurulmuş bir köpek gibi duracaktır. Çünkü, Allah benim duamı işitmiştir.”

Yuhanna cevap verdi: “Ey muallim, yalnız kendimiz için değil, fakat kitaba inanacaklar için de anlat; eski işvaci insana nasıl tuzak kurar?”

İsa cevap verdi: “Bu melun dört yolla işva eder. İlki, kendisi düşüncelerle işva ettiği zamandır. İkincisi, kulları aracılığıyla söz ve işlerle işva ettiği zamandır. Üçüncüsü, sahte akideyle işva ettiği zamandır. Dördüncüsü (de), sahte görüşlerle işva ettiği zamandır. Şimdi, ateşi olanın suyu sevdiği gibi, günahı seven insan bedeni her şeyiyle onun yanmdayken, insan nasıl tedbirli olmalıdır? Bakın, size diyorum ki, eğer bir insan Allah’tan korkarsa, (Allah) her şeye karşı ona zafer verir, ki Davud peygamber (şöyle) der: ‘Allah üzerinizde melekler görevlendirecek, (ve onlar) şeytan sizi yanıltmasın diye yollarınızı tutacaklardır. Bin (tanesi) sol kolunuz üzerine düşecek, bir on bin tanesi de sağ kolunuz üzerine düşecek ki, (şeytanlar) yanınıza yaklaşmasın.’”

“Hatta, Allah’ımız büyük sevgisinden, aynı Davud aracılığıyla bizi koruyacağını vaad etmiştir. ‘Sana öğretmenlik edecek anlayış veriyorum sana ve yürüyeceğin yollarında kendi gözümü, senin üzerine dikeceğim.’”

Ama, ne diyeyim ben? O, İşaya aracılığıyla dedi: “Bir anne kendi rahminin, çocuğunu unutulabilir mi? Fakat, size diyorum ki, o unuttuğu zaman, ben sizi unutmayacağım.”

vahyedilen bir vahiydir -Kur’an) ve gelecek şeyleri size bildirecektir. O beni taziz edecektir.” (Yuhanna İncili, 16/7-14, 14:16). Türkçe metinde ‘Tesellici’ diye geçen kelimenin aslı, ‘Faraklit’ veya ‘Baraklit’ tir ki, ‘Hakla batılı ayıran’ demektir.

“Öyleyse, söyleyin bana, gözetici olarak melekleri ve koruyucu olarak daim sağ olan Allah varken, şeytandan kim korkar? Bununla birlikte, Süleyman peygamberin dediği gibi, (şu da) gereklidir: ‘Sen, Rab’den korkmak, için gelen oğlum, iğvalara karşı ruhunu hazır et.’ Bakın, size diyorum ki, insan paraları muayene eden bir banker gibi yapıp, düşüncelerini muayene etmeli ki, yaratıcısı Allah’a karşı günah işlemesin.”

74 “Dünyada günah için (hiç) kaygı çekmeyen insanlar var olagelmiştir ve vardır; bunlar en büyük yanılğı içindedirler. Söyleyin bana. Şeytan nasıl günah işledi? Onun insandan daha değerli olduğu düşüncesiyle günah işlediği ortada. Süleyman, bir ziyafete Allah’ın tüm yaratıklarını davet etmeyi düşünerek günah işledi de, bir balık hazırladığı her şeyi yiyerek onu doğrulttu. Bu bakımdan, babamız Davud’un sözü sebepsiz değildir: ‘Bir kimsenin kalbinde yükselmek için kişi gözyaşları vadisinde oturur.’ Ve, bu nedenle Allah, peygamberi İşaya aracılığıyla bağırmasın mı: ‘Gözlerinden kötü düşüncelerinizi çekip, ayırın.’ Ve, bu amaçla Süleyman der: ‘Tüm tutuşunla kalbini tut.’ Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, düşünmeden günah işlemek mümkün olmadığından, her şey günaha götüren kötü düşünceler için söylenir. Şimdi, deyin bana, çiftçi bağ diktiği zaman, diktiklerini derine koymaz mı? Kesinlikle kor. İşte böyle de, şeytan günahı dickerken gözde ve kulakta durmayıp, Allah’ın mekânı olan kalbe geçer. Allah’ın kulu Musa aracılığıyla dediği gibi; ‘Benim kanununda yürüsünler diye, ben içlerinde yerleşeceğim.’

“Şimdi söyleyin bana, eğer kral Hirodes içinde oturmak arzu ettiği bir evi korumanız için size verecek olsa düşmanı Pilatus’un oraya girmesine veya içine eşyalarını koymasına katlanır mısınız? Emin olun ki, hayır. Öyle de, Allah’ın, mekânı olan kalbinizi korumanız için size verdiğini göre göre, şeytanın oraya girmesine veya içine düşüncelerini yerleştirmesine hiç katlanmamanız gerekir. Bu bakımdan, nasıl banker, Kayser’in resmi doğru mudur, değil midir, gümüş sağlam mıdır, sahte

midir ve gereken ağırlıkta mıdır diye paraya dikkat ediyor ve bu nedenle onu elinde evirip çeviriyorsa, siz de öylece dikkat edin. Ah, deli dünya! Kuşkusuz, kendi kulların Allah'ın kullarından daha ölçülü ve sakıngan olduğu için, son gün de Allah'ın kullarını ihmal ve dikkatsizlikleri nedeniyle azarlayasın ve yargılayasın diye, kendi işlerinde ne kadar da akıllıdır. Söyleyin bana şimdi, kim bir düşünceyi, bankerin gümüş bir parayı (muayene ettiği) gibi muayene ediyor? Emin olun ki, hiç kimse.”

75 Sonra, Yakup dedi: “Ey muallim, bir düşüncenin bir para gibi muayenesi nasıl olur?”

İsa cevap verdi: “Düşüncedeki sağlam gümüş dindarlıktır. Çünkü dine aykırı her düşünce şeytandan gelir. Doğru resim, peşlerinden gitmemiz gereken kutsal (kul)ları ve peygamberleri örnek (almak)tır; düşüncenin ağırlığı ise, her şeyin kendisine göre yapılması gereken Allah sevgisidir. Böyle oldu mu, düşman, komşuna karşı araya din dışı düşünceler getirecektir, bedeni bozmak için dünyaya uygun (düşünceler); Allah sevgisini bozmak için dünya sevgisiyle (ilgili düşünceler).”

Bartolomeus cevap verdi: “Ey muallim, iğvaya kapılmayalım diye az düşünmemiz için ne yapmamız gerekiyor?”

İsa cevap verdi: “İki şey gereklidir sizin için. İlki, kendinizi çok eğitmeniz, ikincisi de, az konuşmanızdır; çünkü, tembellik her türlü kirli düşüncenin toplandığı bir bataktır. Çok fazla konuşmak ise, kötülükleri biriktiren bir süngerdir. Bu bakımdan yalnızca çalışmanızın vücudu meşgul etmesi değil, aynı zamanda ruhunun da ibadetle meşgul olması gerekmektedir. Çünkü, (ruh) ibadetten hiçbir zaman uzak durmamak ihtiyacıdadır.”

“Temsil olsun diye anlatıyorum: (Çalıştırdıklarının) hakkını vermeyen bir adam vardı, bu nedenle de, onu tanıyan kimse tarlalarını sürmeye gitmezdi. Bunun üzerine, lânetli bir adam gibi dedi: ‘Pazar yerine gidip, hiçbir şey yapmayan boş adamları bulacağım, onlar da boş olduklarından bağıklarımlı işlemeye gelecekler.’ Bu adam evinden çıktı ve boş boş

oturup, hiç paraları olmayan pek çok yabancı buldu. Kendile-riyle konuşup, onları bağılığına şevketti. Fakat, onu tanıyan ve eli iş tutan hiç kimse o tarafa gitmedi.”

“(Çalıştırdıklarının) hakkını vermeyen şeytandır, çünkü, o iş verir ve insan bunun karşılığında hizmetine sonsuz ateş-ler alır. Bu nedenle, cennetten sürülmüş ve işçiler aramaya çıkmıştır. İşlerine mutlaka, boş boş oturanları, en çok da kendisini tanımayanları koşar. Her ne durumda olursa olsun, kötülüğü bilmek, ondan kurtulmak için yeterli değildir. Fakat, onu alt etmek için iyiliklerle uğraşmak da gerekir.”

“Size bir temsil (daha) anlatıyorum: Üç bağ tarlası olan ve bunları üç çiftçiye icara veren bir adam vardı. Birinci adam bağları nasıl işleyeceğini bilmediğinden, bağlar yalnızca yaprak verdi. İkincisi üçüncüye, bağlara nasıl bakılması gerektiğini öğretti; o da onun sözlerini en iyi şekilde dinledi ve kendisine anlatıldığı şekilde kendininkini işledi; o kadar ki, üçüncünün bağı çok (meyve) verdi. Fakat, ikinci zamanını yalnızca konuşmakla geçirerek, bağını işlemeden bıraktı. İcarları ödeme zamanı gelince, bağ tarlalarının sahibine birinci (adam) dedi: ‘Efendi, bağ tarlalarının nasıl işleneceğini bilmiyorum, bu bakımdan, bu yıl hiç meyve alamadım.’

76 Bağ sahibi cevap verdi: ‘Ey aptal, sen dünyada tek başına mı yaşarsın da, toprağı işlemesini çok iyi bilen ikinci bağcının fikrini sormazsın? Belli ki, bana (hiçbir şey) ödemeyeceksin.’”

“Ve, böyle deyip, onu efendisine (borcunu) ödeyinceye kadar hapiste çalışmaya mahkûm etti; (fakat) sade dilliliğinden acıma (duyguları) harekete geçip onu salıverip dedi: ‘Defol, benim bağımda daha fazla çalışmanı istemiyorum, senin borcunu ödemen için bu kadarı yeter.’”

İkincisi geldi (ve) ona (bağ) sahibi dedi: “Hoş geldin benim bağcım! Bana borçlu olduğun meyveler nerede? Kuşkusuz sen, bağların hasıl budanacağını en iyi bilen olduğundan, sana icara verdiğim bağım çok meyve vermiş olmalı.”

İkinci (adam) cevap verdi: “Ey efendi, senin bağıın öyle duruyor, çünkü ben ne kök ve dalları budadım, ne de toprağı işledim; bu bakımdan, bağı meyve vermedi, ben de sana (borcumu) ödeyemiyorum.”

Bunun üzerine bağı sahibi, üçüncü (adamı) çağırđı ve hayret içinde sordu: “Bana, kendine ikinci bağıımı icara verdiğim şu adamın, sana icara verdiğim bağıın nasıl işleneceğini sana tam olarak anlattığını söyledin. Öyle de, nasıl olur da ona icara verdiğim bağı, hepsi aynı toplarken meyve vermemiş olsun?” Üçüncü (adam) cevap verdi: “Efendi, bağılıklar yalnızca konuşmakla işlenmez, fakat, bağıının meyve vermesini isteyen günde bir gömlek terletmelidir. Ve, hiçbir şey yapmaz, ama vaktini konuşmakla harcarken ey efendi, senin bağıcının bağı nasıl meyve versin? Emin olun ey efendi, eğer o kendi sözlerini uygulamaya koymuş olsaydı, bu kadar çok konuşamayan ben sana iki yıllık icarı öderken, o beş yıllık bağı kirasını verirdi.”

“Efendi kızdı ve bağıcıya sertçe çıktı: ‘Ve sen kesilecek dalları kesmeyip tarlayı düzlememekle büyük bir iş yaptın. Bu nedenle de sana verilecek büyük bir ödöl var!’ Ve, hizmetçilerini çağırıp, onu acımadan dövdürdü. Ve sonra da, onu her gün döven zalim bir hizmetçinin gözetiminde hapse koydu. Ve arkadaşlarının ricalarına bakıp da, hiçbir zaman serbest bırakmak da istemedi.”

77 Bakın, size diyorum ki, Hüküm Günü’nde pek çokları Allah’a diyecek: “Rab, Sen’in kanununu vaaz ettik ve öğrettik.” Bunlara karşı kuşlar bile haykırıp, diyecekler: “Siz başkalarına vaaz ederken, kendi dilinizle kendinizi mahkûm ediyordunuz, ey günah işçileri!”

“Allah sağ ve diridir ki” dedi İsa, “gerçeği bilip de aksini yapan, öylesine feci bir ceza ile cezalandırılacak ki, hani neredeyse şeytan bile ona acır duruma gelecek. Şimdi söyleyin bana, Allah bize kanununu bilmek için mi verdi, uygulamak için mi? Bakın, size diyorum ki, tüm ilmin amacı, bildiğini yapan bir akıla sahip olmaktır.”

“Söyleyin bana, eğer bir kişi sofrada, oturup, gözleriyle nefis etlere baksa, ama elleriyle kirli şeyleri seçse ve bunları yese bu bir deli değil midir?”

“Kesinlikle öyle” dedi havariler.

O zaman, İsa dedi: “Ey bütün delilerden de deli, sen ey adam, anlayışınla göğü bilir, ellerinle yeri seçersin; anlayışınla Allah’ı tanır, içinden dünyayı seçersin; anlayışınla cennetin zevklerini bilir, yaptıklarınla cehennemın bayağılıklarını seçersin. Kılıcı bırakıp da, savaşa kınıyla giden cesur asker! Şimdi, bilmez misiniz ki, geceleyin yürüyen yalnızca ışığı görmek için değil, gerçekte, hana salimen varabilsin diye doğru yolu görmek için ışığı arzular? Ey, bin defa hakir görülüp, iğrenilmesi gereken dünya; çünkü, Allah’ımız kutsal peygamberleriyle hep kendi ülkesine ve dinlenme yerine giden yolu bildirmek istedi. Fakat, sen şerli (yaratık), yalnızca gitmek istememekle kalmaz, daha kötüsü, ışığı hakir görürsün! Şu deveyle ilgili atasözü (ne) doğrudur: ‘Deve kendi çirkin yüzünü görmek istemediğinden içmek için duru suyu beğenmezmiş.’ İşte, kötülük yapan dinsizler de böyledir; kötü işleri bilinmesin diye ışıktan nefret ederler. Fakat, aklı olup da; iyi işler yapmamakla kalmayıp, daha kötüsü, (aklını) şerlerde kullanan, hediyeleri, (onları) vereni öldürmek için alet olarak kullanan gibidir.”

78 “Bakın, size diyorum ki, Allah şeytanın düşüşüne acımadı, ama, yine de Âdem’in düşüşüne (acıdı). Bırakın, artık bu, iyiliği bilip de kötülük yapanın mutsuz durumunu bilmeniz için yetsin.”

O zaman, Andreas dedi: “Ey muallim, böyle bir duruma düşmemek için, bilgiyi bir yana koymak iyi bir şey (o hâlde)!”

İsa cevap verdi: “Eğer, dünya güneşsiz, insan gözsüz ve ruh da anlayışsız iyiyse o zaman bilmemek de iyidir. Bakın, size diyorum ki, bilginin ebedî hayat için olduğu kadar, ekmek geçici hayat için iyi değildir, öğrenmenin Allah’ın bir

emri olduğunu bilmez misiniz? Şöyle diyor Allah: ‘Büyüklerinize sorun ve onlar size öğretsinler.’ Ve, kanun hakkında Allah der: ‘Görün ki, hükmüm gözlerinizin önündedir; oturacağınız zaman, yürüyeceğiniz zaman ve her zaman onun üzerinde düşünün.’ Öyleyse, öğrenmenin iyi olup olmadığını şimdi biliyorsunuzdur herhâlde. Ah, mutsuzdur bilgeliği hakir gören. Çünkü o, ebedî hayatı kesinlikle yitirecektir.”

Yakup, karşılık verdi: “Ey muallim, Eyüp’ün bir hocadan ders almadığını biliyoruz, İbrahim de (aynı); öyleyken, Allah’ın kutsal (kulları) ve peygamber oldular.”

İsa cevap verdi: “Bakın, size diyorum ki, güveyin, evinden olanı evlenme (törenine) çağırmasına gerek yoktur, çünkü o, törenin yapıldığı evde oturmaktadır. Fakat, evden uzakta olanlar (çağrılır). Şimdi, bilmez misiniz ki, Allah’ın peygamberleri Allah’ın rahmet ve bereket evindedirler ve Allah’ın kanunlarını açık olarak içlerinde bulurlar. Babamız Davud bu konuda (bakın) ne der: ‘Allah’ımın kanunu kalbimdedir; bu nedenle, O’nun yolu kazmakla yapılmayacaktır.’ Bakın, size diyorum ki, Allah’ımız insanı yaratırken, onu yalnızca doğru olarak yaratmakla kalmadı, aynı zamanda kalbine, Allah’a kulluk etmeye uygun olanı kendine göstermesi için bir ışık yerleştirdi. Bu bakımdan, bu ışık günahlar nedeniyle kararsa bile, yine de sönmez. Çünkü, her kavimde, Allah’ı yitirmiş olup, sahte ve yalancı tanrılara kulluk etseler bile, Allah’a kulluk etme arzusu vardır. Dolayısıyla, bir insanın Allah’ın peygamberlerinden ders alması gereklidir. Çünkü onlar, Allah’a iyi kulluk ederek cennete, vatanımıza giden yolu öğretmek için ışığı yakarlar; tıpkı, gözleri hasta olanlara yardım ve kılavuzluk edilmesinin gerekli olduğu gibi.”

79 Yakup karşılık verdi: “Peygamberler ölüyse bize nasıl öğretecekler ve peygamberler hakkında bilgisi olmayana da nasıl öğretelecektir?”

İsa cevap verdi: “Onların akidesi, incelenebilsin diye yazılır, çünkü (yazılanlar) peygamberden size (kalandır). Bakın,

bakın size diyorum ki, peygamberliği hakir gören, yalnızca peygamberi hakir görmekle kalmaz, peygamberi gönderen Allah'ı da hakir görmüş olur. Fakat, (bazı) kavimler gibi peygamberliği bilmeyenlere gelince, size söylüyorum: Eğer, böyle yörelerde bir insan kalbinin kendine gösterdiği biçimde, başkalarından görmediğini başkalarına yapmadan ve başkalarından aldığı komşusuna vererek yaşayacak olursa, evet böyle bir insan Allah'ın rahmetinden uzak kalmayacaktır. Ölürken, daha önce olmazsa Allah kendisine öğretecek ve rahmetle kanununu verecektir. Belki de, Allah'ın kanun sevgisi için kanun verdiğini düşünüyorsunuz. Kesinlikle böyle değil, ama, gerçekte Allah kanununu, insan Allah sevgisi için iyilik yapsın diye verir. Ve Allah, kendi sevgisi için iyilik yapan bir insan bulsa sanki onu hakir mi görecek? Hayır, asla, ama daha da, onu kendilerine kanun verdiklerinden çok sevecektir.

Bir örnek olarak anlatıyorum: “Büyük mal varlığı olan bir adam vardı ve bölgesinde yalnızca meyve vermeyen çöl topraklar bulunuyordu. İşte, bir gün böyle bir çöl araziden geçerken, meyvesiz bitkiler arasında güzel meyveler veren bir bitki buldu. Bunun üzerine, bu adam dedi: ‘Bu bitki nasıl olur da, böylesine güzel meyveleri verir? Onu kesinlikle kesmeyecek ve diğerleriyle birlikte ateşe vermeyeceğim.’ Ve hizmetçilerini çağırıp, o bitkiyi söktürerek bahçesine diktirdi. İşte böyle de size diyorum ki, Allah'ımız nerede olurlarsa olsunlar, salih amel işleyenleri cehennemden koruyacaktır.”

80 “Söyleyin bana, puta tapıcılar arasında Eyüp Uz'dan başka nerede kaldı? Ve tufan zamanında Musa nasıl yazıyor? Bana söyleyin, O der: ‘Nuh gerçekten, Allah'ın önünde rahmet buldu.’ Babamız İbrahim'in sahte putlar yapıp tapman inançsız bir babası vardı. Lut, yeryüzünün en rezil insanları arasında yaşadı. Danyal, bir çocukken Hanaçya, Azarya ve Mişael'le birlikte Buhtunnasır tarafından öyle bir şekilde tutsak alındılar ki, o zaman daha sadece iki

yaşında idiler ve puta tapıcı hizmetçiler kalabalığı içinde yetiştirildiler.⁸⁶ Allah sağ ve diridir ki, nasıl ateş zeytin, servi veya palmiye demeden kuru şeyleri yakar ve onları ateşe çevirip, öyle de Allah'ımız, Yahudi, Sisian, Yunan veya İsmailî demeden, salih amellerde bulunan herkese merhamet eder. Fakat; kalbin orada durmasın ey Yakup! Çünkü, Allah'ın peygamber gönderdiği yerde kendi hükmünü tümüyle reddedip peygamberi izlemek, 'O neden böyle diyor?', 'Neden böyle yasaklıyor ve emrediyor?' demeden, 'Allah böyle istiyor', 'Allah böyle emrediyor' demek gerekir. Şimdi, İsrail kavmi Musa'yı hakir gördüğünde, Allah Musa'ya ne demişti? 'Onlar seni hakir görmediler, fakat onlar Ben'i hakir gördüler.'"

81 "Bakın size diyorum ki, insan tüm ömrünü konuşup yazmayı öğrenmeye değil, salih amel işlemeyi öğrenmeye de harcamalıdır. Şimdi söyleyin bana, tüm dikkatiyle hizmet ederek, kendini memnun etmeye çalışmayan Hirodes'in şu kulu kimdir? (Var mıdır böyle biri? Yalnızca çamur ve gübre olan bir bedeni memnun etmeye çalışıp da; tüm şeyleri yaratan ve ebedî Sübhan ve Kuddüs olan Allah'a kulluk etmeye çalışmayıp unutan dünya(dakiler)e yazıklar olsun. Söyleyin bana, eğer kâhinler Allah'ın ahid sandığını taşırken bırakıp yere düşürmüşlerse, bu onların büyük bir günahı değil midir?"

Havariler bunu duyunca titrediler, çünkü, Allah'ın sandığına yanlış dokunduğu için Allah'ın Uzza'yı öldürdüğünü biliyorlardı. Ve dediler: "Böyle bir günah en feci olanıdır."

O zaman İsa dedi: "Allah sağ ve diridir ki, Allah'ın onunla her şeyi yarattığı ve ona uymakla size sonsuz hayat sunduğu sözünü unutmak daha büyük bir günahıdır."

Ve İsa böyle deyip dua etti. Duasından sonra dedi: "Yarın Samiriye'ye varmamız gerekiyor, çünkü, Allah'ın kutsal meleği bana böyle dedi."

Belli bir günün sabahında erkenden İsa, Yakup'un yaptığı ve oğlu Yusuf'a verdiği kuyuya yaklaştı. Seyahat nedeniyle yorgun düşen İsa havarilerini yiyecek satın almaları için şehre gönderdi. Kendi de kuyunun yanına, bir kuyu taşının üstüne oturdu. Ve, bir de ne görsün, Samiriyeli bir kadın su çekmek için kuyuya gelmiyor mu!

İsa kadına dedi: "İçmek için bana (su) ver!" Kadın cevapladı: "Şimdi, sen bir İbranî olarak, ben Samiriyeli bir kadından içecek istemeye utanmıyor musun?"

İsa cevap verdi: "Ey kadın, senden içecek isteyen kim olduğunu bilsen, belki de sen ondan içecek isterdin."

Kadın karşılık verdi: "Şimdi, kuyu derinken ve senin de su çekecek ne kovan, ne de ipin olmadığını görüp dururken, bana nasıl içmek için (su) verecekmışsin?"

İsa cevap verdi: "Ey kadın, kim bu kuyunun suyundan içerse, susuzluk ona yine gelir, fakat, kim benim verdiğim sudan içerse, artık bir daha susamaz; ama (bunu) susuz olanlara içmek için verirler, o kadar ki sonsuz hayata ererler."

O zaman, kadın dedi: "Ey Rab, bana bu suyundan ver."

İsa cevap verdi: "Git, kocanı çağır, ikinize de içmeniz için vereceğim."

Kadın dedi: "Benim kocam yok."

İsa karşılık verdi: "Peki, doğruyu söyledin, çünkü, senin beş kocan oldu, şimdiki ise kocan değildir."

Kadın bunu duyunca şaşırıldı ve dedi: "Rab, anlıyorum ki, sen bir peygambersin; bu nedenle söyle bana, yalvarırım! İbranîler, Kudüs'te Siyon Dağı üzerinde, Süleyman'ın yaptırdığı mabedde ibadet ederler ve derler ki, bir başka yerde değil (ancak) orada (insanlar) Allah'ın rahmet ve bereketini bulurlar. Ve, halkımız (ise) bu dağlar üzerinde ibadet eder ve derler ki, ibadet yalnızca Samiriye dağlarında yapılmalıdır. (Bu durumda) gerçek ibadet edenler kimler olmuş oluyor?"

82 O zaman İsa iç çekti ve ağlayıp, dedi: “Yazıklar olsun sana Yahudiye, çünkü, sen ‘Rabb’in mabedi, Rabb’in mabedi’” diye büyüklenir ve sanki hiç Allah yokmuş gibi ömür sürer, kendini tümünden dünyanın zevklerine ve kazançlarına verirsin; (işte) bu kadın Hüküm Günü’nde seni cehenneme mahkûm edecek; çünkü, bu kadın Allah önünde rahmet ve bereketin nasıl bulunacağını öğrenmeye çalışıyor.”

Ve, kadına dönerek dedi: “Ey kadın, siz Samiriyeliler bilmediğiniz şeye ibadet eder, fakat biz İbranîler bildiğimiz şeye ibadet ederiz. Bak, sana diyorum ki, Allah ruhtur ve gerçektir, ve öyle de. Ona ruhtan ve gerçekten ibadet edilmelidir. Çünkü, Allah’ın vaadi Kudüs’te, Süleyman mabedinde yapılmıştır, başka yerde değil. Ama, inan bana, bir gün gelecek ve Allah rahmetini bir başka şehre gönderecek ve her yerde O’na gerçekten ibadet etmek mümkün olacaktır. Ve Allah her yerde gerçek ibadeti rahmet(iy)le kabul edecektir.”

Kadın karşılık verdi: “Biz Mesih’e bakıyoruz; o geldiğinde bize öğretecek.”

İsa cevap verdi: “Biliyor musun sen kadın, Mesih’in geleceğini?”

Kadın cevap verdi: “Evet ya, Rab.”

O zaman İsa sevindi ve dedi: “Gördüğüm kadarıyla ey kadın, sen müminsin; bu bakımdan bil ki, Mesih’in inancıyla Allah’ın seçtiği herkes kurtulacaktır; dolayısıyla, Mesih’in, gelişini bilmen gerekmektedir. Kadın dedi: “Ey Rab, belki de sen Mesih’sin.” İsa cevap verdi: “Ben kuşkusuz İsrail ailesine bir kurtuluş peygamberi olarak gönderilmiş bulunuyorum; fakat, benden sonra Allah’ın tüm dünyaya gönderdiği Mesih gelecek; onun için yaratmıştır Allah dünyayı. Ve, o zaman tüm dünyada Allah’a ibadet edilecek ve rahmete erilecek, o kadar ki, şimdi yüz yılda bir gelen sevinç yılı Mesih’le her yerde her (bir) yıla inecek.”

Sonra, kadın su kabını bırakıp, İsa’dan duyduğu her şeyi bildirmek üzere şehre koştu.

83 Kadın İsa ile konuşurken, havarileri gelmiş ve İsa'nın bir kadınla bu şekilde konuşmasına şaşırıp kalmışlardı. Yine de kimse ona, "Samiriyeli bir kadınla böyle niye konuşursun?" demedi.

Sonra, kadın ayrılıp gidince, dediler: "Muallim, yemeğe gelin."

İsa karşılık verdi: "Ben öbür yemeği yemeliyim." O zaman, havariler birbirlerine dediler: "Belki, bir yolcu İsa ile konuşup ona yiyecek bulmak için gitmiştir." Ve, bu (satırları) yazana sorup dediler: "Buraya muallime yemek getirebilecek kimse geldi mi ey Barnabas?"

O zaman (bu satırları) yazan cevap verdi: "Gördüğünüz, şu boş kovayı suyla doldurmak için getiren kadından başka kimse gelmedi." O zaman, havariler İsa'nın sözlerinin anlamını bekleyerek, şaşırıp kaldılar.

Bunun üzerine İsa dedi: "Bilmez misiniz ki, gerçek yiyecek Allah'ın istediğini yapmaktır; çünkü, insanı yaşatan ve ona hayat veren ekmek değil, daha çok, iradesiyle (gelen) Allah'ın sözüdür. Ve, işte bu nedenle kutsal melekler yemezler. Ama, yalnızca Allah'ın iradesiyle beslenerek yaşarlar. Ve, bu şekilde biz, Musa ve İlya ve yine bir başkası kırk gün kırk gece hiç yiyeceksiz (dururuz).

Ve, İsa gözlerini kaldırıp dedi: "Hasat (vaktine) ne kadar var?"

Havariler cevap verdiler: "Üç ay."

İsa dedi "Öyleyse bakın, nasıl dağ mısırlarla ağarmışsa, ben de size diyorum ki, bugün toplanması gereken büyük bir hasat vardır." Ve, sonra kendisini görmeye gelen kalabalığa işaret etti. Şehre varan kadın, "Ey insanlar, gelin ve Allah'ın İsrail ailesine gönderdiği yeni bir peygamber görün" diyerek, tüm şehri ayağa kaldırmış ve İsa'dan duyduğu şeylerin hepsini anlatmıştı. (İsa'nın bulunduğu) yere gelip, kendileriyle kalması için ona yalvardılar ve (İsa) şehre girip onlarla iki gün kaldı; hastaları iyileştirdi ve Allah'ın melekûtuyla ilgili dersler verdi.

O zaman, şehirliler kadına dediler: “Senin söylediğin zamankinden daha çok onun mucizelerine ve sözlerine inanıyoruz; çünkü, o kuşkusuz Allah’ın kutsal bir (kulu), kendine inananların kurtuluşu için gönderilmiş bir peygamberdir.

Gece yarısı namazından sonra havariler İsa’nın yanına vardılar ve (İsa) onlara dedi: “Bu gece Allah’ın elçisi Mesih zamanında şimdi yüz yılda bir gelirken her yıl gelen sevinç (gecesi) olacak. Bu bakımdan, istiyorum ki uyumayalım, ibadet edelim, yüz kez rükûya varıp, her zaman hamde lâıyk Kadir ve Rahîm olan Allah’ımızı tazim edelim ve her seferinde (şöyle) diyelim: “Sen yegâne Allah’ımız, kabul ve itiraf ederiz ki, Sen’in başlangıcın olmadı, sonun da olmayacak; çünkü, Sen rahmetinle her şeye başlangıç verdin ve adaletinle de hepsine bir son vereceksin; Sen’in insanlar arasında hiçbir benzerin yoktur. Çünkü, sonsuz iyiliğin içinde Sen ne kılmıdarsın, ne de herhangi bir arızaya uğrarsın. Bize merhamet et, çünkü, bizi Sen yarattın ve biz Sen’in ellerinin eseriyiz.”

84 İbadet edildikten sonra İsa dedi: “Allah’a şükredelim, çünkü, bize bu gece büyük rahmet indirdi; çünkü, bu gece geçecek olan zamanı geri getirdi. Ve biz Allah’ın Elçisi’yle birlikte ibadet ettik. Ve, ben onun sesini duydum.”

Havariler bunu duyunca çok sevindiler ve dediler; “Mualim, bize bu gece bazı hükümler öğret.”

O zaman İsa dedi: “Hiç balla karışık gübre gördünüz mü?”

Cevap verdiler: “Hayır Rab, çünkü, kimse bunu yapacak kadar deli değildir.”

“(Madem öyle), ben de size diyorum ki, dünyada daha deli insanlar vardır” dedi İsa, “Çünkü, Allah’a kullukla onlar dünyaya kulluğu karıştırırlar. O kadar ki, lekesiz hayat yaşayanların pek çoğunu şeytan aldatmış ve ibadet ederlerken, ibadetlerine dünya işlerini karıştırmışlar, bu nedenle de, bu zamanda Allah’ın gözünde çirkinleşmişlerdir. Söyleyin bana, ibadet için yıkanırken, hiçbir pis şeyin kendinize dokunmamasına dikkat ediyormusunuz? Evet, mutlaka. Ya ibadet ederken ne yapıyorsunuz?”

Ruhunuzu Allah'ın rahmetiyle günahlardan temizliyorsunuz. Öyleyse, ibadet ederken, dünyalık şeylerden söz etmek ister misiniz? (Aman) böyle yapmamaya dikkat edin, çünkü, her dünyalık kelime, konuşanın ruhu üzerinde şeytanın bir güb-residir.”

O zaman, havariler titrediler, çünkü, (İsa) ateşli bir ruhla konuşmuştu ve dediler: “Ey muallim, eğer biz, ibadet ederken bir arkadaş bizimle konuşmaya gelirse ne yapalım?”

İsa cevap verdi: “Bekletin ve ibadeti tamamlayın.” Bartolomeus dedi: “Ama, alınır da, kendisiyle konuşmadığımızı görünce çeker giderse?”

İsa cevap verdi: “Eğer alınırsa, bana inanın ki, o sizin bir arkadaşınız veya bir mümin değil, gerçekte inanmayanın biri ve şeytanın yoldaşdır. Söyleyin bana, eğer Hirodes'in bir seyyis yamağıyla konuşmaya gitseniz ve onu Hirodes'in kulağına söz anlatırken bulsanız, sizi bekletti diye alınır mısınız? Kesinlikle hayır; aksine, arkadaşınızı kralın sevdiğini görerek rahat edersiniz. Doğru değil mi?”

Havariler cevap verdiler: “Doğruların doğrusu.” O zaman İsa dedi: “Bakın, size diyorum ki, herkes ibadet ederken Allah'la konuşur, öyleyse, insanla konuşacağız diye, Allah'la konuşmayı bırakmanız doğru olur mu? Bundan dolayı, Allah'a kendinden çok saygı gösterdiğiniz için arkadaşınızın alınması doğru olur mu? İnanm bana, eğer beklettiğimiz zaman alınırsa, şeytanın iyi bir kulu (demektir) o. Çünkü, Allah'ın insan için bırakılması şeytanın arzusudur. Allah sağ ve diridir ki, her iyi işte, Allah'tan korkan kendini dünyanın işlerinden ayırmalı ki, iyi ameli bozulmasın.”

85 “Bir adam kötü işte bulunduğu veya kötü sözler söylediği zaman, biri onu düzeltmeye gidip, bu tip işlerden men etse, bu adamın yaptığı nedir?” dedi İsa.

Havariler cevap verdiler: “İyi eder, çünkü, güneşin daima karanlığı sürüp çıkarmaya çalışması gibi, her zaman kötülüklerin men edilmesini isteyen Allah'a hizmet eder.”

İsa dedi: “Ben de size diyorum ki, aksine, bir insan iyilik yapar ve iyi (şeyler) konuşurken, kim onu daha iyi olmayan herhangi bir şeyi bahane ederek engellemeye çalışırsa şeytana hizmet eder. Hayır hayır, onun yoldaşı (bile) olur. Çünkü şeytan, her iyi şeyi engellemekten başka bir işe bakmaz.

“Şimdi ben size ne diyeyim? Allah’ın dostu ve mukaddesi Süleyman peygamberin dediği gibi diyeyim size: ‘Tanıdığınız bin kişiden biri arkadaşınızdır.’”

O zaman Matta dedi: “Öyleyse, kimseyi sevemeyeceğiz.”

İsa cevap verdi: “Bakın, size diyorum ki, sizin için günah dışında herhangi bir şeyden nefret etmek meşru değildir; o kadar ki, şeytandan bile Allah’ın yarattığı olarak nefret edemeyiz, ancak Allah’ın düşmanı olarak (nefret edebilirsiniz). Bu, neden böyle biliyor musunuz? Söyleyeyim size: Çünkü, o, Allah’ın bir yarattığı olup, Allah’ın yarattığı her şey iyi ve tamdır. Bu bakımdan, kim yaratılıştan nefret ederse Yaratan’dan da nefret eder. Fakat, arkadaş tek bir şeydir, kolayca bulunmaz, ama kolayca yitirilir. Çünkü, arkadaş sonsuz derecede sevdiğiyle zıtlasmaya katlanamaz. Dikkat edin, tedbirli olun ve arkadaş olarak sevdiğinizi sevmeyeni seçmeyin.

Arkadaşın ne demek olduğunu biliyor musunuz? Arkadaş; şu, bu değil, yalnızca ruh doktoru demektir. Ve böyle de, nasıl kişi, hastalığı bilip de, ilâcını vermekten anlayan iyi bir doktoru çok seyrek bulursa, aynı şekilde, hataları bulup, doğruya yöneltmekten anlayan arkadaşlar da (çok seyrek bulunur.) Fakat, burada bir şer vardır. Şöyle ki, arkadaşlarının hatalarını görmezlikten gelen arkadaşlara sahiptir pek çokları; diğerleri vardır, onları mazur görür. Bir diğerleri onları dünyevî bahanelerle savunur ve en kötüsü de, arkadaşını yanlışlara çağırıp yardım eden ve sonunu kendi kötü sonuna benzetendir. Dikkat edin ki, böylelerini arkadaş edinmeyiniz, çünkü, gerçekten onlar düşmandırlar ve ruh katilleridirler.”⁸⁷

87 “... Allah bizi hidayet ettikten sonra, şeytanların ayartıp, yerde şaşkın bıraktıkları ve kendisini ‘bize gel’ diye hidayete çağırarak arkadaşları bulunan kimse gibi ökçelerimiz üzerinde mi döndürelim?”... (En’am 6/71).

86 “Arkadaşınız şöyle olsun: Sizi doğrultmak isterken bile, kendisi doğrulsun; sizin Allah sevgisi için her şeyden geçmenizi isterken bile, Allah’a hizmet için kendini bile feda etmeniz onu memnun etsin.

Ama söyleyin bana, eğer bir kişi Allah’ı nasıl seveceğini bilmezse, kendini ne şekilde seveceğini nasıl bilir; kendini sevmeyi bilmezken, başkalarını ne şekilde seveceğini nasıl bilir? Kesinlikle imkânsızdır bu. Bu bakımdan, kendinize arkadaş seçeceğiniz zaman (çünkü, hiç arkadaşı olmayan, oldukça yoksul olandır), önce, onun güzel soyuna, güzel ailesine, güzel evine, güzel giysisine, güzel şekline ve güzel sözlerine bakmayın. Çünkü, kolayca aldanırsınız. Fakat, Allah’tan nasıl korktuğuna, dünyalık şeyleri nasıl hakir gördüğüne, salih amelleri nasıl sevdiğine ve hepsinin üstünde kendi bedeninden nasıl nefret ettiğine bakın ki, gerçek arkadaş kolayca bulasınız; eğer o her şey üstünde Allah’tan korkuyor ve dünyanın fani şeylerini hakir görüyorsa; her zaman salih amellerle meşgul oluyor ve kendi vücudundan zalim bir düşman gibi nefret ediyorsa. Yine de böyle bir arkadaşı, sevgin onda kalacak şekilde sevmeyeceksiniz. Çünkü, (bu şekilde) bir puta tapıcı olursunuz. Ama, onu Allah’ın size verdiği bir hediye olarak sevin, çünkü, bu şekilde Allah (onu) daha büyük sevgiyle süsleyecektir. Bakın, size diyorum ki, gerçek bir arkadaş bulan cennetin zevklerinden birini bulmuştur; hayır hayır, böylesi cennetin anahtarıdır.”

Taddeus karşılık verdi: “Ya, bir adamın şans eseri, sizin anlattığınız gibi olmayan bir arkadaşı olacak olursa, ey müallim? Ne yapsın o? Ondan vaz mı geçsin?”

İsa cevap verdi: “Gemisini kârlı olduğu sürece kullanan, zararlı hâle geldiğini gördüğü zaman da bırakan denizcinin yaptığı gibi yapsın. Senden daha kötü olan arkadaşını böyle yaparsın; senin için bir tehlike olduğu şeylerde eğer Allah’ın rahmetinden ayrı düşmeyeceksen onu terk et.”

87 “Vay hâline tökezlerden dolayı dünyanın. Tökezlerin gelmemesi olmaz, tüm dünya kötülükler içinde yüzüyor çünkü. Ama yine de, vay o adama ki, tökezlerin onun vasıtasıyla gelir. Eğer bu adam boynunda bir el değirmeni taşıyıp, denizin derinliklerine dalsaydı komşusuna karşı suç işlemesinden daha iyi olurdu.”⁸⁸

Eğer, gözünüz sizin bir günah nedeniyse, onu çıkarıp atın; çünkü, tek bir gözle cennete gitmek, ikisiyle birlikte cehenneme gitmekten daha iyidir. Eğer, eliniz veya ayağınız sizi günaha itiyorsa, (yine) aynı şekilde yapın; çünkü, göklerin melekûtuna bir ayak veya bir elle girmek, iki el veya iki ayakla cehenneme gitmekten daha iyidir.”⁸⁹

Petrus seslendi: “Rab, ben bunu ne yapayım? Muhakkak, kısa zamanda parça parça olacağım.”

İsa cevap verdi: “Ey Petrus, bedenî aklı bırak ve doğruca gerçeği bul. Çünkü, sana öğreten senin gözündür, sana işlerinde yardım eden ayağındır, sana bir şeyler alıp veren de elindir. Bu bakımdan, bunlar senin için günah nedeni olursa, onları bırak; çünkü, cennete bilgisiz, birkaç amelle ve yoksul gitmek, cehenneme akıllı, büyük amellerle ve zengin gitmekten daha iyidir. Seni Allah’a kulluktan alıkoyan her şeyi, bir kişinin görmesini engelleyen her şeyi fırlatıp attığı gibi, kendinden çıkar at.”

Ve, İsa böyle söyleyip, Petrus’u yanına çağırdı ve ona dedi: “Eğer, kardeşin sana karşı günah işlerse, git ve onu düzelt. Eğer düzelse sevin; çünkü, kardeşini kazanmış olursun. Ama, düzelmese, yeniden git ve iki tanık çağırıp, onu, yeniden düzelt ve düzelmeyecek olursa git ve durumu kiliseye anlat; yine de düzelmeyecek olursa, onu kâfir yerine koy, bu bakımdan, onunla aynı çatı altında durmaz, onun oturduğu masada yemek yemez ve onunla konuşmazsın; o kadar ki, yürürken ayağını koyduğun yeri bilirsen, oraya kendi ayağını koymazsın.”⁹⁰

88 Krş, Matta, 18:7; Luka, 17:1.

89 Krş Matta, 18:8-9; Markos, 9:43-47.

90 Krş: Matta, 18:15-17; Luka, 17:3-4.

88 “Ama, aklımda olsun ki, kendini daha iyi görme-
yesin; bunun, yerine şöyle diyessin: ‘Petrus, Pet-
rus, eğer Allah nimetiyle sana yardım etmese, ondan daha
kötü olursun.’”

Petrus karşılık verdi: “Onu nasıl düzeltmeliyim?”

İsa cevap verdi: “Kendinin nasıl düzeltilmesini istiyorsan
öyle. Başkalarının sana nasıl katlanmalarını istiyorsan, sen de
başkalarına öyle katlan. İnan bana Petrus, çünkü sana söylü-
yorum ki, merhametle kardeşini düzelttiğin her vakit Allah’ın
merhametini çekersin ve sözlerin meyvesini verir; fakat, sert
ve haşin olursan, Allah’ın adaleti tarafından sertçe cezalandı-
rılırsın ve sözlerin hiç meyve vermez. Söyle bana Petrus: Şu,
yoksulların içinde yemeklerini pişirdikleri toprak kaplar var
ya, bunları onlar denk geldiğinde taşlarla ve demir çekiçlerle
mi yıkıyorlar? Emin ol ki hayır; ama, bunların yerine sıcak
suyla (yıkamıyorlar mı?) Kaplar, demirle parça parça olur, ye-
mek eşyası ateşte yanar; fakat, insan merhametle düzelir. Do-
layısıyla, kardeşini düzelterek zaman kendi kendine şöyle
diyessin; ‘Eğer Allah bana yardım etmezse, onun bugün yaptıklarının,
ben daha kötüsünü yaparım yarın.’”

Petrus karşılık verdi: “Kardeşimi kaç kez bağışlamalıyım,
ey muallim?”

İsa cevap verdi: “Onun seni kaç kez bağışlamasını istiyor-
san, o kadar.”

Petrus dedi: “Günde yedi kez mi?”

İsa cevap verdi: “Yalnızca yedi kez değil, onu her gün yet-
miş çarpı yedi kez bağışlayacaksın; çünkü, bağışlayan bağış-
lanacak, cezaya çarptıran ise cezaya çarptırılacaktır.”

O zaman bu (satırlar)ı yazan dedi: “Yazıklar olsun reislere!
Çünkü, cehenneme gidecektir onlar.”

İsa, onu azarlayarak dedi: “Böyle demekle aptallaşıyor-
sun, ey Barnabas! Bak, sana diyorum ki, reisin devlet için ge-
rekli olduğu kadar, banyo vücut için, gem at için ve dümen
gemi için önemli değildir. Ve, hangi nedenle Allah Musa’ya,
Yuşa’ya, Samuel’e, Davud ve Süleyman’a ve gelip geçen daha

pek çoklarına hüküm verdi? Bunlara Allah, kötülüklerin kökünden kazınması için kılıç vermiştir.”

O zaman, bu (satırları) yazan dedi: “Şimdi, cezaya çarptırma ve bağışlama hükümleri nasıl verilmeli?”

İsa cevap verdi: “Herkes hüküm verici değildir. Çünkü, başkalarını cezaya çarptırma hak ve yetkisi yalnızca hâkimlere aittir, ey Barnabas. Ve, nasıl baba, tüm beden çürümesin diye, çürümüş bir azanın oğlundan kesilip atılmasını emrederse, hâkim de suçluları cezaya çarptırmalıdır.”

89 Petrus dedi: “Kardeşimin tövbe etmesi için ne kadar beklemem gerek?”

İsa cevap verdi: “Seni ne kadar beklemelerini istiyorsan o kadar.”

Petrus karşılık verdi: “Herkes bunu anlamaz; bu bakımdan, bize daha açık konuşun.”

İsa cevap verdi: “Allah’ın seni beklediği kadar, sen de kardeşini bekle.”

“Bunu da anlamazlar” dedi Petrus.

İsa cevap verdi: “Tövbe etmek için vakti olduğu sürece bekle.”

O zaman, Petrus üzüldü ve diğerleri de (üzüldüler), çünkü, söylemek istenileni anlamadılar. Bunun üzerine, İsa cevap verdi: “Eğer sağlam anlayış sahibiyse ve kendinizin günahkâr olduğunuzu biliyorsanız, kalbinizi günahkâra karşı merhametten kesmeyi hiçbir zaman düşünmezsiniz. Ve, ben böyle açık açık söylüyorum size, ki günahkâr, dişlerinin altında nefes alıp verecek bir ruhu oldukça tövbe etsin diye beklenmelidir. Çünkü, Kadir ve Rahîm olan Allah’ımız onu böyle bekler. Allah demedi ki, ‘Şu saatte günahkâr oruç tutacak, zekât verecek, namaz kılacak ve hacca gidecek ve ben de onu affedeceğim.’ Pek çokları bunu yerine getirdiler de, ebediyen lânete uğradılar. Fakat, O dedi: ‘Şu saatte günahkâr günahlarına ağlasın, Ben de, kendi payıma onun kötülüklerini daha fazla hatırlamam.’ Anlıyor musunuz?”

Havariler cevap verdiler: “Kısmen anladık, kısmen de anlamadık.”

İsa dedi: “Neresini anlamadınız?”

Cevapladılar: “Oruçla birlikte namaz da kılan pek çok kişinin lânete uğramasını.”

O zaman, İsa dedi: “Bakın, size diyorum ki, münafıklar ve goyimler Allah’ın dostlarından daha çok namaz kılar, daha çok zekât verir ve daha çok oruç tutarlar. Ama, inançları olmadığından, Allah sevgisi için tövbe edemezler ve böylece lânete uğrarlar.”

O zaman Yuhanna dedi: “Bize, Allah aşkına imanı öğret.”

İsa cevap verdi: “Şimdi, sabah namazını kılma vakti.” Bunun üzerine kalkıp yıkandılar ve her zaman Sübhan ve Azîm Allah’ımıza ibadet ettiler.

90 Namaz bitince, havarileri yeniden İsa’nın yanına geldiler, o da ağızını açtı ve dedi: “Yaklaş Yuhanna, çünkü bugün, sorduğun her şeyi sana anlatacağım. İman, Allah’ın seçtiklerini mühürlediği bir mühürdür. O mühür ki, Elçisi’ne vermiş ve onun ellerinden seçilmiş olan herkes imanı almıştır. Çünkü, nasıl ki Allah birdir, öyle ya, iman da birdir. Bu nedenle, her şeyden önce Elçisi’ni yaratmış olan Allah, ona her şeyden önce, sanki Allah’ın benzeriymiş (resmiymiş) ve Allah’ın yaptığı ve söylediği şeylerin hepsiymiş gibi imanı vermiştir.

Ve, işte, mümin imanla her şeyi birinin gözleriyle gördüğünden daha iyi görür; çünkü, gözler yanılabilir; hatta, hemen hemen her zaman yanılır; ama iman asla yanılmaz, çünkü, kaynak olarak Allah ve sözüne sahiptir. Bana inan, imanla Allah’ın tüm seçtikleri kurtulur.

Ve, herhangi bir kimsenin iman olmadan Allah’ı memnun etmesinin imkânsız olduğu da kesindir. Bu nedenle şeytan, orucu ve namazı, zekâtı ve haccı hiçe indirmek için çalışmaz; inanmayanları daha bu işleri yapmaya iter, çünkü, insanın

karşılığını almadan çalıştığını görmekten zevk alır. Fakat, tüm gayretiyle imanı hiçe indirmek için sancılanır durur. Bu bakımdan iman özenle bilhassa korunmalıdır ve en emin yol da. ‘Neden?’ sorusunun insanları cennetten çıkardığını ve şeytanı en güzel bir melekten çirkin bir cine çevirdiğini görerek, ‘neden’i bırakmak olacaktır.”

O zaman Yuhanna dedi: “Şimdi biz, ilmin kapısı olduğunu göre göre, ‘neden’i nasıl bırakalım?”

İsa cevap verdi: “Öyle değil; ‘neden’ cehennemın kapısıdır.”

Bunun üzerine Yuhanna sustu, İsa devam etti: “Allah bir şey söylediği zaman ey insan, sen kimsin ki, kuşkun kalmasın diye, ‘Neden böyle dedin ey Allah; neden böyle yaptın?’ diyecekmişsin? Toprak kap, olur ya, yapıcısına diyecek mi ki, ‘Beni neden su tutmak için yaptın da almak için yapmadın?’ Bak, sana diyorum ki, her iğvaya karşı şu sözle kendini güçlendirmen gerekir; ‘Allah böyle dedi’, ‘Böyle yaptı Allah’, ‘Allah böyle diledi’ çünkü, böyle yapmakla emniyet içinde yaşarsın.”⁹¹

91 Bu zamanda Yahudiye’nin her yanında, İsa hakkında büyük bir dedikodu vardı: Romalı askerler şeytanın çalışmalarıyla, İsa’nın kendilerini ziyaret etmeye gelen Allah olduğunu söyleyerek, İbranîler’i karıştırıyorlardı. Bunun üzerine, öylesine büyük bir fitne doğdu ki, kırk gün demeden tüm Yahudiye silahlandı; o kadar ki, oğul babasına, kardeş kardeşine karşı durdu. Çünkü, bazıları İsa’nın dünyaya gelen Allah olduğunu söylerken, diğerleri; “Hayır, O Allah’ın oğludur” diyor; bir diğerleri de, “Hayır, çünkü Allah insana benzemez, bu nedenle de, oğul edinmez; Nasıralı İsa ise Allah’ın bir peygamberidir” diyorlardı.

Ve, bu (fitne) İsa’nın gösterdiği büyük mucizeler nedeniyle doğmuştu.

91 “Allah ve Resulü bir işe hükmettiği zaman mümin erkek ve mümin kadın için işlerinde muhayyerlik yoktur. Kim Allah’a ve Resulü’ne asi olursa, muhakkak apaçık bir dalâlete düşmüştür.” (Ahzab 33/36).

Bunun üzerine, halkı susturmak için, başkâhinin alnında Allah'ın kutsal adı, Teta Gramaton [aslından aynen alındı] olduğu hâlde kâhinlik cübbesini giyip at üzerinde merasimde görünmesi gerekti. Ve, benzer şekilde vali Pilatus ve Hirodes de ata bindiler.

Bu olaylar nedeniyle, Mizpeh'te, her biri kılıçlı iki yüz bin kişiden oluşan üç ordu toplandı. Onlara karşı Hirodes konuştu, fakat susmadılar. Sonra, vali ve başkâhin konuşup dediler: "Kardeşler, bu savaş şeytanın çalışmasıyla doğuyor, çünkü İsa hayattadır ve ona başvurup, kendisi hakkında ifade vermesini istememiz gerekir. Sonra da ne derse ona inanırız."

Bunun üzerine herkes sustu; silâhlarını bırakıp, birbirlerini kucakladılar ve birbirlerine şöyle dediler: "Beni affet, kardeş!"

O gün, kararlaştırıldığı biçimde herkes söyleyeceği şeye göre İsa'ya inanmayı kalbine koydu. Ve, vali ile başkâhin tarafından, İsa'nın bulunduğu yeri bildirecek olana büyük ödüller verileceği ilân edildi.

92 Bu sırada biz, kutsal meleğin sözü üzerine Sina Dağı'na gitmiştik. Ve, İsa orada havarileriyle birlikte kırk gün kaldı. Bu (süre) geçince, Kudüs'e gitmek üzere İsa Erden ırmağına vardı. Ve, İsa'nın Allah olduğuna inananlardan biri tarafından görüldü. Bunun üzerine sevinçlerin en büyüğüyle; "Allah'ımız geliyor" diye bağırıp, şehre varınca da; "Allah'ımız geliyor ey Kudüs, onu almaya hazırlan!" diyerek tüm şehri ayaklandırdı. Ve, İsa'yı Erden yakınında görmüş olduğuna tanıklık etti.

O zaman, küçük büyük herkes İsa'yı görmek için şehirden çıktı, o kadar ki, şehir boşaldı; çünkü kadınlar, çocuklarını kucaklarına almışlar, yemek için yiyecek almayı bile unutmuşlardı.

Bu durumu anladıkları zaman vali ve başkaları atla çıkıp, halk arasındaki fitnenin yatışması için, aynı şekilde İsa'yı bulmak için atla çıkan Hirodes'e bir elçi gönderdiler. Bunun üzerine, iki gün Erden yakınındaki ören yerlerinde İsa'yı aradılar

ve üçüncü gün öğleye doğru, havarileriyle birlikte Musa'nın kitabına göre ibadet için temizlenirken buldular.

İsa, yeri insanlarla dolduran kalabalığı görünce çok şaşırды ve havarilerine dedi: "Belki de şeytan Yahudiye'de fitne uyandırmıştır. Şeytandan günahkârlar üzerindeki egemenliğini Allah inşaAllah alır."

Ve bunu dediğinde kalabalık yaklaşıyordu ve kendisini tanıdıkları zaman, "Hoş geldinler sana ey Allah'ımız" diye bağırmaya ve Allah'a yapıyorlarmış gibi saygı gösterilerinde bulunmaya başladılar. Bunun üzerine İsa büyük bir ah çekti ve dedi: "Gidin benim önümden ey deliler, çünkü, ben yerin açılıp da, iğrenç sözlerinizden dolayı sizinle birlikte beni yemesinden korkuyorum!" Bunun üzerine insanlar dehşete kapılarak, ağlamaya başladılar.

93 O zaman İsa sus işareti olarak elini kaldırdı ve dedi: "Siz var ya siz, ey İsrailîliler, bir insan olan bana Allah'ımız demekle büyük hata işlediniz. Ve, korkarım ki, Allah bundan dolayı kutsal şehir üzerine, onu yabancılara köle ederek ağır bir belâ indirir. Ey, sizi buna iten bin kez lânetli şeytan!"

Ve bunu deyip, İsa iki elleriyle yüzünü tokatladı, bunun üzerine öylesine bir yas yükseldi ki, kimse İsa'nın ne dediğini duymıyordu. Bu durum karşısında, İsa bir kez daha sus işareti olarak elini kaldırdı. Ve, halk ağlamayı bırakınca, bir kez daha konuştu: "Göğün huzurunda itiraf ediyor ve yer üzerinde oturan her şeyi tanıklığa çağırıyorum ki, ben sizin dediğiniz şeylerin tümüne yabancıyım; görüyor(sunuz) ki, ben, ölümcül (bir) kadından doğmuş, Allah'ın hükmüne tâbi, diğer insanlar gibi yeme ve uyuma, soğuk ve sıcak dertlerini çeken bir insanım. Bu bakımdan, Allah hükmünü vereceği zaman, sözlerim benim insandan öte olduğuma inananların her birini bir kılıç gibi delip geçecektir."

Ve, böyle dedik(ten sonra) İsa, çok büyük bir atlı kalabalığı gördü ve bundan Hirodes ve başkâhinle birlikte valinin gelmekte olduklarını anladı.

O zaman İsa dedi: “Ne belli, belki onlar da delirmiştir.”

Vali, Hirodes ve başkâhinle birlikte oraya varınca, herkes atından inip, İsa'nın çevresinde bir çember oluşturdular, o kadar ki, askerler İsa'nın başkâhinle konuşmasını dinlemek isteyen halkı tutamıyorlardı.

İsa saygıyla kâhine yaklaştı, ama o İsa'nın önünde rükûya varıp, tapınmak istiyordu ki, İsa bağırdı: “Yaptığına dikkat et, ey yaşayan Allah'ın kâhini! Allah'ımıza karşı günah işleme!”

Kâhin karşılık verdi: “Şimdi, Yahudiye senin alâmetlerin ve öğretinle öylesine kaynıyor ki, senin Allah olduğunu haykırıyolar; bu nedenle, halk sıkıştığından Roma valisi ve Kral Hirodes'le buraya gelmiş bulunuyorum. Bu bakımdan, sana yürekten rica ediyorum ki, senin yüzünden ortaya çıkan fitneyi kaldırmaya razı olasın. Çünkü, bazıları Allah olduğunu söylüyor, bazıları Allah'ın oğlu olduğunu, bazıları da bir peygamber olduğunu söylüyor.”

İsa cevap verdi: “Ve sen ey Allah'ın başkâhini, neden sen bu fitneyi yatıştırmadın? Sen de mi yoksa aklını yitirdin? Allah'ın kanunu ile birlikte peygamberlikler öylesine nisyana terk edilmiş ki, ey şeytanın aldattığı lânetli Yahudiye!”

94 Ve, İsa bunu söyleyip, yeniden dedi: “Göğün huzurunda itiraf ediyor ve yer üzerinde oturan herkesi tanıklığa çağırıyorum ki, insanların hakkımda dedikleri, yani, benim insandan öte olduğum (şeklinde söyledikleri) şeylerin tümüne yabancıyım ben. Çünkü, bir kadından doğma, Allah'ın hükmüne tâbi, burada diğer insanlar gibi yaşayan ve herkesin çektiği dertlere maruz bir insanım ben. Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, dediğin şeyi söylemekle büyük günah işledin, ey başkâhin. Bu günah nedeniyle kutsal şehir üzerine büyük intikam gelmez inşallah.”

O zaman, kâhin dedi: “Allah bizi bağışlasın ve sen bizim için dua et.”

Sonra, vali ve Hirodes dediler: “Efendi, insanın senin yaptığını yapması imkânsızdır; bu bakımdan, ne dediğini anlamıyoruz.”

İsa cevap verdi: “Dediğiniz doğru, çünkü, Allah insanda iyi şeyler yapar. Nasıl ki, şeytan kötü şeyler yapıyor. Çünkü, insan bir dükkân gibidir. Oraya, rızasıyla giren çalışır ve orada satıcılık yapar. Fakat, söyleyin bana ey vali ve sen ey kral, siz böyle dersiniz, çünkü bizim kanunumuza yabancı sizsiniz. Eğer, Allah’ımızın ahdini ve vaadini okursanız, Musa’nın bir asayla suyu kana, tozu pireye, çığı fırtınaya ve ışığı karanlığa çevirdiğini görürsünüz. Yerleri kaplayan kurbağa ve fareleri Mısır’a getirdi, ilk doğanları öldürdü ve denizi yarı da, orada Firavun’u boğdu. Ben, bunlardan hiçbirini yapmış değilim. Ve, Musa’ya gelince, herkes itiraf eder ki o, şu anda ölmüş bir adamdır. Yuşa, güneşi yerinde durdurdu ve Erden (ırmağını) yarı, ben bunları da henüz yapmadım. Ve, Yuşa’ya gelince, herkes itiraf eder ki o şu anda ölmüş bir adamdır. İlya gökten görüne görüne ateş ve yağmur indirdi. Ben, bunları da yapmış değilim. Ve, İlya’ya gelince, herkes itiraf eder ki, o bir insandır. Ve, (aynı şekilde) Allah’ın kudretiyle, Kadir ve Rahîm, her zaman Sübhan ve Kuddüs Allah’ımızı bilmeyenlerin akıllarının kavrayamayacağı şeyler yapan daha pek çok peygamberler, kutsal insanlar, Allah’ın dostları.”

95 Ardından, vali, başkâhin ve kral, İsa’dan halkı susturması için, yüksek bir yere çıkıp halka konuşmasını rica ettiler. O zaman İsa, tüm İsraililer kuru ayakkabırlarla geçerlerken Yuşa’nın Ürdün’ün orta yerinden on iki kabileye aldirttığı on iki taştan birinin üzerine çıktı ve yüksek sesle dedi: “Kâhinimiz yüksek bir yere çıksın da, oradan benim sözlerimi tasdik etsin.” Bunun üzerine, kâhin oraya çıktı, İsa, herkes duyusun diye, ona ayrıca dedi: “Yaşayan Allah’ın vaadinde ve ahdinde, Allah’ımızın başlangıcı olmadığı ve hiçbir zaman sonunun da olmayacağı yazılıdır.”

Kâhin karşılık verdi: “Aynen böyle yazılıdır orada.”

İsa dedi: “Allah’ımızın yalnızca Kendi Sözü’yle her şeyi yaratmış olduğu yazılıdır.”

“Aynen öyledir” dedi kâhin.

İsa dedi: “Allah’ın değişmeyen cisimsiz ve hiçbir şeyden oluşmaması nedeniyle görünmez ve insan zihninden gizli olduğu yazılıdır.”

“Öyledir, gerçekten” dedi kâhin.

İsa dedi: “Allah’ımız sınırsız ve sonsuz olduğundan, gökler göğünün onu ihata edemeyeceği yazılıdır.”

“Süleyman peygamber de böyle söyledi ey İsa” dedi kâhin.

İsa dedi: “Allah’ın yemediğinden, uyumadığından ve herhangi bir eksiklikle malûl olmadığından hiçbir şeye ihtiyaç duymadığı yazılıdır.”

“Öyledir” dedi kâhin.

İsa dedi: “Allah’ımızın her yerde olduğu ve vurup düşüren ve bütünleştiren ve razı olduğu her şeyi yapan O’ndan başka hiçbir ilâh olmadığı yazılıdır.”

“Öyle yazılıdır” diye karşılık verdi kâhin.

O zaman İsa ellerini yukarı kaldırarak dedi: “Allah’ımız Rab, tersine inanacak herkese karşı şahit olarak, senin hükmüne getireceğim inancım budur.” Ve, halka dönerek dedi: “Kâhinin, Allah’ın ebediyete kadar ahdi olan Musa’nın kitabında yazılıdır dediği şeylere bakarak tövbe edin, ki günahınızı idrak edebilirsiniz; çünkü ben görünen bir insan ve yeryüzünde yürüyen diğer insan gibi ölümlü bir çığnem, çamurum. Ve, benim bir başlangıcım oldu, sonum da olacak ve (ben) bir sineği (bile) yeniden yaratamayan biri(yim).”

Bunun üzerine, halk sesli sesli ağlayıp dedi: “Günah işledik sana karşı Allah’ımız Rab; bize merhamet et.” Ve, kutsal şehrin güvenliği, Allah’ın kızarak onu milletlerin ayaklarının altına teslim etmemesi için İsa’ya dua et diye hepsi de yalvardı. Bu durum karşısında, İsa ellerini kaldırarak, kutsal şehir ve Allah’ın insanları için dua etti. Herkes bağırsıyordu: “Âmin, âmin!”

96 Dua bitince kâhin yüksek bir sesle dedi: “Dur İsa, çünkü, milletimizi sakinleştirmek için senin kim olduğunu bilmemiz gerekiyor.”

İsa karşılık verdi: “Ben, Davud soyundan Meryem oğlu İsa, ölümlü ve Allah’tan korkan bir insanım ve şan, şeref ve azametini Allah’a verilmesine çalışıyorum.”

Kâhin cevap verdi: “Musa’nın kitabında, Allah’ın ne diletiğini bize ilân edecek ve dünyaya Allah’ın rahmetini getirecek olan Mesih’i Allah’ın bize herhâlde göndereceği yazılıdır. Bu bakımdan, senden rica ediyorum, bize gerçeği söyle, sen beklediğimiz Allah’ın Mesih’i misin?”

İsa cevap verdi: “Allah’ın böyle vaad ettiği doğrudur. Fakat ben kuşkusuz o değilim, çünkü o benden önce yaratılmıştır ve benden sonra gelecektir.”

Kâhin karşılık verdi: “Sözlerinden ve alâmetlerinden, biz ne olursa olsun inanıyoruz ki, sen Allah’ın bir peygamberi ve bir mukaddesisin. Bu nedenle, tüm Yahudiye ve İsrail adına senden rica ediyorum ki, Allah aşkına bize Mesih’in ne şekilde geleceğini anlatsın.”

İsa cevap verdi: “Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, Allah, babamız İbrahim’e, ‘Senin soyundan yeryüzünün tüm kabilelerini kutsayacağım’ diye vaad etmişse de, ben, yeryüzünün tüm kabilelerinin beklediği Mesih değilim. Fakat, Allah beni dünyadan çekip alınca şeytan dinsizleri benim Allah ve Allah’ın oğlu olduğuma inandırarak, bu lânetli fitneyi yeniden çıkaracak, bu şekilde sözlerim ve akidem öylesine tahrif edilecek ki, ortada otuz mümin ya kalacak, ya kalmayacak. Bunun üzerine Allah dünyaya acıyacak ve her şeyi kendisi için yaratmış olduğu Elçisi’ni gönderecek; o güneyden kuvvetle gelecek ve puta tapıcılarla birlikte putları yok edecek; şeytandan insanlar üzerindeki egemenliği(ni) alacak. Yanında, kendisine inanacak olanların kurtuluşu için Allah’ın merhametini getirecektir. Onun sözlerine inanacak olanlara (ne) mutlu.”

97 “Onun ayakkabı bağlarını çözecek değerinde değilsem de, Allah’tan onu görme rahmet ve bereketini aldım.”

O zaman, vali ve kralla birlikte kâhin cevap verip, dedi: “Üzme kendini ey İsa, Allah’ın mukaddesi, çünkü, bizim zamanımızda bu fitne bir daha olmaz, şundan ki, kutlu Roma senatosuna o şekilde yazacağız ki, İmparatorluk iradesiyle kimse sana bundan böyle Allah veya Allah’ın oğlu demeyecektir.”

O zaman, İsa dedi: “Sözlerinizden teselli bulmuyorum, çünkü sizin ışık umduğunuz yere karanlık gelecektir; fakat benim tesellim, hakkımdaki her batıl düşünceyi yok edecek ve dini tüm dünyaya yayılıp, (tüm dünyayı) kontrolüne alacak olan Elçi’nin gelmesindedir, çünkü böyle vaad etmiştir Allah babamız İbrahim’e. Ve, bana teselli veren, onun dininin sona ermecek ve Allah tarafından el değmeden korunacak olmasıdır.”⁹²

Kâhin karşılık verdi: “Allah’ın Elçisi geldikten sonra, (daha) başka peygamberler gelecek mi?”

İsa cevap verdi: “Ondan sonra Allah tarafından gönderilen gerçek peygamberler gelmeyecek ama,⁹³ pek çok yalancı peygamber gelecek; ki ben buna üzülüyorum. Çünkü, şeytan Allah’ın adaletli hükmüyle onları yerlerinden kaldıracak da, kendilerini, benim kitabımı bahane edinin gizleyecekler.”

Hirodes karşılık verdi: “Bu tür dinsizlerin huzuruna geleceği Allah’ın adaletli hükmü nasıl bir şeydir?”

İsa cevap verdi: “Ne adalettir ki, kurtuluşa götüren gerçeğe inanmayan, lânete götüren bir yalana inanır. Bu nedenle size diyorum ki, Mika ve Yeremya zamanında da görülebileceği üzere, dünya hep gerçek peygamberleri horlamış ve yalancıları sevmiştir. Çünkü, her benzer kendi benzerini sever.”

O zaman, kâhin dedi: “Mesih’e ne ad verilecek ve hangi işaret(ler) onun gelişini ortaya koyacaktır?”

92 “Muhakkak Zikr’i Biz indirdik ve muhakkak Biz onu koruyucuyuz.” (Hicr 15/9).

93 “Muhammed erkeklerinizden kimsenin babası değildir, fakat Allah’ın Resulü ve nebîlerin sonuncusudur.” (Ahzab 33/40).

İsa cevap verdi: “Mesih’in adı hayranlık uyandırır, çünkü Allah ruhunu yaratıp da, göksel bir nur içine koyduğu zaman öna (bu) adı kendisi vermiştir. Allah dedi: ‘Bekle Muhammed; çünkü senin uğruna cenneti, dünyayı ve yığınlarca yarattığı yaratacağım, içlerinden seni bir elçi yapacağım, öyle ki, kim seni kutsarsa kutsanacak, kim seni lânetlerse lânetlenecektir. Seni dünyaya göndereceğim zaman, kurtuluşa elçim olarak göndereceğim ve senin sözün gerçek olacak. O kadar ki gök ve yer düşecek. Fakat senin dinin düşmeyecek. MUHAMMED onun kutlu adıdır.”

O zaman, kalabalık seslerini yükseltip, dediler: “Ey Allah, bize elçini gönder! Ey Muhammed, dünyanın kurtuluşu için çabuk gel!”

98 Ve, kalabalık böyle deyip, İsa ile ilgili ve akidesi ile ilgili büyük görüşmeler yapmış olarak, kâhin, vali ve Hirodes’le birlikte ağladılar. Bundan sonra kâhin, Roma’ya, Senato’ya tam meseleyi yazmasını validen rica etti; vali bunu yerine getirdi. Bunun üzerine, Senato İsrailîlere acıyıp, Yahudilerin peygamberi Nasıralı İsa’ya ‘Allah’ veya ‘Allah’ın oğlu’ diyenin öldürüleceği hükmünü verdi. Bu hüküm, bakır üzerine kazınıp mabede kondu.

Kalabalığın büyük bölümü ayrıldığı zaman, kadın ve çocuk olmayan beş bin kadar kişi kaldı; yolculuktan yorgun düşmüş, İsa’ya olan özlemleri nedeniyle yanlarına almayı unuttuklarından iki gün ekmeksiz kalan ve bundan dolayı çiğ ot yiyen (kişilerdi), bunlar bu bakımdan, diğerleri gibi ayrılıp gidememişlerdi.

O zaman İsa, bu (durum)u sezince onlara acıdı ve Filipus’a dedi: “Açlıktan helâk olmamaları için bunlara nereden ekmek bulacağız?”

Filipus cevap verdi: “Rab, her birinin birazcık tatması için bile, iki yüz altın bu kadar ekmeği satın alma(ya yetme)z.” O zaman Andreas dedi: “Burada beş somunu ve iki balığı olan bir çocuk var, fakat bu kadar (kişi) için nedir ki bu?”

İsa cevap verdi: “Kalabalığı oturtun.” Ellişer-kırkar otlar üzerine oturdular. O zaman İsa dedi: “Allah’ın adıyla! (Bismillah) ve ekmeği alıp, Allah’a dua etti. Ve sonra ekmeği bölüp havarilere verdi, havariler (de) kalabalığa verdiler ve balıkları da böyle yaptılar. Herkes yedi ve herkes doydular. O zaman İsa dedi: “Artanları toplayın.” Havariler parçaları toplayıp, on iki sepet doldurdular. Bunun üzerine herkes elini gözlerine koyup, dedi: “Uyanık mıyım, yoksa düş mü görüyorum?” Ve, büyük mucize nedeniyle kendilerinden geçmiş gibi bir saat öyle kalakaldılar.⁹⁴

Ardından İsa, Allah’a şükredip, onları dağıttı, fakat ayrılmak istemeyen yetmiş iki kişi vardı; bu durum karşısında İsa, inançlarını anlayıp, onları şakirdi olarak seçti.

99 Erden yakınındaki Tire’de çölün boş bir parçasına çekilen İsa, yetmiş iki (kişi)yi, on ikiyle birlikte çağırdı ve kendisi bir taşın üzerine oturup, onları da yanına oturttu. Ve, bir ah çekişle ağzını açtı ve dedi:

“Bu gün Yahudiye’de ve İsrail’de büyük bir kötülük gördük ve öyle bir (kötülük ki), göğsümün içinde kalbim Allah korkusuyla titreyip duruyor. Bakın, size diyorum ki, Allah kendi şanını kıskanır ve İsrail’i bir sevgili gibi sever. Bir genç bir hanımı sevdiğinde, o kendisini sevmez de, başkasını (severse), kızar ve rakibini öldürür, biliyorsunuz. Allah da böyle yapar diyorum size, çünkü, İsrail herhangi bir şeyi sevip, bu nedenle de Allah’ı unuttur, Allah da böyle bir şeyi hiçe indirir. Şimdi, hangi şey burada, yeryüzünde Allah için din adamlığı ve kutsal mabedden daha kıymetlidir? Bununla birlikte, Yeremya peygamber zamanında insanlar Allah’ı unutmışlardı ve tüm dünyada bir benzeri yok diye yalnızca mabedle övünüyorlardı; o zaman Allah gazaba gelip, bir orduyla Babil kralı Buhtunnasır’a kutsal şehri aldırıldı ve kutlu mabedle birlikte yaktırdı. O kadar ki, Allah’ın peygamberlerinin dokunmak (korkusuyla) titrediği tüm kutsal şeyler kötülük dolu kâfirlerin, ayakları altında ezildi.

İbrahim, oğlu İsmail'i hak olandan biraz daha fazla sevdi; bunun üzerine Allah İbrahim'in kalbindeki bu şerli sevgiyi öldürmek için, ona oğlunu boğazlamasını emretti; bıçak kesmiş olsaydı, bunu yapacaktı.

Davud, Abşelom'u şiddetle sevdi ve bu nedenle Allah, oğulun babasına isyan etmesine hükmetti ve (oğul) saçından asılıp, Yoab tarafından öldürüldü. Ey Allah'ın korkunç hükmü, Abşelom saçını her şeyden çok seven de, bu (saç), kendisinin asıldığı bir ipe döndü!

Suçsuz Eyüp, yedi oğlu ve üç kızını (gereğinden fazla) sevecekti ki, Allah kendisini şeytanın eline verdi. (Şeytan da) onu bir günde yalnızca oğullarından ve zenginliğinden yoksun bırakmakla kalmadı, aynı zamanda onu acı bir hastalıkla çarptı. O kadar ki, yedi yıl süreyle bedeninden kurtlar çıktı.

Babamız Yakup, Yusuf'u öteki oğullarından daha çok sevdi; bunun üzerine Allah onu sattırdı ve bu aynı oğullara Yakup'u aldattırdı; o kadar ki, kurtların oğlunu yediğine inandı ve böylece ağlaya ağlaya on yıl geçirdi."

100 "Allah sağ ve diridir ki kardeşler, Allah bana kız diye korkuyorum. Bu bakımdan, Yahudiye ve İsrail'e varıp, on iki İsrail kabilesine aldanmamaları için vazalarda bulunmalısınız."

Havariler korku içinde ağlayarak cevap verdiler: "Bize ne emredersen yaparız."

O zaman İsa dedi: "Üç gün namaz kılıp oruç tutalım, bundan sonra da her akşam ilk yıldız görünüp, namaz bittiğinde, üç kez daha namaz kılıp, üç kez O'ndan merhamet isteyelim, çünkü; İsrailîler'in günahı başka günahlardan üç kez daha ağırdır."

"Öyle yapalım" diye karşılık verdi havariler.

Üçüncü günün bitiminde dördüncü günün sabahı, İsa tüm şakirtlerini ve havarilerini çağırıp, kendilerine dedi: "Barnabas ve Yuhanna benimle kalsın yeter; siz, diğerleri tüm Samiriye,

Yahudiye ve İsrail yörelerine gidip, tövbeyi anlatın; çünkü, balta, kesip devirmek için ağaca inmek üzeredir. Ve, hastalar için de dua edin, çünkü Allah bana her hastalık üzerinde yetki vermiştir.”

O zaman, bu (satırlar)ı yazan dedi: “Ey muallim, eğer havarilerine tövbe etme şekli sorulursa, ne cevap versinler?”

İsa karşılık verdi: “Bir adam cüzdanını yitirdiğinde, onu görmek için yalnızca gözünü mü veya almak için, yalnızca elini mi, ya da sormak için yalnızca dilini mi öne sürer? Kesinlikle hayır, ama, tüm bedenini öne sürüp, onu bulmak için ruhunun tüm gücünü kullanır. Doğru değil mi?”

O zaman, bu (satırları yazan) cevap verdi: “Doğruların doğrusu.”

101 Sonra İsa dedi: “Tövbe, kötü yaşantının ters yüzüdür; çünkü, her duyu günah işlerken yaptığının tam tersine dönmelidir. Sevinç yerine keder konmalı, gülme yerine ağlama, gülüp eğlenme yerine oruç, uyu-ma yerine gece ibadetleri, boş vaktin yerine faaliyette bulunma, şehvetin yerine arılık, masal söyleme ibadete, hırs ve tamah da sadaka vermeye dönüşsün.”

O zaman, bu (satırlar)ı yazan karşılık verdi; “Ama kendilerine nasıl kederleneceğimiz, nasıl ağlayacağımız, nasıl oruç tutacağımız, nasıl faaliyet göstereceğimiz, nasıl arı-duru kalacağımız, nasıl namaz kılacağımız ve infakta bulunacağımız sorulursa ne cevap verecekler? Ve, nasıl tövbe edileceğini bilmiyorlarsa, doğru olarak nasıl kefarette bulunacaklar?”

İsa cevap verdi: “İyi sordun ey Barnabas, inşallah her şeye tam olarak cevap vermek arzusundayım. Bu bakımdan, size bugün genel olarak tövbeden söz edeceğim ve bir(iniz)e söylediyimi hep(iniz)e söylüyorum (demektir).”

“Öyleyse bil ki, tövbe bir başka şeyden daha fazla olarak salt Allah sevgisi için yapılmalıdır. Aksi hâlde tövbe etmek boşuna olacaktır. (Durumu) size bir benzetmeyle anlatayım.

“Her bina, temeli çekip alındığında yıkılıp, enkaz hâline gelir; doğru mudur bu?”

“Doğrudur” diye karşılık verdi havariler.

O zaman İsa dedi: “Bizim kurtuluşumuzun temeli Allah’tır. Onsuz kurtuluş olmaz. İnsan günah işlediği zaman, kurtuluşunun temelini yitirmiş olur; bu bakımdan, (işe) temelden başlamak gerekir.

“Söyle bana, köleleriniz size karşı suç işleseler ve siz de, onların size karşı işledikleri suçtan dolayı değil de, ödülleri yitirdiklerinden dolayı üzüldüklerini bilerseniz, kendilerini bağışlar mısınız? Kesinlikle, hayır. (Öyle de,) size diyorum ki, Allah, cenneti yitirdiklerinden dolayı pişman olanlara işte böyle yapacaktır. Bütün iyiliklerin düşmanı olan şeytan, cenneti yitirip, cehennemi kazandığı için büyük pişmanlık gösterdi. Ama, hiç merhamet (yüzü) görmeyecek artık o, neden biliyor musun? Çünkü, onda Allah sevgisi yoktur; bırakın bunu, Yaratıcı’smdan nefret eder o.”

102 “Bakın, size diyorum ki, her hayvan tabiatı gereği, arzu ettiği şeyi yitirse yitirilmiş olan (bu) iyilik için kederlenir. Bunun gibi, gerçekten tövbe edecek olan günahkâr da, içinde Yaratıcı’sma karşı yaptığı şeyi cezalandırma arzusu duymalıdır. O şekilde ki, ibadet ettiği zaman, Allah’tan cennet dilenmeye veya cehennemden kurtulmayı (istemeye) kalkışmaz. Bunun yerine utanarak Allah önünde secdeye varır, der: ‘Ey Rab, sana kulluk etmesi gereken zamanda, hiç yoktan sana karşı aşırı giden suçluya bak. Bu nedenle burada, yaptığının düşmanın olan şeytanın eliyle değil, Sen’in elinle cezalandırılmasını diliyor; şundan ki, dinsizler Sen’in yaratıkların karşısında sevinmesinler. İstedığın biçimde cezalandır, ceza ver ey Rab, çünkü sen bana hiçbir zaman bu hayırsızın hak ettiği kadar çok azap etmezsin.’”

“Böylece, bu tövbe biçimine sarılan günahkâr, adalet isteğine oranla Allah’tan daha çok merhamet görecektir.”

“Emin olun ki, iğrenç bir saygısızlıktır günahkârın gülmesi; o kadar ki, bu dünya, babamız Davud’un haklı olarak söylediği gibi, bir göz yaşları vadisidir.”

“Kölelerinden birini oğul edinen ve mülkündeki her şey üzerine efendi yapan bir kral vardı. Şimdi, öyle oldu ki, şerli bir adamın kandırmasıyla zavallı kralın gözünden düştü; yalnızca içten içe değil, aynı zamanda hakir görülüp, günbegün çalışarak kazandığı her şeyden yoksun bırakılarak büyük acılar çekti. Siz sanır mısınız ki, bu adam şu veya bu vakit güle(bili)r?”

“Kesinlikle hayır” (diye) cevap verdi havariler, “Çünkü, eğer kral bunu bilmiş olsa, gözünden düştüğünü görüp onu köleleştirir. Ama, herhâlde o, gece gündüz (demeden) ağlar.”

O zaman İsa ağlayarak dedi: “Yazıklar olsun dünyaya, çünkü sonsuz azap kesindir onun için. Ey zavallı insanlık, Allah seni bir oğul olarak seçip,⁹⁵ sana cenneti bahşetti, ama sen orada, ey zavallı, şeytanın etkisiyle Allah’ın gözünden düştün ve cennetten atılıp, pis dünyaya mahkûm edildin. Burada tüm şeyleri zahmetle elde edersin ve her iyi çalışma sürekli günah işlemekle sende alınır. Ve, dünya sadece güler ve daha kötüsü, en büyük günahkâr olan herkesten daha çok güler. Bu bakımdan dediğiniz gibi olacak, yani Allah, günahlarına gülen ve onlar için ağlamayan günahkârı ebedî ölüme çarptıracaktır.”

103 “Günahkârın ağlaması, bir babanın ölmek üzere bulunan oğluna ağlaması gibi olmalıdır. Ah (şu) insanın deliliği (ah), kendinden ruh(u) ayrılan bedene ağlar da, günah nedeniyle Allah’ın merhametinden ayrılan ruha ağlamaz.

“Söyleyin bana, denizci, gemisi fırtınaya tutulup parçalandığı zaman yitirdiği şeyleri ağlamakla geri getirebilecek olsa ne yapar? Belli ki, (oturup) acı acı ağlar. Ama, size diyorum ki,

95 Bir hadis-i şerifte, sembolik bir deyişle, “İnsanlar Allah’ın ailesidir” buyrulur.

insan ağladığı her şeyde günaha girer de, yalnızca günahına ağladığı zaman (girmez). Çünkü, insana gelen her belâ kurtuluşu için Allah'tan gelir ki (daha) buna sevinmesi gerekir. Fakat, günah, insanın helâki için şeytandan gelir de, insan buna üzülmez. Mutlaka buradan fark ediyorsunuz ki, insan kayıp peşindedir, kâr değil."

Bartolomeus dedi: "Rab, kalbi ağlamaya yabancı olduğu için ağlayamayan kimse ne yapsın?"

İsa cevap verdi: "Gözyaşı dökenlerin hepsi ağlamıyor, ey Bartolomeus. Allah sağ ve diridir ki, gözlerinden hiç yaş düşmeyen, (ama yine de) gözyaşı döken bin kişiden daha çok ağlayan insanlar bulunur. Bir günahkârın ağlaması, üzüntünün ağırlığı nedeniyle dünyevî sevginin tüketilmesidir. O kadar ki, nasıl güneş ışığı en üste konanı bozulup çürümekten korursa, aynen öyle de, bu tükeniş ruhu günahattan korur. Eğer Allah, gerçekten tövbe edene denizin suları kadar gözyaşı verecek olsa, o, çok daha fazlasını arzular ve böylece bu arzu, yanan bir ocağın bir damla suyu tükettiği gibi, seve seve döküleceği bu küçücük, damlayı da tüketir. Fakat, hemen hıçkırıklarını koyuverenler, yükü azaldıkça daha hızlı giden at gibidirler."

104 "Mutlaka, hem içte sevgisi, dışta gözyaşı olan insanlar da vardır. Fakat, bu şekilde o, bir Yereya gibi olacaktır. Allah, ağlamada gözyaşından çok üzüntüye bakar."

O zaman Yuhanna dedi: "Ey muallim, insan günahattan başka şeyler üzerine ağlamakla nasıl kaybeder?"

İsa cevap verdi: "Eğer, Hirodes sana tutman için bir gömlek verse ve ardından onu senden çekip alsaydı, bu senin için bir ağlama nedeni olur mu?"

"Hayır" dedi Yuhanna. O zaman, İsa dedi: "Şimdi, insan hiçbir şey yitirmediği zaman, ağlamasına neden yoktur, yitirdiği zaman da yoktur; çünkü, her şey Allah'ın elinden gelir. Öyleyse, Allah'ın istediği zaman elindekini çıkarma kudreti

olmasın mı ey aptal adam? Madem senin olan senin, günah kendinin, öyleyse sen bunun için ağlayacaksın, bir başka şey için değil.”

Matta dedi: “Ey muallim, tüm Yahudiye önünde Allah’ın insana hiç benzemediğini itiraf ettin, şimdi de, insanın (her şeyi) Allah’ın elinden aldığını söylüyorsun; o hâlde, Allah’ın eli olduğuna göre, insana benzeyen bir yanı var (demektir).”

İsa cevap verdi: “Yanılgı içindesin ey Matta ve kelimelerin anlamını bilmeyen pek çokları da bu şekilde yanılgılardır. İnsan, kelimelerin dış (biçim)ini değil, insan konuşmasını bizimle Allah arasında bir yorumcuymuş gibi görerek, anlamı göz önüne almalıdır. Bilmez misiniz ki Allah, babalarımıza Sina dağında konuşmak dilediği zaman, babalarımız, “Bize sen konuş ey Musa, Allah bize konuşmasın; yoksa ölürüz” diye haykırmışlardı? Ve Allah, İşaya peygamber aracılığıyla ne dedi (bilmez misiniz) ki, gök yerden ne kadar uzaksa, Allah’ın yol-yöntemleri insanların yol-yönteminden o kadar uzaktır.”

105 “Allah öylesine ölçümlenemezdir ki, O’nu anlatmaktan titriyorum. Ama sizin için bir girişimde bulunmam gerekiyor. Size diyorum ki, gökler dokuz (tanedir)⁹⁶ ve birbirlerine olan uzaklığı, birinci göğün yerle olan uzaklığı kadardır. Bu da yerden beş yüz yıllık bir yolculuk uzaklığındadır. Bu bakımdan, yer en yüksek gökten, dört bin beş yüz yıllık bir yolculuk uzaklığında (olmakta)dır. Size diyorum ki, yine (yer) birinci göğe oranla bir iğnenin ucu gibidir. Birinci gök aynı şekilde ikinciye oranla bir nokta gibidir ve bunun gibi tüm gökler bir sonrakinden daha küçüktür. Fakat tüm göklerle birlikte yerin tüm büyüklüğü, cennete oranla bir nokta gibidir, olmadı bir kum taneciği gibidir. Bu büyüklük ölçülemez değil midir?”

Havariler cevap verdiler: “Evet, mutlaka.”

96 Kur’an’da “Yedisema” dan söz edilir. Bununla birlikte, Seyyid Kutup gibi bazı müfessirler, gerek bu ‘yedi’ rakamından, gerekse ‘sema’ kelimesinden daha başka anlamlar çıkarma yanlısıdır.

O zaman, İsa dedi: “Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, Allah’ın önünde kâinat bir kum taneciği kadar küçüktür. Ve Allah kâinattan, tüm gökleri, cenneti ve daha başka şeyleri doldurmak için gidecek kum taneleri sayısınca büyüktür.⁹⁷”

Şimdi, bakın bakalım; Allah, yeryüzü üzerinde küçük bir çamur parçası olan insanla herhangi bir şekilde oranlanabilir mi? Öyleyse, dikkat edin de eğer ebedî hayatı, elde etmek istiyorsanız, çıplak kelimelere değil, anlama bakın.”

Havariler karşılık verdiler: “Yalnızca Allah bilebilir kendini ve (durum) gerçekte İşaya peygamberin dediği gibidir: ‘O, insan duyularından gizlidir.’”

İsa cevap verdi: “Evet, böylesi doğrudur; bu bakımdan, cennette olduğumuzda, burada kişinin bir damla tuzlu sudan denizi tanıdığı gibi, biz de Allah’ı tanıyacağız.”

“Dersime dönecek olursam, size diyorum ki, insan yalnızca günahı için ağlamalıdır. Çünkü, günah işlemekle insan Yarattıcı’sını bir yana iter. Ya eğlencelere ve ziyafetlere gidip duran insan nasıl ağlayacaktır? Bu ateş çıkaracakmış gibi ağlayacaktır o! Eğer nefisleriniz üzerinde hâkimiyetiniz varsa, ziyafetleri oruca çevirmelisiniz. Çünkü böyle bir hâkimiyete sahiptir Allah’ımız.”

Taddeus dedi: “Öyleyse madem, Allah’ın üzerinde hâkimiyeti bulunan nefsi vardır.” İsa cevap verdi: “Yine mi geriye dönüp, ‘Allah’ın bunu vardır’, ‘Allah böyledir’ gibi (sözler) söylemek? Deyin bana, insanın nefsi var mıdır?”

“Evet” (diye) cevap verdi havariler.

İsa dedi: “Bir insan bulunabilir mi ki, içinde hayat olsun da nefsi çalışmasın?”

“Hayır” dedi havariler.

“Siz kendinizi aldatıyorsunuz” dedi İsa. “Çünkü kör, sağır, dilsiz ve kötürüm insan için nefis nerededir? Ya bir insan bayıldığı zaman?”

97 Allah’ı âdeta yarattıklarıyla karşılaştıran ve O’na nerdeyse cisim isnat eden bu ifadeler hak dinin, El-İslâm’ın ruhuna yabancıdır ve peygamber sözü olamazlar.

O zaman havariler şaşırıldılar. İsa yine dedi: “İnsanı meydana getiren üç şey vardır; her biri kendi başına ayrı üç şey: Ruh, nefis ve ceset. Allah’ımız ruhu ve bedeni duyduğunuz gibi yaratmıştır, ama nefsi nasıl yarattığını henüz işitmediniz. Bu bakımdan, yarın inşallah size, hepsini anlatacağım.”

Ve İsa böyle deyip Allah’a şükretti ve halkımızın kurtuluşu için dua etti, hepimiz de “Âmin” dedik.

106 Sabah namazını bitirince İsa bir palmiye ağacının altına oturdu ve havarileri orada kendisine yaklaştılar. O zaman İsa dedi: “Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, hayatımız konusunda pek çokları aldanıyor. Ruh ve nefis birbirine öylesine bitişiktir ki, insanların büyük bölümü ruh ve nefsi bir ve aynı şey olarak görür ve onu özde değil de, yaptığı işe göre kısımlara ayırıp, duygusal, bitkisel ve zihinsel ruh diye adlar takar. Ama bakın, size diyorum ki, ruh birdir, düşünür ve yaşar. Ey aptallar, hayat olmadan zihinsel ruhu nereden bulacaklar? Emin olun ki, hiç (bulamayacaklar) ama, duyular olmadan hayat, nefis kendisini terk ettiği zaman bayılanda görüldüğü gibi hemen bulunabilir.”

Taddeus karşılık verdi: “Ey muallim, nefis hayatı terk ettiği zaman insanın hayatı olmaz.”

İsa cevap verdi: “Bu doğru değil, çünkü insan, ruh ayrıldığı zaman hayattan yoksun olur; çünkü ruh, mucize dışında bir daha bedene dönmez, fakat nefis duyduğu korku nedeniyle veya ruhun duyduğu üzüntü nedeniyle ayrılır. Çünkü nefsi, Allah zevk için yaratmıştır ve nasıl beden yemekle yaşıyor ve ruh da bilgi ve aşkla yaşıyorsa, o da yalnızca bununla (zevkle) yaşar. Bu nefis şimdi, günah nedeniyle cennetin zevkinden yoksun bırakılmasının kızgınlığıyla ruha karşı isyan hâlidir. Bu bakımdan, onun bedenî zevk(ler)le yaşamasını istemeyen için, onu manevî zevk(ler)le beslemeye çok büyük ihtiyaç vardır. Anlıyor musunuz? Bakın, size diyorum ki, onu yaratan Allah, onu cehenneme ve acımasız kar(lar)a ve buz(lar)a mahkûm etti. Çünkü, o kendisinin Allah olduğunu söyledi; fakat, Allah

onu, yiyeceğini alıp da besininden yoksun bırakınca, Allah'ın bir kölesi ve O'nun ellerinin işi olduğunu itiraf etti.⁹⁸ Ve, şimdi söyleyin bana, nefis dinsizlerde nasıl çalışır? Emin olun ki, onlarda Allah gibidir O; Allah'ın kanununu bırakarak nefsin peşinden gittiklerini görüyorsunuz. Bu bakımdan, onlar iğrençleşirler ve hiçbir salih amelde bulunmazlar.”

107 Ve, günaha üzülmenin peşinden gelen ilk şey oruç tutmaktır. Belki bir yemeğin, kendisini hasta ettiğini gören, ölmekten korkarak, yediğine üzüldükten sonra, hastalanmamak için bu yemeği bırakır. Günahkâr da böyle yapmalıdır. Zevkin kendisini, dünyanın bu iyi şeylerinde nefse uyarak yaratıcısı Allah'a karşı günaha sürüklediğini görür, bırakın böyle yaptığına üzölsün, çünkü bu, kendisini Allah'tan, hayatından yoksun bırakmakta ve sonsuz cehennem ölümü vermektedir. Ama, insan yaşarken dünyanın bu güzel şeylerine ihtiyaç duyduğundan, burada oruç gereklidir. Öyleyse, bırakın da nefsi kırsın ve Rabb'i olan Allah'ı bilsin. Ve nefsin oruçtan nefret ettiğini görünce de bırakın, sonsuz üzüntüden başka hiçbir zevkin olmadığı cehennemin durumunu koysun önüne; bir tek zerresi tüm dünyanın zevklerinden daha büyük olan cennetin zevklerini koysun önüne. Bu şekilde kolaylıkla durgunlaşacaktır o; çünkü, çoğu elde etmek için azla yetinmek, azın içinde tepinip, bütünden yoksun kalmaktan ve azap içinde kalmaktan daha iyidir.

“İyi oruç tutmak için zengin ağırlayıcıyı hatırlamanız gerek. Çünkü burada, yeryüzünde her günü zevküsefa içinde geçirmek isteyen, tek bir damla sudan ebediyen yoksun kaldı; öte yandan, burada, yeryüzünde kırıntılarla yetinen Lazarus, cennetin

98 Zayıf bir hadiste özetle şöyle buyrulur: “Cenab-ı Allah nefsi yarattığında ‘Ben kimim, sen kimsin?’ dedi; nefis: ‘Ben benim, sen sensin’ cevabını verdi. (Allah ona çeşitli azaplar edip, aynı soruyu sordu, nefis yine aynı cevabı verdi). Sonra, Allah onu aç bıraktı ve soruyu tekrarladı. Bunun üzerine nefis, ‘Sen benim Rabb-i Rahîm’imsin, bense Sen’in aciz bir kulunum’ karşılığında bulundu.”

dopdolu nimetleri içinde ebediyen yaşayacaktır. Ama, pişman olan tedbirli olsun; çünkü şeytan her iyi işi daha çok, başkalarından da öte, kendisine karşı inançlı bir köleden asi bir düşmana dönüştüğü için pişman olanın (iyi işlerini) yok etmenin yollarını arar. Bu bakımdan şeytan, hastalık bahanesiyle ne olursa olsun ona oruç tutturmamaya çalışacak ve bundan bir yarar sağlayamadığı zaman da, hasta düşüp, ardından zevküsefa içinde yaşaması için onu aşırı derecede oruç tutmaya çağıracaktır. Ve, bunda da başarılı olamazsa, hiç yemek yemeyen, fakat daima günah işleyen kendisine benzemesi için, orucunu yalnızca bedensel yemeğe dayandırtmanın çaresini arayacaktır.”

“Allah sağ ve diridir ki, oruç tutmayanları hakir görüp, kendini, onlardan daha üstün tutarak bedeni yemekten yoksun bırakmak ve ruhu gururla doldurmak iğrenç bir şeydir. Söyleyin bana, hasta olan adam, doktorun kendisine verdiği perhizden dolayı böbürlenip, perhizsiz olanlara deli mi diyecektir? Kesinlikle hayır. Aksine, kendisine, perhiz verilmesini gerektiren hastalıktan dolayı üzülecektir. Böyle de, size diyorum ki, pişman olan orucundan dolayı övünmemeli ve oruç tutmayanları hakir görmemelidir; bunun yerine, oruç tutmasına neden olan günahı için üzülmalıdır. Pişman olup oruç tutan, lezzetli yemekler de yememelidir, kaba yemeklerle yetinmelidir. Şimdi bir insan ısırın köpeğe ve tepen ata lezzetli yemek verir mi? Hayır, kesinlikle, ama tam tersini yapar. Ve, oruçla ilgili olarak bu (kadar) size yetsin.”

108 “Bakın, (şimdi de) uyanık olmakla ilgili size söyleyeceklerime kulak verin. Nasıl, vücudun uyuması ve ruhun uyuması diye iki tür uyuma varsa, böyle de, uyanık olmakta, vücut uyurken ruhun uyumamasına dikkat etmelisiniz. Çünkü, bu en ağır bir hatadır. Deyin bana, benzetme olsun diye (söylüyorum): Yürürken kendini kayaya çarpan ve ayağını kayaya vurmamak için kaçındıkça başını vuran bir adam var. Nedir böylesi bir adamın durumu?”

“Zavallı” diye cevap verdi havariler, “Çünkü, böyle bir adam kendinde değildir.”

O zaman İsa dedi: “İyi cevap verdiniz. Çünkü, bakın size diyorum ki, vücuduyla uyanık olup, ruhuyla uyuyan kendinde değildir. Manevi kötürümlük maddi olandan daha çok ağırsa, iyileşmesi de daha zor olur. Bu bakımdan, böylesi bir zavallı, yaşamanın başı olan ruhuyla uyuma bedbahtlığının farkına varmayıp da, yaşamanın ayağı olan vücuduyla uyumadığı için övünecek midir? Ruhun uyuması, Allah’ı ve korkunç hükmünü unutmaktır, öyleyse uyanık olan ruh, her yerde ve her şeyde Allah’ı duyan ve daima her an Allah’tan rahmet ve bereket gördüğünü bilerek, her şeyde, her şey kanalıyla ve her şeyin üstünde O’nun celâl ve azametine şükreden (ruh)tur. Bu bakımdan, O’nun celâl ve azametinden korkan ruhun kulağında şu melekî söz yankılanır durur: ‘Yaratıklar, hükme gelin, çünkü Yaratıcı’nız sizi yargılamak diliyor.’ Çünkü, o hep Allah’a kulluk eder durur. Söyleyin bana, daha fazlasını, bir yıldızın ışığıyla veya güneşin ışığıyla görmek istemez misiniz?”

Andreas cevap verdi: “Güneşin ışığıyla; çünkü, yıldızın yakındaki dağları (bile) göremeyiz, ama güneşin ışığıyla en minnacık bir kum tanesini görürüz. Bu nedenle de, yıldızın ışığında korkarak yürürken, güneşin ışığında güvenle yürürüz.”

109 İsa karşılık verdi: “Aynen öyle de, size diyorum ki, ruhla Allah’ımız (olan) adalet güneşiyle bakmalı, vücudun gördükleriyle övünmemelisiniz. Bu bakımdan, en doğru olan, vücudun uyumasından mümkün olduğu kadar kaçınmaktır, ama, (bundan kaçınmak da), nefis ve beden yiyeceklerle, zihin de işle ağırlaştığından hemen hemen imkânsızdır. Bundan dolayı, bırakın çok fazla iş ve çok fazla yemekten kaçınmak için birazcık uyusun.”

“Ruhumun, huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, her gece bir miktar uyumak meşrudur, fakat Allah’ı ve korkunç hükmünü unutmak asla meşru değildir ve ruhun uyuması böylesi bir unutmadır.”

O zaman, bu (satırlar)ı yazan karşılık verdi: “Ey muallim, Allah’ı her zaman hatırdan nasıl tutabiliriz? Emin olun, bize bu imkânsız görünüyor.”

İsa, iç çekerek dedi: “İnsanın çekebileceği en büyük ıstıraptır bu, ey Barnabas. Çünkü insan burada yeryüzünde yaratıcısı Allah’ı her zaman hatırdan tutamaz; ancak kutsal olanlar bunun dışındadır. Çünkü onlar, Allah’ı unutmasmlar diye içlerinde Allah’ın bereketinin nurunu taşıdıklarından Allah’ı her zaman hatırdan tutarlar. Ama, söyleyin bana, taş ocağında çalışanları gördünüz mü? (Bir yandan) başkalarıyla konuşurken, (öte yandan) yapa yapa demire bakmadan taşı işleyen demir aletle devamlı vurmaya, ama yine de ellerine vurmamayı nasıl da öğrenmişler! Şimdi, siz de bu şekilde yapın. Unutma hastalığını tümüyle yenmek istiyorsanız, kutsal olmayı arzulayın. Bakın ki, su uzun bir süre vura vura en sert kayaları tek bir damlayla yarar geçer.

Bu hastalığı neden yenemediğinizi biliyor musunuz? Çünkü, bunun bir günah olduğunun farkına varmadınız. Öyleyse size diyorum ki, bir reis sana bir hediye verse ey insan, senin gözlerini kapayıp ona sırtını dönmek bir hatadır. Allah’ı unutanlar da işte böyle hata yaparlar. Çünkü, her vakit insan Allah’tan rahmet ve hediyeler alır.

Şimdi söylesene bana, Allah’ımız her vakitte size nime-t(in)i bahşetmiyor mu? Kesinlikle evet; çünkü hiç durmadan, sayesinde yaşadığımız nefesi veriyor size. Bakın, bakın size diyorum ki, vücudunuzun nefes aldığı her an kalbiniz, ‘Allah’a şükürler olsun’ demelidir.”

O zaman Yuhanna dedi: “Dediklerin doğruların doğrusu ey muallim, bu bakımdan bu kutlu duruma ulaşmanın yolunu öğret bize.”

110 İsa cevap verdi: “Bakın, size diyorum ki, kişi böyle bir duruma, Rabb’imiz Allah’ın rahmeti olmadan insanî güçlerle erişemez. İnsanın, Allah’ın kendisine vermesi için iyiliği istemesi gerektiği doğrudur. Söyleyin bana, sofraya oturduğunuz zaman, görmek istemediğiniz etleri alır

mısınız? Emin olun ki hayır. Böyle de size diyorum ki, arzu etmediğiniz şeyi almayacaksınız. Eğer kutsallık arzu ederseniz, Allah göz açıp kapamadan daha az bir zaman içinde sizi kutsal yapmaya kadirdir, fakat, insan hediye ve (hediyeyi) vereni anlasın diye, Allah'ımız beklememizi ve istememizi diler.

Bir hedefe atışta bulunanları gördünüz mü? Mutlaka pek çok kez boşa atarlar. Buna rağmen, hiçbir zaman boşa atmak istemezler, daima da hedefi vurma ümidindedirler. Şimdi; siz (de) böyle yapın. Allah'ımızı her zaman hatırd tutmak isteyen ve unuttuğunuzda kederlenen sizler; çünkü Allah, söylediğim şeylerin hepsini elde etmeniz için size bereket verecektir.

Oruç tutmak ve ruhen uyanık bulunmak birbiriyle öylesine bir aradadır ki, eğer kişi uyanıklığı bozarsa, oruç da hemen bozular. Çünkü, bir insan, günah işlemekle ruhun orucunu bozar ve Allah'ı unuttur. İşte, uyanık olmak ve oruç tutmak ruh bakımından biz ve bütün insanlar için her zaman gereklidir. Çünkü, günah işlemek kimse için meşru değildir. Ama vücudun oruç tutması ve uyanık kalması, inanın bana, her zaman ve herkes için mümkün değildir. Çünkü, hastalar ve yaşlılar, çocuklu kadınlar, perhiz yapan insanlar, çocuklar ve zayıf yapıda daha başka kişiler vardır. Kuşkusuz herkes, normal ölçülerine göre giyinmiş olsalar bile, kendi oruç tutma (biçimini) tespit etmelidir. Nasıl, bir çocuğun elbiseleri otuz yaşlarında bir insan için uygun değildir, aynen öyle de, bir kişinin uyanıklığı ve orucu da bir diğeri için uygun değildir.”

111 “Ama, dikkat edin ki, geceleyin uyanık kalıp, ardından Allah'ın emri üzere namaz kılmanız ve Allah'ın sözünü dinlemeniz gerektiği zaman, uyuyasınız diye şeytan tüm gücünü kullanacaktır.”

“Söyleyin bana, bir arkadaşınız eti yiyip de, kemikleri size verse razı olur musunuz?”

Petrus cevap verdi: “Hayır muallim, çünkü böylesine arkadaş değil, sahtekâr denmesi gerekir.”

İsa iç çekerek cevap verdi: “Tam gerçeği söyledin ey Petrus, çünkü kişi vücuduyla gereğinden fazla uyanık kalıp, ibadet edeceği veya Allah’ın sözlerini dinleyeceği zaman uyur veya uyuklayıp başı aşağı düşerse, böylesi bir bedbaht, Yaratıcısı Allah’la alay etmektedir ve böyle bir günah dolayısıyla da suçludur. Hatta, Allah’a vermesi gereken zamanı çalıp, istediği zaman ve istediği kadar harcadığı için de bir soyguncudur.

Bir insan, içinde en iyi şarap bulunan bir kâseyi, şarabın en iyi miktarı bitinceye kadar içmeleri için düşmanlarına, şarabın tortuları kalınca da, içmesi için efendisine verdi. Efendinin her şeyi öğrendiği zaman hizmetçisine ne yapacağını ve hizmetçinin onun önünde ne hâle geleceğini düşünürsünüz? Mutlaka onu dövecek ve yerinde bir kızmayla dünyanın kanunlarına göre kendisini öldürecektir.

Şimdi, zamanının en iyisini işte ve en kötüsünü de ibadet ve kanunu incelemede geçiren bir adama Allah ne yapacaktır? Yazıklar olsun dünyaya, çünkü, bununla ve daha büyük günah(lar) la kalbi ağırlaştırmıştır! Bu yüzden, size gülmek yerine ağlamaya, ziyafetler oruca ve uyku uyanıklığa dönüşmeli dediğim zaman, duyduğunuz şeylerin tümünü üç kelimeye sıkıştırdım. Burada, yeryüzünde kişi her zaman ağlamalı ve bu ağlama yürekten olmalı, çünkü Yaratıcı’mız Allah’a karşı geliniyor. Nefis üzerinde hâkimiyet kurmak için oruç tutmalı ve günah işlememek için uyanık olmalısınız ve bedenen ağlama, bedenen oruç tutma ve uyanık olma her bir kişinin bünyesine göre yapılmalıdır.”

112 İsa böyle söyleyip, (sonra) dedi: “Hayatımızı sürdürmemiz için tarlanın meyvelerinden aramaya çıkmalısınız, çünkü sekiz gündür hiç ekmek yemiyoruz. Bu bakımdan Allah’ımıza dua edecek ve Barnabas ile birlikte sizi bekleyeceğim.”

Bunun üzerine, tüm şakirtler ve havariler, İsa’nın sözüne göre dörder altışar yola koyuldular. İsa’nın yanında bu (satırlar)ı yazan kaldı. O zaman İsa ağlayarak dedi: “Ey Barnabas,

sana büyük sırlar açıklamam gerekiyor, bundan sonra ben dünyadan ayrılacağım ve sen de onları anlatacaksın.”

O zaman, bu (satırlar)ı yazan ağlayarak dedi: “Beni ağlat ey muallim, başkalarını da (ağlat). Çünkü biz günahkârlarız. Ve, Allah’ın bir mukaddesi ve peygamberi olan sen, senin için bu kadar ağlamak uygun değildir.”

İsa karşılık verdi: “İnan bana Barnabas, ben (ağlamam) gerektiği kadar ağlayamıyorum. Çünkü, eğer insanlar bana Allah dememiş olsaydı, ben Allah’ı burada, cennette görüleceği biçimde görecektim ve Hüküm Günü’nden korkmama emniyetine erişecektim. Ama, Allah biliyor ki, ben suçsuzum, çünkü hiçbir zaman bir köleden öte tutulma düşüncesi beslemedim. Hem, sana diyorum ki eğer Allah diye çağırılmamış olsaydım, dünyadan ayrılınca cennete götürülecektim, ama şimdi Hüküm (Günü’n)e kadar oraya gitmeyeceğim. Şimdi, benim ağlamama, neden olup olmadığını görüyorsun. Bil ki ey Barnabas, bu yüzden herhâlde büyük zulme uğrayacak ve havarilerimden biri tarafından otuz paraya satılacağım.⁹⁹ Bu bakımdan, eminim ki, beni satacak olan benim adıma öldürülecek, çünkü Allah beni yeryüzünden çekecek ve herkes onun ben olduğuma inansın diye hainin görünümünü değiştirecek; yine de o, şerli bir ölümle öldüğü zaman, ben uzun bir süre bu lekeyle dünyada kalacağım. Fakat, Allah’ın kutlu elçisi Muhammed gelince, bu rezalet silinip gidecek. Ve Allah bunu yapacak; çünkü bana bu canlı bilinme ve şu rezil ölüme yabancı olma ödülünü verecek olan Mesih gerçeğini itiraf etmiş bulunuyorum.”

O zaman, bu (satırlar)ı yazan karşılık verdi: “Ey muallim, söyle bana, kimdir bu alçak! Çünkü, seve seve boğar öldürürüm onu.”

99 “İnsanoğlu, insanların ellerine verilmek üzeredir. Onu öldürecekler ve üçüncü gün kıyam edecektir... İnsanoğlu başkâhinlerin ve yazıcıların eline verilecek, onlar onu ölüme mahkûm edeceklerdir. Ve, onunla eğlensinler, kamçı ile dövsünler ve haça gersinler diye onu milletlere verecekler ve üçüncü gün kıyam edecektir. (Matta, 17:22-23, 20:18-19; Markos, 9:31,10:33-34; Luka, 9:22)

“Sus, bir şey söyleme” diye cevap verdi İsa, “çünkü Allah böyle diliyor ve o başka türlüünü de yapamaz. Fakat gör ki, annem böyle bir olaya üzüldüğünde, rahatlaması için ona gerçeği anlatırsın.”

O zaman, bu (satırlar)ı yazan karşılık verdi: “İnşallah bütün bunları yapacağım ey muallim.”

113 Şakirtler dönüşlerinde, çam kozalakları getirdiler ve Allah’ın iradesiyle bir hayli de hurma bulmuşlar. Öğle namazından sonra İsa ile birlikte yediler. Bu sırada (bu satırları) yazanın üzgün yüzünü gören şakirtler ve havariler, İsa’nın hemen dünyadan ayrılması gerektiğinden korkuya kapıldılar. Bunun üzerine, İsa onları teselli ederek dedi: “Korkmayın, çünkü sizden ayrılma saatim henüz gelmiş değil. Yanınızda kısa bir süre daha kalacağım. Bu bakımdan, dediğim gibi, Allah’ın İsraililer üzerine merhamet etmesi için, tüm İsrail’e varıp, pişman olmayı anlatmayı size öğretmeliyim. Öyle ki, herkes tembelliğin farkına varsın ve çok daha fazla günahının kefarecini ödesin; çünkü iyi meyve vermeyen her ağaç kesilecek ve ateşe atılacaktır.

Bağ tarlası olan bir vatandaş vardı ve tarlanın ortasında, içinde güzel bir incir ağacı olan bir bahçe bulunuyordu. Üç yıldır mal sahibi ağaca geliyor ve üzerinde hiç meyve bulamıyordu ve tüm öbür ağaçların meyve verdiğini görünce bağcısına dedi: ‘Bu kötü ağacı kes, çünkü araziye yük oluyor.’

Bağcı karşılık verdi: ‘Değil efendim; çünkü güzel bir ağaçtır o.’

‘Ses etme’ dedi mal sahibi. ‘Çünkü yararsız güzelliklere önem vermem ben. Palmiye ve pelesenk ağacının, incirden daha soylu olduğunu bilmen gerek. Ama evimin avlusuna bir palmiye ve bir de pelesenk ağacı fidanı dikmiş ve çevresine hayli para harcayarak duvar çevirmiştim. Fakat, bunlar meyve yerine yığılıp kalan yaprak verip, evimin önündeki araziyi de verimsizleştirdince, ikisini de ortadan kaldırdım. Şimdi, diğer bütün ağaçların meyve verdiği bağ tarlama ve bahçeme

yük olan evimin uzağındaki bir incir ağacını nasıl bağışlayayım? Emin ol ki, ona daha fazla katlanmayacağım.'

O zaman bağcı dedi: 'Efendi, toprak oldukça zengin. Bu bakımdan, bir yıl daha bekle. Ben incir fidanının dallarını budayıp, kendinden toprağın verdiği tüm fazlalıkları alayım ve taşlı kuru bir araziye koyayım; böyle yapınca meyve verecektir o.'

Mal sahibi karşılık verdi: 'Şimdi git ve öyle yap, bekleyeceğim ve incir fidanı da meyve verecek.' Bu temsilî hikâyeyi anlıyorsunuz değil mi?"

Havariler cevap verdiler: "Hayır Rab, bu nedenle onu bize açıklayın."

114 İsa karşılık verdi: "Bakın size diyorum ki, mal sahibi Allah'tır, bağcı da O'nun kanunu. Allah'ın cennette palmiye ve pelesenk ağaçları vardı; şeytan palmiye ağacı, ilk insan da pelesenk ağacıdır. Allah, bunları çıkarıp attı. Çünkü, salih ameller meyvesi vermiyorlar, bunun yerine pek çok melekleri ve pek çok insanları ayıplayan dinsizce sözler sarf ediyorlardı. Şimdi, Allah insanı dünyaya, tüm emir ve yasaklarına göre Allah'a kulluk eden yaratıklarının arasına indirmiştir. Allah'ın meleği ve ilk insanı bağışlamayıp, meleği ebedî, insanı da bir süre için cezalandırdığını görerek diyorum ki, meyve vermeyen insanı Allah kesip, cehenneme mahkûm eder. Bu konuda Allah'ın kanunu der ki, bu hayatta insan için pek çok iyi şeyler vardır ve bu nedenle salih ameller işleyebilmesi için sıkıntılar çekmesi ve dünyevî iyiliklerden yoksun kalması gerekmektedir. Dolayısıyla, Allah'ımız insanın pişman olmasını bekler. Bakın, size diyorum ki, Allah'ımız insanı çalışmaya mahkûm etmiştir ki, Allah'ın dostu ve peygamberi Eyüp der: 'Kuşun uçmak için, balığın da yüzmek için doğduğu gibi, insan da çalışmak için doğar.'

Allah'ın bir peygamberi olan Davud da şöyle der: 'Elimizin emeğini yiyerek kutsanacağız ve bu bizim için iyidir.'

Bu nedenle, herkes niteliğine göre çalışsın. Şimdi söyleyin bana, babamız Davud ve oğlu Süleyman elleriyle çalışmışlarsa, günahkârın ne yapması gerekir?”

Yuhanna dedi: “Muallim, çalışmak yerinde olan bir şey ama bunu yoksullar yapmalı.”

İsa karşılık verdi: “Yaa, çünkü onlar başka türlü yapamaz. Ama bilmez misin ki, iyilik iyi olmak için gereklilikten azade olmalıdır? Böyle de güneş ve diğer gezegenler, başka türlü sü-nü yapamasmalar diye Allah’ın hükümleriyle güçlendirilmişlerdir ve bu nedenle de, herhangi bir liyakatları yoktur. Söyleyin bana, Allah çalışma hükmünü koyduğu zaman; ‘Yoksul insan yüzünün teriyle yaşayacaktır’ mı dedi? Ve Eyüp; ‘Kuş uçmak için doğar, yoksul insan da çalışmak için doğar.’ mı dedi? Hayır, Allah insana; ‘Ekmeğini yüzünün teriyle yiyeceksin.’ ve Eyüp de; ‘İnsan çalışmak için doğmuştur’ demiştir. Bu bakımdan, (yalnızca) insan olmayan bu hükmün dışındadır. Emin olun ki, her şeyden pahalı olmasının nedeni, pek çok haylaz insanın bulunmasıdır. Eğer, bunlar çalışacak olsalar, bazısı toprağı sürse, bazısı da sulara balıkçılık yapsa, dünyada bolluk üstü bolluk olur. Ve, yokluklar nedeniyle korkunç Hüküm Günü’nde hesap vermek gerekecektir.”

115 “Bırakın, insan bana bir şeyler desin. Dünyaya ne getirdi ki, bu nedenle haylaz haylaz yaşasın? Çıplak ve hiçbir şey yapamayacak biçimde doğduğu ortada. Bundan dolayı da, bulduğu şeylerin tümünün sahibi değil, dağıtıcısıdır o. Ve, o korkunç günde bunların hesabını verecektir. İnsanı vahşi hayvanlar gibi yapan iğrenç şehvetten çok korkmak gerekir; çünkü düşman kişinin kendi evi içindedir. Bu bakımdan, düşmanın gelemeyeceği herhangi bir yere gitmem mümkün değildir. Ah, niceleri şehvet yüzünden helâk olup gittiler! Şehvet yüzünden tufan oldu, o kadar ki, dünya Allah’ın merhameti önünde silinip gitti de, yalnızca Nuh ve seksen üç insan kurtuldu.

Şehvet yüzünden Allah üç lânetli şehri yerle bir etti (ve) içlerinden yalnızca Lut ve iki oğlu kurtuldu.

Şehvet yüzünden Bünyamin'in kabilesi tümüyle sönüp yok oldu. Ve bakın size diyorum ki, şehvet yüzünden ne kadar insanın helâk olduğunu size anlatacak olsam, beş günlük süre yetmez.”

Yakup karşılık verdi: “Ey üstat, şehveti simgeleyen nedir?”

İsa cevap verdi: “Şehvet, gem vurulmamış bir aşk arzudur; akıl tarafından yönlendirilmezse, insan zihin ve duygularının sınırlarını aşar; öyle ki, insan kendini bilmeden, nefret etmesi gereken şeyi sever. İnanm bana, insan, böyle bir şeyi Allah kendisine verdi diye değil de, sahibi olarak bir şeyi severse, bir zani olur; çünkü, Yaratıcı'sı Allah'la birlikte olması gereken ruhu yaratıkla birleştirmiştir. Ve işte Allah İşaya peygamber aracılığıyla ağlayarak der: ‘Sen pek çok âşıklarla zina ettin; buna rağmen Bana dön, seni kabul edeceğim.’

Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, eğer insanın kalbinde içten bir şehvet olmazsa, dışta (kötülüklerle) düşmez; çünkü, kök giderse ağaç hemen ölür.

Bu nedenle insan, Yaratıcı'sının kendisine verdiği hanımla yetinsin ve başka bir kadını unutsun.”

Andreas karşılık verdi: “İnsan, yaşadığı şehirde o kadar çok varken, kadınları nasıl unuttur?”

“Ey Andreas, şehirde yaşayan insana, şehrin zarar vereceği ortada; görülüyor ki, şehir her kötülüğü emen bir süngerdir.”

116-117 “Nasıl asker, kale çevresinde düşmanlar olduğu zaman, vatandaşlar adına her zaman ihanetten korkarak ve kendini her (türlü) saldırıya karşı koruyarak yaşıyorsa, insana da şehirde yaşamak yaraşır. Aynen böyle de diyorum ki size, insan dıştan gelen her türlü günah dürtüsünü itsin ve nefisten korksun, çünkü onun kirli şeylere karşı aşırı bir arzusu vardır. Ama, her türlü şehvî günahın kaynağı olan göze

gem vurmazsa, kendini nasıl korusun? Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, maddi gözleri olmayan, üçüncü dereceye kadar olan cezaları görmekten emindir; hâlbuki, gözleri olan yedinci dereceye kadar cezalandırılır.

İlya peygamber zamanında, İlya iyi yaşantısı olan kör bir adamı ağlarken görüp, ona sordu: 'Niye ağlarsın ey kardeş?' Kör adam cevap verdi: 'Ağlarım, çünkü Allah'ın mukaddesi İlya peygamberi göremiyorum.'

O zaman, İlya kendisini azarlayıp dedi: 'Bırak ağlamayı ey adam, çünkü ağlamakla günaha giriyorsun.'

Kör adam karşılık verdi: 'Söyle bana şimdi, ölüleri kaldıran ve gökten ateş indiren Allah'ın kutsal bir peygamberini görmek günah mıdır?'

İlya cevap verdi: 'Gerçeği konuşmuyorsun; çünkü İlya senin dediklerinin hiçbirini yapamaz. Senin gibi bir insandır o. Dünyadaki tüm insanlar, tek bir sineği meydana getiremezler.'

Kör adam dedi: 'Sen böyle dersin ey adam, çünkü, İlya herhâlde bazı günahların nedeniyle seni azarladı da, bu bakımdan ondan nefret ediyorsun.'

İlya karşılık verdi: 'İnşallah gerçeği söylüyorsunuz; çünkü, ey kardeş eğer İlya'dan nefret edersem Allah'ı severim ve İlya'dan ne kadar nefret edersem, Allah'ı o kadar çok severim.'

Bunun üzerine, kör adam çok kızdı ve dedi: 'Allah sağ ve diridir ki, sen dinsizin birisin! İnsan Allah'ın peygamberinden nefret ederken, Allah sevilebilir mi? Defol git, seni daha fazla dinlemek istemiyorum çünkü!'

İlya karşılık verdi: 'Kardeş, şimdi bedenle görmenin nasıl kötü olduğunu zekânla görebiliyorsunuz. Çünkü, İlya'yı görmek için göz istersin, ruhunla da İlya'dan nefret edersin.'

Kör adam karşılık verdi: 'Hemen defol git, çünkü sen şeytansın. Allah'ın mukaddesine karşı beni günaha katacaksın.'

O zaman İlya ah çekti ve gözyaşları içinde dedi: 'Gerçeği söyledin ey kardeş; çünkü, görmeyi arzu ettiğin benim bedenim seni Allah'tan ayırır.'

Kör adam dedi: ‘Seni görmek istemiyorum; hem, gözlerim olsa seni görmemek için kaparım.’

O zaman İlya dedi: ‘Bil ki kardeş, ben İlya’yım!’

Kör adam karşılık verdi: ‘Doğruyu söylemiyorsun.’

O zaman İlya’nın havarileri dediler: ‘Kardeş, o, Allah’ın peygamberi İlya’nın ta kendisidir.’

‘Söyleyin bana’ dedi kör adam. ‘Eğer o peygamberse, ben hangi soydanım ve nasıl kör oldum?’

İlya cevap verdi: ‘Sen Levi kabilesindensin ve Allah’ın mabedine girerken, mabedin yanında bir kadına şehvetle baktığından Allah’ımız görme gücünü aldı.’

O zaman, kör adam ağlayarak dedi: ‘Bağışla beni ey Allah’ın kutsal peygamberi; sana dediklerimden dolayı günaha girdim; seni görmüş olsaydım, günah işlemeyecektim.’

İlya karşılık verdi: ‘Allah’ımız bağışlasın seni ey kardeş; çünkü benim hakkımda, bana doğruyu söylediğini biliyorum; çünkü kendimden ne kadar çok nefret edersem, o kadar çok Allah’ı severim ve eğer beni görseydin, Allah’ın razı olmadığı arzun yatıştır. Çünkü senin Yaratıcı’nı İlya değil, Allah’tır. Bu bakımdan ben senin için şeytanım’ dedi İlya ağlayarak; ‘Çünkü, seni Yaratıcı’dan yüz çevirttim. O hâlde ağla kardeş; çünkü, senin hakkı batıldan ayırt ettirecek ışığın yok. Ama olsaydı, benim akidemi hor görmeyecektin. Bu nedenle, sana diyorum ki, pek çokları beni görmek arzular ve uzaklardan beni görmeye gelirler (ve) bunlar sözlerimi hor görürler. Dolayısıyla onlar için, kurtuluşları için, gözlerinin olmaması daha iyi, çünkü kendileri gibi yaratılardan zevk alan ve Allah’tan zevk almaya çalışmayan herkes kalbinde bir put yapıyor ve Allah’ı bırakıyor.’”

Sonra İsa iç çekerek dedi: “İlya’nın dediklerinin hepsini anladınız mı?”

Havariler cevap verdiler: “Gerçekten anladık ve burada, yeryüzünde puta tapıcı olmayan pek az kişi bulunduğunu gördük. Ne diyeceğimizi bilemiyoruz!”

118 O zaman İsa dedi: “Doğru söylüyorsunuz, çünkü, şimdi İsrailîler beni Allah yerine koyarak, kalplerindeki puta tapıcılığı yerleştirmek arzusundaydılar; pek çokları Allah olduğumu söylersem tüm Yahudiye’ye hâkim olabileceğimi ve sürekli nefis bir yaşantı içinde reisler arasında kalmayıp, çöllük yerlerde yoksulluk içinde yaşamak istediğimden deli olduğumu söyleyerek, öğretimi hakir görmektedirler. Ey sineklerde ve karıncalardaki ışığa değer verip, yalnızca meleklerde, peygamberlerde ve Allah’ın mukaddeslerinde bulunan ışığı hor gören talihsiz insan!”

“O hâlde, göz korunmayacak olursa ey Andreas diyorum ki sana, baş aşağı şehvetle düşmemek mümkün değildir. Bu konuda, Yere miya peygamber ağlaya ağlaya gerçeği söylüyordu: ‘Gözüm ruhumu çalan bir hırsızdır.’ Böyledir, çünkü babamız Davud da Rabb’imiz Allah’a en büyük özlemlerle, yararsız şeylere bakmaktan gözlerini çevirmesi için dua ediyordu. Gerçekten sonu olan her şey boşunadır. Öyleyse, söyleyin bana, bir kimsenin ekmek alacak iki kuruşu olsa, onu duman almak için harcar mı? Kesinlikle hayır; şundan ki, duman gözleri incitir ve vücuda hiçbir gıda vermez. İşte insan da aynen böyle yapsın, çünkü o gözlerinin bakışı ve kalbinin bakışıyla (basiret) yaratıcısı Allah’ı ve iradesinin verdiği temiz lezzeti tanımaya çalışmalı ve Yaratıcı’yı yitirmeye neden olan yaratılanı amaç edinmemelidir.”

119 “İnsan, bir şeye baktığı ve o şeyi insan için yaratan Allah’ı unuttuğu her vakitte günah işlemiş olur. Çünkü, eğer bir arkadaşın kendisini hatırdan tutması için sana herhangi bir şey verse ve sen de onu satın, arkadaşını unutsan, arkadaşına karşı suç işlemiş olursun. İşte, insan da böyle yapar; çünkü, yaratılana bakıp, onu insanın sevgisi için yaratmış olan Yaratıcı’yı hatırdan tutmadığı zaman, akılsızlığından yaratıcısı Allah’a karşı günaha girer.

Bu bakımdan, kadınlara bakıp, kadını erkeğin iyiliği için yaratan Allah'ı unutan kişi kadını sevecek ve arzulayacaktır. Ve, bu şehveti o dereceye zorlayıp gelecektir ki, sevilen şeye benzeyen her şeyi sevecek, bu şekilde hatırlanması bir utanç olan bu iş(in) günahı doğacaktır. O hâlde, eğer insan gözlerine gem vuracak olursa, nefsinin üzerinde hâkim olacak, o da kendisine sunulmayan şeyi arzulamayacaktır. Çünkü, böylece beden ruha tâbi olacaktır. Nasıl gemi rüzgârsız hareket edemezse, beden de nefis olmadan günah işleyemez.

Sonra, pişman olanın masal söylemeyi ibadete çevirmesi gerekir. Bu Allah'ın bir hükmü olmasa bile, akıl bunu gösteriyor. Çünkü, her haylaz kelimedede insan günaha girer ve Allah'ımız günahı ibadetle siler. Çünkü, ibadet ruhun avukatıdır; ibadet ruhun ilâcıdır; ibadet kalbin savunmasıdır; ibadet inancın silâhıdır; ibadet nefsin gemidir; ibadet bedenin, günahla bozulmasını önleyen tuzudur. Size diyorum ki, ibadet hayatımızın elleridir; bununla, ibadet eden kişi Hüküm Günü'nde kendisini koruyacaktır çünkü, ruhunu burada, yeryüzünde günahattan uzak tutacak ve kalbini kötü arzuların değmesinden koruyacaktır; nefsinin Allah'ın kanunu içinde tutup, istediği her şeyi Allah'tan alarak bedeni de takva yolunda yürüdüğü için şeytanı kızdıracaktır.

Huzurunda durduğum Allah sağ ve diridir ki, ibadet etmeyen insan; derdini köre açan dilsiz bir adamdan, merhemsiz iyileştirilebilen fistülden, hareket etmeden kendini savunan veya silâhsız olarak bir başkasına saldıran, dümensiz kürek çeken veya tuz olmadan ölü bedeni koruyan bir adamdan daha çok salih amel sahibi değildir. Çünkü bakın, eli olmayan alamaz. Eğer insan gübreyi altına ve çamuru şekerle çevirebilecek olsa ne yapar?"

Sonra, İsa sustu, havariler cevap verdiler: "Kimse, altın ve şeker yapmaktan başka bir işe kendini koşmaz."

O zaman İsa dedi: "Şimdi, neden insan aptalca masal anlatıcılığı ibadete dönüştürmez? Zaman kendine Allah tarafından Allah'a karşı gelsin diye mi verilmiştir yoksa? Hangi reis kendi

üzerine savaş açsın diye bir şehri tebaasına verir? Allah sağ ve diridir ki, eğer insan boş konuşmakla ruhunun ne hâllere girdiğini bilmiş olsa, konuşmaktansa hemen dilini dişleriyle koparır. Ey zavallı dünya! Bugün insanlar ibadet için toplanmazlar da, mabedin verandalarında ve mabedin ta içinde şeytan boş konuşma kurbanlarını alır ve utanç duymadan sözünü edemediğim şeylerden daha kötü olan da budur.”

120 “Boş konuşmanın meyvesi budur ki, zihni gerçeği anlamayacak biçimde zayıflatır; nasıl, yarım kiloluk pamuk yükünü taşımaya alışmış bir at on kiloluk taşı taşıyamazsa, aynen öyle. Fakat, bundan daha kötüsü, insanın zamanını şaka-matrakla geçirmesidir. İbadet etmek istediği zaman, şeytan aklına şu aynı şakaları getirir, o kadar ki, Allah’ın merhametini çekip, günahlarının affını sağlamak için günahlarına ağlaması gerektiği zaman, gülmekle Allah’ın kızgınlığını çeker; O da kendisini cezalandıracak ve fırlatıp atacaktır.

Öyleyse, yazıklar olsun şaka-matrakla boş vakit geçirenlere! Ama, Allah’ımız şaka edip boş vakit geçirenleri iğrenerek alırsa, ya komşusuna iftira edip, mırıldanıp duranı nasıl alacak ve çok gerekli bir işle uğraşır gibi günahla uğraşanların durumu ne olacaktır? Ah murdar dünya, senin Allah’ın nasıl elem verici bir cezasına çarpılacağını tasavvur edemiyorum! Öyle de, pişman olan, diyorum ki o sözlerini altın fiyatına vermelidir.”

Havarileri karşılık verdiler: “Ama, bir insanın sözlerini altın fiyatına kim alır? Kesinlikle hiç kimse ve nasıl pişman olacaktır? Mutlaka aç gözlü olacaktır o!”

İsa cevap verdi: “Öylesine ağır kalpleriniz var ki, ben on(lar)ı kaldıramıyorum. Bu bakımdan, her sözde size anlamı da söylemem gerekiyor. Ama size sırlarını öğrenme lütfunda bulunan Allah’a şükredin. Pişman olan, konuştuğunu satsın demiyorum. Konuştuğu zaman, altın çıkarıyormuş gibi düşünün diyorum. Çünkü, kuşkusuz böyle yapmakla, nasıl altın gerekli şeyler için harcanırsa, o da (yalnızca) konuşması gerektiği

zaman konuşacaktır. Ve, nasıl kimse altını vücudunu incitecek bir şey için harcamazsa, o da ruhunu incitebilecek bir şeyin sözünü etmesin.”

121 “Vali bir mahpusu yakalayıp da sorguya çekerken zabıt kâtibi de (konuşulanları) kayda geçiriyorsa, söyleyin bana, böyle bir adam nasıl konuşur?”

Havariler cevap verdiler: “Yerinde ve korkarak konuşur ki, kuşku uyandırmasın ve valiyi sinirlendirebilecek herhangi bir şey söylememek, aksine serbest bırakılabilecek şekilde konuşmanın yollarını aramak için dikkat eder.”

O zaman, İsa karşılık verdi: “Ruhunu yitirmemek için, pişman olanı da yapması gereken budur. Çünkü, Allah her insana zabıt kâtibi olarak, biri yaptığı iyilikleri, diğeri de kötülükleri yazan iki melek vermiştir. Öyleyse, eğer bir insan merhamet görmek istiyorsa, altını ölçtüğünden daha çok konuşmasını ölçsün.”

122 “Hırs ve tamaha gelince, bu da sadaka vermeye çevrilmelidir. Bakın, size diyorum ki, nasıl çekülün denge olarak merkezi varsa, tamahkârm da sonunda varacağı yer olarak cehennem vardır. Neden biliyor musunuz? Anlatacağım size: Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, tamahkâr diliyle sessiz bile olsa yaptıklarıyla der: ‘Benden başka Allah yoktur.’ Sahip olduğu ne varsa, başını, sonunu, çıplak doğup, her şeyi (ardında) bırakarak öleceğini düşünmeden istediği gibi harcar.”

“Şimdi söyleyin bana, Hirodes size bakmanız için bir bahçe verse, siz de kendinizi hemen sahip yerine koyup, Hirodes’e hiç meyve göndermeseniz ve Hirodes size adam gönderip meyve istediğinde elçileri kovsanız, söyleyin bana, kendinizi bu bahçenin kralları yapmış olmaz mısınız? Mutlaka öyle. Şimdi diyorum ki size, aynen tamahkâr adam da böyle, Allah’ın kendine vermiş olduğu zenginliği üzerinde kendini ilâh yapar.”

“Hırs ve tamah, zevkine göre yaşamasının günahıyla Allah’ı yitiren ve kendinden gizli olup, çevresini iyilikleri yerine koyduğu geçici şeylerle kuşatan Allah’tan memnun olmayan nefsin bir susuzluğudur ve bu (susuzluk) arttıkça, kendini o kadar çok Allah’tan uzaklaşmış bulur.”

“Ve, günahkârın doğru yolu bulması, tövbe etme lütfunda bulunan Allah’tandır. Babamız Davud da şöyle der: ‘Bu değişim Allah’ın sağ elinden gelir.’”

“Pişmanlığın nasıl olması gerektiğini bilmek istiyorsanız, size insanın ne tür (bir şey) olduğunu anlatmam lâzım. Ve, bugün bize iradesini sözlerim aracılığıyla bildirme lütfunda bulunan Allah’a şükürler edelim.”

Bundan sonra ellerini kaldırıp dua ederek, dedi: “Merhametiyle bizi yaratan, bize Doğru Elçi’nin diniyle kulların insanlar mertebesi veren Kadir ve Rahîm Rab Allah, tüm nimetlerin için sana şükreder, günahlarımıza hayıflanarak, namaz kılıp zekât vererek, oruç tutup Kelime’n üzerinde çalışarak, iradeni bilmeyenlere öğreterek, Sen’in sevgin için dünyanın sıkıntılarını çekerek ve Sana kulluk için ölüm üzerine hayatımızdan geçerek seve seve yalnızca Sana ibadet ederiz. Sen ey Rab, seçtiklerini koruduğun gibi, kendi benliğin aşkına ve bizi kendisi için yarattığın Elçi’n aşkına¹⁰⁰ ve tüm kutlu (kul)larm ve peygamberlerin, aşkına bizi şeytandan, bedenden ve dünyadan koru!”

Havariler karşılık verdiler: “Âmin, Âmin Rab, âmin ey merhametli Allah’ımız.”

123 Cuma günü gelince, sabah erkenden namazdan sonra İsa havarilerini topladı ve onlara dedi: “Oturalım; çünkü işte bu günde Allah insanı yeryüzünün çamurundan yarattı; ben de inşallah, insanın nasıl bir şey olduğunu size anlatacağım.”

Herkes oturunca İsa yeniden dedi: “Allah’ımız, yaratıklarına iyiliğini, merhametini ve hoşgörülüğü ve adaletiyle

100 “Sen olmasaydın sen, Ben bu âlemleri yaratmazdım.” (Hadis-i Kudsi)

birlikte kudretini de göstermek için birbirine zıt dört şeyden bir terkip meydana getirdi ve bunları, -toprak, hava, su ve ateş- her biri zıddını dengelesin diye insan denilen nihâî bir nesnede birleştirdi. Ve bu dört şeyden; sinirler, damarlarla birlikte ve tüm iç parçaları ile birlikte et, kemik, kan, ilik ve deriden oluşan insan vücudu olarak bir kap yaptı. İçine Allah, bu hayatın iki yönü olarak ruh ve nefsi yerleştirdi; orada yağ gibi yayıldığı için nefse yerleşim bölgesi olarak vücudun her parçasını verdi. Ve, ruha da yerleşim bölgesi olarak, nefisle birleşip tüm hayata egemen olması için kalbi verdi.

İnsanı bu şekilde yaratan Allah, içine akıl denilen bir ışık yerleştirdi ki, deri, nefis ve ruhla tek bir hedefte -Allah'a kul-luk için çalışmak- birleşsin.

Bundan sonra, bu eseri cennete koyunca; akıl, şeytanın dürtmesiyle nefsin iğvasına uğradı, beden rahatını yitirdi, nefis kendisiyle yaşadığı zevki yitirdi ve ruh (da) güzelliğini yitirdi.

Böylesi kötü bir duruma düşen insan, akıl tarafından engellenmediğinden çalışmakta huzur bulmayıp, zevk peşinde koşan nefisle, gözlerin kendine gösterdiği ışığın peşinden gider; bundan dolayı da, gözler, boş şeylerden başka bir şey görmediğinden kendini aldatır ve böylece dünyevî şeyleri seçerek günah işler.

İşte, Allah'ın rahmetiyle, insanın aklının İyiyi kötüden seçmek ve gerçek zevki (ayırt etmek) için yeniden aydınlatılması gerekmektedir; bunu bilmekle günahkâr tövbeye yönelir. Bu bakımdan, bakın size diyorum ki, eğer Rabb'imiz Allah insanın kalbini aydınlatmazsa, insanın akıl yürütmelerinin hiçbir önemi yoktur."¹⁰¹

Yuhanna karşılık verdi: "O hâlde, insanların konuşması hangi amaca hizmet etmektedir?"

İsa cevap verdi: "İnsan, insan olarak insanı tövbeye yö-neltmek için hiçbir işe yaramaz, fakat insan, Allah'ın insanı doğruya çekmek için kullandığı bir araç olarak (işe yarar). İşte

101 Bütün bu gerçekler yer yer Kur'an'da da ifade edilmektedir.

Allah, böyle insanın kurtuluşu için gizli olarak insanda bir şeyler meydana getirir. Bu nedenle kişi, Allah'ın kendinde konuştuğu birini bulabilirim diye herkesi dinlemelidir.”

Yakup karşılık verdi: “Ey muallim, eğer sahte bir peygamber ve bize ders veriyormuş gibi davranan yalancı bir muallim gelecek olsa, ne yapmamız gerekir?”

124 İsa bir temsille cevap verdi: “Bir insan ağını alıp balık tutmaya gider ve gittiği yerde pek çok balık yakalar, ama kötü olanları çıkarıp atar.

Bir insan ekin ekmeye gider, ama yalnızca iyi toprağa düşen tane tohum taşır.

“Siz de aynen böyle yapmalısınız. Her şeyi dinlemeli, (ama) sadece gerçek ebedî hayata meyve taşıyacağından, yalnızca gerçek olanı almalısınız.”

O zaman, Andreas karşılık verdi: “Öyle de, gerçek nasıl bilecektir?”

İsa cevap verdi: “Musa'nın kitabına uyan her şeyi gerçek diye alırsınız. Biliyorsunuz, Allah birdir, gerçek birdir; buradan giderek deriz ki, akide birdir ve akidenin anlamı birdir ve dolayısıyla din birdir. Bakın, size diyorum ki, eğer gerçek Musa'nın kitabından silinip çıkarılmamış olsaydı, Allah, babamız Davud'a ikinciye vermeyecekti. Ve, Davud'un kitabı tahrif edilmemiş olsaydı, Allah İncil'i bana emanet etmeyecekti çünkü Allah'ımız Rab değişmez ve tüm insanlara tek bir mesajla konuşmuştur. Bu bakımdan, Allah'ın Elçisi geleceği zaman, dinsizlerin benim kitabımda yaptıkları tahrifatın tümünü temizlemek için gelecektir.”

Sonra, bu (satırlar)ı yazan karşılık verdi: “Ey muallim, kanunun tahrif edildiği ve yalancı peygamberin konuştuğu zamanlarda insan ne yapsın?”

İsa cevap verdi: “Güzel bir soru ey Barnabas. Bu nedenle sana diyorum ki, böyle bir zamanda, insanlar sonunda Allah'a varacaklarını düşünmediklerinden pek az kişi kurtulur.

Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, insanı amacından, yani, Allah'tan yüz çevirten her akide en kötü akidedir. Onun için, akidede göz önünde bulunduracağınız üç şey vardır. Allah'a karşı sevgi, kişinin komşusuna acıması ve Allah'a karşı gelen, O'na her gün karşı gelen kendinden nefret etmesi, öyleyse, bu üç temele zıt olan her akideden kaçın. Çünkü, o en şerli olandır.”

125 “Şimdi de hırs ve tamaha dönüyorum ve size diyorum ki, nefis bir şeyi elde etmek istediği veya onu inatla koruduğu zaman akıl; ‘Böyle bir şeyin sonu olacak’ demelidir. Eğer onun sonu olacaksa, onu sevmenin delilik olduğu ortadadır. Bu bakımdan, kişiye yakışan, sonu gelmeyecek olanı sevmesi ve korumasıdır.”

“Öyleyse, (bir insanın) haksızca kazandığı şeyleri hakça dağıtmakla, hırs ve tamah sadakaya dönüşsün.”

“Ve, sağ elin verdiği, sol elin bilmemesine baksın. Çünkü, münafıklar infakta bulunurken görünmek ve dünya tarafından övülmek arzu ederler. Ama boşunadır verdikleri, çünkü insan kim için çalışırsa, ücretini de ondan alır. O hâlde, eğer insan Allah'tan bir şey alacaksa, onun Allah'a kulluk etmesi yaraşır.”

“Ve infakta bulunurken, (verdiğiniz) her şeyi Allah sevgisi için Allah'a verdiğinizizi düşünmeye çalışın. Bu bakımdan, vermekte yavaş davranmayın ve sahip olduğunuz şeyden, Allah sevgisi için en iyisini verin.”

“Söyleyin bana, Allah'tan kötü olan bir şeyi almak ister misiniz? Ey toz toprak, kesinlikle hayır! O hâlde, eğer Allah sevgisi için kötü olan bir şeyi verirseniz, kendinize nasıl inanırsınız?”

“Kötü bir şey vermekten hiçbir şey vermemek daha iyidir; çünkü, vermemekle dünyaya göre bazı mazeretleriniz olacaktır; ama değersiz bir şey vermek ve en iyiyi kendisi için alıkoymakta, mazeretiniz ne olacaktır?”¹⁰²

102 “Sevdiğinizden infak etmedikçe birr'e (iyiliğe) asla ulaşamazsınız.” (Âl-i İmran 3/92).

“Pişman olmakla ilgili size söylemem gereken şeylerin tümü bu kadar.”

Barnabas karşılık verdi: “Pişmanlık ne kadar sürmeli?”

İsa cevapladı: “İnsan günah içinde oldukça, daima tövbe etmeli ve pişman olmalı. Dolayısıyla, insan hayatı boyunca her zaman günah işlediğinden, daima da pişman olmalıdır; ayak-kabıllarınızın patladığı her vakit onları onarıyorsunuz, ama ayakkabılarınıza ruhunuzdan daha çok dikkat etmeyeceksiniz.”

126 İsa havarilerini çağırıp: “Gidin ve duyduklarınızı anlatın” diyerek, onları ikişer ikişer tüm İsrail yöresine dağıttı.

(Havariler) baş eğdiler ve (İsa) elini başlarının üzerine koyarak dedi: “Allah’ın adıyla hastalara sıhhat verin, cinleri çıkarıp atın ve benim başkâhinin önünde dediklerimi kendilerine anlatarak, İsrailîleri benim ne olduğum konusunda aldatmayın.¹⁰³

Sonra bu (satırlar)ı yazanla, Yakup ve Yuhanna dışında hepsi ayrıldı ve tüm Yahudiye içine girip, İsa’nın kendilerine anlattığı gibi pişman olmayı anlattılar, her türlü hastalığı iyileştirdiler. O kadar ki; İsrail’de, İsa’nın, “Allah birdir ve İsa Allah’ın peygamberidir.” şeklindeki sözleri tasdik edildi ve bir kalabalık gördüklerinde hastaları iyileştirmekle ilgili olarak İsa’nın yaptığını yaptılar.

Ama, şeytanın oğulları İsa’ya eza etmek için bir başka yol buldular. Bunlar kâhinler ve yazıcılarıydı. Ardından, İsa’nın İsrail üzende krallığa göz diktiğini söylemeye başladılar. Fakat, avamdan korktukları için, İsa’ya karşı gizli gizli planlar kurdular.

Tüm Yahudiye’yi geçtikten sonra, havariler İsa’ya geri döndüler, o da kendilerini bir babanın oğullarını kabul ettiği gibi kabul ederek dedi: “Söyleyin bana, Allah’ımız Rab ne işler

103 Krş. Matta, bap: 10; Markos, 6:7-11; Luka, 9:1-5.

yaptı? Emin olun ki, şeytanın ayaklarınızın altına düştüğünü ve onu bağcının üzümleri ezdiği gibi ezdiğinizi gördüm!”

Havariler karşılık verdiler: “Ey muallim, sayısız hastayı iyileştirdik ve insanlara eziyet eden pek çok cinleri çıkarıp attık.”

İsa dedi: “Allah sizi affetsin ey kardeşler, çünkü her şeyi yapan Allah olduğu hâlde, ‘Biz iyileştirdik’ demekle günaha girdiniz.”

O zaman dediler: “Budalaca konuştuk; bu bakımdan ne diyeceğimizi bize öğretin.”

İsa cevap verdi: “Her iyi işte, ‘Allah yaptı’ deyin, her kötü işte de ‘Günah işledim’ deyin.”

“Böyle yapacağız.” dedi havariler ona.

Sonra İsa dedi: “İsrailîler, Allah’ın benim elimle yaptıklarını şu kadar insanın elleriyle de yaptığını görünce ne diyorlar?”

Havariler cevap verdi: “Tek bir Allah’ın bulunduğunu ve senin Allah’ın peygamberi olduğunu söylüyorlar.”

İsa neşeli bir yüzle karşılık verdi: “Ben, kulunun arzusunu hor görmeyen Allah’ın kutsal adını tesbih ve tazim ederim!” Ve bunu dedikten sonra istirahatete çekildiler.

127 İsa çölden ayrılp, Kudüs’e vardı. Bunun üzerine tüm insanlar onu görmek için mabede koşuştular. Mezmurları okuduktan sonra İsa, yazıcıların çıkmak âdetinde oldukları mabedin kürsüsüne çıkarak, eliyle sus işareti yapıp dedi: “Bizi alevli ruhtan değil, yeryüzünün çamurundan yaratan Allah’ın kutsal adını tesbih ve tazim ederim ey kardeşler. Günah işlediğiniz zaman, Allah’ın huzurunda merhamet bulunuz ki, şeytan bunu hiç bulmayacaktır. Çünkü o gururu yüzünden, alevli ruh olması nedeniyle her zaman soylu olduğunu söylediğinden bunu hiç bulamayacaktır.

Duydunuz mu kardeşler, babamız Davud’un Allah’ımız için, toprak olduğumuzu ve ruhumuzun gidip, bir daha geri dönmeyeceğini göz önüne alarak bize merhamet etmiştir dediğini? Bu sözleri bilenler ne kadar kutsaldır. Çünkü onlar,

günahtan sonra tövbe ederek ve günahları sürüp gitmeyerek, Rablerine karşı sonsuza değin günah işlemezler. Kendilerini yüceltenlere yazıklar olsun, çünkü onlar cehennemın yakıcı kömürleri olarak alçaltılacaklardır.

Söyleyin bana kardeşler; kendi kendini yüceltmenin nedeni nedir? Burada, yer üzerinde herhangi bir iyilik var mıdır acaba? Kesinlikle hayır, çünkü Allah'ın peygamberi Süleyman'ın dediği gibi. 'Güneşin altında bulunan her şey boştur.' Eğer dünyada bulunan şeyler bize kendimizi kalbimizde yüceltme nedeni vermiyorsa, hayatımız çok daha az verir. (Bu) nedeni; çünkü, insanın altındaki tüm yaratıklar bize karşı savaştıklarından pek çok dert ve ıstıraplarla yüklüdür o. Yazın yakıcı sıcağından niceleri can vermiştir, niceleri kışın soğuşundan ve donmasından ölmüştür. Yıldırımdan ve doludan ölmüştür niceleri; niceleri de hastalıklardan ve kıtlıktan veya vahşi hayvanlara yem olarak, yılanlar tarafından ısırılarak, yemekten boğularak ölmüştür! Ey her yerde tüm yaratıkların kendisi için tuzak kurduğu ve altında ezilecek kadar kendini yücelten talihsiz insan! Ya yalnızca fena şeyler arzulayan beden ve nefis için, günahtan başka bir şey teklif etmeyen dünya için, şeytan kulluk edip, Allah'ın kanununa göre yaşayan herkese eziyet ve zulmeden lânetliler için ne diyeyim? Açıktır ki kardeşler, eğer bir insan, babamız Davud'un dediği gibi; 'Sonsuzluğa gözle-riyle bakarsa günaha girer.'

Kişinin kendini kalbinde yüceltmesi, bağışlanmaması için Allah'ın rahmetini ve acımasını kilitlemekten başka bir şey değildir. Çünkü babamız Davud der ki: 'Allah'ımız toprak olduğumuzu ve ruhumuzun gidip bir daha dönmeyeceğini bilir. Kim kendini yüceltirse, toprak olduğunu inkâr etmiş olur. Bu yüzden de ihtiyacını bilmeyerek yardım istemez ve böylece yardımcısı olan Allah'ı kızdırır. Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, şeytan kendi zavallılığını bilse ve her zaman Sübhan olan Yaratıcısı'ndan merhamet isteseydi, Allah şeytani bağışlardı.'"

128 “İşte böyle kardeşler, ben yeryüzünde yürüyen ve size pişman olun ve günahlarınızı bilin diyen bir insanım. Toprağım ve çamurum. Diyorum ki kardeşler; Roma askerleri aracılığıyla şeytan, benim Allah olduğumu söylediğinizde sizi aldattı. Bu bakımdan, sahte ve yalancı ilâhlara kulluk ederek Allah’ın lânetine uğradıklarından aman onlara inanmayın; babamız Davud bile onlara şöyle lânet okur: ‘Ulusların tanrıları gümüş ve altındır, kendi ellerinin eseridir; gözleri vardır, görmezler; kulakları vardır, duymazlar; burunları vardır, koklamazlar; ağızları vardır, yemezler; dilleri vardır, söylemezler; elleri vardır, dokunmazlar; ayakları vardır, yürümezler.’ Bu nedenle babamız Davud sağ ve diri olan Allah’ımıza dua ederek dedi: ‘Onları yapanlar ve onlara güvenenler de onlar gibi olsunlar.’ Ey duyulmamış gurur; Allah tarafından topraktan yaratıldığı hâlde kendi durumunu unutan ve kendi keyfine göre seve seve ilâh yaratan insanın ah bu gururu! Burada o, sanki ‘Allah’a kulluk etmekte hiçbir yarar yoktur.’ diyerek, Allah’la sessizce alay etmektedir. Çünkü yaptıkları bunu gösteriyor. Şeytan, size benim Allah olduğuma inandırarak, sizi bu duruma düşürmek istedi ey kardeşler; çünkü bir sineği bile yaratamayan ve geçici ve ölümlü olan ben, her şeye kendim muhtaç olduğumdan, size yararlı hiçbir şey veremem. O hâlde bunu yapmak Allah’a aitken ben her şeyde nasıl yardım edebilirim?”

“Öyleyse Allah’ımız olarak, sözüyle kâinatı yaratan yüce Allah’ı alacak ve başka dinden olanlarla ve ilâhlarıyla alay mı edeceğiz?”

“Buraya, mabede dua etmek için iki kişi geldi; biri Ferisî ve diğeri de bir vergi kesenekçisiydi. Ferisî, ibadet yerine yaklaşıp yüzünü yukarı tutarak şöyle dua etti: ‘Şükürler olsun sana ey Allah’ımız Rab, çünkü ben her kötülüğü yapan öteki insanlar, günahkârlar ve özellikle şu vergi kesenekçisi gibi değilim. Şundan ki, haftada iki kez oruç tutar ve varımın yoğunun onda birini veririm.’”

“Vergi mültezimi uzakta durup yere doğru eğildi ve göğsüne vura vura başı eğik dedi: ‘Rab, ben ne göğe, ne de ibadet yerine bakacak değilim, çünkü pek çok günahlar işledim; bana merhamet et!’”

“Bakınsize diyorum ki, vergi mültezimi mabedden Ferisî’den daha iyi bir durumda indi; çünkü Allah’ımız tüm günahlarını affedip onu temize çıkardı. Ama Ferisî vergi kesenekçisinden daha kötü durumda mabedden indi; çünkü Allah’ımız yaptıklarını nefretle karşılayıp onu reddetti.”

129 “Olur ya, bir insanın bahçe hâline getirdiği ormanı kestini diye balta kendi kendisiyle övünsün mü? Asla, çünkü her şeyi yapan insandır; baltayı da kendi elleriyle yapmıştır.”

“Ve sen ey insan; Allah’ımızın seni çamurdan yarattığını ve yapılan her iyiliği sende (O’nun) yaptığını göre göre, iyi bir şey yaptım diye kendinle övünür müsün?”

“Ve hangi nedenle komşunu hor görürsün? Bilmez misin ki, eğer Allah seni şeytandan korumamış olsaydı, sen şeytandan daha kötü olurdu.”

“Şimdi bilmez misin ki, tek bir günah en güzel meleği en iğrenç şeytan yapar. Ve, dünyaya gelen en tam insan Âdem’i tüm soyuyla birlikte bizim çektiklerimizi çeken zavallı bir varlık hâline getirdi. O hâlde hiç korkmadan kendi keyfince yaşayabileceğin faziletle ilgili hangi hükme sahipsin ki? Yazıklar olsun ey çamur; çünkü kendini seni yaratan Allah’ın üstüne çıkardığından, sana tuzak kuran şeytanın ayaklarının altına indirileceksin.”

İsa böyle deyip ellerini Rabb’e kaldırarak dua etti. Ve, insanlar da “Âmin! Âmin!” dedi. Duasını bitirince mabedin kürsüsünden indi. Bunun üzerine başına pek çok hasta üşüştü ve onları iyileştirerek mabedden ayrıldı. O zaman, İsa’nın hastalığını gidermiş olduğu bir cüzzamlı, Simun kendisini yemeğe davet etti.

İsa’dan nefret eden kâhinler ve bilginler; Roma askerlerine, İsa’nın tanrılarına karşı söylediklerini bildirdiler. Kuşkusuz

onu öldürmenin yollarını aradılar; ama bulamadılar; çünkü halktan korkuyorlardı. İsa, Simun'un evine varıp sofraya oturdu. Ve yemeğini yerken gördü ki, Meryem adında bir sokak kadını eve girip kendini İsa'nın ayakları altındaki yere atarak onları gözyaşlarıyla yıkıyor, değerli bir yağ sürüyor ve başının saçlarıyla siliyor.

Simun, yemeğe oturan herkesle birlikte bir rezaletle karşılaştığını düşündü. Ve kalplerinden dediler: "Eğer bu adam bir peygamber olsa, bu kadının kim ve ne türden olduğunu bilir ve onu kendisine dokunduramaz."

İsa dedi: "Simun, sana söyleyecek bir şeyim var."

Simun karşılık verdi: "Konuş ey muallim, çünkü sözlerini arzuluyorum."

130 İsa dedi: "Bir adama iki kişinin borcu vardı. Biri alacaklısına elli kuruş, diğeri beş yüz kuruş borçluydu. Sonra, bunlardan hiçbirinin ödeyecek bir şeyleri olmadığından paranın sahibi merhamete gelip borcu her ikisine de bağışladı. Bunlardan hangisi alacaklısını en çok sever?"

Simun cevap verdi: "Kendisine daha büyük borç bağışlanmış olan."

İsa dedi: "İyi söyledin; sana diyorum ki, öyleyse bu kadına ve kendine bak; çünkü sen Allah'a iki kez borçlusun, biri bedeninin cüzzammdan dolayı, diğeri de ruhunun cüzzammdan dolayı, ki bu günahdır.

Rabb'imiz Allah dualarımla merhamete gelip, senin bedenini ve ruhunu iyileştirmek istedi. Sen bu bakımdan beni az seversin. Çünkü benden hediye olarak az bir şey aldın. Ve, böyle ben evine gelince de benim ayağımı öpmedin ve başıma da yağ sürmedin. Ama bu kadın, bakın bakın! Senin evine girer girmez, kendini doğruca ayaklarıma atıp, onları gözyaşlarıyla yıkadı ve değerli bir yağ sürdü. Bu bakımdan, bakın size diyorum ki, ona pek çok günahları bağışlandı, çünkü beni

çok sevmiştir. Ve kadına dönüp dedi: ‘Huzur içinde var yoluna git, çünkü Allah’ımız Rab günahlarını bağışlamıştır. Bir daha da günah işlememeye bak. İmanım seni kurtarmıştır.’¹⁰⁴

131 Havarileri gece ibadetinden sonra İsa’nın yanına varıp dediler: “Ey muallim, gururdan kurtulmak için ne yapmalıyız?”

İsa cevap verdi: “Yemek için bir reisin evine çağırılan bir yoksul gördünüz mü (hiç)?”

Yuhanna karşılık verdi: “Ben Hirodes’in evinde yemek yedim. Şöyle ki, seni tanımadan önce balığa gider ve Hirodes’in ailesine balık satardım. Böyle böyle, ziyafet verdiği bir gün ben o tarafa güzel bir balık götürürken beni durdurdu ve orada yemek yedirdi.”

O zaman İsa dedi: “Şimdi, kâfirlerle nasıl yemek yedin? Allah seni bağışlasın ey Yuhanna! Ama söyle bana, sofraya nasıl oturdun? En yüksek yeri mi aradın? En nefis yemeği mi istedin? Sofrada, kendine soru sorulmadığı zaman konuştun mu? Kendini sofrada oturan diğer kimselerden daha mı değerli saydın?”

Yuhanna cevap verdi: “Allah sağ ve diridir ki, kralın baronları arasında oturan kötü giyimli, yoksul bir balıkçı olduğumu görerek, gözlerimi kaldırmaya cesaret bile edemedim. Böyle iken, kral bana küçük bir et parçası verdiği zaman kralın bana gösterdiği teveccühün büyüklüğünden dünyanın benim olduğunu sandım. Ve, işte diyorum ki, kral eğer bizim kanunumuza uymuş olsaydı, hayatımın bütün günlerinde seve seve ona hizmet ederdim.”

İsa haykırdı: “Ses etme Yuhanna, çünkü Allah’ın gururumuzdan dolayı Ebiram gibi bizi cehenneme atmasından korkarım!”

Havariler, İsa’nın sözleri üzerine korkudan titrerken, o yine dedi: “Bizi gururumuzdan dolayı cehenneme atmaması için Allah’tan korkalım.”

Ey kardeşler, bir reisin evinde ne yapıldığını Yuhanna'dan duydunuz mu? Dünyaya gelen insanlara yazıklar olsun. Çünkü gurur içinde yaşarlarken zillet içinde ölecekler ve şaşırıp kalacaklar.

Bu dünya da, Allah'ın insanlara ziyafet verdiği ve Allah'ın tüm kutsal (kul)larıyla peygamberlerinin yemek yediği bir evdir. Ve, size diyorum ki bakın, insan aldığı her şeyi Allah'tan alır. Bu bakımdan, insan kendi değersizliğini ve Allah'ın bizi besleyen büyük nimetleriyle birlikte yüceliğini de tanıyarak, en derin bir alçak gönüllülük içinde olmalıdır. Öyleyse, insanın 'Ah! Bu dünyada, bu neden yapılır ve bu neden söylenir?' demesi değil, gerçekten kendini dünyada Allah'ın sofrasında duracak değerde görmemesi meşrudur. Ruhumun huzurunda olduğu Allah sağ ye diridir ki, burada yeryüzünde Allah(m eli)nden alman hiçbir şey küçük değildir. Öyleyse insan, karşılığında tüm ömrünü Allah sevgisi için harcamalıdır.

Allah sağ ve diridir ki, Hirodes'le yemek yemekle günah işlemiş değilsin ey Yuhanna. Çünkü senin yaptığın bize ve Allah'tan korkan herkese bunu anlatman için Allah'ın bir takdiri idi. Böyle yapın" dedi. İsa havarilerine; "Dünyada, Yuhanna'nın Hirodes'in evinde onunla yemek yerken yaşadığı gibi yaşayasmız, çünkü bu şekilde, gerçekten tüm gururlardan kurtulacaksınız."

132 İsa, Galile denizi boyunca yürürken, çevresini büyük bir kalabalık aldı; bunun üzerine, sahil den biraz ötede durmakta olan bir kayığa bindi. Ve, sesi işitilebilecek kadar yakınlıkta karaya demir attı. Bunun üzerine, hepsi denizin kıyısına gelerek, oturup sözlerini beklediler. O zaman ağızını açtı ve dedi:

"İşte, ekici ekmeye çıktı, ekerken ekinlerin bazısı yola düştü. Ve bunlar insanların ayakları altında çiğnenip kuşlar tarafından yendi; bazısı taşların üstüne düştü, nem olmadığından sıçrayıp, güneşte yandılar; bazısı çitlerin içine düştü,

burada büyüdüklerinden, dikenler tohumları boğdu ve bazıları da iyi toprağa düştü, burada otuz, altmış ve yüz katma kadar meyve verdiler.¹⁰⁵

İsa yine dedi: “Bakın, bir aile babası bu tarlaya iyi tohum ekti; burada iyi adamın hizmetçileri uyurlarken efendileri olan adamın düşmanı gelip iyi tohumların üzerine delice otları ekti. Bunun üzerine ekinler çıkınca aralarında bir hayli delice otları çıktığı da görüldü. Hizmetçiler efendilerine gelip, dediler: ‘Ey efendi, tarlana iyi tohum ekmedin miydi? Neden orada bir hayli delice otları da çıktı?’ Efendi cevap verdi: ‘İyi tohum ekdim, fakat adamlar uyurken, adamın düşmanı geldi ve ekinler üzerine delice otları ekti.’

Hizmetçiler dediler: ‘Gidip ekinler arasındaki delice otlarını söküp koparmamızı ister misin?’

Efendi cevap verdi: ‘Böyle yapmayın; çünkü onlarla birlikte ekinleri de koparırsınız; bunun yerine hasat zamanı gelinceye kadar bekleyin. O zaman gider ve ekinler arasındaki delice otlarını koparıp yanmaları için ateşe atar, ekinleri de ambarıma korsunuz.’¹⁰⁶

İsa yine dedi: “Pek çok adam incir satmaya gittiler. Ama pazara vardıklarında gördüler ki, insanlar iyi incirler değil de, güzel yaprakları arıyorlar. Bunun üzerine adamlar incirlerini satamadılar. Ve, bu durumu gören kötü bir vatandaş dedi: ‘Muhakkak zengin olabilirim.’ Ardından, iki oğlunu çağırıp (dedi): ‘Gidin ve kötü incirleri bulunan pek çok yaprak toplayın.’ Ve bunlar, ağırlıklarınca altın karşılığı sattılar. Çünkü insanlar yapraklarından pek memnun oluyorlardı. Ama yaprakları yiyenler ağır bir hastalığa tutuldular.”

İsa yine dedi: “Bakın ki, bir vatandaşın, tüm komşu vatandaşların pisliklerini yıkamak için su aldıkları bir çeşmesi vardı; fakat, bu vatandaşın kendi elbiseleri çürüyüp gidiyordu.”

İsa yine dedi: “İki adam elma satmaya gittiler. Biri, elmanın kendine bakmadan, altın karşısındaki ağırlığından dolayı,

105 Krş. Matta, 13:1-9.

106 Aynı ifadelerle, krş. Matta, 13:24-30.

satmak için elmasının kabuğunu seçti. Diğeri, elmaları elden çıkarıp, yalnızca yolculuğunda yiyeceği ekmeği alabildi. Ama, altın karşısındaki ağırlığı nedeniyle insanlar, onları kendilerine iştahla verene bakmadan ve onu hakir görmeden elmaların kabuğunu aldılar.”

Ve o gün İsa kalabalığa böylece temsillerle konuştu; sonra, onları dağıtıp, havarileriyle birlikte Nain'e gitti; burada (bir) dul kadının oğlunu diriltmişti; bu oğul annesiyle birlikte onu evine alıp, hizmette bulundular.

133 Havarileri İsa'nın yanına varıp, ona şöyle sordular: “Ey muallim, halka söylediğin temsillerin anlamını bize anlat.”

İsa karşılık verdi: “Namaz saati yaklaşıyor; bu bakımdan, akşam namazı bitince size temsillerin anlamını söyleyeceğim.”

Namaz bitince havariler İsa'nın yanına vardılar, o da kendilerine dedi: “Yol üstüne, taşlara, dikenlerin üstüne, iyi toprağa tohum eken, çok sayıda insanın üstüne düşen Allah'ın kelâmını öğreten kişidir.”

“Yola düşer; yani yaptıkları uzun yolculuklar ve ilişki içinde buldukları kavimlerin farklılığı nedeniyle, şeytanın hatırlarından Allah'ın kelâmını çıkardığı denizcilerin ve tüccarların kulağına varır. Taşların üzerine düşer; bu vakit, bir reisin vücuduna karşı göstermek zorunda oldukları büyük dikkat nedeniyle, içlerine Allah'ın kelâmının işlemediği saray hizmetçilerinin kulağına varır. Şundan ki, hatırlarında bundan az bir şey varsa da, herhangi bir zorlukla karşılaşmaz Allah'ın kelâmı hatırlarından çıkar gider; çünkü, Allah'a kulluk etmediklerinden, Allah'tan yardım da umamazlar.

Dikenlerin arasına düşer, bu kez, kendi hayatlarını sevenlerin kulağına varır. Her ne kadar bunların üzerinde Allah'ın kelâmı biterse de, bedenî arzular büyüyünce iyi tohum olan Allah'ın kelâmını boğarlar. Çünkü bedenî arzular (insanlara) Allah'ın kelâmını bırakır. İyi toprağa düşer; bu kez, Allah'ın

kelâmı Allah'tan korkanın kulağına varır, burada sonsuz hayat meyvesi verir. Bakın size diyorum ki, kişinin Allah'tan korktuğu bir durumda, Allah'ın kelâmı onun içinde meyve verir.”¹⁰⁷

“Şu aile babasına gelince, size diyorum ki bakın, o her şeyin babası olan Rabbimiz Allah'tır, şundan ki, her şeyi O yaratmıştır.¹⁰⁸ Fakat, O, tabiatta görüldüğü biçimde bir baba değildir. Çünkü O, hareket etmez, hareket etmeyen üremez, doğmaz, doğurmaz. O hâlde, Allah'ımız bu dünyanın sahibi olandır; tohum ektiği tarla insan soyudur ve tohum da Allah'ın kelâmıdır. İşte böyle, muallimler dünyanın işlerine dalarak Allah'ın kelâmını anlatmayı ihmal ettikleri zaman, şeytan insanların kalbine dalâlet eder, bundan da, şerli akidenin sayısız kolları türer.

Kutsal (kul)lar ve peygamberler haykırır: ‘Ey Rab, Sen o zaman insanlara iyi akide vermemiş miydin? Neden o hâlde bu kadar çok dalâlet oluyor?’

Allah, cevap verir: ‘İnsanlara iyi akide verdim, ama insanlar kendilerini boş şeylere kaptırıp giderken, şeytan, Benim kanunumu hiçe indirgemek için dalâletler ekiyordu.’

Kutsal (kul)lar der: ‘Ey Rab, insanları yok ederek bu dalâletleri dağıtacağız.’

Allah, cevap verir: ‘Böyle yapmayın, çünkü müminler kâfirlere akrabalıkla öylesine bağlıdırlar ki, kâfirler içinde yok olurlar. Ama mahkemeye kadar bekleyin; çünkü o zaman kâfirler meleklerim tarafından toplanıp, şeytanla birlikte cehenneme atılırken, iyi mümin olanlar benim melekûtuma gelecek.’ Emin olun ki, pek çok kâfir babanın mümin oğulları olur, bunların uğruna da Allah dünyanın tövbe etmesini bekler.¹⁰⁹

İyi incir taşıyanlar iyi akide vaaz eden muallimlerdir. Fakat yalanlardan zevk alan dünya ehli, muallimlerden güzel

107 Krş. Matta, 13:18-23.

108 GİRİŞ bölümünde, diğer İnciller’de de “Baba”dan kastedilenin, her şeyin ‘müsebbib-i vücud’u, ‘yaratıcı’sı anlamında olabileceğini belirtmiştik. Bu ifadeler bu fikrimizi teyit etmektedir.

109 Krş. Matta, 13:36-43.

sözler ve koltuk kabartma yaprakları ister. Bunu gören şeytan, beden ve nefisle birleşerek, bir sürü yaprak, yani günahları örtecek bir sürü yaprak getirir; bunları alan insan hastalanır ve sonsuz ölüme hazırlanır.

Suyunu pisliklerini yıkayıp gidermek için başkalarına veren, fakat kendi elbiselerini çürümeye bırakan su sahibi vatandaş, başkalarına pişman olmayı öğütleyen, kendisi ise, hâlâ günaha devam eden muallimdir.”

“Havva üzerine, kendine uygun cezayı melekler değil, kendi diliyle yazan zavallı insan!”

“Eğer bir insanın dili fil dili gibi, vücudunun geri kalan kısmı ise karınca gibi küçük olsa, bu acaip bir şey olmaz mı? Evet, mutlaka. Şimdi size diyorum ki bakın, başkalarına pişman olmayı öğütleyip, kendisi ise günahlarına tövbe etmeyen daha çok acaiptir.”

“Şu elma satan iki adama gelince: Biri, Allah rızası için öğütte bulunup, kimsenin koltuğunu kabartmayan, fakat yalnızca yoksul bir insanın geçimliğini isteyip gerçekten öğüt veren kişidir. Ruhunun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, böyle bir insanı dünya ehli kabul etmez, aksine hor görür. Ama, altınla olan ağırlığı nedeniyle kabı satan ve elmaları saçıp savuran ise, insanları memnun etmek için öğütte bulunan kişidir ve o dünya ehlinin koltuğunu kabartmakla, koltuk kabartıcılığının sonucu olarak ruhunu mahveder. Ah! Bundan dolayı niceleri helâk olup gitmiştir!”

O zaman (bunu) yazan karşılık verdi: “Kişi Allah’ın kelâmını nasıl dinlemeli ve kişi Allah sevgisi için vaaz vereni nasıl bilmeli?”

İsa cevap verdi: “Vaaz veren, iyi akideyi vaaz ederken Allah konuşuyormuş gibi dinlenilmelidir; çünkü Allah, onun ağzıyla konuşmaktadır. Fakat, kişilere saygı gösterip, belli insanların koltuklarını kabartarak, günahlara günah demeyenden yilandan kaçır gibi kaçmalıdır. Çünkü, gerçekte o insanın duyduğunu zehirler.”

“Anlıyor musunuz? Bakın size diyorum ki, nasıl ki yaralı bir adamın yaralarını sarmak için güzel bir sargıya değil de, iyi bir merheme ihtiyacı varsa, aynı şekilde, bir günahkârın da günah işlemeyi bırakması için güzel sözlere değil, güzel uyarı ve sakındırmalara ihtiyacı vardır.”

134 Sonra Petrus dedi: “Ey muallim, bize kaybedenlerin nasıl azap göreceğini ve cehennemde ne kadar kalacaklarını anlatın ki, insan günahattan kaçabilsin.”

İsa cevap verdi: “Ey Petrus, sorduğun güzel bir şey, ben de inşallah sana cevap vereceğim. Bu bakımdan bilin ki, cehennem birdir. Ama birbiri altında yedi katı vardır. Dolayısıyla nasıl yedi türlü günah varsa, şeytanın neden olduğu bu (günahlar) için cehennemin yedi kapısı ve orada yedi tane de ceza vardır.”

“Kalben en mağrur olan, üstteki tüm katlardan geçerek ve bunlardaki tüm acıları çekerek en alt kata fırlatılacaktır. Burada, Allah’ın emrettiğinin aksine, istediğini yapmak arzusuyla Allah’tan daha yüce olmanın peşinde koşup, kendi üstünde kimseyi tanımak istemiyor idiyse, aynı şekilde orada şeytan ve şeytancıkların ayakları altına konacak. Bunlar kendisini üzümün şarap yapılırken ezildiği gibi ezecekler ve bundan sonra hep şeytanların eğlencesi ve maskarası olacaktır.”

“Komşusunun iyiliğinden tedirgin olup, başına gelenlere sevinen hasit, altıncı kata gidecek ve çok sayıda cehennem yılanlarının dişleri tarafından tedirgin edilecektir.”

“Ve, cehennemdeki tüm şeyler gördüğü azaba seviniyor ve yedinci kata gitmediğine üzülmüş gibi gelecektir kendisine. Her ne kadar lânetliler hiçbir şeye sevinemezlerse de, yine de Allah’ın adaleti; kötü, haset adamı, insan rüyasında biri tarafından tekmeleniyor ve bu yüzden azap duyuyormuş hissi veren bir duruma sokacaktır. Kötü, haset adamın önüne konan, durum aynen böyle olacaktır işte. Asla hiçbir mutluluğun olmadığı bir yerde, ona, öyle gelecektir ki, sanki herkes, başına gelenlere sevinmekte ve daha kötüsünü tatmadığına üzülmemektedir.”

“Tamahkâr, beşinci kata gidecek (ve) orada zengin ziyafetçinin çektiği gibi aşırı derecede yoksulluk çekecektir. Ve, cinler daha çok azap (vermek) için, arzuladığı şeyi kendisine sunacaklar ve onu eline aldığı anda diğer cinler; ‘Hatırla ki, Allah sevgisi için vermiyordun. Allah da şimdi almanı istemiyor’ diyerek, elinden zorla çekip alacaklardır.”

135 “Ey mutsuz insan! Şimdi, eski zenginliğini hatırlayıp, şu andaki dehşetli yoksulluğunu görünce kendini bu durumda bulacak (işte). Ve o zaman sahip olamayacağı mallarla sonsuz zevkleri kazanabilirdi! (Ama heyhat!)

“Dördüncü kata şehvet düşkününü gidecek. Orada, kendilerine Allah tarafından verilen yolu değiştirenler, şeytanın yanan tersinde pişmiş ekin gibi olacaklar. Ve, orada korkunç cehennem yılanlarınca kucaklanacaklar. Ve, fahişelerle günah işleyenler(in) bütün bu pis hareketleri, kendileri için cehennemî ateş ve öfkelere dönüştürecek; bunlar, saçı yılan, gözleri alevli kükürt, ağzı zehirli, dili yalan dolan, vücudu tümüyle ahmak balıkları yakalamada kullandıklarına benzer dikenli çengellerle kaplı kuşak, pençeleri ejderha pençeleri gibi, tırnakları ustura (ve) üretim organları da ateş gibi olan kadına benzer şeytanlardır. Şimdi, bütün bunlarla birlikte tüm şehvet düşkünleri, yatakları olacak olan cehennemden közlerinden (de) yararlanacaklardır!”

“Üçüncü kata, şimdi çalışmak istemeyen tembeller gidecektir. Burada, tek bir taş gereken yere konmadığı için, biter bitmez yıkılıveren şehirlere ve büyük büyük saraylar yapılır. Ve, bu koca koca taşlar tembellerin omuzlarına konur. Bunlar, yürürken bedenlerini serinletmek ve yükü kolaylaştırmak için ellerini kullanmazlar. Çünkü, tembellik kollarının gücünü gidermiştir ve bacakları cehennemden yılanlarıyla kucaklaşmaktadır. Ve, daha kötüsü ardında cinler vardır, kendisini iter ve yükün altında defalarca yere düşürürler; yükü kaldırması için

yardım da etmezler; kaldırılamayacak derecede ağırdır o, bir iki katı daha konur üzerine.”

“İkinci kata boğaz düşkünleri gider. Şimdi, burada yiyecek kıtlığı vardır, o derecede ki, canlı akreplerle, canlı yılanlardan başka yenecek hiçbir şey yoktur. Bu öyle bir azap verir ki, hiç doğmamış olmak bu tür yemekleri yemekten daha iyidir. Görünüşte şüphesiz, kendilerine cinler tarafından nefis etler sunulur; fakat elleri ve ayakları ateşten zincirlerle bağlı olduğundan, kendilerine et görüldüğü durumlarda el uzatamazlar. Ama daha da kötüsü, yediği akrepler karnını kemirir. Hızlıca dışarı çıkamadıklarından oburun gizli yerlerini parçalarlar. Ve, zaten kirli olup, pis ve tiksindirici biçimde dışarı çıktıkları zaman tekrar tekrar yenirler.”

“Öfkeli olan, birinci kata gider. Orada, tüm cinlerden ve kendinden aşağılara giden o kadar lânetli kişilerden hakaret görür. Kendisini tekmelerler, tokatlarlar, geçtikleri yola yataırlar ve ayaklarıyla boğazına basarlar. O, yine de kendisini koruyamaz. Çünkü elleri ve ayakları bağlanmıştır. Ve, daha kötüsü, başkalarına hakaret ederek öfkesinin çıkacağı bir yol da bulamaz. Çünkü dili, balık satanın kullandığına benzer bir kancayla bağlanır.”

“Bu lânetli yerde, tüm katlarda görülen, ekmek yapmak için çeşitli ekin tanelerinin karıştırılması gibi, genel bir cezalandırma olacaktır. Ateş, buz, yıldırımlar, şimşek, kükürt, sıcak, soğuk, rüzgâr, çılgınlık ve şiddet; hepsi Allah’ın adaletince birleştirilecek. O şekilde ki, ne soğuk sıcığı yumuşatacak, ne de ateş buzu... Her biri sefil günahkâra azap verecektir.”

136 “Bu lânetli bölgede kâfirler ebediyen kalacaktır; o kadar ki, dünya mısır taneleriyle dolsa ve tek bir kuş, dünyayı boşaltmak için yüz yılda bir kez, tek bir taneyi götürecektir olsa –eğer bu şekilde boşalıp– kâfirler de cennete girecek olsalar, sevinip rahat ederler. Ama böyle bir ümit yoktur. Çünkü, günahlarına Allah sevgisiyle bir son vermedikleri için çektikleri azap da sona ermeyecektir.”

“Fakat, müminler rahat edecekler, çünkü çektikleri azabın sonu gelecektir.”

Havariler bunu duyunca korkup dediler: “Müminlerin de cehenneme girmeleri gerekiyor mu?”

İsa cevap verdi: “Kim olursa olsun, herkesin cehenneme girmesi gerek. Ama buna rağmen, Allah’ın kutsal (kul)ları ve peygamberlerinin, herhangi bir ceza çekmek için değil de, görmek için oraya gidecekleri doğrudur ve korkanlar yalnızca takvalı olanlardır. Ne diyebilirim ki ben? Size söylüyorum ki, buraya, Allah’ın adaletini görmek üzere Allah’ın Elçisi (bile) gelecektir. O zaman, onun varlığından cehennem titreyecektir. Ve, o da bir insan bedenine sahip olduğundan, tüm insan bedenine sahip olup da cezaya konulanlar, Allah’ın Elçisi’nin cehennemi görmek için kaldığı sürece cezasız kalacaklardır. Fakat o, orada (yalnızca) göz açıp kapayıncaya kadar geçen süre içinde kalacaktır.”

“Ve, Allah bunu, her yaratık Allah’ın Elçisi’nden, yarar gördüğünü bilsin diye yapacaktır.”

“O, oraya geleceği zaman, tüm şeytanlar titreyecek ve birbirlerine ‘Kaçın kaçın, çünkü düşmanımız Muhammed buraya geliyor’ diyerek, yanan közlerin altına gizlenmeye çalışacaklardır. Bunu duyan şeytan, her iki elleriyle yüzüne vuracak ve haykırarak diyecektir: ‘Sen, bana rağmen benden daha soy-lusun; adaletsizce yapılmış (bir iş) bu!’”

“Yetmiş iki derecede olan müminlere gelince; –biri salih amellere üzülüp, diğeri de kötülöklere sevinerek– salih amel-leri olmadan (yalnızca) imanı bulunan son iki derecedekiler cehennemde yetmiş bin yıl kalacaklar.”

“Bu yıllardan sonra melek Cebrail cehenneme gelecek ve onların ‘Ey Muhammed, sana inananların cehennemde ebediyen kalmayacaklarını söyleyerek, bize edilmiş vaadlerin nerede?’ dediklerini duyacak.”

“O zaman, melek Cebrail geri cennete dönüp, saygıyla Allah’ın Elçisi’ne yaklaşacak, duyduklarını ona anlatacak.”

O zaman Elçi'si Allah ile konuşup, diyecek: 'Allah'ım Rab, benim inancımı kabul edenlerle ilgili olarak, onların cehennemde ebediyen kalmayacakları (şeklinde) ben kuluna edilmiş vaadi hatırla.'

Allah karşılık verecek: 'Ne diliyorsan iste, ey dostum. Çünkü, istediğin her şeyi sana vereceğim.'

137 O zaman Allah'ın Elçisi diyecek: 'Ey Rab, müminlerden yetmiş bin yıldır cehennemde kalanlar var. Merhametin nerede ey Rab? Sana Rab, onları acı cezalardan kurtarman için dua ediyorum.'

"O zaman Allah, dört gözde meleşine cehenneme giderek, Elçisi'ne inanan herkesi çıkarıp, cennete götürmelerini emrecek. Ve, onlar da bunu yapacaklar."

"Ve, Allah'ın Elçisi'ne inanmanın yararı böyle olacaktır işte. Ona inananlar, hiçbir salih amel işlemeseler de, inançları içinde ölürlerse, sözünü ettiğim cezadan sonra cennete gireceklerdir."

138 Sabah olunca erkenden, şehrin tüm insanları kadın ve çocuklarla birlikte, İsa'nın havarileriyle kaldığı eve gelerek, ona yalvarıp dediler: "Rab, bize merhamet et. Çünkü, bu yıl kurtlar ekinleri yediler ve biz de bu yıl toprağımızdan hiçbir şey alamayacağız."

İsa karşılık verdi: "Sizinki de ne korku! Bilmez misiniz ki, Allah'ın kulu İlya, Allah'ın azabının sürdüğü üç yıl içinde, yalnızca otlarla ve yabancı meyvelerle beslenerek, ekmek (yüzü) görmedi. Allah'ın peygamberi babamız Davud, Seul'ün zulmü altında iki yıl yabancı meyve ve ot yedi. O kadar ki, yalnızca iki kez ekmek yedi."

Adamlar karşılık verdiler: "Rab, onlar manevi nimetlerle beslenen ve dolayısıyla iyi sabır gösteren Allah'ın peygamberleridirler; ama bu küçükler nasıl yemek bulacaklar?" Ve, ona çocukların oluşturduğu kalabalığı gösterdiler.

O zaman İsa, onların perişanlıklarına merhamet ederek dedi: “Hasada ne kadar var?”

Cevap verdiler: “Yirmi gün.”

O zaman İsa dedi: “Bakın, bu yirmi gün süreyle kendinizi oruca ve namaza veriniz; böylece Allah size merhamet edecektir. Bakın, size diyorum ki, burada, benim Allah veya Allah’ın oğlu olduğumu söylediklerinde İsraililer’in günahı ve insanların deliliği başladığı için, Allah bu kıtlığı vermiştir.”

On dokuz gün oruç tutup da, yirminci günün sabahı olduğu zaman, tarlaların ve tepelerin olgun ekinlerle kaplı olduğunu gördüler. Bunun üzerine, İsa’ya koşup, her şeyi anlattılar. Ve, bunu işitince İsa, Allah’a şükürler etti ve dedi: “Gidin kardeşler, Allah’ın size verdiği yemeği toplayın.”

Adamlar o kadar çok ekin topladılar ki, nereye koyacaklarını bilemediler ve bu şey İsrail’deki bolluğun sebebi oldu.

Şehirliler, İsa’yı başlarına kral yapmak için danışıp görüştüler; o bunu öğrenince kendilerinden kaçtı. Bu nedenle, havariler on beş gün kendisini bulmak için uğraştılar.

139 İsa, bu (satırlar)ı yazanla, Yakup ve Yuhanna tarafından bulundu. Ve, onlar ağlayarak dediler: “Ey üstat, bizden neden kaçtın? Yana yakıla, seni aradık; tüm havariler de ağlaya ağlaya seni arıyorlar.”

İsa cevap verdi: “Kaçtım. Çünkü, biliyordum ki, şeytanların bir yol göstericisi, kısa bir zaman sonra göreceğiniz bir şey hazırlıyor benim için. İleri derecedeki kâhinlerle halkın önde gelenleri bana karşı ayaklanacak ve Romalı validen beni öldürmek için yetki koparacaklar. Çünkü, benim İsrail krallığını gasbetmek istediğimden korkuyorlar. Hatta, Yusuf’un Mısır’a satıldığı gibi, ben de havarilerimden biri tarafından ihanete uğrayacak ve satılacağım. Ama Peygamber Davud’un; ‘O; çukura, komşusuna tuzak kuranı düşürecek’ dediği gibi, adaleli Allah, kendisini düşürecek. Allah, beni onların elinden kurtarıp, dünyadan çekip alacak.”

Üç havari korktular ama İsa; “Korkmayın; çünkü sizden hiçbiriniz bana ihanet etmeyecektir” diyerek kendilerini rahatlattı.

Ertesi gün olunca, İsa’nın şakirtlerinden otuz altısı ikişer ikişer geldi ve (İsa) diğerlerini bekleyerek Şam’da kaldı. Ve, herkese dert yapıyorlardı. Çünkü, İsa’nın dünyadan ayrılması gerektiğini biliyorlardı. Bunun üzerine ağzını açtı ve dedi: “Kesinlikle mutsuz odur ki, nereye gideceğini bilmeden yürür; ama (bundan) daha mutsuz olan ise, gücü yettiği ve iyi bir hana nasıl varılacağını bildiği hâlde, yağmur altında, eşkıya tehlikesine karşı bataklıkta kalmak diler ve arzu eder. Söyleyin bana kardeşler, bu dünya bizim ana vatanımız mıdır? Hiç de değil. Çünkü, ilk insan dünyaya sürgüne gönderildi ve burada hatasının cezasını çekiyor. Yoksulluk içinde olduğunu görürken, kendi zengin ülkesine dönme özlemini duymayan bir sürgün bulunur mu acaba? Akıl bunu kesinlikle reddeder, ama tecrübe doğruluyor, çünkü, dünyayı sevenler ölümü düşünemezler; hem de, biri kendilerine ondan söz etti mi, konuşmasına kulak vermezler.”

140 “İnanm ki ey insanlar, ben dünyaya, hiç kimsenin, hatta Allah’ın Elçisi’nin bile sahip olmadığı bir ayrıcalıkla geldim;¹¹⁰ çünkü, Allah’ımız insanı dünyada yerleştirmek için değil, gerçekte cennete koymak için yarattı.”

“Emin olun ki, kendisine yabancı bir kanuna bağlı olduklarından Romalılardan herhangi bir şey almak ümidi olmayan kişi, sahip olduğu tüm şeylerle birlikte kendi ülkesini terk etmek ve asla dönüp de, gidip Roma’da yaşamak istemez. Ve, kendisinin Kayser’e karşı geldiğini gördüğü zaman, çok daha az (ihtimalle) böyle bir şey yapar. İşte, ben de size diyorum ki bakın, Allah’ın peygamberi Süleyman da benimle birlikte ağlıyor, ‘Ey ölüm, seni hatırlamak, zenginlikleri, içinde rahat

110 Bu ayrıcalık, inşallah yerinde inceleyeceğimiz üzere Hz.İsa’nın ref’idir.

rahat oturanlara ne kadar da acı gelir!’ Bunu, şimdi öleceğim için demiyorum; çünkü, dünyanın sonuna kadar yaşayacağımdan eminim.”

“Fakat, ölmeyi öğrenesiniz diye size bundan söz edeceğim.”

“Allah sağ ve diridir ki, bir kez bile olsa yanlış yapılan her şey gösterir ki, bir şeyi iyi yapmak için, o şeyde alıştırmayı yapmak gereklidir.”

“Askerleri gördünüz mü, barış zamanında sanki savaşta- larmış gibi nasıl da birbirleriyle kendilerini eğitirler. Ya iyi ölmesini bilmeyen insan, iyi bir ölümle nasıl ölecektir?”

“Rabb’in gözünde kutsal (kul)un ölmesi çok kıymetlidir” demişti Peygamber Davud. Neden biliyor musunuz? Söyleyeceğim size: Şundan ki, nasıl tüm az bulunan şeyler kıymetliyse, iyi ölenlerin ölümü de, az bulduklarından Yaratıcımız Allah’ın gözünde kıymetlidir.”

“Cidden, bir insan ne zaman bir şeye başlasa, aynı şeyi bitirmek istemekle kalmaz, bunun yanı sıra, planı iyi bir sonuca varsın diye sancılanır.”

“Ey, donuna kendinden daha çok değer veren zavallı insan; kumaşı keseceği zaman, kesmeden önce dikkatle ölçer; kesilince de özenle diker. Ya hayatını, -ölmek için doğan, o kadar ki, yalnızca doğmayan ölmez- neden insanlar hayatlarını ölümle ölçmezler?”

“Yapı yapanları gördünüz mü; koydukları her taşa duvar yıkılmasın diye, tam yerinde olup olmadığını ölçerek temeli nasıl da göz önünde bulundururlar? Ey sefil insan, hayat yapısı en büyük yıkımla yıkılacak, çünkü ölüm temeline bakmıyor!”

141 “Söyleyin bana, bir insan doğarken nasıl doğar? Mutlaka çıplak doğar. Ve, ölü olarak toprağın altına konurken, ettiği kâr nedir? İçine sarıldığı basit bir keten bezi ve budur dünyanın kendisine verdiği ödül.”

“Şimdi, işin iyi bir sona varması için, her işte (kullanılan) araçların başlangıç ve sonla uyum içinde olması gerekirken, ya dünyanın zenginliğini isteyen insanın varacağı son nedir?”

Allah'ın peygamberi Davud Peygamber'in; 'Günahkâr en kötü bir ölümle ölecektir' dediği biçimde öl(üp gid)ecektir."

"Bir insan elbise dikerken, iğneye iplik yerine kiriş geçirirse, iş(i) nasıl (bir sona) varır? Mutlaka boşa çalışmış olur ve komşuları tarafından küçümsenir. Şimdi, insan dünyalık malları toplarken sürekli bu (iş)i yaptığını görmüyor! Çünkü, ölüm iğnedir, dünyalık malların kirişleri ondan geçmez. Yine de o, delicesine işi başarmak için uğraşır durur, ama nafilé."

"Ve, benim bu sözüme kim (inanmıyorsa) kabirlere baksın. Çünkü, orada gerçeği bulacaktır. Allah korkusuyla başka her şeyin ötesinde akıllı olmak isteyen, mezarın kitabesini incelesin. Çünkü orada, kurtuluşu için gerçek akideyi bulacaktır. Çünkü, insan bedeninin kurtçukların yiyeceği hâline dönüştüğünü gördüğü zaman, dünyadan, bedenden ve nefisten sakınmayı öğrenecektir."

"Söyleyin bana, insanın ortasından yürüdüğünde emniyetle gidebileceği, kıylardan yürüdüğünde ise başını kıracağı bir yol olsa; birbirlerine karşı çıkan ve kıyıya en yakın olmak gayretiyle kavga eden ve kendilerini öldüren insanlar görürseniz ne dersiniz? Nasıl da şaşırırsınız! Mutlaka dersiniz ki; 'Deli ve çılgındır onlar. Eğer çılgın değillerse aklî dengesizlik içindedirler.'"

"Doğru, aynen öyledir" (diye) karşılık verdi havariler.

O zaman İsa ağladı ve dedi: "İşte, dünyayı sevenler de tıpkı böyledirler. Çünkü, insanda orta bir yer tutan akla göre yaşasalardı, Allah'ın kanununa uyarlar ve sonsuz ölümden kurtulurlardı. Fakat bedene ve dünyaya uyduklarından, biri diğerinden daha bir gurur ve şehvetle yaşamak için didinen çılgınlar ve kendi benliklerinin acımasız düşmanlarıdır."

142 Hain Yehuda; İsa'nın kaçtığını görünce, dünyada güçlü olma ümidini yitirmişti. Çünkü, içinde Allah sevgisi için kendisine verilen tüm şeylerin bulunduğu İsa'nın kesesini taşıyordu. İsa'nın İsrail kralı, kendisinin de güçlü bir insan olacağını ümit ediyordu. Bu bakımdan,

ümidini yitirince kendi kendine dedi: “Eğer bu adam bir peygamberse, parasını çaldığımı bilir ve böylece sabrını yitirip, kendisine inanmadığımı bilerek beni hizmetinden kovar. Eğer akıllı bir adam olsaydı, Allah’ın kendisine vermek istediği şereften kaçmazdı? Bu bakımdan, Ferisîler, yazıcılar ve önde gelen kâhinleriyle bir düzen kurup, onu ellerine nasıl teslim edeceğime bakmam daha iyi olacak, çünkü böylece iyi bir şeyler elde edebilirim.” Bunun üzerine, kararını verip, meselenin Nain’de nasıl geçtiğini yazıcılar ve Ferisîlere duyurdu.¹¹¹ Onlar da başkâhinle istişare edip, dediler: “Bu adam kral olursa ne yaparız? Kesinlikle geçimimiz kötü olur; çünkü o, eskiden olduğu gibi Allah’a ibadeti geri getirmek isteyecektir. Çünkü, bizim geleneklerimizi alıp kabul edemez. Şimdi, böyle bir adamın egemenliği altında nasıl geçiniriz? Kesinlikle, çocuklarımızla birlikte helâk oluruz; çünkü memuriyetimizden atılırsak, ekmeğimizi dilenmek zorunda kalırız.”

“Şimdi, Allah’a şükür, bizim kendilerinininkiyle ilgilenmediğimiz gibi bizim kanunumuzla ilgilenmeyen, kanunumuza yabancı bir kral ve bir valimiz var. Ve, böylece listeye ne alırsak yapabiliyoruz; bu şekilde her ne kadar günah işliyorsak da, Allah’ımız öylesine merhametlidir ki, kurban ve oruçla yumuşayıverir. Fakat, eğer, bu adam kral olursa, Musa’nın kitabına göre Allah’a ibadet edildiğini görmedikçe yumuşamayacaktır ve daha da kötüsü, (önde gelen havarilerinden birinin bize dediği gibi) Mesih, Davud soyundan gelmeyecek demek, ama İsmail’in soyundan geleceğini ve vaadin İshak’a değil, İsmail’e yapıldığını söylemektedir.”

“O hâlde, bu adam yaşamaya katlanacak olursa, sonuç ne olacaktır? Mutlaka İsmailîler Romalılarla anlaşmaya varıp ülkemizi ellerine verecekler ve böylece İsrail, eskiden olduğu gibi yine köleleştirilecektir.¹¹² Bunun üzerine, teklifi duyan

111 Krş. Markos, 14:10-11.

112 Şirkin kökeni, kötü âlimlerin nitelikleri ve Allah’ın dininin her zaman nasıl tahrif edildiği bu satırlarda ifadesini en güzel şekilde bulmaktadır.

başkâhin; Hirodes ve valiyle görüşmesi gerektiği şeklinde cevap verdi: ‘Çünkü, halk ona öylesine eğilim göstermektedir ki, asker olmadan herhangi bir şey yapamayız ve inşallah askerle bu işi belki başarabiliriz.’”

Bu nedenle, aralarında istişare edip vali ve Hirodes olur dedikleri zaman, onu geceleyin yakalamak için plan kurdular.

143 Sonra tüm havariler Allah’ın dilemesiyle Şam’a geldiler. Ve, o gün hain Yehuda herkesten daha çok İsa’nın yokluğuna üzülmüyor görüldü. Bunun üzerine İsa dedi:

“Herkes, hiç yeri yokken sizi seviyor gösterisinde bulunan kişiden sakınsın.”

Ve Allah anlayışımızı giderdi de, onun bunu ne amaçla dediğini bilemedik.

Şakirtlerin tümü geldikten sonra İsa dedi: “Galile’ye dönelim, çünkü Allah’ın meleği bana oraya gitmem gerektiğini söyledi.” Bunun üzerine, bir sebt günü sabahı İsa Nasıra’ya geldi. Şehirliler İsa’yı tanıyınca herkes kendisini görmek istedi. Bu arada, Zakkay adlı kısa boylu bir vergi mültezimi büyük kalabalık nedeniyle İsa’yı göremediğinden yabancı bir incir ağacına tırmanıp, İsa havraya giderken oradan geçeceği zamanı bekledi. Sonra İsa o yere gelince gözlerini kaldırıp dedi: “İn Zakkay, çünkü bugün senin evinde kalacağım.”

Adam inip onu memnunlukla kabul etti ve mükemmel bir ziyafet hazırladı. Ferisîler mırıldanıp İsa’nın havarilerine dediler: “Mualliminiz neden vergi mültezimleri ve günahkârlarla yemeğe gider?”

İsa cevap verdi: “Doktor bir eve neden girer? Söyleyin bana ve ben de size neden buraya geldiğimi söyleyeceğim.”

Cevap verdiler: “Hastaları iyileştirmek için.”

“Doğru söylüyorsunuz.” dedi İsa; “Çünkü hastalardan başka kimsenin ilâca ihtiyacı yoktur.”¹¹³

144 “Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, Allah peygamberlerini ve kullarını dünyaya, günahkârlar tövbe etsin diye gönderir, takva sahipleri uğruna göndermez; çünkü nasıl temiz olanın banyoya ihtiyacı yoksa, onların da tövbeye ihtiyacı yoktur. Ama size diyorum ki bakın, eğer sizler gerçek Ferisîlerseniz benim kurtuluşları için günahkârlarla uğraşmam gerektiğinden memnun olmalısınız.”

“Söyleyin bana, kaynağını; ve dünyanın Ferisîleri neden çekmeğe başladığını biliyor musunuz? Mutlaka anlatacağım size, çünkü bilmiyorsunuz, öyleyse sözlerime kulak verin.”

“Dünyaya hiç değer vermeden, gerçekten Allah’ın yolunda yürüyen bir Allah dostu Enoh, cennete alındı ve mahkemeye kadar orada kalacak (çünkü, dünya sonuna yaklaştığı zaman o; İlya ve bir başkasıyla birlikte dünyaya dönecektir). Ve böylece, bunu bilen insanlar cennet arzusuyla yaratıcıları Allah’ı aramaya başladılar. Şu ‘Ferisî’, Kenan dilinde tam anlamıyla ‘Allah’ı arayan’ demektir. Çünkü Kenânîler insanın ellerine tapınma denen putperestliğe bağlı olduklarından, bu ad orada iyi insanlarla alay etmek suretiyle başladı.”

“Bu şekilde, halkımızdan Allah’a kulluk için dünyadan ayrılanları gören Kenânîler, böyle birini gördüklerinden ‘Ferisî’ yani ‘Allah’ı arıyor’ derlerdi. Şöyle demek istiyorlardı: ‘Ey deli yoldaş, senin heykelden putların yok ve rüzgâra tapmıyorsun; bu bakımdan, kaderine bak da, gel ve bizim tanrılarımıza kulluk et.’

“Bakın, size diyorum ki” dedi İsa; “tüm velîler ve Allah’ın peygamberleri sizin gibi ismen değil, ama amelde Ferisî olmuşlardır. Çünkü, tüm hareketlerinde yaratıcıları Allah’ı aramışlar ve Allah sevgisiyle şehirleri terk etmişler ve mallarını Allah sevgisi uğruna (Allah’a) satmışlar ve yoksullara vermişlerdir.”

145 “Allah sağ ve diridir ki, Allah’ın peygamberi ve dostu İlya zamanında on yedi bin Ferisî’nin oturduğu on iki dağ vardı. Ve öyleydi ki, bu kadar büyük bir sayının içinde tek bir fasık/facir yoktu ve hepsi Allah’ın seçkin (kul)larıydı. Ama şimdi, İsrail’de yüz binden fazla Ferisî’nin olduğu bir zamanda, bin kişide bir tane seçkin (kul) vardır inşallah!”

Ferisîler kızarak karşılık verdiler: “Öyleyse, biz hep fasık/faciriz. Ve sen bizim dinimizi fisk/fücur içinde görüyorsun.”

İsa cevap verdi: “Gerçek Ferisîlerin dinini fisk/ fücur içinde değil, beğenilecek bir şey olarak görüyorum. Ve, bunun için ölmeye de hazırım. Ama gelin siz Ferisî misiniz, değil misiniz bakalım. Allah’ın dostu İlya havarisi Elişa’nın ricası üzerine küçük bir kitap yazıp, içinde Rabb’imiz Allah’ın kanunuyla birlikte tüm insanî hikmetlere de yer verdi.”

Ferisîler İlya’nın kitabının adını duyunca şaşırıldılar, çünkü geleneklerinde kimsenin böyle bir akideye uyduğunu bilmiyorlardı.” Bu bakımdan yapılacak işleri olduğu bahanesiyle ayrılıp gitmek istediler. O zaman İsa dedi: “Eğer siz Ferisîlerseniz başka her işi bırakırsınız; çünkü, Ferisî yalnızca Allah’ı arar.” Bunun üzerine şaşkınlık içinde İsa’yı dinlemek için kaldılar, o da dedi: “Allah’ın kulu İlya,” (çünkü, küçük kitap böyle başlıyor) “Yaratıcısı Allah’la birlikte yürümek isteyen herkes için bunu yazıyor. Kim çok şey öğrenmek isterse, o Allah’tan az korkar (metinden aynen), çünkü Allah’tan korkan yalnızca Allah’ın dilediğini öğrenmekle yetinir. Güzel sözler isteyenler, başka değil, yalnızca günahlarımızı reddeden Allah’ı istemezler.”

“Allah’ı anmak arzu edenler, hemen evlerinin kapı ve pencerelerini kapasınlar. Çünkü, mal sahibi evinin dışında, sevilmediği (bir yerde) bulunmaya katlanamaz. Bu bakımdan, nefislerinizi koruyun, kalbinizi koruyun, çünkü Allah; dışınızda, nefret edildiği bu dünyada bulunmaz.”

“Salih amel işlemek isteyenler, kendi benliklerine yönelinler, çünkü tüm dünyayı kazanıp da kendi ruhunu yitirmek hiçbir işe yaramaz.”

“Başkalarına öğretmek isteyenler, başkalarından daha iyi yaşasınlar; çünkü kendinizden daha az bilenden hiçbir şey öğrenilemez. O hâlde, günahkâr kendine öğretenen daha kötü birini duyduğu zaman hayatını nasıl düzeltecek?”

“Allah’ı arayanlar insanların (metinden aynen) sohbetinden kaçsınlar, çünkü Musa, Sina dağında yalnızken kendini buldu ve bir dostun bir dostla konuştuğu gibi Allah’la konuştu.¹¹⁴

“Allah’ı arayanlar, otuz günde yalnızca bir kez dünyalık insanların buldukları yere çıksınlar; çünkü Allah’ı arayanın iki yıllık işi bir günde yapılabilir.”

“Yürüdüğü zaman, yalnızca kendi ayaklarına baksın.”

“Konuştuğu zaman, yalnızca gerekli olan şeyi konuşsun.”

“Yedikleri zaman, sofradan doymadan kalksınlar. Her gün bir ertesi güne çıkmayacaklarını düşünüp, vakitlerini (son) nefesi yaklaşan biri gibi harcasınlar.”

“Elbise olarak hayvan derisi yeter.”

“Toprak yığını, çıplak yer üstünde uyusun; her gece iki saatlik uyku da yeter.”

“Kendinden başka kimseden nefret etmesin, kendinden başka kimseyi ayıplamasın.”

“İbadet ederlerken, gelecek olan mahkemedelermiş gibi bir korku içinde ayakta dursunlar.”

“Şimdi, Allah’a kulluk için Allah’ın Musa kanalıyla sana verdiği kanuna göre bunları yap, çünkü bu şekilde Allah’ı bulacak, her zaman ve her yerde sen Allah’ta, Allah da sendeymiş hissini duyacaksın.”

“İlyanm küçük kitabı budur ey Ferisîler! Bu nedenle size yine diyorum ki, eğer siz Ferisîlerseniz benim buraya girme sevinmiş olmalısınız, çünkü Allah günahkârlara merhamet eder.”

114 “Ve, daha önce sana anlattığımız resuller ve sana anlatmadığımız resuller ve Allah bir tür konuşmayla Musa’ya konuştu.” (Nisa 4/164)

146 Sonra Zakkay dedi: “Rab, Allah sevgisi için tehditle aldığım tüm şeylerin dört katını vereceğim.”

O zaman İsa dedi: “Bugün kurtuluş bu eve gelmiş bulunuyor. Bakın, bakın pek çok vergi mültezimleri, fahişeler ve günahkârlar Allah’ın melekûtuna girecekler ve kendilerini takva sahibi sayanlar sonsuz ateşlere gireceklerdir.”¹¹⁵

Bunu duyan Ferisîler öfkeyle ayrıldılar. O zaman İsa tövbe-yeye gelenlere ve havarilerine dedi: “Bir adamın iki oğlu vardı, küçük olanı dedi: ‘Baba bana düşen malları ver.’ Ve, babası verdi ve kendi payını alan (oğul) ayrıldı ve uzak bir ülkeye gitti; orada tüm varlığını lüks içinde yaşayarak fahişelerle harcayıp bitirdi. Bundan sonra, bu ülkede şiddetli bir kıtlık oldu, o kadar ki, bu sefil adam bir vatandaşa hizmet etmeye gitti, o da kendisini malları arasında bulunan domuzların başına verdi. Ve domuzlara bakarken, onlarla birlikte palamut yiyerek açlığını ne de olsa gideriyordu. Ama kendine geldiği zaman (şöyle) dedi: ‘Ah babamın evinde ne bol yiyecekler vardı. Bense burada açlıktan kırılıyorum! Bu nedenle, kalkıp babama gidecek ve kendisine diyeceğim: Baba, gökte sana karşı günah işledim; bana hizmetçilerinden birine davrandığın gibi davran.’

Zavallı adam gitti ve öyle oldu ki, babası onun uzaklardan geldiğini görüp kendisine karşı merhamete geldi. Bunun üzerine onu karşılamaya çıktı ve yanına varıp kendisini kucakladı ve öptü.

Oğul, baş eğip dedi: ‘Baba, gökte sana karşı günah işledim, bana hizmetçilerinden birine davrandığın gibi davran. Çünkü ben, senin oğlun denecek değerde değilim.’

Baba karşılık verdi: ‘Oğul, böyle deme, çünkü sen benim oğlumsun ve seni kölem durumunda görmeye dayanamam.’ Ve, hizmetçilerini çağırıp dedi: ‘Buraya yeni elbiseler getirip bu oğlumu giydirin ve kendisine yeni don verin. Parmağına yüzüğünü takın ve hemen yağlı danayı kesin, şenlik yapacağız. Çünkü bu

benim oğlum ölmüştü. Şimdi ise yeniden hayata gelmiş bulunuyor. Kayıptı şimdi bulundu.'

147 Evde şenlik yaparlarken bakın ki, büyük oğul eve geldi. Ve içerde şenlik yaptıklarını duyup şaşırıldı ve hizmetçilerden birini çağırıp niye böyle şenlik yapmakta olduklarını sordu.

Hizmetçi, ona cevap verdi: 'Kardeşin geldi, baban da yağlı danayı kesti, yiyorlar.' Büyük oğul bunu duyunca çok kızdı ve eve girmede.

Bunun üzerine, babası dışarı çıkıp kendisine dedi: 'Oğul, kardeşin geldi, sen de gel ve onunla birlikte sevin.'

Oğul kızarak cevap verdi: 'Sana hep iyi bir şekilde hizmet ettim ve sen bana hiçbir zaman arkadaşlarımla yemek için bir kuzu vermedin. Fakat, seni terk edip giden ve tüm payına düşeni fahişelerle yiyip bitiren bu değersiz herife gelince, şimdi yağlı danayı kesiyorsun.'

Baba cevap verdi: 'Oğul, sen hep benimlesin ve her şey senindir. Ama bu ölmüştü, şimdi yine hayattadır, kayıptı, şimdi bulunmuştur, bu bakımdan sevinmeliyiz.'

Büyük oğul daha çok kızdı ve dedi: 'Sen git ve neşelen, ben zina edenlerin sofrasında yemek yemeyeceğim.' Ve tek bir kuruş bile almadan babasını bırakıp gitti."

"Allah sağ ve diridir ki," dedi İsa, "Tövbe eden günahkârlar için Allah'ın melekleri arasındaki sevinç işte böyledir."

Ve yemeği yedikleri zaman ayrıldı, çünkü Yahudiye'ye gitmek istiyordu. Bunun üzerine havariler dediler: "Muallim, Yahudiye'ye gitme, çünkü Ferisîlerin başkâhin (ve kâhin)lerle senin aleyhinde görüşüklerini biliyoruz."

İsa karşılık verdi: "Ben, onlar bunu yapmadan önce de biliyordum, fakat korkmuyorum. Çünkü onlar Allah'ın iradesine aykırı hiçbir şey yapamazlar, bu bakımdan bırakın istedikleri her şeyi yapsınlar; çünkü ben onlardan değil, Allah'tan korkuyorum."

148 “Şimdi söyleyin bana: Bugünün Ferisîleri, Ferisî midirler? Allah’ın kulları mıdır onlar? Hiç de değil. Evet ve bakın size diyorum ki, burada, yeryüzünde bir insanın melanetlerini örtmek için din mesleği ve kılığına bürünmesinden daha kötü bir şey yoktur. Şimdiki-leri bilirsiniz diye eski zamanların Ferisîlerinden tek bir örnek vereceğim size. İlyâ’nın, puta tapıcıların büyük zulümleri sonucu ayrılmasından sonra Ferisîlerin kutlu cemaati dağıldı. Çünkü, daha hemen İlyâ zamanında, bir yılda gerçek Ferisî olan on binden fazla peygamber öldürülmüştü.”

“İki Ferisî, yerleşmek üzere dağlara gittiler ve birbirlerinden yalnızca bir saatlik mesafede bulunuyor idiyse de, biri komşusundan on beş yıl hiçbir haber alamadı. Bakın ki, bunlar meraklı kişilerdi de! Gel zaman git zaman bu dağlarda bir kuraklık oldu ve bunun üzerine her ikisi de su aramaya koyuldular ve birbirlerini buldular. O zaman daha yaşlı olanı dedi (çünkü en büyüğün herkesten önce konuşması âdetleriydi ve genç bir adamın yaşlı birinden önce konuşmasını büyük bir günah sayarlardı! Bu bakımdan, yaşlı olanı dedi: ‘Nerede oturuyorsun kardeş?’

Oturduğu yeri parmağıyla işaret ederek cevap verdi: ‘Şurada oturuyorum.’ Çünkü, genç olanın oturma yerinin yakınımdaydılar.

Yaşlı olanı dedi: ‘Kardeş ne zamandır burada, oturuyorsun?’ Genç olanı cevap verdi: ‘On beş yıldır.’

Yaşlı olanı dedi: ‘Belki de, Ahab Allah’ın kullarını öldürdüğü zaman geldin?’

‘Evet öyle’ diye cevap verdi genç olanı.

Yaşlı olanı dedi: ‘Ey kardeş, şimdi İsrail kralı kimdir, bilir misin?’

Genç olanı cevap verdi: ‘İsrail’in kralı Allah’tır; çünkü puta tapıcılar kral değil, İsrail’in cellâtlarıdır.’

‘Doğru’ dedi yaşlı olanı; ‘Ama, ben şimdi İsrail’in cellâtı kimdir demek istemiştım.’

Genç olanı cevap verdi: 'İsrail'in günahları İsrail'in celâlâtıdır. Çünkü, günah işlememiş olsalardı. (Allah) İsrail'e karşı puta tapıcı reisleri ayaklandırmayacaktı.'

O zaman yaşlı olanı dedi: 'Allah'ın İsrail'i cezalandırmak için gönderdiği şu kâfir reis kimdir?'

Genç olanı cevap verdi: 'Şimdi ne bileyim, on beş yıldır senden başka kimseyi görmemişim ve okumak da bilmiyorum ki, bana herhangi bir mektup gönderilmiş olsun.'

Yaşlı olanı dedi: 'Ama, koyun derilerin ne kadar da yeni! Madem, hiçbir kimseyi görmedin de, onları sana kim verdi?'

149 Genç olanı cevap verdi: 'İsrail halkının, üstünü başını çölde kırk yıl eskitmekten koruyan, benim derilerimi de korudu.'

O zaman yaşlı olanı sezdi ki, genç olan kendinden daha tamdır, çünkü kendisinin her yıl insanlarla ilişkisi oluyordu. Bu yüzden, sohbetinden yararlanmak için dedi: 'Kardeş, sen okumak bilmezsin, bense bilirim, benim evimde Davud'un Mezmurlar'ı vardır. O hâlde, gel ben her gün sana biraz okuyayım ve Davud'un ne dediğini açıklayayım.'

Genç olanı cevap verdi: 'Haydi gidelim.'

Yaşlı olanı dedi: 'Ey kardeş, iki gün oldu ki su içmiyorum. Bu bakımdan biraz su araştıralım.'

Genç olanı dedi: 'Ey kardeş, ben iki aydır su içmiyorum. O hâlde haydi gidelim de, Allah'ın peygamberi Davud aracılığıyla ne dediğine bakalım; Rab bize su vermeye kadirdir.'

Bunun üzerine dönüp, yaşlı olanın mekânına vardılar. Ve kapıda bir taze su kaynağı buldular.

Yaşlı olanı dedi: 'Ey kardeş, sen Allah'ın kutsal bir kulusun; bak Allah bu kaynağı senin uğruna verdi.'

Genç olanı dedi: 'Ey kardeş, alçak gönüllülüğünden diyorsun bunu. Ama belli ki, Allah eğer bunu benim uğruna yapmış olsaydı (onu aramak için) ayrılmayayım diye, benim mekânımın yakınında bir kaynak verirdi. Ben sana karşı günah

işlediğimi itiraf etmeliyim. Sen iki gündür içmediğinden su aradığını söyleyince, ben iki aydır içeceksiz olduğumdan, sanki senden daha iyiymişim gibi içimde bir yükseklik duydum.’

O zaman yaşlı olanı dedi: ‘Ey kardeş, gerçeği söyledin, dolayısıyla günah işlemiş değilsin.’

Genç olanı dedi: ‘Ey kardeş, babamız İlyâ’nın ‘Allah’ı arayan yalnızca kendini ayıplasın.’¹¹⁶ dediğini unutuyorsun. O, biz bunu bilelim diye değil, buna uyalım diye yazdı onu mutlaka.’

Daha yaşlı olanı yoldaşının doğruluğunu ve takvasını sezerek dedi: ‘Doğru. Ve Allah’ımız seni bağışlamıştır.’

Ve bunu deyip, Mezmurlar’ı aldı ve babamız Davud’un dediklerini okudu:

‘Dilimin, günahıma bahane bulup göz yumarak kötü sözlerle dalmaması için ağzımın üzerine bir gözetleyici yerleştireceğim.’ Ve burada yaşlı adam bir konuşma yaptı ve genç olanı ayırdı. Bundan sonra, buluşmalarından önce on beş yıl daha geçti. Çünkü genç olanı yerini değiştirmişti. İşte böyle, yaşlı olanı onu bulunca dedi: ‘Ey kardeş, kaldığın yere neden geri (bir daha) gelmedin?’

Genç olanı cevap verdi: ‘Çünkü, bana söylediklerini henüz öğrenmiş değilim.’

O zaman yaşlı olanı dedi: ‘Onbeş yıl geçmişken nasıl olabilir bu?’

Genç olanı cevap verdi: ‘Sözlere gelince, onları tek bir saatte öğrendim ve hiç unutmadım; fakat, henüz onlara uyamadım. Olmayacak olduktan sonra, çok fazla şey öğrenmenin amacı nedir ki? Allah’ımız zihnimizin değil de, daha çok kalbimizin iyi olmasını bekler, bu bakımdan, Hüküm Günü’nde bize ne öğrendiğimizi değil, ne yaptığımızı soracaktır.’

116 “Hak üzerine delil getirmek, O’na ulaşamamanın sonucudur. Yoksa O, ne zaman gizlidir ki, eserleri araştırılsın. Ne zaman uzaklaşmıştır ki, eserler O’na eriştirebilsin... Hak perdelenmiş değildir. Göremiyorsan, perdelenmiş olan sensin demektir.” (Ataullah İskenderî, *Hikmetler Kitabı*, O. Parlak, C. Çiftçi, *Ribat*, s. 12-13).

150 Yaşlı olanı karşılık verdi: 'Ey kardeş, böyle deme; çünkü, Allah'ımızın değer verilmesini istediği ilmi hor görmüş oluyorsun.'

Genç olanı cevapladı: 'Şimdi, günaha düşmemek için nasıl söylemeliyim ki, çünkü senin sözün doğru, benimki de öyle. Öyleyse diyorum ki, Allah'ın kanununda yazılı olan emirlerini bilenler, eğer ardından daha çok şey öğreneceklerse, (önce) bunlara uymalıdırlar. Ve, insan öğrendiği her şeye, bırakın uysun, (yalnızca) onu bilmek(le kalmasın).'

Yaşlı olanı dedi: 'Ey kardeş, söyle bana, kiminle konuştun ki, benim söylediklerimin tümünü öğrenmediğini bilirsin?'

Genç olanı cevap verdi. 'Ey kardeş, kendimle konuşurum. Her gün hesabımı vermek için kendimi, Allah'ın mahkemesinin önüne korum. Ve, her zaman için de günahlarıma göz yuman bir şey duyarım.'

Yaşlı adam dedi: 'Ey kardeş, sen tamken, hataların nedir ki?'

Genç olanı cevap verdi: 'Ey kardeş, böyle deme, çünkü ben iki büyük hatanın ortasında duruyorum: Biri, kendimi günahkârların en büyüğü olarak bilmemem, diğeri ise, başkalarından daha çok (günahıma) pişman olmak istemememdir.'

Yaşlı olanı karşılık verdi: 'Şimdi, sen (insanların) en olmuşu iken, kendini nasıl günahkârların en büyüğü olarak bilebilirsin?'

Genç olanı cevapladı: 'Bir Ferisî'nin alışkanlığını edindiğim zaman, üstadımın bana söylediği ilk söz şuydu: Başkalarının iyiliklerine, kendimin ise kötülüklerime bakmalıyım. Çünkü böyle yaparsam eğer, kendimi günahkârların en büyüğü olarak algılayabilirim.'

Yaşlı adam dedi: 'Ey kardeş, bu dağlarda kimin iyiliğine, kimin hatalarına bakarsın, görüyorsun ki, burada hiç kimse yoktur.'

Genç olanı cevap verdi: 'Güneşin ve gezegenlerin itaatine bakmalıyım. Çünkü onlar, Yaratacı'larma benden daha iyi

kulluk ediyorlar. Ama ya arzuladığım gibi ışık vermediklerinden ya sıcaklıklarının çok fazla olduğundan ya da yerde çok fazla veya çok az yağış olduğundan ben onları ayıplıyorum.’

O zaman, yaşlı adam bunu duyunca dedi: ‘Kardeş, sen bu akideyi nereden öğrendin. Çünkü ben şimdi doksan yaşındayım ve yetmiş yıldır bir Ferisî’yim.’

Genç olanı cevap verdi: ‘Ey kardeş, sen bunu alçak gönlülülüğünden söylersin, çünkü sen, Allah’ın kutsal bir (kul)usun. Yine de ben sana cevap vereyim ki, yaratıcımız Allah, zamana bakmaz. Ama kalbe bakar. Bundandır ki, Davud on beş yaşında, öbür altı kardeşinden daha genç iken İsrail kralı seçildi ve Rabb’imiz Allah’ın bir peygamberi oldu.’”

151 “Bu adam gerçek bir Ferisî’ydi” dedi İsa havarilerine. “Ve inşallah Hüküm Günü’nde onu arkadaşımız olarak buluruz.”

İsa sonra bir gemiye bindi ve havariler ekmek getirmeyi unuttuklarından dolayı üzgündüler. İsa kendilerini azarlayıp dedi: “Günümüz Ferisîlerinin rnyalarından sakının. Çünkü küçük bir maya bir yığın yemeği bozar.”

O zaman havariler birbirlerine dediler: “Şimdi, ekmeğimiz bile yokken, nasıl mayamız olsun ki?”

O zaman İsa dedi: “Ey az inancı olan adamlar, Allah’ın hiçbir ürün işareti olmayan Nain’de yaptıklarını unuttunuz mu? Ve, beş ekmek ve iki balığı kaç kişi yemiş ve doymuştu? Allah’a imandan yoksun olan Ferisî’nin mayası ve ben düşüncesi, yalnızca bugünün Ferisîlerini bozmakla kalmamış, İsrailîleri de bozmuştur. Çünkü, okumak bilmeyen basit bir halk, kutsal kişiler olarak tanıdıklarından Ferisîlerde gördüğü şeyleri yapar.¹¹⁷

“Gerçek Ferisî nedir bilir misiniz? O, insan tabiatının yağıdır. Nasıl ki, yağ her sıvının üstünde durursa, gerçek Ferisî’nin

117 Krş. Matta, 16:5-12; Markos, 8:14-21; Luka, 12:1.

iyiliği de tüm insanî iyiliklerin üstünde durur. O, Allah'ın dünyaya verdiği yaşayan bir kitaptır. Çünkü, söylediği ve yaptığı her şey Allah'ın kanununa uygundur. Bu bakımdan, kim onun yaptığını yaparsa, Allâh'ın kanununa uymuş olur. Gerçek Ferisî, günahla insan bedenini çürütmeyen tuzdur; çünkü, onu gören herkes tövbeye gelir. Hacıların yolunu aydınlatan bir ışıktır o. Çünkü, onun pişmanlığıyla birlikte yoksulluğunu gören herkes, bu dünyada kalbimizi kapamamız gerektiğini idrak eder.”

“Ama, yağı ekşiten, kitabı tahrif eden, tuzu çürüten, ışığı söndüren bu insan sahte bir Ferisî'dir. Bu bakımdan, eğer helâk olmayacaksanız, bugünkü Ferisîlerin yaptıklarını yapmamaya dikkat edin.”

152 İsa Kudüs'e gelip de, bir sebt günü mabede girdiğinde, askerler onu kışkırtmak ve alıp (götürmek) için yaklaşıp dediler: “Muallim, savaş açmak meşru mudur?”

İsa cevap verdi: “İnancımız bize, hayatımızın yeryüzü üzerinde sürekli bir savaş hâlinde olduğunu söyler.”

Askerler dediler: “Öyleyse, bizi kendi inancına döndürmek ve bizim yığınla tanrıyı bırakıp, (çünkü, yalnızca Roma'da görülen yirmi sekiz bin tanrı vardır) senin tek olan ve görülemediği için nerede olduğu bilinmeyen, belki de bir hayal olan Allah'ına uymamızı ister misin?”

İsa cevap verdi: “Eğer sizi Allah'ımızın yarattığı gibi, sizi ben yaratmış olsaydım, sizi hidayete erdirmek isterdim.”

Karşılık verdiler: “Şimdi, nerede olduğu bilinmediği hâlde, senin Allah'ın bizi nasıl yaratmış olabilir? Bize Allah'ını göster, o zaman Yahudi olacağız.”

O zaman İsa dedi: “Eğer sizin O'nu göreceğ gözleriniz olsa, ben size O'nu gösteririm, fakat kör olduğunuz için, O'nu size gösteremiyorum.”

Askerler karşılık verdiler: “Bu insanların sana verdiği onur mutlaka senin anlayışını götürmüş olmalı. Çünkü, hepimizin başında iki gözü varken, sen bizim kör olduğumuzu söylersin.”

İsa cevap verdi: “Bedenî gözler, yalnızca cismi olan ve dıştaki şeyleri görebilir. Bu bakımdan, siz yalnızca, hiçbir şey yapamayan altından, gümüşten ve tahtadan tanrılarınızı görebilirsiniz. Ama, biz Yahudiyelilerin Allah’ımıza karşı korku ve iman şeklinde manevi gözlerimiz vardır, bu yüzden de, biz Allah’ımızı her yerde görebiliriz.”¹¹⁸

Askerler karşılık verdiler: “Konuşmana dikkat et, çünkü, eğer tanrılarımıza nefret yağdıracak olursan, seni Hirodes’in ellerine veririz, o da her şeye gücü yeten tanrılarımızın öcünü alır.”

İsa cevap verdi: “Eğer dediğiniz gibi, onların her şeye gücü yetiyorsa, beni bağışlayın, artık onlara tapacağım.”

Askerler bunu duyunca sevindiler ve putlarını yüceltme-ye başladılar. O zaman İsa dedi: “Burada işlerinize ihtiyaç vardır, sözlerinize değil. Madem öyle, tanrılarınıza bir sineği yarattırın ve ben onlara tapacağım.”

Askerler bunu duyunca yılıp, diyecek şey bulamadılar, bunun üzerine İsa dedi: “Asla, onların tek bir sineği (bile) yeneden yaratmadıklarını gördüğümden, kendileri için, tek bir sözle her şeyi yaratmış olan Allah’ı bırakmayacağım, O’nun adı tek başına orduları korkutur.”

Askerler karşılık verdiler: “Şimdi şuna bakalım; çünkü biz seni al(ıp götür)mek istiyoruz.” Ve ellerini İsa’ya karşı uzatmak istediler.

O zaman İsa dedi: “Adonai Sabaoth!” Bunun üzerine, bir kişinin, yıkanıp yeniden şarapla doldurulacakları zaman tahta fiçileri yuvarladığı gibi, askerler de hemen mabedden yuvarlanıp gittiler; o kadar ki, kendilerine dokunan kimse olmadığı hâlde, başları ve ayakları yere çarpıyordu.

Ve, o kadar korktular ve öyle bir şekilde kaçtılar ki, Yahudiye’de bir daha görünmediler.

118 “O’nu gözler idrak edemez; O gözleri idrak eder...” (En’am 6/103). “Gerçek şu ki, gözler kör olmaz, fakat göğüslerdeki kalpler kör olur.” (Hac 22/46).

153 Kâhinler ve Ferisîler kendi aralarında mırıldanıp dediler: “Onda Baal ve Eşterot’un bilgeliği var ve bundan dolayı, şeytanın gücüyle yaptı bunu.”

İsa ağzını açtı ve dedi: “Allah’ımız komşumuzun mallarını çalmamanızı emretti. Fakat, bu tek hüküm öylesine aşıldı ve kötüye kullanıldı ki, dünyayı günahla doldurdu ve bu (günah) diğer günahların bağışlandığı gibi bağışlanmayacaktır; çünkü, başka her günah için insan ağlar ve onu bir daha işlemez; namaz ve zekâtla birlikte oruç da tutarsa, Kadir ve Rahîm olan Allah’ımız affeder. Fakat, bu günah o türdendir ki, zulmen alınan geri verilmedikçe, asla bağışlanmayacaktır.”

O zaman, bir yazıcı dedi: “Ey muallim, hırsızlık tüm dünyayı günahla nasıl doldurmuştur? Şimdi, Allah’ın lütfuyla yalnızca birkaç hırsızın bulunduğu ortadadır, onlar da kendilerini gösteremezler, çünkü hemen askerler tarafından asılırlar.”

İsa karşılık verdi: “Malları bilmeyen (metinden aynen) hırsızları da bilmez, hem bakın size diyorum ki, pek çokları ne yaptığını bilmeden çalar. Bu yüzden de, günahları başkalarınınkinden daha büyüktür, çünkü bilinmeyen hastalık iyileşmez.”

O zaman Ferisîler İsa’ya yaklaşıp dediler: “Ey muallim, İsrail’de gerçeği tek sen bildiğin için bize öğret.”

İsa karşılık verdi: “İsrail’de gerçeği tek benim bildiğimi söylemiyorum, çünkü bu ‘tek’ kelimesi başkalarına değil, yalnızca Allah’a ait. Çünkü O Hak’tır, hakkı (gerçeği) da yalnızca O bilir. Bu bakımdan, eğer ben böyle dersem, büyük bir hırsız olurum. Çünkü, Allah’ı tek ben biliyorum demekle de, herkesten daha çok cehaletin içine düşerim. Bu nedenle siz, tek benim gerçeği bildiğimi söylemekle ağır bir günah işlediniz. Ve, size diyorum ki, eğer bunu teşvik etmek için dediyseniz, günahınız daha da büyük olacaktır.”

Sonra İsa, herkesin sustuğunu görünce yeniden dedi: “Her ne kadar ben İsrail’de, gerçeği bilen tek kişi değilsem de, tek ben konuşacağım. Bu bakımdan, madem bana sordunuz, (o hâlde) bana kulak verin.”

“Yaratılan her şey Yaratıcı’ya aittir, o şekilde ki, hiçbir şey herhangi bir şey için iddiada bulunamaz. Öyle de; ruh, nefis, beden, zaman, mal ve şan hep Allah’ın mülkiyetindedir. Eğer bir insan onları Allah’ın istediği biçimde almazsa, bir hırsız olmuş olur. Ve, aynı şekilde, eğer onları Allah’ın isteğinin aksine harcarsa, yine bir hırsız olmuş olur. Bu bakımdan diyorum ki size, ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, siz zamanı ‘Yarın şöyle yapacağım, şöyle bir şey söyleyeceğim, şöyle bir yere gideceğim.’ diyerek ele alırsanız ve ‘inşallah’ demezseniz, hırsız olursunuz.¹¹⁹ Ve, zamanınızın daha iyi bölümünü Allah’ı memnun etmek için değil de, kendinizi memnun etmek için harcadığınızda daha büyük hırsız olursunuz ve daha kötü bölümünü Allah’a kulluk için harcadığınızda, o zaman da kuşkusuz hırsız olursunuz.”

“Kim günah işlerse, hangi şekilde olursa olsun bir hırsızdır; çünkü o Allah’a kulluk etmesi gereken zamanı, ruhu ve kendi hayatını çalıp Allah’ın düşmanı şeytana vermiş olur.”

154 “Bu bakımdan onuru, canı ve malı olan insan malı mülkü çalındığı zaman hırsız asılacaktır; canı alındığı zaman, katilin başı kesilecektir ve adaletli olan budur, çünkü Allah böyle buyurmuştur. Ama, bir komşunun onuru alındığı zaman, neden hırsız çarpmıha gerilmez? Mal onurdan, gerçekten daha mı iyidir? Allah gerçekten, malı alanın cezalandırılacağını, malla birlikte canı alanın cezalandırılacağını, ama onuru alanın serbest kalacağını mı buyurmuştur? Hiç de değil, çünkü mırıldanmaları nedeniyle babalarımız vaad edilen ülkeye girmediler de, yalnızca çocukları (girdi). Ve bu günah nedeniyle, yılanlar halkımızdan yetmiş bin kadarını öldürdü.”

“Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, onuru çalan, bir insanı malından ve canından edenden daha

119 “Sakin bir şey için ‘Yarın onu yapacağım’ deme. ‘Allah dilerse (inşallah) (yapacağım de).’” (Kehf 18/23).

büyük cezayı hak eder. Ve mırıldayana kulak veren de aynı şekilde suçludur. Çünkü, biri şeytanı diline, diğeri ise kulaklarına alır.”

Ferisîler bunları duyunca (öfkeden) patlıyorlardı, çünkü konuşmasına karşı çıkamıyorlardı.

Sonra İsa'nın yanına bir fakih yanaştı ve ona dedi: “Sayın muallim, bana anlat ki Allah, babalarımıza neden ekin ve meyve bahşetmedi? Düşeceklerini bildiğinden, mutlaka kendilerine vermeli veya insanlara onu görme eziyetini çektirmemeliydi.”

İsa cevap verdi: “Adam, sen bana iyi dersin, fakat hata edersin, çünkü yalnızca Allah iyidir. Ve Allah'ın neden senin beynine göre iş yapmadığını sormakla daha çok hata edersin. Yine de sana cevap vereceğim. O hâlde sana diyorum ki, yaratıcımız Allah; işinde kendisini bize uydurmaz, bu bakımdan meşru olan, yaratılmışın O'nun yöntemini ve uygunluğunu değil de, bunun yerine, Yaratan'ın yaratılmışı değil, yaratılmışın Yaratan'a bağlı kalması için, yaratıcısı Allah'ın şanını araştırmasıdır. Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, eğer Allah insana her şeyi vermiş olsaydı, insan kendisinin Allah'ın kulu olduğunu bilmeyecekti ve böylece de kendini cennetin efendisi sayacaktı. Bu bakımdan, her zaman Azîm ve Sübhan olan Yaratıcı, kendine bağlı kalsın diye insanı yemekten men etti.”

“Ve, bakın size diyorum ki, kimin gözünde ışık varsa her şeyi açık görür ve bizzat karanlıktan bile ışık çıkarır; fakat kör böyle yapmaz. Bu nedenle diyorum ki, eğer insan günah işlememiş olsaydı, ne ben ne de sen Allah'ın merhametini ve adaletini bilmeyecektik. Ve eğer Allah, insanı günah işleme istidadında yaratmamış olsaydı, bu konuda o, Allah'a eşit olacaktı. Bundan dolayı, Sübhan Allah insanı iyi ve adaletli yarattı, ama kendi hayatı, kurtuluşu ve batışıyla ilgili olarak istediğini yapmakta serbest bıraktı.”

Fakih bunları işitince dondu kaldı ve şaşkınlık içinde ayrılıp gitti.

155 Sonra, başkâhin iki yaşlı kâhini gizlice çağırarak mabedden çıkıp, öğle namazını kılmak için Süleyman verandasında oturup beklemekte olan İsa'ya gönderdi. Ve, (İsa'nın) yanında halktan büyük bir kalabalıkla birlikte havarileri de bulunuyordu.

Kâhinler İsa'ya yaklaşp dediler: “Muallim, insan ekini ve meyveyi neden yedi? Allah onu yemesini istedi mi, istemedi mi?” Ve, onlar bunu İsa'yı yanıltmak için dediler; çünkü “Allah istedi” dese, “(öyleyse) niçin yasakladı?” karşılığını verecekler, “Allah istemedi” dese, “O hâlde, Allah'ın istediğinin aksini yapabildiğine göre, insan Allah'tan daha büyük bir güce sahip” diyeceklerdi.

İsa cevap verdi: “Sizin sorunuz, dağın üstünden geçen ve sağ ve solunda uçurum bulunan bir yol gibi, ama ben ortadan yürüyeceğim.”

Bunu duyunca, kâhinler İsa'nın kalplerini bildiğini sezeerek şaşırdılar.

Sonra İsa dedi: “Her insan ihtiyacı olduğundan, her şeyi kendi yararı için yapar. Ama, hiçbir şeye ihtiyacı olmayan Allah, kendi hak arzusuna göre yaptı. Bu bakımdan, insanı yaratırken onu, Allah'ın kendine ihtiyacı olmadığını bilsin diye hür yarattı. Verbigratia, kendi zenginliğini sergilemek için ve köleleri kendini daha çok sevsin diye, kölelerine hürriyet veren bir kralın yaptığı gibi.

“O hâlde, Allah insanı, Yaratıcı'sını çok daha fazla sevsin ve nimetini bilsin diye hür yarattı. Çünkü, Allah her ne kadar Kadir-i Mutlak olup, insana ihtiyacı yok ve onu kudretiyle de yaratmışsa da, hayır işleyip, şerre karşı koyabilecek şekilde onu serbest bırakmıştır. Çünkü, her ne kadar Allah'ın günaha engel olma gücü var idiyse de, kudret ve nimeti insanda görüldüğünden, insanda günaha karşı çıkmamak için, yani insanda Allah'ın rahmeti ve adaleti yürüsün diye O, kendi nimetiyle çelişmeyecekti (çünkü, Allah'ta çelişme yoktur). Ve gerçeği konuştuğuma işaret olarak, sizi başkâhinin beni

aldatmak için gönderdiğini ve bunun da kâhinliğin meyvesi olduğunu size söylüyorum.”

Yaşlı adamlar ayrılıp gittiler ve her şeyi başkâhine anlattılar, o da dedi: “Bu herifin sırtında her şeyi kendisine söyleyen cin var; çünkü O, İsrail krallığını arzular, ama Allah bunun da gereğine bakacaktır.”¹²⁰

İsa, öğle namazını kılıp da mabedden çıkarken, annesinin rahminden kör doğan birini gördü. Havarileri kendisine sorup dediler: “Muallim, bu adamda kimin günahı var, babasının mı yoksa annesinin mi ki, (böyle) kör doğmuş?”

İsa cevap verdi: “Ne babasının, ne de annesinin günahı var onda, ama Allah, İncil’e bir şahit olsun diye onu böyle yarattı.” Ve, kör adamı yanına çağırıp, yere tükürerek çamur yaptı ve onu kör adamın gözlerine sürdü ve ona dedi: “Siloam gölüne git ve yıkan!”

Kör adam gitti ve yıkanıp ışığa kavuştu, ardından eve dönerken kendisine rastlayan pek çokları dediler: “Bu adam körse kesinlikle derim ki, mabedin güzel kapısında oturup duran adamdı.” Başkaları dediler: “Odur, fakat ışığa nasıl kavuştu?” Ve, yanına yaklaşım dediler: “Sen mabedin güzel kapısında oturup duran kör adam değil misin?”

Cevap verdi: “Oyum, neden (soruyorsunuz)?” Dediler: “Öyleyse, görme gücüne nasıl kavuştun?” Cevap verdi: “Bir adam toprağa tükürerek çamur yaptı ve bu çamuru gözlerimin üzerine koyup, bana dedi: “Git Siloam gölünde yıkan.” Gidip yıkandım ve şimdi görüyorum. İsrail’in Allah’ını tesbih ederim!”

Kör doğmuş olan adam, mabedin güzel kapısına yeniden geldiği zaman, tüm Kudüs meseleyi duymuştu. Bunun üzerine, İsa aleyhinde kâhinler ve Ferisîlerle konuşmakta olan kâhinlerin reisine getirildi.

Başkâhin kendisine sorup dedi. “adam, sen doğuştan kör değil miydin?”

120 Bir yanda, insanları iğfal için kullanılan “kader” sorunu, öte yanda, Kıtâp ehlinin, dünyayı ahirete tercih eden “din adamları”nın her zaman ve her yerde müşahede olunan sahtekârlığı!..

“Ya, evet” (diye) cevap verdi.

“Şimdi Allah’ın şanı üzerine”, dedi başkâhin “Anlat bize, hangi peygamber sana rüyada göründü de ışık verdi. Babanız İbrahim miydi, yoksa Allah’ın kulu Musa mı veya bir başka peygamber miydi? Çünkü, başkaları böyle bir şeyi yapamaz.”

Kör doğmuş olan adam cevap verdi: “Ben rüyada ne İbrahim’i, ne Musa’yı, ne de bir başka peygamberi görüp iyileştirilmedim. Ben mabedin kapısında otururken bir adam beni yanma getirtti, tükrüğüyle topraktan çamur yaparak, bu çamurun bir kısmını gözlerime sürdü ve beni yıkanmam için Siloam gölüne gönderdi. Ben de oraya gidip yıkandım ve gözlerimin ışığıyla geri döndüm.”

Başkâhin kendisine o adamın adını sordu, kör doğmuş olan adam cevap verdi: “Bana adını söylemedi, ama onu gören biri beni çağırarak dedi: Git ve bu adamın sana söylediği gibi yıkan, çünkü o Nasıralı İsa’dır, İsraililerin Allah’ının bir peygamberi ve kutsal bir (kul)udur.”

O zaman başkâhin dedi: “O seni belki de bugün, yani sebt günü iyileştirdi?”

Kör adam cevap verdi: “Bugün iyileştirdi beni.”

Başkâhin dedi: “Bakın şimdi, bu herif nasıl da günahkârın biridir, görüyorsunuz ki sebt gününe riayet etmez!”¹²¹

Kör adam karşılık verdi: “O bir günahkâr mıdır, değil midir bilmem; ama şunu bilirim ki, ben kör iken o beni ışığa kavuşturdu.”

Ferisîler buna inanmadılar; bu nedenle de başkâhine dediler: “Anne ve babasını çağırın, bize gerçeği söyler onlar.” Bunun üzerine kör adamın anne ve babasını çağırtdılar ve onlar gelince başkâhin kendilerine şöyle sordu: “Bu adam sizin oğlunuz mudur?”

Cevap verdiler: “O bizim oğlumuzun ta kendisidir.”

121 Resule inanmayı, risaleti anlamayı nefsine yediremeyen “Kitap ehli din adamı”nın şeriat ve gerçek anlayışı!..

O zaman başkâhin dedi: “O, kör doğduğunu ve şimdi de gördüğünü söylüyor; nasıl olmuştur bu iş?”

Kör olarak doğan adamın baba ve annesi cevap verdi: “Evet, o kör doğmuştu, ama ışığı nasıl aldığını bilmiyoruz; onun yaşı başı yerindedir, kendisine sorun, size gerçeği söyleler.”

Bunun üzerine onlara yol verildi ve başkâhin yeniden, kör doğmuş olan adama dedi: “Allah’ın şanı üzerine doğruyu söyle.”

(Kör adamın baba ve annesi konuşmaktan korkmuşlardı; çünkü Roma Senatosu’ndan, ölüm acısına çarptırılmak (istemeyen) kimsenin, Yahudilerin peygamberi İsa hakkında çekişmemesi için bir ferman çıkmıştı. Bu ferman valinin de eline ulaşmıştı, bu nedenle; “Onun yaşı başı yerindedir, kendisine sorun.” dediler.)

Sonra, başkâhin kör adama dedi: “Allah’ın şanı üzerine doğruyu söyle, çünkü biz, senin kendini iyileştirdiğini söylediğin bu adamın bir günahkâr olduğunu biliyoruz.”

Kör doğmuş olan adam cevap verdi: “O bir günahkâr mıdır, değil midir bilmem. Ama şunu bilirim ki, ben görmüyordum, o beni ışığa kavuşturdu. Dünyanın başlangıcından bu saate kadar, kesinlikle kör doğup da ışığa kavuşturulan kimse olmamıştır. Ve, Allah günahkârlara kulak asmaz.”

Ferisîler dediler: “Seni ışığa kavuştururken ne yaptı?”

O zaman kör doğmuş olan bunların inançsızlığına şaştı kaldı ve dedi: “Söyledim ya, neden bir daha soruyorsunuz bana? Siz de onun şakirtleri olmaz mısınız?”

O zaman, başkâhin kendisine küfredip dedi: “Sen zaten günah içinde doğmuşsun, öyleyken bize öğretmeye mi kalkıyorsun? Def ol ve böyle bir adamın sen şakirdi ol! Çünkü, biz Musa’nın şakirtleriyiz ve biliyoruz ki, Allah Musa ile konuşmuştur; bu adama gelince, onun neci olduğunu bilmiyoruz.” Ve, onu havra ve mabedden atıp, İsrailîler arasındaki temizlikle birlikte ibadet etmesini yasakladılar.

157-158 Kör doğmuş olan adam gidip İsa'yı buldu. O da kendisini şöyle teselli etti: "Hiçbir zaman şimdiki kadar kutsanmamıştım, çünkü peygamberi ve babamız Davud kanalıyla dünyanın dostlarına karşı; 'Onlar lânetlerler, ben kutsarım' diyen Allah'ımız tarafından kutsandın ve O, Peygamber Mikaya aracılığıyla da dedi: 'Ben sizin kutsamanızı lânetlerim. Çünkü, Allah'ın dilemesinin dünyanın dilemesine zıt olduğu kadar yer göğe, su ateşe, ışık karanlığa, soğuk sığaca veya sevgi nefrete zıt değildir."

Havariler ardından kendisine şöyle sordular: "Rab, sözlerin pek güzel; bu nedenle anlam(larm)ı bize söyle çünkü henüz anlamış değiliz."

İsa cevap verdi: "Dünyayı tanıdığınız zaman göreceksiniz ki, ben gerçeği konuştum ve böylece her peygamberdeki gerçeği de tanıyacaksınız."

"O hâlde bilin ki, tek bir adda birleşmiş üç türlü dünya vardır: Biri; su, hava ve ateşle birlikte gökleri ve yeri ve insanın altında olan tüm şeyleri temsil eder. Şimdi, bu dünya her şeyiyle, Allah'ın peygamberi Davud'un; 'Allah onlar için çığnemedikleri bir kural koymuştur' dediği gibi, Allah'ın iradesine uyar.'

"İkincisi; nasıl bunlardan birinin evi duvarları değil de, aileyi temsil ediyorsa, bunun gibi tüm insanları temsil eder, şimdi bu dünya yine Allah'ı sever; çünkü fitratları gereği Allah'ı özlerler. O kadar ki, fitrata göre herkes, Allah'ı aramada yanlışlığa düşse de, Allah'ı özler. Ve, biliyor musunuz, hepsi Allah'ı neden özler? Çünkü onlar, herkes hiçbir kötülüğü olmayan sonsuz bir iyiliğin özlemini duyar, bu ise yalnızca Allah'tır. Bu bakımdan, Rahman olan Allah, bu dünyaya kurtuluşu için peygamberlerini göndermiştir."

"Üçüncüsü dünya; insanların, dünyanın yaratıcısı Allah'a aykırı bir kanuna dönüşmüş olan günaha batmış durumudur. Bu, insanı Allah'ın düşmanları olan cinlere benzetir. Ve, Allah'ımız bu dünyadan öylesine şiddetle nefret eder ki, eğer

peygamberler bu dünyayı sevmiş olsalardı, ne düşünürsünüz? Mutlaka Allah kendilerinden peygamberliklerini alırdı. Ve nasıl söyleyeyim ki ben? Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, Allah'ın Elçisi dünyaya gelince eğer bu şerli dünyaya karşı bir sevgi duyacak olsa, mutlaka Allah ondan, kendisini yarattığı zaman vermiş olduğu tüm şeyleri alır ve onu ebediyen cezalandırır; Allah bu dünyaya işte bu derecede zıttır.”

159 Havariler karşılık verdiler: “Ey muallim, sözlerin öylesine güzel, bu bakımdan bize merhamet et. Çünkü onları anlamıyoruz.”

İsa dedi: “Sanır mısınız ki, Allah Elçisi'ni kendisini Allah'la eşit tutmak isteyecek bir rakip olarak yaratmıştır? Kesinlikle hayır, aksine efendisinin istemediğini istemeyecek olan itaatkâr kölesi olarak (yaratmıştır.) Siz bunu anlayamazsınız, çünkü neyin günah olduğunu bilmiyorsunuz. Bu nedenle, sözlerime kulak verin. Bakın dikkat edin, diyorum ki size, günah insanda Allah'a aykırı bir şey olmadıkça ortaya çıkmaz; çünkü, yalnızca Allah'ın dilemediği şey günahdır, o kadar ki, Allah'ın dilediği her şey günaha yabancıların yabancıdır. Bu durumda, eğer Ferisîlerle bizim başkâhinlerimiz ve kâhinlerimiz, İsrail halkı bana Allah dediği için bana işkence etseler, Allah'ı razı eden bir şey yapmış olurlar ve Allah da kendilerini ödüllendirir. Fakat, benim gerçeği, gelenekleriyle Allah'ın peygamberleri ve dostları olan Musa ve Davud'un kitaplarını tahrif ettiklerini söylememi istemeyerek, tersi bir nedenle baha işkence ettiklerinden ve bu yüzden benden nefret edip, ölümümü arzuladıklarından, işte bundan dolayı Allah kendilerini tiksinti ve nefretle kabul eder.”

“Söyleyin bana, Musa insan öldürdü, Ahab da insan öldürdü, bu her iki durumda da katil değil midir? Kesinlikle değil; çünkü Musa, puta tapıcılığı yok etmek ve Hak olan Allah'a ibadet etmeyi koruyup, sürdürmek için insan öldürdü, ama Ahab ise, insanları Hak olan Allah'a ibadeti yok etmek ve puta

tapıcılığı koruyup sürdürmek için öldürdü, bu nedenle Musa için insan öldürmek kurbanı dönüşürken, Ahab için (dine karşı) saygısızlığa dönüştü; o kadar ki, bir ve aynı iş bu iki zıt etkiyi ortaya çıkardı.”

“Ruhunun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, eğer şeytan meleklerle onların Allah’ı nasıl sevdiklerini görmek için konuşmuş olsaydı, Allah’ın reddine uğramayacaktı; ama onları Allah’tan yüz çevirtmenin yollarını aradı, bu yüzden de ebedî azaptadır.”

O zaman, bu (satırlar)ı yazan karşılık verdi: “O hâlde, İsrail krallarının kitabında yazılı olduğu gibi, Allah’ın yalancı peygamberlerin ağzıyla söylenmesini takdir buyurduğu yalanla ilgili olarak, Peygamber Mikaya’da söylenen şey nasıl anlaşılmalıdır?”

İsa karşılık verdi: “Ey Barnabas, olanları kısaca anlat ki, gerçeği açıkça görelim.”

160 O zaman, yazan dedi: “Peygamber Danyal, İsrail krallarının ve tiranlarının tarihini anlatırken şöyle yazar: İsrail kralı, Ammonîler olan Belial oğullarına (yani, fasık/facirlere) karşı savaşmak için Yehuda kralıyla birleşti. Şimdi, Yehuda kralı Yehoşafat ve İsrail kralı Ahab ikisi birlikte Samiriye’de bir tahtta otururlarken, önlerine dört yüz yalancı peygamber gelip, İsrail kralına dediler: ‘Ammonîlere karşı çık, çünkü Allah onları senin ellerine verecek. Ve sen Ammon’u parçalayacaksın.’

O zaman Yehoşafat dedi: ‘Burada babalarımızın Allah’ının herhangi bir peygamberi var mıdır?’ Ahab cevap verdi: ‘Yalnızca bir tane var, o da şerlidir, çünkü benimle ilgili olarak her zaman şer haber verir durur ve ben de onu hapiste tutuyorum.’ Böyle, yani ‘Yalnızca bir tane var’, çünkü Allah’ın fermanı ile o kadar çok peygamber öldürülmüştü ki, peygamberler sizin de dediğiniz gibi ey muallim, insanların bulunmadığı dağ tepelerine kaçmışlardı.

O zaman Yehoşafat dedi: 'Onu buraya çağır bakalım, ne der.'

Bunun üzerine Ahab, Mikaya'nın oraya çağırılmasını emretti. O da, ayağında bukağullarla ve hayatla ölüm arasında bulunan bir insan gibi, şaşırılmış bir yüzle geldi.

Ahab kendisine sorup dedi: 'Allah adına konuş Mikaya, biz Ammonîler'e karşı çıkacak mıyız? Allah, onların şehirlerini bizim ellerimize verecek mi?'

Mikaya cevap verdi: 'Çık çık, çünkü başarılı bir şekilde çıkacak ve yine daha başarılı bir şekilde ineceksin!'

O zaman, yalancı peygamberler Mikaya'yı Allah'ın gerçek bir peygamberi olarak övüp, ayaklarındaki bukağulları kırıp çıkardılar.

Allah'ımızdan korkan ve hiçbir zaman putlar önünde diz çökmemiş olan Yehoşafat Mikaya'ya sorup, dedi: 'Bu savaş işini nasıl görüyorsun, babalarımızın Allah'ı aşkına doğruyu konuş.'

Mikaya cevap verdi: 'Ey Yehoşafat, senin yüzün için korkuyorum. Bu nedenle diyorum ki sana, İsrail kavmini çobansız koyun gibi görüyorum.'

O zaman Ahab gülümseyerek, Yehoşafat'a dedi: 'Sana bu herifin yalnızca şerri haber verdiğini söylemiştim de, sen inanmamıştın.'

Sonra ikisi de dediler: 'Şimdi bunu nerden bilirsin ey Mikaya?'

Mikaya cevap verdi: 'Herhâlde Allah'ın huzurunda bir melekler heyeti toplandı ve ben Allah'ın şöyle dediğini işittim: 'Ahab'ı Ammon'a karşı çıkıp, öldürülmesi için kim kandıracak?' Bunun üzerine, biri bir şey dedi, öbürü bir başka şey dedi. Sonra, bir melek gelip dedi: 'Rab, ben Ahab'a karşı savaşacak ve yalancı peygamberlere gidip, yalanı onların diline koyacağım ve böylece o da karşı çıkıp, öldürülecek.' Ve, Allah bunu duyunca dedi: 'Şimdi git ve öyle yap, çünkü sen başaracaksın.'

O zaman yalancı peygamberler kızdı ve reisleri Mikaya'nın yanağına tokat atıp, dedi: 'Ey Allah'ın fasığı, gerçeğin meleği

ne zaman bizi bıraktı da sana geldi. Söyle bize, yalanı getiren melek bize ne zaman geldi?’

Mikaya cevap verdi: ‘Kralınızı aldattığınız için, öldürülme korkusuyla evden eve kaçtığınız zaman öğreneceksiniz.’

O zaman Ahab gazaba gelip dedi: ‘Mikaya’yı yakalayın, ayaklarındaki bukağları yanağına vurun ve ben dönünceye kadar kendisine arpa ekmeği ve su verin, çünkü şu anda, ona nasıl bir ölüm biçeceğimi bilmiyorum.’

Sonra gittiler ve her şey Mikaya’nın dediği gibi oldu. Çünkü, Ammonîlerin kralı kullarına dedi: ‘Bakın, ne Yehuda kralına, ne de İsrail reislerine karşı savaşıyorsunuz, ama düşmanım, olan İsrail kralı Ahab’ı öldürün.’”¹²²

O zaman İsa dedi: “Burada kal Barnabas çünkü amacımız açısından bu kadar yeterli.”

“Hepsini işittiniz mi?” dedi İsa.

Havariler cevap verdiler: “Evet Rab.”

Bunun üzerine İsa dedi: “Yalan söylemek kuşkusuz bir günahdır, ama katil daha büyük bir günahdır; çünkü yalan söyleyene ait bir günahken; katil, işleyene ait ise de, Allah’ın burada, yeryüzündeki en kıymetli şeyini, yani insanı da yok eder. Ve yalan söylemeye, söylenen şeyin aksini söylemekle çare bulunabilir; hâlbuki katlin çaresi yoktur. Çünkü, ölüye yeniden hayat vermek mümkün değildir. O hâlde söyleyin bana, Allah’ın kulu Musa öldürdüklerinin hepsini öldürmekle günah mı işledi?”

Havariler cevap verdiler: “Haşa haşa, ki Musa kendisine emreden Allah’a itaat etmekle günah işlemiş olsun!”

O zaman İsa dedi: “Ben de diyorum haşa ki, Ahab’ın yalancı peygamberlerini yalanla kandıran şu melek, günah işlemiş olsun; çünkü Allah nasıl insanların boğazlanışını kurban diye

122 Krş. Kitab-ı Mukaddes, I. Krallar, 22:1-36. Burada Allah’ın meleklere danışması sembolik olsa gerekir. Bu, bir bakıma insandaki melek-şeytan mücadelesini tasvir etmekte ve aynı zamanda, meleklerin Allah’ın emir ve risaletini taşıyan ‘askerleri’ olduğunu ortaya koymaktadır.

kabul etmişse, bu yalanı överek kabul etmiştir. Bakın, bakın diyorum ki size, nasıl ayakkabılarını bir devin ölçüsüne göre yaptıran çocuk hata ederse, aynen öyle de, insanın kendisi kanuna tâbi iken Allah'ı kanuna tâbi kılan da hata eder. Bu bakımdan, yalnızca Allah'ın dilemediği şeyin günah olduğuna inandığınız zaman, size söylediğim gibi, doğruyu bulmuş olacaksınız. Bu nedenle, çünkü Allah bileşik değildir ve değişemez, öyleyse aynı zamanda farklı şey dileyemez ve dilemez; çünkü böyle olsaydı, kendinde çelişki ve neticede dert barındıracaktı ve sonsuz derecede Kudsî ve Sübhan olmayacaktı.”

Filipus karşılık verdi: “Öyleyse peygamber Amos'un şu sözü nasıl anlaşılmalıdır? Şehirde Allah'ın yapmadığından başka kötülük yoktur.”

İsa cevap verdi: “Şimdi bak buraya Filipus, Ferisîlerin yaptığı gibi harflerde çakılıp kalmanın tehlikesi ne kadar büyüktür; onlar kendileri için, ‘Seçilenler de Allah'ın takdirini’ icat ettiler, öyle ki gerçekte, Allah'ın haksız, kandırıcı, yalancı ve (üzerlerine gelecek) hükümden nefret edici olduğunu demeye getiriyorlar.”

“Bu bakımdan diyorum ki, burada Allah'ın peygamberi Amos, dünyanın kötülük dediği kötülükten söz etmektedir; çünkü eğer müttakilerin dilini kullanmış olsaydı, dünyadakiler tarafından anlaşılmayacaktı. Çünkü, bütün dertler iyidir; ister yaptığımız kötülükleri temizledikleri için olsun, ister bizi kötülük yapmaktan alıkoydukları için iyi olmuş olsun, isterse ebedî hayatı sevip, özleyelim diye, insana bu hayatın durumunu öğrettikleri için, iyi olmuş olsun. İşte eğer Amos, ‘Allah'ın yaptığından başka şehirde hiçbir iyilik yoktur.’ demiş olsaydı, zenginlik içinde yaşayan günahkârlara ve kendilerini belâ içinde gören dertlilere ümitsizlik için fırsat tanımış olacaktı.

“Ve daha kötüsü, şeytanın insan üzerinde böyle bir ege-menliği olduğuna inanan pek çokları, dert çekmemek için

şeytandan korkacaklar ve ona kulluk edeceklerdi. Bu nedenle Amos; başkâhinin huzurunda konuşurken onun sözlerine bakmayıp, İbranî dilini konuşmayı bilmeyen Yahudi'nin iş ve dileğini dikkate alan Romalı tercümanın yaptığını yapmıştır.”

161-162 “Eğer Amos; ‘Şehirde Allah’ın yaptığından başka iyilik yoktur’ demiş olsaydı, ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, ağır bir hata işlemiş olacaktı; çünkü dünya kendini beğenme yoluyla işlenen kötülük ve günahların dışında hiçbir iyilik barındırmaz. Böyle olunca da, insanlar kendinden yerin titrediği (böyle bir sözü) duymakla, Allah’ın yapmadığı herhangi bir günah ve kötülük olmadığına inanarak daha çok kötülük işleyeceklerdi.”

Ve, İsa bunu demişti ki, hemen büyük bir deprem oldu. O kadar ki, herkes ölü gibi yere düştü. İsa onları kaldırıp dedi:

“Şimdi benim size doğruyu söyleyip söylemediğimi görün işte. O hâlde Amos’un, dünyadakilerle konuşurken; ‘Allah şehirde kötülük yapmıştır.’ derken, sadece günahkârların kötülük dediği dert ve belâlardan söz ettiği (konusunda) bu kadarı yetsin.”¹²³

“Şimdi, bilmek istediğiniz takdire gelelim ve size bundan inşallah yarın öte tarafta, Erden kıyısında söz edeceğim.”

163 İsa havarileriyle Erden’in ötesindeki çöle gitti ve öğle namazı kılınca bir palmiye ağacının yanına oturdu. Palmiye ağacının gölgesine de havarileri oturdular.

Sonra İsa dedi: “Takdir öylesine gizlidir ki ey kardeşler, size diyorum ki bakın, o yalnızca bir kişiye açıkça bilinecektir. O, milletlerin aradığı, Allah’ın gizliliklerinin kendisine öylesine açık olacağı kimsedir; o dünyaya geldiği zaman, onun

123 Kastedilen, gerek günahkârların kendine dönmesi, gerek iyilerin mertebelerinin artması ve gerekse tüm insanların gafletten uyanması için Allah’ın zaman zaman gönderdiği ‘iptilâ’lardır.

sözlerini dinleyecek olanlar kutsanacaktır. Çünkü bu palmiye ağacının bizi gölgelendirdiği gibi, Allah da onları rahmetiyle gölgelendirecektir. Yaa, nasıl bu ağaç bizi güneşin yakıcı ısı-sından koruyorsa, Allah'ın rahmeti de, o kişiye inananları şey-tandan öyle koruyacaktır.”

Havariler karşılık verdiler: “Ey muallim, sözünü ettiğiniz bu dünyaya gelecek kişi kim olacak?”

İsa kalp coşkusuyla cevap verdi: “O, Allah'ın Elçisi Muhammed'dir. Ve o dünyaya geldiği zaman, yağmurun, uzun bir süre yağmur almadıktan sonra yere meyve verdir-mesi gibi, o da getireceği bol rahmetle insanlar arasında salih ameller için bir fırsat olacak. Çünkü O, Allah'ın rahmetiyle yüklü beyaz bir buluttur. Bu rahmeti Allah, müşidler üzerine yağmur gibi fişkirtacaktır.”¹²⁴

164 İşte şimdi size, Allah'ın bu aynı takdirle ilgili olarak bilmem için bana bahşettiği azıcık şeyi anlatacağım. Ferisîler derler ki: “Her şey önceden o şekilde takdir edilmiştir ki, seçilmiş olan fasık/facir olamaz, fasık/facir olan da ne olursa olsun seçilmiş olamaz ve nasıl Allah salih ameli, üzerinde seçilmişlerin kurtuluşa doğru yürüdü-ğü yol olarak önceden takdir etmişse, aynı şekilde günahı da, üzerinde fasık/facirlerin helâke yürüdüğü yol olarak önceden takdir etmiştir.” Bunu yazan elle birlikte, diyen dile de lânet olsun. Çünkü bu, şeytanın inancıdır. Buradan kişi günümüz Ferisîlerinin durumunu bilebilir. Çünkü onlar, şeytanın inan-mış kullarıdır.

“Takdir, kişinin elinde araç olarak bulundurduğu şeye son veren mutlak bir iradeden başka ne anlama gelebilir? O hâlde, yalnızca harcayacak taş ve para değil, aynı zamanda üzerine bir ayak koyacak kadar arsası da olmayan bir kişi evi nasıl tak-dir edecektir? (Böyle bir şeyi) asla kimse (yapamaz), öyleyse size diyorum ki, takdir, Allah'ın insana kendi pak nimeti, kendi

kanunundan verdiği hür iradeyi çekip almaktan öte bir şey değildir. Yerleştirmekte olduğumuz, kesinlikle takdir değil, sadece kötülük aracıdır.”

“Musa’nın kitabı gösteriyor ki, şu insan hürdür. Allah’ımız kanunu Sina dağında verdiği zaman şöyle konuşmuştur: ‘Benim buyruğum gökte değil ki, şimdi kim Allah’ın buyruğunu gidip bize getirecek ve acaba kim ona uyma gücünü bize verecek?’ diye kendine mazeret arayasın. Ama, benim buyruğum senin kalbinin yanındadır ki, dilediğin zaman ona uyabilesin.”

“Söyleyin bana, eğer kral Hirodes yaşlı bir adama gençleşmesini ve hasta bir adama düzelmesini emretse, onlar bunu yapmayınca kendilerini öldürtse, bu adalet olur mu?”

Havariler cevap verdiler: “Eğer Hirodes böyle bir emir verseyse, en zalim ve dinsiz (kişi) olur.”

O zaman İsa iç çekerek dedi: “Bunlar insanî geleneklerin meyveleridir kardeşler; çünkü Allah, fasık/faciri (bir daha) seçilmiş olamayacak şekilde önceden takdir etmiştir demekle, onlar Allah’ı en dinsiz ve zalim yaparak küfrediyorlar. O, günahkâra günah işlememeyi, işlediği zaman da tövbe etmeyi emreder; hâlbuki, bu tür bir takdir günahkârdan günah işleme gücünü çekip alır ve tövbeden tümüyle yoksun bırakır.”

165 “Allah’ın; Peygamber Yoel aracılığıyla ne dediğini de duyun: ‘Sağ ve diriyim ki, (der) Allah’ımız, günahkârın ölümünü dilemem, ama onun tövbeye gelmesini ararım.’ O hâlde, Allah dilemediği şeyi önceden takdir mi edecektir? Bir, Allah’ın dediğine bakın, bir de bu zaman Ferisîlerinin dediğine.”

“Dahası var, Allah Peygamber İşaya aracılığıyla der: ‘Ben çağırdım, sizse beni dinlemediniz.’ Ve, Allah ne kadar çağırmış, aynı peygamber aracılığıyla dediğini duyun: ‘Bütün gün ellerimi bana inanmayan bir kavme yaydım da, bana karşı geldiler.’ Ve, bizim Ferisî’lerimiz fasık/facirin seçilmiş olamayacağını söylerken, Allah’ın, beyaz bir şey gösterip kör bir adamla alay

etmek gibi veya sağır bir adamla kulaklarına konuşarak alay etmek gibi insanlarla alay ettiğinden başka bir şey mi söylemiş oluyorlar? Ve, seçilmişsin fasık/facir olamayacağı konusunda, bakın Allah'ımız, Hezekiel peygamber aracılığıyla ne diyor: 'Sağ ve diriylim ki' der Allah 'eğer takva sahibi takvasını bırakır da, kirli işler yaparsa helâk olur. Artık onun takvasından da hiçbir şey hatırlamaz olurum; çünkü takvasına güvenirse, takvası onu Benim önümde terk eder ve onu kurtarmaz.'

Ve, fasık/faciri çağırma konusunda, Allah Peygamber Hoşea aracılığıyla şundan başka bir şey mi der: 'Ben seçilmiş olmayan bir kavmi çağıracağım, onlara seçilmiş diyeceğim.' Allah doğrudur ve yalan söylemez; çünkü doğru olan Allah doğruyu söyler. Ama, bu zamanın Ferisîleri akideleriyle Allah'a tümüyle karşı çıkarlar."

166 Andreas karşılık verdi: "Ama, Allah'ın Musa'ya dediği şu; merhamet etmek dilediğine merhamet edeceği, katılaştırmak dilediğini katılaştıracığı (sözü) nasıl anlaşılmalıdır?"

İsa cevap verdi: "Allah bunu, insanın kendi faziletleriyle kurtulacağına inanmaması, bunun yerine, hayatın ve Allah'ın merhametinin kendisine Allah tarafından nimet olarak bahşedildiğini idrak etmesi için der. Ve bunu, insanların kendinden başka tanrılar bulunduğu düşüncesinden kaçmmaları için der."

"Bu bakımdan eğer Allah, Firavun'u katılaştırdıysa, o, kavmimize işkence edip, onu İsrail'deki, tüm erkek çocukları yok etmekle hiçe indirmeye kalkıştığı için yapmıştır. O zaman Musa da hayatını kaybedeyazmıştı."

"Aynı şekilde, bakın size diyorum ki, takdir kendisine temel olarak Allah'ın kanununu ve insanın hür iradesini alır. Evet ve eğer Allah, kimse helâk olmasın diye tüm dünyayı kurtaracak olsa, ruhun tepeden baktığı bu çamur (yığını), ruh gibi günah işlese bile, tövbe etme gücüne sahip olsun ve

ruhun fırlatılıp atıldığı o yerde oturmaya gelsin diye, şeytana garaz olarak kendisine sakladığı hürriyetten insanı yoksun bırakmamak için bunu yapmaz. Allah'ımız, diyorum ki, rahmetiyle insanın hür iradesini izlemek diler, yarattığı kudretiyle terk etmek dilemez. Ve, bu nedenle Hüküm Günü'nde kimse, günahları için herhangi bir mazerette bulunamayacaktır.¹²⁵ Çünkü, Allah'ın doğru yola gelmeleri için neler neler yaptığı ve ne kadar sık kendilerini tövbe etmeye çağırdığı o zaman herkes için apaçık ortada olacaktır.

167 “İşte böyle, eğer zihniniz bununla da yetinip durulmadıysa ve yine; ‘Neden böyle?’ demek istiyorsanız, size bir ‘neden’i daha açıklayacağım. O da şudur: Söyleyin bana, neden (tek) bir taş suyun üstünde duramaz da, tüm yeryüzü suyun üstünde durur? Söyleyin bana, su ateşi söndürür ve yer havadan kaçarken ve kimse toprak, hava, su ve ateşi uyum içinde bir araya getiremezken, yine de bunlar insanda bir araya geliyor ve uyum içinde kalıp gidiyorlar, neden?”

“O hâlde bunu bilmiyorsanız –hem, tüm insanlar da insan olarak bunu bilmezler– Allah'ın kâinatı hiç yoktan tek bir sözle yarattığını nasıl anlayacaklar; Allah'ın sonsuzluğunu nasıl anlayacaklar? Ne olursa olsun bunu asla anlayamayacaklardır. Çünkü insan, sonlu ve Peygamber Süleyman'ın dediği gibi vücutla bileşim içinde olup, bozulabilir ve ruhu da baskı altında tutarken ve Allah'ın işleri de Allah'a göreyken onları nasıl anlayabilecekler?”

“Allah'ın peygamberi İşaya (bunun) böyle (olduğunu) gördüğünden, haykırp dedi: ‘Gerçekten sen gizli bir Allah'sın!’ Ve, Allah'ın Elçisi hakkında, Allah onu nasıl yarattı, o der: ‘Onun doğuşunu kim anlatacak?’¹²⁶ Ve, Allah'ın işlemesi hakkında

125 Bu cümlelerde, İslâm tarihinde de çok tartışılan ‘kader’ sorunu, açık bir şekilde ifadesini bulmaktadır.

126 Tüm peygamberlerin ‘Hatemü'l-Enbiya'yı müjdelediğine açık bir delildir bu.

der: ‘Onun danışmanı kim?’ Bu bakımdan, Allah insan tabiatına der: ‘Nasıl gök yerin üstünde yükseltilmişse, benim yöntemlerim, sizin yöntemleriniz üzerinde ve benim emrim sizin emriniz üzerinde yükseltilmiştir.’

Bu nedenle size diyorum ki, takdirin niteliği, durum benim size anlattığım gibiyse de, insanlara açık değildir.

Öyleyse insan, yöntemi bulamadığı için gerçeği inkâr mı etmelidir? Ben, nasıl olduğu anlaşılmadığı hâlde sıhhati reddeden bir kimseyi henüz görmüş değilim. Hem, Allah’ın benim dilimle hastaları nasıl iyileştirdiğini bile bilmiyorum.”

168 O zaman havariler dediler: “Gerçekten sende Allah konuşuyor, çünkü insan senin konuştuğun gibi asla konuşmamıştır.”

İsa karşılık verdi: “Ben inanın ki, Allah beni İsrail ailesine göndermek için seçtiği zaman, bana apaçık bir aynaya benzeyen bir kitap verdi. O, benim kalbime o şekilde indi ki, konuştuğum şeylerin hepsi bu kitaptan geliyor. Ve, bu kitabın benim ağzımdan çıkması sona erdiği zaman, ben dünyadan yukarı alınacağım.”

Petrus karşılık verdi: “Ey muallim, senin şimdi söylediğin bu kitapta yazılı mıdır?”

İsa cevapladı: “Allah’ın ilmi ve Allah’a kulluk hakkında, insan bilgisi ve insanlığın kurtuluşu hakkında söylediğim her şey, hepsi benim İncil’im olan bu kitaptan çıkar.”

Petrus dedi: “Onda cennetin ihtişamı (da) yazılı mıdır?”¹²⁷

İsa cevap verdi: “Dinleyin ve ben cennetin ne tür olduğunu ve kutsal kişilerle müminlerin orada nasıl sonsuz olarak kalacaklarını size anlatacağım; çünkü, bu cennetin en büyük nimetlerinden biridir; görüyorsunuz ki, her şeyin ne kadar

127 İncil bir defada Hz. İsa’nın kalbine indirilmiş ve ondan sonra Hz. İsa “Yürüten, konuşan... kitap” veya “Kelâm et” olmuştur. İşte İsa’ya özel olarak ‘Allah’ın Kelimesi’ denmesi bundandır. Dolayısıyla ‘İncil’ denilen eldeki kitaplar, İsa’nın sözlerini ve yaptıklarını anlatan birer ‘hadis kitabı’ niteliğindedir.

büyük olursa olsun, mademki bir sonu var, o hâlde küçüktür, hatta hiçtir.”

“Cennet, Allah’ın nimetlerini depo ettiği yurttur; burada kutlu ve kutsanmışların ayaklarının bastığı yer öylesine kıymetlidir ki, bir dirhemi bin dünyadan daha değerlidir.”

“Bu nimetler Allah’ın peygamberi babamız Davud tarafından görülmüştür, çünkü Allah, cennetin ihtişamına baksın diye bunları kendisine göstermiştir. O, ardından kendine gelince, iki elleriyle gözlerini kapamış ve ağlayarak demiştir: ‘Bu dünyaya daha fazla bakmayın ey benim gözlerim, çünkü her şey boş ve hiçbir iyi şey yok!’”

“Bu nimetler hakkında İşaya peygamber demiştir: ‘Allah’ın sevdikleri için hazırladığı şeyleri insanın gözleri görmemiştir, kulakları işitmemiştir. İnsan kalbi de tasavvur etmiş değildir.’ Neden bu tür nimetleri görmemişler, işitmemişler ve tasavvur etmemişlerdir biliyor musunuz? Şundan ki, burada aşağıda yaşarken, bu tür şeyleri müşahade edecek değerinde değillerdir. Bu bakımdan, babamız Davud, onları gerçekten görmüşse de, size diyorum ki, onları insan gözüyle görmüş değildir. Allah ruhunu kendisine almış ve böylece Allah’la bir olarak onları ilâhî ışıkla görmüştür. Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, cennetin nimetleri sonsuz, insan ise sonlu olduğundan, küçük bir toprak kavanozun denizi içine alamayacağı gibi, insan da onları içine sığdıramaz.”

“Öyleyse bakın ki, dünya her şeyin meyve verdiği yaz vakti ne kadar da güzeldir! Vakti gelen hasat nedeniyle sarhoş olan şu köylü, emeklerini son derecede sevdiği için vadileri ve dağları türküleriyle çınlatır. Şimdi, onları yapana yakışan meyvelerle her şeyin yüklü olduğu cennete yükselt bakalım aynı şekilde kalbini.”

“Allah sağ ve diridir ki, cenneti bilmek bakımından bu kadarı yeterlidir. Öyle ki Allah, cenneti kendi nimetlerinin yurdu olarak yaratmıştır. Şimdi, ölçüsüz derecedeki iyiliğin, ölçüsüz derecede iyi şeyleri olmayacağını mı düşünüyorsunuz? Veya,

ölçüsüz derecedeki güzelliğin ölçüsüz derecede güzel şeyleri olmayacağını mı? Sakının ki, eğer olmayacağını düşünürseniz, büyük hata işlersiniz.”

169-170 “Allah, kendine inanarak kulluk edecek olan insana şöyle der:

“Senin yaptıklarını biliyorum, sen Benim için çalışıyorsun. Ebediyen sağ ve diriymdir ki, senin sevgin Benim nimetimi aşmayacaktır. Madem kendini Benim eserim bilip, Bana yaratıcın Allah olarak kulluk edersin ve madem Bana inanarak kulluk etmek için, Ben’den rıza ve merhametten başka bir şey istemezsin; madem, Bana sonsuza değin kulluk etmek arzusuyla Bana kulluğa bir son vermezsin, Ben de işte aynen böyle yapacak ve seni Allah’mışsın, benim dengimmişsin gibi ödüllendireceğim. Elleri yalnızca cennetin bol nimetlerini koymakla kalmayacak, aynı zamanda sana kendim de bir hediye vereceğim. Şöyle ki, nasıl sen ebediyen Benim kulum olmak, istiyorsan, Ben de senin ücretini ebedî yapacağım.”

171 “Cennet hakkında ne düşünürsünüz?” dedi İsa havarilerine. Böylesi zenginlik ve nimetleri kavrayabilecek bir akıl var mıdır? İnsanın Allah’ın kadar geniş bilgisi olmalı ki, Allah’ın kullarına vermek istediği şeyleri bilebilsin.

“Hirodes gözde baronlarından birine bir hediye verirken, hangi türde hediye verir, hiç gördünüz mü?”

Yuhanna karşılık verdi: “İki kez gördüm; emin olun ki, onun verdiği şeyin onda biri yoksul bir adama yetecektir.”

İsa dedi: “Ya yoksul bir adam Hirodes’e hediye verecek olsa, ne verir ona?”

Yuhanna cevap verdi: “Bir veya iki metelik.”

“Şimdi, bu sizin cennet hakkındaki bilgiyi etüt edeceğiniz kitabınız olsun.” (dedi İsa) “Çünkü, Allah’ın insana bedeni için bu dünyada verdiği şeylerin hepsi, sanki Hirodes’e yoksul bir adamın bir metelik vermesi gibidir ama, Allah’ın bedene ve

ruha cennette vereceği şeyler, Hirodes'in sahip olduğu herşeyi, hatta hayatını hizmetçilerinden birine vermesi gibidir.”

172 “Allah, kendisini sevene ve inanarak kulluk edene şöyle der: ‘Git ve denizin kumlarına bak ey kulum ne kadardır? Öyleyken, eğer deniz sana tek bir kum taneciği verecek olsa, bu sana az gelmez mi? Mutlaka öyle. Ben, Yaraticın sağ ve diriyimdir ki, bu dünyada yeryüzünün tüm reislerine ve krallarına verdiğim şeylerin tümü, sana cennetimde vereceğim şeylere oranla, denizin sana verdiği bir kum taneciğinden daha azdır.’”

173 “O hâlde” dedi İsa, “cennetin bolluğunu siz göz önüne getirin. Çünkü eğer Allah bu dünyada insana birkaç gramlık mal vermişse, cennette on yüz bin yük verecektir. Bu dünyadaki meyvelerin miktarını, yiyeceklerin miktarını, içeceklerin miktarını ve insana verilen şeylerin miktarını düşünün. Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, insan bir kum taneciği aldıktan sonra, denizde nasıl hâlâ daha ne kadar kum kalıyorsa, aynen bu şekilde (cennetteki) yemişlerin miktarı ve niteliği, burada yediğimiz yemişlerin türünü aşacaktır. Ve, cennetteki diğer şeyler de böyledir. Olmadı, hatta bakın size diyorum ki, bir dağ altın ve inci bir karıncanın gölgesinden ne kadar kıymetliyse, cennetin nimetleri de, dünyadaki reislerin sahip oldukları ve dünyanın sona ereceği Allah'ın mahkemesine kadar sahip olacakları nimetlerin tümünden aynı şekilde kıymetlidir.”

Petrus karşılık verdi: “Öyle de, şimdi bizim sahip olduğumuz bedenimiz cennete girecek mi?”

İsa cevap verdi: “Dikkat et ki Petrus, aman bir Sadûki olmayasın; çünkü Sadûkiler, bedeninin yeniden dirilmeyeceğini ve meleklerin olmadığını söylerler. Bu bakımdan, onların bedeni ve ruhu cennete girmekten yoksundur ve onlar bu dünyada, meleklerin hizmetinden de yoksundurlar. Belki de, Allah'ın

peygamberi ve dostu Eyüp'ü, onun ne dediğini unutmuşsunuzdur: 'Biliyorum ki, Allah'ım sağ ve diridir ve Son Gün yeniden bedenimle birlikte kalkacak ve kurtarıcım Allah'ı gözlemlerimle göreceğim.'

"Ama inanın bana, bizim bu bedenimiz öylesine paklanacaktır ki, şimdi sahip olduğumuz şeylerden tek bir mala bile sahip olmayacaktır; çünkü bütün kötü arzulardan arınacak ve Allah onu, Âdem'in günah işlemeyen önceki durumuna getirecektir."

"İki insan bir efendiye tek ve aynı işte hizmet eder. Biri yalnızca işi seyrederek ve ikinciyeye emirler verir, ikincisi de birincinin emrettiği her şeyi yerine getirir. Size adaletli gelir mi diyorum, efendinin, yalnızca seyredip emirler vereni ödüllendirmesi ve kendini çalışarak yoranı evinden çıkarıp atması? Mutlaka hayır."

"Öyleyse, Allah'ın adaleti bunu nasıl götürecektir? Ruh ve beden insanın nefsiyle birlikte Allah'a hizmet eder; yalnızca ruh seyrederek ve hizmet emri verir. Çünkü, ruh yemek yemez, oruç tutmaz, yürümez, soğuğu ve sıcaklığı duymaz. Hasta olmaz ve öldürülmez, çünkü ruh ölümsüzdür. O, bedeninin her bir uzvunda çektiği bu bedenî acıların hiçbirini çekmez. O hâlde, hak mıdır ki, kendini Allah'a hizmet ederek bu kadar yoran beden değil de, yalnızca ruh cennete girsin?"

Petrus karşılık verdi: "Ey muallim, beden ruha günah işlettiğinden cennete konmamalıdır."

İsa cevap verdi: "Şimdi, beden ruh olmadan nasıl günah işler ki? Bu kesinlikle imkânsızdır. Bu nedenle, Allah'ın rahmetini beenden çekmekle sen, ruhu cehenneme mahkûm ediyorsun."

174 "Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, Allah'ımız rahmetini günahkâra vaad ederek der: 'Günahkârın günahına ağlayacağı şu saatte, kendi üzerime yemin ederim ki, onun kötülüklerini artık hiç hatırlamayacağım.'

Şimdi, eğer beden oraya gitmeyecekse, cennetin yiyeceklerini kim yiyecektir? Ruh mu? Emin olun ki değil, çünkü o manevidir.”

Petrus karşılık verdi: “O hâlde, kutsananlar cennette yiyecekler, ama pislik olmayacaksa, yemekler nasıl boşaltılacaktır?”

İsa cevap verdi: “Şimdi eğer yemez içmezse insan nasıl nimetlendirilir? Yüceltilen şeye oranla yüceltmede bulunulmasının uygun olduğu açıktır. Fakat sen Petrus, böyle yemeğin pislik şeklinde boşaltılacağını düşünmekle yanılığa düşüyorsun, çünkü bu beden şimdi bozulabilen yemekler yiyor ve bundan dolayı da kokuşma ve çürüme ortaya çıkıyor; ama cennette beden bozulmayacaktır, ölümsüz ve her türlü dertten kurtulmuş olacaktır ve hiçbir kusurlu yanı olmayan yemekler herhangi bir kokuşma veya çürüme hasıl etmeyecektir.”

175 “Allah, fasık/facir üzerine nefret yağdırarak İşaya peygambere şöyle der: ‘Kullarım Benim evimde Benim soframda oturacaklar, neşeyle, mutluluk içinde ve harp ve org sesleriyle yiyip içecekler ve onlara hiçbir ihtiyaç hissettirmeyeceğim. Fakat siz Benim düşmanım olanlar, Ben’den uzağa atılacaksınız ve orada, Benim kullarımın hepsi sizi hor görürken, sefillik içinde helâk olacaksınız.’”

176 “Onlar yiyip içecekler” sözü ne demeye gelir? dedi İsa havarilerine. “Emin olun ki, Allah açık konuşuyor. Fakat bu kadar meyve ile birlikte, cennetteki dört kıymetli şarap (içecek) ırmağı hangi amaca (yöneliktir)? Kesinlikle Allah yemez, melekler yemez, ruh yemez, nefis yemez, ama bizim vücudumuz olan beden (yer). Bu bakımdan, cennetin ihtişamı içinde yemekler beden içindir; Allah, meleklerin konuşması ve kutsanmış ruhlar da nefis ve ruh için. Bu ihtişam, (Allah her şeyi kendi sevgisi için yarattığından)

her şeyi herhangi bir diğer yaratıktan daha iyi bilen Allah'ın Elçisi tarafından açıklanacaktır.”¹²⁸

Bartolomeus dedi: “Ey muallim, cennetin ihtişamı herkes için eşit mi olacak? Eğer eşitse, bu adaletli olmayacaktır; eşit değilse daha az olan daha çok olanı kıskanacaktır.”

İsa cevap verdi: “Eşit olmayacaktır, çünkü Allah adildir ve herkes de razı olacaktır. Çünkü, orada kıskançlık yoktur. Söyle bana Bartolomeus: Pek çok hizmetçileri olan bir efendi var ve hizmetçilerin hepsini aynı elbiseyle giydiriyor. O zaman, kendilerine çocuk elbisesi giydirilen çocuklar, yetişkinlerin kıyafetinde olmadıkları için üzülmüyorlar mı? Emin ol ki tam tersine, eğer büyüklerin geniş elbiselerini giymiş olsalardı öfkelenirlerdi, çünkü elbiseler kendi bedenleri ölçüsünde olmadığından, kendileriyle alay edildiğini düşünürlerdi.

Şimdi Bartolomeus, kalbini cennette Allah'a yükselt ve bütün bir ihtişamın birine daha çok, diğerine daha az da olsa, hiçbir kıskançlık doğurmayacağını göreceksin.”

177 O zaman bu (satırlar)ı yazan dedi: “Ey muallim bu dünyanın aldığı gibi, cennet de güneşten ışık alır mı?”

İsa cevap verdi: “Allah bana şöyle dedi ey Barnabas: ‘Siz günahkâr insanların oturduğu dünyanın, sizin yararınız ve mutluluğunuz için güneşi, ayı ve kendisini süsleyen yıldızları vardır; çünkü bunu Ben yarattım.

Düşünün o hâlde, benim mümin kullarımın oturduğu ev daha iyi olmayacak mıdır? Böyle düşünmekle mutlaka hata ediyorsunuz; çünkü Ben, sizin Allah'ınız cennetin güneşiyim ve benim Elçim her şeyi benden alan aydır ve yıldızlar, size irademi tebliğ eden peygamberlerimdir. Bu bakımdan, benim mümin kullarım (burada) benim sözümü peygamberlerimden

128 Gerçekten, Bedüzzaman Said Nursi'nin 24. Söz'de açıkladığı gibi, ahiret, kıyamet, cennet, cehennem ve diğer ahiret ahvalleri en geniş ve kapsamlı ifadesini Kur'an'da bulmuştur.

almış oldukları gibi, nimetlerimin cennetinde de, mutluluk ve sevinci aynı şekilde yine onların aracılığıyla alacaklardır.”

178 “Cennet’i bilmeniz için bu kadarı size yetsin.” dedi İsa. Bunun üzerine, Bartolomeus yeniden dedi: “Ey muallim, size bir kelime daha sorsam; bana sabredin.”

İsa karşılık verdi: “Ne arzu ediyorsun, söyle.”

Bartolomeus dedi: “Cennet mutlaka büyüktür; çünkü içinde böylesine büyük iyilikler var, o hâlde büyük olmalı.”

İsa cevap verdi: “Cennet öylesine büyüktür ki, kimse onu ölçemez. Bakın size diyorum ki, gökler dokuzdur, aralarına, birbirlerinden bir insanın beş yüz yıllık yolculuğu kadar uzak olan gezegenler yerleştirilmiştir ve yeryüzü de aynı şekilde birinci gökten beş yüz yıllık yolculuk kadar uzaktır.”

“Ama, birinci göğü ölçerken durun daha, o yeryüzünden, tüm yeryüzünün bir kum taneciğinden büyük olduğu oranda büyüktür. İkinci gök birinciden bu şekilde büyük, üçüncü ikinciden ve son göğe kadar biri diğerinden aynı şekilde büyük ola ola gider. Ve, bakın size diyorum ki, tüm yeryüzü bir kum taneciğinden nasıl büyükse, cennet de tüm yeryüzü ve tüm göklerin (toplamından) o şekilde büyüktür.”

O zaman Petrus dedi: “Ey muallim, cennet Allah’tan büyük olmalı, çünkü Allah, onun içinde görünecektir.”

İsa karşılık verdi: “Ağzını kapa Petrus, çünkü farkında olmadan küfre gidiyorsun.”

179 O zaman melek Cebrail, İsa’ya gelerek, ona güneş gibi parlayan ve içinde şu sözlerin yazılı olduğu görülen bir ayna gösterdi: “Ebediyen sağ ve diriyimdir ki, nasıl cennet tüm göklerden ve yeryüzünden ne kadar daha büyükse ve nasıl tüm yeryüzü bir kum taneciğinden ne kadar daha büyükse, ben de aynı şekilde cennetten o kadar büyüğüm ve denizin sahip olduğu kum tanecikleri kadar, denizdeki

su damlaları kadar, yerdeki otlar kadar, ağaçlardaki yapraklar kadar, hayvanlardaki deriler kadar; gökleri ve cenneti ve daha (başka şeyleri) dolduracak kum taneciklerinin sayısı kadar (cennetten büyüğüm).”¹²⁹

Sonra İsa dedi: “Ebediyen Aziz ve Sübhan olan Allah’ımıza tazimde bulunalım.” Bunun üzerine yüz kez rükûya vardılar ve dua ederek secdeye kapandılar. Bu şekilde ibadet eda edilince, İsa Petrus’u çağırıp, ona ve tüm havarilere görmüş olduğu şeyleri söyledi ve Petrus’a dedi: “Tüm yeryüzünden daha büyük olan senin ruhun, bir gözle tüm yeryüzünden bin kez daha büyük olan güneşi görüyor.”

“Doğru” dedi Petrus.

O zaman İsa dedi: “Aynen böyle, cennet (gözüy)le Yararıcı-mız Allah’ı görecekisin.” Ve İsa bunu deyip, İsrail ailesi ve kutsal şehir için dua ederek, Rabbimiz Allah’a şükretti. Ve herkes karşılık verdi: “Âmin, Rab.”

180 Bir gün, İsa Süleyman (mabedi) verandasında otururken, yanına yazıcılar geldi ve içlerinden halka hitap eden birisi kendisine dedi: “Ey muallim, ben bu insanlara defalarca hitap ettim, aklımda kitaptan anlayamadığım bir bölüm var.”

İsa karşılık verdi: “Nedir o?”

Yazıcı dedi: “Allah’ın babamız İbrahim’e söylediği şu; ‘Ben senin büyük ödülün olacağım’ (sözü). Şimdi, insan (böyle bir ödülü) nasıl hak edebilir?”

O zaman İsa ruhen sevindi ve dedi: “Eminim ki sen, Allah’ın melekûtundan uzak değilsin. Beni dinle, bu öğretinin anlamını sana anlatacağım. Allah sonsuz, insan sonlu olduğundan, insan Allah’ı hak edemez ve senin kuşkun bu mudur kardeş?”

129 Bu bir sınırlamadır ve âdeta ‘tecrim’ ifade etmektedir. İmam Sadık’ın deyişiyile, “Allah vafedilmekten büyüktür.” Dolayısıyla bu söz herhâlde Hz. İsa’ya ait olamaz.

Yazıcı ağlayarak cevap verdi: “Rab, sen benim kalbimi biliyorsun; o hâlde konuş, çünkü benim ruhum senin sesini duymak arzu ediyor.”

O zaman İsa dedi: “Allah sağ ve diridir ki, insan her an aldığı küçük bir nefesi de hak edemez.”

Bunu duyan yazıcı kendinden geçti ve havariler de aynı şekilde hayrete düştüler, çünkü İsa’nın, Allah sevgisi için ne verirlerse, onun yüz katını alacaklarını söylediğini hatırlıyorlardı.

Sonra İsa dedi: “Eğer biri size yüz altın kuruş ödünç verse ve siz de bu kuruşları harcasanız, sonra bu adama, ‘Ben sana kurumuş bir bağ yaprağı veriyorum; bu nedenle bana evini ver, çünkü onu hak etmiş oluyorum.’ diyebilir misiniz?”

Yazıcı cevap verdi: “Asla Rab, çünkü o önce borcunu ödemesi ve sonra da, herhangi bir şey isteyecekse iyi şeyler vermelidir, ya bozulmuş bir yaprak ne işe yarar ki?”

181 İsa karşılık verdi: “İyi söyledin ey kardeş; o hâlde söyle bana, insanı hiç yoktan yaratan kimdir? Mutlaka Allah’tır, aynı zamanda ona yararlanması için tüm dünyaya da vermiştir. Ama insan, günah işleyerek bunu tümüyle harcamıştır, çünkü günahtan dolayı tüm dünya insanın aleyhine döndü ve insanın sefilliği içinde, Allah’a günahla bozulmuş amellerinden başka verecek hiçbir şeyi yoktur. Çünkü, her gün günah işlemekle kendi amelini bozmaktadır, bu nedenle İşaya peygamber der: ‘Bizim takvamız bir aybaşı bezi gibidir.’”

“O hâlde, tatmin etmekten uzak olan insan nasıl hak sahibi olabilir? Olur ya, insan günah işlemiyor mu diyelim? Allah’ımızın Peygamber Davud aracılığıyla söyledikleri açık seçiktir:

‘Müttaki bir günde yedi kez düşer’, öyleyse müttaki olmayan ne kadar düşer? Ve, eğer bizim takvamız lekeliyse, takvasızlığımız ne kadar da iğrençtir! Allah sağ ve diridir ki, bir insanın:

‘Hak ederim’ sözünden daha çok kaçınması gereken başka bir şey yoktur. Bir insan, elinin yaptıklarını bilsin, kardeş o

zaman hakkını hemen görecektir. İnsandan çıkan her iyi şeyi, gerçekten insan yapıyor değildir, ama onu kendisinde yapan Allah'tır; çünkü varlığı kendisini yaratmış olan Allah'ındır. İnsanın yaptığı, yaratıcısı Allah'a karşı çıkmak ve günah işlemektir, böylece de o, ödülü değil, azabı hak eder."

182 "Dediğim gibi, Allah insanı yalnızca yaratmakla kalmamış, aynı zamanda onu tastamam yaratmıştır. Ona tüm dünyayı vermiştir. Cennetten ayrıldıktan sonra kendisine korumak için iki melek vermiş, ona peygamberler göndermiş, ona kanunu bahşetmiş, imanı bahşetmiş, her an onu şeytandan korumakta, ona cennet vermek istemektedir; hatta insana kendisini vermek istemektedir. O hâlde borcun büyüklüğünü düşünün! Hiç yoktan kendiniz gibi insanlar yaratmak, bir dünya ve cennetle birlikte, hatta Allah'ımız gibi, büyük ve iyi bir Allah'la birlikte, Allah'ın gönderdikleri kadar peygamberler yaratmak ve her şeyi Allah'a vermek borcu tehir edilmekte ve size yalnızca Allah'a şükretme zorunluluğu kalmaktadır. Fakat tek bir sinek yaratamadığınız için ve her şeyin Rabb'i olan Allah'tan başka (tanrı olmadığından), borcunuzu nasıl tehir edebileceksiniz? Emin olun ki, eğer bir insan size yüz altın kuruş ödünç verecek olsa, geri yüz altın kuruş vermek zorunda olursunuz."

"İşte kardeş, bunun anlamı şudur ki, cennetin ve her şeyin Rabb'i olan Allah istediğini diyebilir ve her ne isterse verebilir. Bu bakımdan O, İbrahim'e; 'Ben senin büyük ödülün olacağım' dediği zaman İbrahim; 'Allah benim ödülümdür.' değil, 'Allah benim hediyem ve borcumdur' diyebildi: Sen de insanlara hitap ederken ey kardeş, bu bölümü işte böyle açıklamalısın; yani eğer insan iyi çalışırsa, Allah şu şu şeyleri insana verecektir (demelisin).

Ey insan! Allah'ın sana konuşacağı ve; 'Ey benim kulum, benim sevgim için iyi işler yaptın. Ben Allah'ından nasıl ödül istersin?' diyeceği zaman, sen cevap ver: 'Rab, ben Senin ellerinin eseri olduğumdan, bende şeytanın sevdiği günahın bulunması

yakışık almaz. Bu nedenle Rab, kendi azametinin için, ellerinin eserlerine merhamet et.'

Ve Allah; 'Seni bağışladım, şimdi de seni ödüllendirmek istiyorum' derse cevap ver: 'Rab, yaptıklarım için ben ceza hak ettim ve Sen ise yaptıkların için ululanmayı hak ettin. Rab, bende yapmış olduğum şeyleri cezalandır ve kendi yaptığın şeyleri ise kurtar.'

Ve eğer Allah; 'Günahın için kendine hangi ceza uygun görünüyor?' derse, sen cevap ver: 'Ey Rab, tüm fasık/facirlerin çekeceği kadar.'

Ve eğer Allah; 'Neden bu kadar büyük bir ceza istersin, ey benim mümin kulum?' derse, cevap ver: 'Çünkü, onların hepsi senden benim aldığım kadar çok şey almış olsalardı, sana benden daha çok inançla kulluk ederlerdi.'

Ve eğer Allah; 'Bu cezayı ne zaman ve ne kadar süreyle almak istersin?' derse cevap ver: 'Şimdi ve sonsuza değin.'

Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, böyle bir insan Allah'ı tüm kutsal meleklerinden daha çok hoşnut edecektir. Çünkü, Allah gerçek alçak gönüllülüğü sever ve gururdan nefret eder."

Sonra, yazıcı İsa'ya teşekkür etti ve dedi: "Rab, haydi hizmetçinin evine gidelim. Çünkü, hizmetçin sana ve havarilerine yemek verecektir."

İsa karşılık verdi: "Bana 'Rab' değil de, 'kardeş' diyeceğine söz verdiğin zaman oraya gelecek ve sen hizmetçim değil, kardeşimsin diyeceğim."

Adam söz verdi ve İsa da onun evine gitti.

183 Yemekte otururlarken yazıcı dedi: "Ey müallim, Allah'ın gerçek alçak gönüllülüğü sevdiğini söyledim. Bu bakımdan, bize alçak gönüllülüğünü ve onun nasıl gerçek, nasıl sahte olabileceğini anlatın."

İsa cevap verdi: "Bakın size diyorum ki, küçük bir çocuk gibi olmayan göklerin melekûtuna girmeyecektir."

Herkes bunu duyunca şaşırıldı ve birbirlerine dediler: “Şimdi otuz ya da kırk yaşında olan biri nasıl küçük bir çocuk gibi olacak?”

İsa cevap verdi: “Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, sözlerim doğrudur. Size, (bir insanın) çocuk gibi olması gerektiğini söyledim; çünkü bu, gerçek alçak gönüllülüktür. Eğer küçük bir çocuğa; ‘Senin elbiselerini kim yaptı?’ diye sorarsanız, ‘Babam’ (diye) cevap verecektir. Eğer ona, oturduğu evin kimin olduğunu sorsanız, ‘Babamın’ diyecektir. Eğer ‘Sana kim yiyecek veriyor?’ desenez, ‘Babam’ (diye) karşılık verecektir.

Eğer, ‘Sana yürümek ve konuşmayı kim öğretti?’ desenez, ‘Babam’ (diye) cevap verecektir. Ama desenez ki, ‘Alnını kim yardı, alnını böyle sardırılmışsın.’ diyecek olsanız, ‘Düştüm ve başımı yardım.’ (diye) cevap verir. Eğer; ‘Neden düştün?’ dersenez, ‘Görmüyor musunuz küçüğüm, yetişkin bir insan gibi yürüme ve koşma gücüm yok ki! Bu bakımdan babam, sağlam yürümem için benim elimden tutmadı. Fakat iyi yürümeyi öğrenmem için babam beni bir an bıraktı ve ben de koşmak isteyince düştüm.’ (diye) cevap verir. Eğer; ‘O zaman baban ne dedi?’ dersenez, ‘Niye şimdi oldukça yavaş yürümedin? Bak, ileride benim yanımdan ayrılmayacaksın’ dedi (diye) cevap verir.”

184 “Söyleyin bana, doğru değil mi bu?” dedi İsa. Havariler ve yazıcı cevap verdiler: “Doğruların doğrusu!”

O zaman İsa dedi: “Kalbinden Allah’ı tüm iyiliklerin yazarı, kendini de günahların yazarı olarak tanıyan gerçekten, alçak gönüllü olur. Ama, dille çocuk gibi konuşup, hareketle zıtlarını ortaya koyan, emin olun ki, sahte alçak gönüllülük ve gerçek gurur sahibidir. Çünkü, gurur bu şekilde, insanlar tarafından azarlanıp tekmelenmedikçe, alçak gönüllü şeyleri kullandığı zaman zirvesine varır.”

“Gerçek alçak gönüllülük insana kendini gerçekten bildiren bir ruh alçak gönüllülüğüdür; ama sahte alçak gönüllülük cehennemden bir duman olup, ruhun anlayışını öylesine

karartır ki, insan kendinde bulması gerekeni Allah'ta bulup, Allah'ta bulması gerekeni kendinde bulur. Bu şekilde, sahte alçak gönüllü insan kendisinin ağır bir günahkâr olduğunu söyler, fakat biri kendisine günahkâr olduğunu söylediği zaman, hemen ona karşı gazaba gelir ve ona eziyet eder.”

“Sahte alçak gönüllü insan, sahip olduğu her şeyi kendisine Allah'ın verdiğini söyler, ama kendi başına kalınca uyumaz ve salih ameller yapmış olur. Ve, bu zamanın bu Ferisîleri kardeşler, söyleyin bana, nasıl yürürler?”

Yazıcı ağlayarak cevap verdi: “Ey muallim, bu zamanın Ferisîleri Ferisî cübbesi ve adını taşırlar, ama kalben ve amel bakımından Kenânî'dirler. Ve, Allah'a karşı böyle bir adı gasbetmekle kalmıyorlar, bu şekilde basit insanları da aldatıyorlar! Ey eski zaman, ne kadar zalimce davrandın bize. Gerçek Ferisîleri bizden aldın ve bize sahtelerini bıraktın!”

185 İsa karşılık verdi: “Kardeş, bunu yapan zaman değil, gerçekte şerli dünyadır; çünkü her zaman içinde Allah'a gerçekten kulluk etmek mümkündür; ama dünya ile bir olunca, yani her zaman kötü tavırlarla insanlar kötüleşir. Elişa peygamberin hizmetçisi Gehazi'nin yalan söyleyip efendisini utandırdığını, para ve Suriyeli Naaman'm elbiselerini aldığını biliyor musunuz?¹³⁰ Ama Elişa'nın da Allah'ın onu kendilerine peygamber yaptığı çok sayıda Ferisî'si vardı.”

“Bakın size diyorum ki, insanlar kötü işlere öylesine meyillidir ve dünya da onları bu işlere öylesine çeker ve şeytan da kendilerini şerre sürükler ki, bu zamanın Ferisîleri her salih amelden ve her kutsal örnekten kaçınmaktadırlar ve Gehazi örneği, Allah tarafından lânetlenmeleri için kendilerine yeter.”

Yazıcı karşılık verdi: “Doğruların doğrusu.” Bunun üzerine İsa dedi: “Gerçek Ferisîleri görebilmemiz için, bize Allah'ın iki peygamberi olan Haggay ve Hoşea örneğini anlatsana.”

Yazıcı karşılık verdi: “Ey muallim, nasıl diyeyim ki? Dan-yal peygamber tarafından yazılmış olmasına rağmen, pek çokları kesinlikle buna inanmıyor; ama sana itaat ederek, ben gerçeği nakledeceğim.”

Haggay, babadan kalma mirasını satarak, yoksullara verip de, Obadya peygambere hizmet etmek için Anatos’tan ayrıldığında on beş yaşındaydı. Haggay’ın alçak gönüllülüğünü bilen yaşlı Obadya, onu şakirtlerine öğretmede bir kitap olarak kullandı. Bu nedenle, o sık sık kendisine elbise ve güzel yemekler gönderir, fakat Haggay her seferinde elçiyi geri gönderip derdi: ‘Git evine dön, çünkü bir yanlışlık yaptın. Obadya bana böyle şeyler mi gönderecek? Asla; çünkü o benim hiçbir işe yaramadığımı ve yalnızca günah işlediğimi bilir.’”

“Ve, Obadya kötü bir şeyi olduğunda görmesi için onu Haggay’ın yanında bulunan birine verirdi. O zaman Haggay bunu görünce kendi kendine derdi: ‘Bak şimdi, Obadya mutlaka seni unuttu, çünkü bu, herkesten kötü olduğundan yalnızca bana uygundur. Ve bunun kadar pis bir şey yoktur. Allah’ın, Obadya’nın elleriyle bana bahşettiği bu şeyi ondan alsam, bir hazine olurdu.’”

186 “Obadya birine dua etmeyi öğretmek istediğinde, Haggay’ı çağırır ve derdi: ‘Duanı burada yap ki, herkes sözlerini işitsin.’ O zaman Haggay derdi: ‘İsrail’in Allah’ı Rab, Sen’i çağırın kuluna merhametle bak, çünkü onu Sen yarattın. Adaletli Rab Allah, adaletini hatırla ve kulunun günahlarını cezalandır ki, Senin eserini kirletmeye-yim. Allah’ım Rab, ben Sen’den mümin kullarına bahşettiğin nimetleri isteyemem, çünkü benim günahtan başka bir şey yaptığım yok. Bu bakımdan Rab, kullarından birine bir hastalık vereceğin zaman kendi şanın için ben kulunu hatırla.’”

“Ve Haggay, böyle davranınca” dedi yazıcı, “Allah onu öylesine sevdi ki, zamanında yanında bulunan herkese Allah peygamberlik (hediyesini) verdi. Ve, Haggay dua ederken hiçbir şey istemedi ki, Allah vermemiş olsun.”

187 Salih yazıcı bunları söylerken, gemisi parçalan bir denizcinin ağladığı gibi ağladı.

Ve, dedi: “Hoşea, Allah’a kulluk etmek için gittiği zaman, Naftali kabilesinin reisiydi ve on dört yaşındaydı. Ve, o da babadan kalan mirasını satarak, yoksullara verip Haggay’m şakirdi olmak üzere gitti.”

“Hoşea sadakaya öylesine tutulmuştu ki, kendinden istenen her şey için derdi: ‘Bunu Allah bana senin için verdi ey kardeş, bu nedenle onu kabul et!’”

“Böyle yaptığından, az sonra iki elbiseyle kalakaldı, bunlar da çuval bezinden uzun bir gömlekle, bir deri cübbeydi. Babadan kalma mirasını satarak yoksullara verdi diyorum, çünkü başka türlü kimsenin Ferisî olarak çağırılmasına izin verilmezdi.”

“Hoşea’da Musa’nın kitabı vardı, onu en büyük ciddiyetle okurdu. Bir gün Haggay kendisine dedi: ‘Hoşea, varını yoğunu senden kim çekip aldı?’

Karşılık verdi: ‘Musa’nın kitabı.’

Komşu bir peygamberin şakirtlerinden biri bir gün Kudüs’e gitmek istedi, ama cübbesi yoktu. Bunun üzerine, Hoşea’nın iyilik severliğini duymuş olduğundan varıp onu buldu ve dedi: ‘Kardeş, Allah’ımıza kurban kesmek için Kudüs’e gitmek istiyorum ama cübbem yok, bu nedenle ne yapacağımı bilmiyorum.’

Hoşea bunu duyunca dedi: ‘Bağışla beni kardeş, çünkü sana karşı büyük bir günah işledim. Allah bana, sana vereyim diye bir cübbe verdi de, ben unuttum. Bu bakımdan şimdi onu kabul et ve Allah’a benim için dua et.’ Buna inanan adam Hoşea’nın cübbesini kabul edip gitti. Ve Hoşea, Haggay’m evine varınca, Haggay dedi: ‘Cübbeni kim alıp gitti?’

Hoşea cevap verdi: ‘Musa’nın kitabı.’

Haggay bunu duyunca çok sevindi; çünkü Hoşea’nın iyiliğini anlamıştı.”

“Bir gün bir yoksul adam, hırsızlar tarafından soyuldu ve çıplak kaldı. Bunun üzerine, onu gören Hoşea kendi uzun

gömleğini çıkarıp, çıplak olana verdi; kendisi ise, gizli yerleri üzerindeki bir keçi derisi parçasıyla kalakaldı. Bu nedenle, Haggay'ı görmeye gidemeyince, salih Haggay, Hoşea'nın hasta olduğunu sandı. Bunun üzerine, iki şakirtle birlikte onu görmeye gitti. Ve, onu palmiye yapraklarına sarılmış olarak buldular. O zaman Haggay dedi: 'Şimdi söyle bana, neden beni ziyarete gelmedin?'

Hoşea cevap verdi: 'Musa'nın kitabı uzun gömleğimi aldı ve oraya gömleksiz gelmekten korktum.'

Bunun üzerine Haggay kendisine bir başka gömlek verdi."

"Bir gün, genç bir adam Hoşea'yı Musa'nın kitabını okurken görüp, ağlayarak dedi: 'Bir kitabım olsa, ben de okumayı öğrenirim.' Bunu duyan Hoşea ona kitabı verip dedi: 'Kardeş, bu kitap senindir; Allah onu bana, ağlayarak kitap isteyen birine vermem için verdi.'

Adam ona inandı ve kitabı kabul etti."

188 Haggay'm, Hoşea'nın yakınında bir şakirdi vardı ve kitabının iyi yazılmış olup olmadığını görmek arzusuyla Hoşea'yı ziyarete gitti ve ona dedi: "Kardeş, kitabını al ve benimki gibi olup olmadığına bakalım."

Hoşea karşılık verdi: "O benden alındı."

"Kim aldı onu senden?" dedi şakirt.

Hoşea cevap verdi: "Musa'nın kitabı." Bunu duyan diğeri Haggay'a vardı ve dedi: "Hoşea delirmiş, Musa'nın kitabının kendinden Musa'nın kitabını aldığını söylüyor."

Haggay karşılık verdi: "Bende inşallah aynı şekilde deli olsam ey kardeş ve tüm deliler Hoşea gibi olsa!"

Yahudiye ülkesine akın eden Suriyeli soyguncular, peygamberlerin ve Ferisîlerin oturduğu Karmel dağı yanında zor yaşayıp giden yaşlı bir dulun oğlunu ele geçirdiler, öyle denk geldi ki, odun kesmeye gitmiş olan Hoşea, ağlamakta olan kadına karşı geldi. Bunun üzerine, hemen ağlamaya

başladı, çünkü ne zaman gülen birini görse güler ve ne zaman ağlayan birini görse ağlardı. Sonra Hoşea, ağlamasının nedeni ile ilgili olarak kadına sordu ve o da her şeyi anlattı.

O zaman Hoşea dedi: “Gel kardeş, çünkü Allah sana oğlunu vermek diliyor.”

Ve, ikisi birlikte Hebran’a gittiler, Hoşea burada kendisini satıp, parayı dul kadına verdi, o da Hoşea’nın parayı nasıl elde ettiğini bilmeyerek kabul etti. Ve oğlunu kurtardı.

Hoşea’yı satın almış olan onu Kudüs’e getirdi, burada oturacak bir yeri vardı, Hoşea’yı da tanımıyordu. Hoşea’nın bulunmadığını gören Haggay, üzüntüye kapıldı. Bunun üzerine Allah’ın meleği, onun bir köle olarak Kudüs’e nasıl getirildiğini anlattı.

Salih Haggay, bunu duyunca oğlunun yokluğuna ağlayan bir anne gibi Hoşea’nın yokluğuna ağladı. Ve, iki şakirt çağırıp Kudüs’e gitti. Ve Allah’ın dilemesiyle, şehrin girişinde efendisinin bağ tarlasındaki işçilere götürdüğü ekmeği yüklenmiş olan Hoşea’yla karşılaştı.

Haggay onu tanıyıp dedi: “Oğul, nasıl oldu da yana yakıla seni arayan yaşlı babanı bıraktın?” Hoşea cevap verdi: “Baba ben satıldım.” O zaman Haggay öfkeyle dedi: “Seni satan bu kötü herif kimdir?”

Hoşea cevap verdi: “Allah seni affetsin ey babam; çünkü beni satan o kadar iyidir ki, eğer o dünyada olmamış olsaydı, kimse olmayacaktı.”

“O hâlde kimdir o?” dedi Haggay. Hoşea cevap verdi: “Ey benim babam, o Musa’nın kitabıydı.”

O zaman, Haggay kendinden geçip, olduğu yerde kaldı ve dedi: “Seni sattığı gibi oğlum, Musa’nın kitabı tüm çocuklarla birlikte inşallah beni de satsa!”

Ve Haggay, Hoşea ile birlikte efendisinin evine gitti, o Haggay’ı görünce dedi: “Peygamberini benim evime gönderen Allah’ı tesbih ederim” ve elini öpmeye koştı. O zaman Haggay dedi: “Kardeş, satın aldığın kölenin elini öp, çünkü o

benden daha iyidir.” Ve, olup bitenlerin hepsini ona anlattı; bunun üzerine efendi Hoşea’ya hürriyetini verdi.

“Ve, istediğin tam bu kadar, ey muallim.” (dedi yazıcı).

189 Sonra İsa dedi: “Bu gerçektir. Çünkü Allah, bunu bana kesinlikle bildirdi. O hâlde, herkesin bunun gerçek olduğunu bilmesi için, Allah adıyla güneş olduğu yerde kalsın ve on iki saat hareket etmesin!” Ve, tüm Kudüs ve Yahudiye’nin dehşeti karşısında böyle oldu.

Ve İsa yazıcıya dedi: “Ey kardeş, böyle bir ilmin varken, benden ne öğrenmek istersin? Allah sağ ve diridir ki, bu insanın kurtuluşu için yeterlidir. Öyle ki, Hoşea’nın iyilikseverliğiyle Haggay’ın alçak gönüllülüğü tüm kanunun ve tüm peygamberlerin istediğidir.”

“Söyle bana kardeş, bana mabedde soru sormak için geldiğin zaman, Allah’ın beni belki de kanunu ve peygamberleri yok etmek için göndermiş olabileceğini düşündün mü?”

“Bellidir ki, Allah bunu istemez. Çünkü O, değişmez ve bu nedenle de, insanın kurtuluş yolu olarak takdir ettiği şeyi tüm peygamberlere söyletmiştir. Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, eğer Musa’nın kitabı babamız Davud’un kitabıyla birlikte sahte Ferisî ve fakihlerin insanî gelenekleriyle tahrif edilmemiş olsaydı, Allah bana kelâmını vermeyecekti. Ve, neden ben Musa’nın kitabından ve Davud’un kitabından söz ediyorum? Her peygamberliği tahrif ettiler. O kadar ki, bugün Allah’ın emrettiği hiçbir şeye bakılmıyor, ama insanlar sanki Allah yanılığında de, insanlar hata etmezmiş gibi fakihler ne diyor, Ferisîler ne yapıyor, ona bakıyorlar.”

“Bu bakımdan, yazıklar olsun bu imansız nesle, çünkü üzerlerine mabedle mihrap arasında öldürdükleri Bereky’a’nın oğlu Zekeriyya’nın kanıyla birlikte, her peygamberin ve takvalı insanın kanı dökülecektir!”

“Hangi peygamberi öldürmediler ki? Hangi takvalı insanı tabii bir ölümle ölüme bıraktılar? Olsa olsa bir tane: Ve, şimdi de beni öldürmenin yollarını arıyorlar. İbrahim’in çocukları

olmakla ve güzel mabedleri bulunmakla övünürler. Allah sağ ve diridir ki, onlar şeytanın çocuklarıdır ve onun dilediğini yaparlar, bu yüzdendir kutsal şehirle birlikte mabed yıkılacak, o kadar ki, mabedde taş üstünde taş kalmayacaktır.”

190 “Söyle bana kardeş, sen kanunu öğrenmiş bir âlimsin. Babamız İbrahim’e yapılan mesih vaadi kim içindir? İshak için mi, İsmail için mi?”

Bilgin cevap verdi: “Ey muallim, ölüm cezasından ötürü bunu sana söylemekten korkuyorum.”

O zaman İsa dedi: “Kardeş, evinde yemek yemeye geldiğim için üzgünüm, çünkü sen bu hayatı yaratıcın Allah’tan daha çok seviyorsun ve bu nedenle de, hayatını yitirmekten korkuyor ve dil Allah’ın kanunuyla ilgili olarak kalbin bildiğinin aksini söylediği zaman yok olan sonsuz hayatı ve imanı yitirmekten korkmuyorsun.”

O zaman salih yazıcı ağladı ve dedi: “Ey muallim, nasıl sonuç vereceğini bilmiş olsaydım, insanlar arasında fitne çıkmasın diye söylenmeden bıraktığım pek çok şeyi anlatırdım.”

İsa cevap verdi: “Ne insanlara, ne tüm dünyaya, ne tüm kutsal kişilere, ne de tüm meleklerle, Allah’a karşı gelmeyi gerektirdiğinde saygı duymamalısın. Bu bakımdan, yaratıcın Allah’a karşı gelineceğine, bırak bütün (dünya) helâk olsun. Ve, günahlarla birlikte ortada kalmasın. Çünkü günah yıkar, korumaz ve Allah denizdeki kumlar kadar, hatta daha çok dünyalar yaratmaya kadirdir.”

191 Sonra, yazıcı dedi: “Bağışla beni muallim, günaha girdim.”

İsa dedi: “Allah bağışlasın seni; çünkü günahı O’na karşı işledin.”

Bunun üzerine yazıcı dedi: “Allah’ın kulları ve peygamberleri Musa ve (senin yaptığın gibi güneşi yerinde durduran) Yuşa’nın

eliyle yazılmış eski bir kitap gördüm. Bu kitap Musa'nın gerçek kitabıdır. İçinde, İsmail'in, Mesih'in babası, İshak'ın da Mesih'in habercisinin babası olduğu yazılıdır.”

Ve, kitap şöyle der ki: “Musa dedi: Kadir ve Rahîm olan İsmail'in Allah'ı Rab, azametinin nurunu kuluna göster. Bunun üzerine, Allah ona Elçisi'ni, İsmail'in kucığında gösterdi ve İsmail de İbrahim'in kucığındaydı. İsmail'in yanında İshak duruyordu, kucığında bir çocuk vardı. Parmağıyla Allah'ın Elçisi'ni gösterip diyordu: ‘Bu, Allah'ın tüm şeyleri, kendisi için yarattığı kişidir.’”

Bunun üzerine Musa sevinçle haykırdı: “Ey İsmail, sen kucığında tüm dünyayı ve cenneti tutuyorsun; ben Allah'ın kulunu unutma ki, Allah'ın her şeyi kendisi için yarattığı oğlunun sayesinde Allah'ın gözünde bir lutfu erebiliyorum.”

192 Bu kitapta, Allah'ın koyun ve sığır eti yediği bulunmaz; bu kitapta, Allah'ın rahmetini yalnızca İsrail için tuttuğu değil, bilakis Allah'ın, gerçekten yaratıcısı Allah'ı arayan her insan için rahmet sahibi olduğu yazılıdır.

“Ben bu kitabın tamamını okuyamadım, çünkü ben kitaplığımdayken başkâhin onu bir İsmailî'nin yazmış olduğunu söyleyerek beni menetti.”¹³¹

O zaman İsa dedi: “Artık tekrar bir daha gerçeği saklamaya bak. Çünkü Mesih'e inanmakla, Allah insanlara kurtuluş verecek ve onsuz kimse kurtulamayacak.”

Ve, İsa konuşmasını burada bitirdi. Bunun üzerine, yemeğe oturuyorlardı ki, bir de ne görelim, İsa'nın ayakları dibinde ağlayan Meryem, Nikodemus'un (yazıcının adı böyleydi) evine girip, ağlayarak kendini İsa'nın ayaklarının dibine bıraktı ve dedi: “Rab, senin sayende Allah'ın rahmetini gören kulunun bir kız kardeşi ve bir erkek kardeşi şimdi ölüm tehlikesiyle hasta yatıyor.”

131 Kur'an'da anlatıldığı gibi, kitabın tahrifi ve gerçeklerin gizlenişinin ibretli örnek ve ifadeleri...

İsa karşılık verdi: “Evin nerededir? Söyle bana, çünkü onun sıhhati için Allah’a dua etmeye geleceğim.”

Meryem cevap verdi: “Betani erkek ve kız kardeşimin (memleketi)dir. Benim kendi memleketim Magdala’dır; erkek kardeşim Betani’dir.”

İsa kadına dedi: “Hemen doğru erkek kardeşinin evine git ve orada beni bekle. Onu iyileştirmeye geleceğim. Ve korkma, çünkü o ölmeyecek.”

Kadın ayrıldı ve Betani’ye vardığında erkek kardeşinin o gün ölmüş olduğunu gördü. Bunun üzerine onu babalarının kabrine koydular.

193 İsa Nikodemus’un evinde iki gün kaldı ve üçüncü gün Beytanya’ya gitmek üzere ayrıldı; ve kasabaya yaklaştığında, Meryem’e gelmekte olduğunu söylemeleri için havarilerinden ikisini önden gönderdi. Kadın koşarak kasaba dışına çıktı ve İsa’yı bulunca ağlayarak dedi: “Rab, kardeşimin ölmeyeceğini söylemiştin; şimdi ise dört gündür gömülü bulunuyor. Allah için, ben seni çağırmadan önce gelmiş olsaydın, o zaman ölmezdi!”

İsa karşılık verdi: “Kardeşin ölmüş değil, uyuyor. Bu bakımdan, ben onu uyandırmak için geliyorum.”

Meryem ağlayarak cevap verdi: “Rab, böyle bir uykudan o Hüküm Günü’nde, Allah’ın meleğinin surunun sesiyle uyanacaktır.”

İsa karşılık verdi: “Meryem, bana inan ki, o (o günden) önce kalkacak. Çünkü, Allah bana uyku üzerine güç vermiştir ve bak sana diyorum ki, o ölmüş değildir. Çünkü yalnızca, Allah’ın rahmetini bulmadan ölenler ölüdür.”¹³²

Meryem kız kardeşi Marta’ya, İsa’nın gelişini bildirmek için çabucak geri döndü.

132 Kur’an’da da kâfirler için ‘ölüler’ denilir. “Sen kabirdekilere duyuracak değilsin.”

Şimdi, Lazarus'un ölümünde Kudüs'ten gelmiş bir hayli Yahudi ve pek çok yazıcı ve Ferisî toplanmış bulunuyorlardı. Kız kardeşinden İsa'nın gelmekte olduğunu duyan Marta aceleyle kalktı ve dışarı koştu. Bunun üzerine Yahudi, yazıcı ve Ferisîlerden oluşan kalabalık onu teselli etmek için peşinden gittiler. Çünkü kardeşine ağlamak için kabre gittiğini sanıyorlardı. İsa'nın Meryem'le konuştuğu yere varınca Marta ağlayarak dedi: "Rab, Allah için burada olmuş olsaydın, çünkü o zaman kardeşim ölmezdi!"

Meryem o zaman ağlamaya başladı; bunun üzerine İsa da gözyaşı döktü ve iç çekerek dedi: "Onu nereye yatırdınız?" Cevap verdiler: "Gel bak."

Ferisîler kendi aralarında diyorlardı: "Şimdi Nain'deki dulun oğlunu dirilten bu adam, ölmeyeceğini söylediği hâlde neden bu adamı ölüme bıraktı?"

İsa, herkesin ağlamakta olduğu kabre varıp dedi: "Ağlamayın, çünkü Lazarus uyuyor ve ben onu uyandırmaya geldim."

Ferisîler kendi aralarında dediler: "Allah için, sen böyle mi uyursun!"

O zaman İsa dedi: "Benim saatim henüz gelmedi; geldiği zaman aynı şekilde uyuyacak ve süratle uyandırılacağım." Sonra İsa yine dedi: "Kabrin üzerinden taşı çekin."

Marta dedi: "Rab, o kokmuştur. Çünkü öleli dört gün oluyor."

İsa dedi: "Öyleyse ben niye geldim buraya Marta? Sen benim onu uyandıracığıma inanmıyor musun?"

Marta cevap verdi: "Senin, Allah'ın bu dünyaya gönderdiği bir mukaddesi olduğunu biliyorum."

O zaman, İsa ellerini göğe kaldırdı ve dedi: "İbrahim'in Allah'ı, İsmail ve İshak'm Allah'ı, babalarımızın Allah'ı Rab, bu kadınların başına gelenlere merhamet et ve kutsal adına şan ver." Ve, herkes; "Âmin" diye karşılık verince, İsa yüksek bir sesle dedi:

“Lazarus, beri gel!”

Bunun üzerine, ölmüş olan kalktı¹³³ ve İsa havarilerine dedi: “Onu çözün.” Çünkü, babalarımızın (ölülerini) gömegeldikleri şekilde, o da yüzünün üzerindeki peşkirle birlikte kefene sarılmış bulunuyordu.

Yahudilerden büyük bir kalabalık ve Ferisîlerin bir kısmı İsa’ya iman ettiler. Çünkü mucize büyüktü. Küfürlerinde kalanlar ise ayrıldılar ve Kudüs’e gidip Lazarus’un dirilişini ve pek çok kişinin nasıl Nasara olduğunu başkâhine, reisine anlattılar. İsa’nın tebliğ ettiği Allah’ın kelâmıyla tövbeye gelenlere böyle (Nasara-Nasırîler) derlerdi.

194 Yazıcılar ve Ferisîler Lazarus’u öldürmek için başkâhinle istişarede bulundular; çünkü pek çokları, Lazarus’un insanlarla konuştuğunu, yiyip içtiğini gördüklerinden, Lazarus mucizesinin büyüklüğü dolayısıyla kendilerinin geleneklerini bırakıp, İsa’ya iman ediyorlardı. Fakat, Kudüs’te taraftarları olduğundan ve kız kardeşiyle Magdala ve Beytanya’yı da elinde bulunduran Lazarus, güçlü de olduğundan ne yapacaklarını bilmiyorlardı.

İsa Beytanya’ya, Meryem’le birlikte Marta ve Lazarus’un evine vardı. Kendisine hizmet ettiler.

Bir gün İsa’nın ayakları dibinde oturan Meryem onun sözlerini dinliyordu. Bu sırada Marta, İsa’ya dedi: “Rab, görmüyor musun, kız kardeşim sana gereken bakımı yapmıyor ve senin ve havarilerinin yiyeceklerini getirmiyor.”

İsa cevap verdi: “Marta, Marta sen yapman gereken şeyin, düşüncesine kapılıyorsun çünkü Meryem kendinden ebediyen ayrılmayacak bir pay seçti.”

Kendine iman eden büyük bir kalabalıkla birlikte sofrada otururken İsa, konuşup dedi: “Kardeşler, sizinle kalacak pek az zamanım var. Çünkü vakit gelmiş demektir ve benim dünyadan ayrılmam gerekiyor. Bu nedenle, size Allah’ın,

133 Krş. Luka, 10:38; Yuhanna, 11:17.

Hezekiel peygambere söylediği sözü hatırlatıyorum: ‘Ben senin Allah’ın; ebediyen sağ ve diriyimdir ki, günah işleyen ruh ölecektir, ama eğer günahkâr, tövbe edecek olursa ölmeyecek, yaşayacaktır.’”

“Bu bakımdan, şimdiki ölüm, ölüm değil, gerçekte uzun bir ölümün sonudur; nasıl bedeninin bir baygınlık anında içinde ruh varken, candan ayrıldığı zaman ölenler ve gömülenler üzerinde bayılmak dışında başka hiçbir avantajı olmuyorsa, gömülen (vücut) da Allah’ın kendisini yeniden diriltmesini bekler.”

“O hâlde dikkat edin, Allah’ı idrakten yoksun olan bir hayat ölüdür.”

195 “Bana inananlar ebediyen ölmeyeceklerdir. Çünkü, benim sözüm sayesinde Allah’ı içlerinde idrak edecekler ve bu nedenle de kurtuluşlarını gerçekleştireceklerdir.”

“Ölüm, Allah’ın buyruğuyla tabiatın yaptığı bir hareketten, başka nedir? Şöyle ki; biri bir kuşu tutup, ipini de eline aldığı zaman, baş kuşun uçmasını dilediğinde ne yapar? Tabii ki, mutlaka ele açılmasını emreder ve böylece kuş hemencecik uçup gider. ‘Ruhumuz’, Peygamber Davud’un dediği gibi kişi, Allah’ın koruması altında bulunduğu zaman, ‘Kuş avcısının tuzağından kurtulmuş bir serçe gibidir.’ Ve, hayatımız, tabiatın kendisiyle ruhu insanın bedenine ve canına bağlı tuttuğu bir ip gibidir. Ve bu bakımdan, Allah dilediği ve tabiata açılmasını emrettiği zaman hayat kopar ve ruh, Allah’ın ruhları almakla görevlendirdiği meleklerin elinden kurtulur.”

“O hâlde dostlar, dostları öldüğü zaman ağlamasınlar, çünkü Allah’ımız böyle dilemiştir. Ama günah işledikleri zaman, bırakın durmaksızın ağlasınlar. Çünkü, (günah işlemekle) ruh Allah’tan, gerçek hayattan koptuğundan ölür.”

“Eğer beden ruhla birleşmeyince çirkinleşiyorsa, ruh, rahmet ve lütfuyla kendini güzelleştiren ve diriltten Allah’la birleşmeyince çok daha fazla korkunçlaşır.”

Ve, İsa bunu deyip Allah'a şükretti; sonra Lazarus dedi ki: "Rab, bu ev bana geçimim için verdiği tüm şeylerle birlikte, yoksullara bakılması için yaratıcım olan Allah'a aittir. Bu nedenle, sen de yoksul olduğuna ve pek çok şakirdin de bulunduğu göre, istediğin zaman istediğin kadar kalmak için buraya gel. Çünkü Allah'ın kulu, Allah sevgisi için gerektiği kadar size hizmet edeceğim."

196 İsa bunu duyunca sevindi ve dedi: "Ölmek ne kadar iyi bir şeymiş görün! Lazarus yalnızca bir kere öldü ve dünyanın, kitaplar arasında büyüyen en akıllı adamlarının bilmediği böyle bir akideyi öğrendi! Allah için, her insan Lazarus gibi, insanlar yaşamayı öğrensinler diye yalnızca bir kez için olsun ölmeli."

Yuhanna karşılık verdi: "Ey muallim, bir söz söylememe izin var mı?"

"Bin tane söyle" (diye) karşılık verdi İsa; "çünkü, nasıl bir insan Allah'a kulluk için mallarını dağıtmaya hazırsa, o akideyi dağıtmaya da hazırdır. Ve, o (böyle yapmaya) ne kadar hazır olursa, mal ölüye yeniden hayat veremezken, sözün o kadar çok bir ruhu tövbeye getirme gücü olur. Bu bakımdan, yoksul bir insana yardım etme gücü olan adam, yardım etmeyip de, yoksul açlıktan öldüğü zaman bir katil olmuş olur. Ama daha kötü katil, Allah'ın kelâmıyla günahkârı tövbeye getirebilen, ama getiremeyip, Allah'ın dediği gibi dilsiz bir köpek örneği oturup duran kişidir. Böylelerine karşı Allah der: 'Kelâmımı gizlediğinden dolayı günahkârı helâk olacak olan ruhunu senin ellerinden isteyeceğim, ey benim imansız kulum.'"

"Bu durumda anahtarını olup da sonsuz hayata girmeyen, hatta girmek istemeyenlere engel olan yazıcıların ve Ferisîlerin durumu ne olmaktadır şimdi?"

"Ey Yuhanna, benim yüz bin sözümü dinledikten sonra bir söz söylemek için benden izin istersin. Bak sana diyorum ki, beni dinlediğin her bir sözün on katını senden dinlemeye

hazırım. Ve, bir diğeri dinleyecek olan, konuştuğu her defa-
da günah işler. Çünkü, kendimiz için istediğimizi başkaları-
na da yapmalı, kendi görmek istemediğimizi başkalarına da
yapmamalıyız.”¹³⁴

O zaman Yuhanna dedi: “Ey muallim, neden Allah bunu,
yani kendilerini ve yaratıcılarını bilmeleri için, Lazarus’un
yaptığı gibi bir kez ölüp geri dönmeyi insanlara bahşetmedi?”

197 İsa cevap verdi: “Söyle bana Yuhanna; ev sa-
hibinin biri bir hizmetçisine, evinin manzara-
sını kapayan ağacı kesmesi için mükemmel bir balta verdi.”

Ama işçi baltayı unuttu ve dedi: “Eğer efendi bana eski
bir balta vermiş olsaydı, ağacı kolayca keserdim.” Söyle bana
Yuhanna, ev sahibi ne dedi? Mutlaka kızdı ve eski baltayı alıp
adamın başına çarptı ve dedi:

“Aptal hilekâr! Sana ağacı zahmetsizce kesebileceğin bir
balta verdim, sense büyük zahmetlerle çalışman gerekecek
ve gidip, hiçbir şey elde edemeyeceğin bu baltayı mı istersin?
Ben senin ağacı, çalışman işe yarasın diye kesmeni isterim.
Doğru değil mi bu?”

Yuhanna cevap verdi: “Doğruların doğrusu.” (O zaman İsa
dedi): “Ebediyen sağ ve diriymdir ki” der Allah:

“Ben herkese iyi bir balta verdim, bu da bir ölünün gö-
müldüğünü görmektir. Kim bu baltayı iyi kullanırsa, kalbin-
deki günah ağacını sancısız çıkarır; böylece lütuf ve rahmeti-
mi kazanır.

Onlara salih amellerinden dolayı sonsuz yaşama hakkı
veririm. Ama günbegün başkalarının ölüp durduğunu gör-
düğü hâlde ölümlü olduğunu unutan ve; ‘Eğer öbür hayatı
görsem, iyi işler yaparım.’ diyenin üzerine olacaktır öfkem ve
onu ölümlü öylesine çarparım ki, bir daha hiç iyilik bulamaz.”

“Ey Yuhanna!” dedi İsa. “Başkalarının düşüşünden ayak-
ları üzerinde durmayı öğrenenin avantajı ne büyüktür!

¹³⁴ “Kendin için istediğini kardeşin için de istemedikçe tam iman etmiş
olmazsınız.” (Hadis-i Şerif).

198 Sonra, Lazarus dedi; “Muallim, bakın size diyorum ki, günbegün ölenlerin mezara götürüldüğünü görüp de yaratıcımız Allah’tan korkmayanın hak edeceği cezayı tasavvur edemiyorum. Böyle biri, tümüyle vazgeçmesi gereken dünyadaki şeyler için kendisine nesi varsa veren yaratıcısına karşı gelir.”

O zaman İsa havarilerine dedi: “Bana muallim diyorsunuz ve iyi ediyorsunuz, çünkü Allah benim ağzımla size öğretiyor. Ama Lazarus’a ne diyeceksiniz? Gerçekten o burada, bu dünyada akideyi öğreten tüm muallimlerin muallimidir. Ben şüphesiz size nasıl iyi yaşanacağını öğrettim, ama Lazarus size nasıl iyi ölüneceğini öğretecektir. Allah sağ ve diridir ki, o peygamberlik hediyesini almıştır; bu bakımdan onun doğru sözlerini dinleyin. Ve, insan kötü ölürse, iyi yaşama boşuna olacağından onun sözlerini o derece fazla dinlemelisiniz.” Lazarus dedi: “Ey muallim, sana teşekkür ederim ki, gerçeğin değerini veriyorsun; bu nedenle Allah sana büyük hak verecektir.”

O zaman, (bu satırlar)ı yazan dedi: “Ey muallim, Lazarus sana, ‘hak alacaksın’ demekle, nasıl gerçeği söylemiş oluyor? Hâlbuki, sen Nikodemus’a insanın cezadan başka bir şeye hakkı olmadığını söylemiştin. Sen de bu durumda Allah’ın cezasına mı uğrayacaksın?”

İsa cevap verdi: “İnşallah bu dünyada Allah’ın cezasına uğrarım, çünkü, yapmam gerektiği kadar imanla ona kulluk etmedim.”

“Ama, Allah rahmetinden dolayı beni öylesine sevdi ki, her ceza benden geri alındı. O kadar ki, ben yalnızca bir başka kişide azap göreceğim. Ceza benim için yerindedir. Çünkü insanlar bana Allah dediler. Ama, ben gerçek olarak, yalnızca Allah olmadığımı değil aynı zamanda, Mesih de olmadığımı itiraf ettiğimden Allah benden cezayı çekti ve utanç benim olsun diye, onu şerli birine çektirecektir. Bu bakımdan, sana, diyorumki benim Barnabas’ım, bir insan Allah’ın komşusuna ne vereceğinden söz ederken komşusunun onu hak

ettiğini de söylesin. Ama dikkat etsin ki, Allah kendine vereceği şeyden söz ederken ‘Allah bana verecek’ desin. Ve, ‘Benim hakkım var’ dememeye dikkat etsin; çünkü Allah kullarına günahları nedeniyle cehennemi hak ettikleri zaman rahmetini bahşetmekten memnunluk duyar.

199 “Allah rahmette o kadar zengindir ki, bin denizin suyu, eğer bu kadarı bulunabilirse, cehennem alevlerinin bir kıvılcımını söndüremezken, Allah’a karşı suç işlediğine ağlayan kişinin bir damla gözyaşı, Allah’ın imdadına yetiştiği büyük rahmetiyle tüm cehennemi söndürür. Bu nedenle, Allah şeytanı kahretmek ve kendi nimetini göstermek için, mümin kulunun her iyi amelini rahmetinin varlığıyla hak diye isimlendirmek diler ve onun komşusu hakkında böyle konuşmasını ister. Yine de, bir insan kendisi hakkında ‘Hakkım var’ demekten kaçınmalıdır, çünkü kınanır.”

200 İsa sonra Lazarus’a döndü ve dedi: “Kardeş, benim dünyada kısa bir zaman kalmam gerekiyor. Bu bakımdan, senin evine yakın olduğum zaman, hiç başka yere gitmeyeceğim, çünkü sen bana, benim sevgim için değil, Allah sevgisi için hizmet edersin.”

Yahudilerin Fısıh bayramı yaklaştı, bu nedenle İsa havarilerine dedi: “Kudüs’e fısıh kuzusu yemeye gidelim.” Ve Petrus’la Yuhanna’yı şehre gönderip dedi: “Şehrin kapısının yanında bir sıpayla birlikte bir eşek bulacaksınız, onu çözüp buraya getirin; çünkü, Kudüs’e kadar ona binmem gerekiyor. Ve eğer biri size; ‘Onu niye çözüyorsunuz?’ diye sorarsa ‘Muallimin ona ihtiyacı var’ deyin, onu getirmenize izin verirler.’

Havarileri gittiler. İsa’nın kendilerine söylediklerinin hepsini gördüler ve aynı şekilde eşeği ve sıpayı getirdiler. Havariler cübbesini sıpanın üstüne koydular ve İsa ona bindi. Ve öyle oldu ki, Kudüs halkı Nasıralı İsa’nın gelmekte olduğunu duyunca, ellerinde palmye ve zeytin dalları “Allah Rab adına

bize gelen kutlu olsun; şükürler Davud'un oğlu!" diye çocuklarıyla birlikte İsa'yı görmek için şehrin dışına çıktılar.

İsa şehre girince halk, "Allah Rab adına bize gelen kutlu olsun; şükürler Davud'un oğlu!" diye diye elbiselerini eşeğin ayakları altına yazdılar.

Ferisîler İsa'yı azarlayıp dediler: "Görmüyor musun ne diyorlar? Sustur onları!"

O zaman İsa dedi: "Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, eğer insanlar susacak olsa, habis günahkârların küfrüne karşı taşlar haykıracaktır." Ve, İsa bunu deyince, Kudüs'ün bütün taşları büyük bir gürültüyle haykırdılar. "Allah Rab adına bize gelen kutlu olsun!"

Yine de Ferisîler küfürlerine devam ettiler ve bir araya toplanıp, onu konuşurken yakalamak için istişarede bulundular.¹³⁵

201 İsa mabede girince, yazıcılar ve Ferisîler kendisine zina suçu işlemiş bir kadın getirdiler. Aralarında dediler: "Eğer onu kurtarırsa, bu Musa'nın kanununa aykırıdır ve böylece onu suçlarız; eğer mahkûm ederse, bu kendi akidesine aykırıdır, çünkü o merhameti tebliğ etmektedir. Bu şekilde İsa'ya varıp, dediler: 'Muallim, bu kadını zina ederken bulduk. Musa, böylesinin recm edilmesini emretmişti; buna sen ne dersin?'"

Bunun üzerine İsa eğilip, parmağıyla yerde bir ayna yaptı ve içinde herkes kendi kötülüklerini gördü. Cevap için sıkıştırlarken, İsa doğrulup parmağıyla aynayı gösterdi ve dedi: "Aramızda günahsız olan ona ilk taşı atсын." Ve yeniden eğilip, aynayı çizdi.

Bunu gören insanlar, en yaşlısından başlayarak bir bir çıktılar, çünkü kirli işlerini görünce utanıyorlardı.¹³⁶

İsa yerinden doğrulup, kadından başka kimseyi göremeyince dedi: "Kadın, seni ayıplayanlar nerede?"

135 Matta, 21, Markos, 11:2, Luka, 19:29.

136 Aynı olay Yuhanna'da da vardır.

Kadın ağlayarak cevap verdi: “Rab, gittiler. Eğer beni bağışlarsan, Allah sağ ve diridir ki, bir daha günah işlemeyeceğim.”

O zaman İsa dedi: “Allah’ı tesbih ederim! Huzurla yoluna git ve bir daha günah işleme, çünkü Allah beni seni mahkûm etmek için göndermedi.”

Sonra, yazıcılar ve Ferisîler toplanınca, İsa kendilerine dedi: “Söyleyin bana; eğer sizden birinizin yüz koyunu olsa ve onlardan birini yitirse doksan dokuzunu bırakıp, onu aramaya gitmez misiniz? Ve, onu bulunca, onu omuzlarınıza atıp, komşularınızı çağırarak, onlara demez misiniz? ‘Benimle birlikte sevinin, çünkü, yitirdiğim koyunu buldum.’ Mutlaka böyle yaparsınız. ‘Şimdi söyleyin bana, Allah’ımız, dünyayı kendisi için yarattığı insanı daha mı az sever? Allah sağ ve diridir ki, tövbe eden günahkâr üzerine Allah’ın meleklerinde böylesine bir sevinç meydana gelir; çünkü, günahkârlar Allah’ın rahmetini bildirirler.”

202 “Söyleyin bana, doktor en çok kimin tarafından sevilir, hiç hastalık görmemiş olanlar tarafından mı, yoksa doktorun ağır hastalıklarını iyileştirdiği kişiler tarafından mı?”

Ferisîler ona dedi: “Sağlam adam doktoru nasıl sevsin ki? O mutlaka onu, yalnızca hasta olmadığı için sevecektir; ve hastalığı bilmediği için de çok az sevecektir.”

O zaman ruhî bir şiddetle İsa konuşup dedi: “Allah sağ ve diridir ki, sizin kendi diliniz kendi gururunuzu mahkûm ediyor, o kadar ki, Allah’ımız müttaki olandan çok, Allah’ın üzerindeki büyük rahmetini bilen tövbekâr günahkâr tarafından sevilir. Çünkü, müttaki Allah’ın rahmetini bilmez. Bu bakımdan, Allah’ın meleklerinin yanında, tövbe eden bir günahkâr için duyulan sevinç, doksan dokuz müttaki kişiye (duyulandan) daha çoktur.”

“Zamanımızda müttakiler nerede? Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, takvasız müttakilerin sayısı çoktur; onların durumu şeytanmki gibidir.”

Yazıcılar ve Ferisîler karşılık verdiler: “Biz günahkârlarız, bu nedenle Allah bize merhamet edecektir.” Ve onlar bunu İsa’yı kıskırtmak için dediler; çünkü, yazıcılar ve Ferisîler, kendilerine günahkâr denmesini büyük bir hakaret sayarlardı.

O zaman İsa dedi: “Korkarım ki siz, takvasız müttakilersinizdir. Çünkü, günah işleyip de günahınızı inkâr eder ve kendinize müttaki dersiniz, takvasız olursunuz; ve eğer kalbinizden kendinizi müttaki kabul ediyor ve dilinizle günahkâr olduğunuzu söylüyorsanız, o zaman bir kat daha takvasız müttakilersiniz demek olur.”

Yazıcılar ve Ferisîler bunu duyunca, İsa’yı havarileriyle birlikte huzur içinde bırakıp başları önünde çekip gittiler ve cüz-zamı temizlenmiş olan cüzzamlı Simun’un evine vardılar. Şehir halkı hastalarını Simun’un evinde toplanmış bulunuyorlardı. İsa’ya hastaların iyileştirilmesi için ricada bulundular.

O zaman, saatinin yakın olduğunu bilen İsa dedi: “Ne kadar hasta varsa çağırın, çünkü Allah onları iyileştirecek kudrette ve merhamettedir.”

Karşılık verdiler; “Burada, Kudüs’te başka hasta bulunduğunu bilmiyoruz.”

İsa ağlayarak karşılık verdi: “Ey Kudüs, ey İsrail, senin için ağlıyorum. Sen sana olan ziyareti bilmiyorsun. Çünkü bir tavuğun civcivlerini kanatları altına topladığı gibi, ben de seni yaratıcınız Allah sevgisinde toplamak istedim, ama sen istemedin! Bu nedenle, Allah size şöyle diyor:

203 ‘Ey sert yürekli, sapık fikirli şehir; sana, seni kalbine çevirmesi için ve sen de tövbe edesin diye kulumu gönderdim; ama sen ey bozuk şehir, senin için, ey İsrail, Mısır’a ve Firavun’a yaptıklarımın hepsini unuttum. Kulum hasta vücudunu iyileştirsin diye defalarca ağlarsın; ama, senin günahkâr ruhunu iyileştirmeye çalıştığı için, kulumu öldürmenin yollarını ararsın.’

‘Cezama uğramayan yalnızca sen mi kalacaksın, şimdi? Sen ebediyen yaşayacak mısın? Ve, senin gururun seni Benim ellerimden kurtaracak mı? Kesinlikle hayır, çünkü bir orduyla birlikte karşına reisler çıkaracağım ve onlar, seni kuvvetle saracaklar ve seni onların ellerine öylesine teslim edeceğim ki, gururun doğru cehenneme düşecek.’

‘Yaşlıları ve dulları bağışlamayacağım, çocukları bağışlamayacağım, seni tümünden kıtlığa, kılıca ve hakarete terk edeceğim ve üzerine rahmetle baktığım mabedi şehirle birlikte ıssız bırakacağım; o kadar ki, uluslar arasında bir efsane, bir alay konusu ve bir darb-ı mesel olacaksın. Gazabım, üzerinde böyle kalacak ve Benim öfkem uyumaz.’¹³⁷

204 Bunları söyledikten sonra İsa yeniden dedi: “Başka hastalar bulunduğunu bilmiyor musunuz? Allah sağ ve diridir ki, Kudüs’te ruhları sağlam olanlar vücutça hasta olanlardan daha azdır. Ve, gerçeği bilmeniz için, size diyorum ki ey hasta olanlar, Allah’ın adına hastalığınız sizden ayrılınsın!”

Ve, o bunu söylediği zaman, derhal iyileştiler.

Allah’ın Kudüs üzerindeki gazabını duyunca insanlar ağladılar ve merhamet için yalvardılar. O zaman İsa dedi: “Eğer Kudüs günahları için ağlayacak ve pişman olup, yolumda yürüyecek olursa” der Allah, “bir daha onun kötülüklerini hatırlamayacak ve söylediğim belâlardan hiçbirini ona vermeyeceğim.

137 Krş. Matta, 23:37, Markos, 13/2, Luka, 19:43. “Kitap’ta İsrailoğulları’na hükmettik; yeryüzünde iki kez fesat çıkaracak ve büyüklük ve ululuğa kapılacaksınız. Bunlardan birincinin vaadi gelince, zorlu ve şiddetli kullarımızı üzerinize gönderdik de, yurdun içlerine girip araştırdılar ve yerine gelmiş bir vaad oldu. Sonra, onlara karşı size bir kez daha (güç ve imkân) verdik; mallar ve oğullarla size yardımda bulunduk ve sayı bakımından da sizi daha da çok kıldık. İyilik ettiyseniz, kendiniz için iyilik ettiniz ve kötülük ettiyseniz, bu da kendiniz aleyhinedir. Sonrakinin vaadi gelince yüzlerinizi karartsınlar, birinci defada girdikleri gibi mescide girsinler ve üstün geldiklerini berbat ve helâk etsinler diye... (Kur’an-ı Kerim, İsra 17/4-7).

Ama Kudüs, uluslar arasında adıma küfretmekle şanımlı lekelediğine değil de, kendi yıkımına ağlar. Bu yüzden öfkem daha çok tutuştu. Ebediyyen sağ ve diriyimdir ki, eğer Musa ile birlikte kullarım Eyub, İbrahim, Samuel, Davud ve Danyal kavimleri için dua etseler, Kudüs'e olan öfkem yatışmayacaktır." Ve İsa bunu dedikten sonra, herkes endişe içinde evine çekildi.

205 İsa cüzzamlı Simun'un evinde akşam yemeği yerken, bakın ki, Lazarus'un kız kardeşi Meryem eve girdi ve bir kabı kırıp, İsa'nın başına ve elbisesine yağ merhemi döktü. Bunu gören hain Yehuda, Meryem'i böyle bir işi yapmaktan alıkoymaya çalışıp, dedi: "Gidip merhemi sat ve parayı getir de, onu yoksullara vereyim."

İsa dedi: "Ona neden engel olursun? Bırak yapsın, çünkü sizin bulacağınız yoksullar hep sizinlidir. Ama beni her zaman bulamayacaksınız."

Yehuda karşılık verdi: "Ey muallim; bu yağ merhemi üç yüz kuruşa satılabilir; kaç yoksulun yardım göreceğine bakın şimdi."

İsa cevap verdi: "Ey Yehuda, ben senin kalbini biliyorum; sabret bakalım, sana her şeyi vereceğim"

Herkes korkuyla yemek yedi. Havariler ise üzgündü. Çünkü İsa'nın kendilerinden ayrılması gerektiğini biliyorlardı. Ama, Yehuda kızgındı, çünkü İsa'ya verilen bütün şeylerin onda birini çaldığından, yağı satılmadığı için otuz kuruşu yitirdiğini biliyordu.¹³⁸

Başkâhini bulmaya gitti; o, kâhinleri, yazıcıları ve Ferisîleri bir heyet hâlinde toplamış bulunuyordu; kendisine Yehuda dedi: "Bana ne vereceksin? Ben kendisini İsrail kralı yapmak isteyen İsa'yı elinize teslim edeceğim."

Cevap verdiler: "Şimdi, onu elimize nasıl vereceksin?"

Yehuda dedi: "Şehir dışına ibadet etmeye gittiğini öğrendiğim zaman size söyleyecek ve sizi onun bulunduğu

yere iletceğim; çünkü, onu şehrin içinde fitne çıkmadan yalamak imkânsız olacaktır.”¹³⁹

Başkâhin karşılık verdi: “Eğer onu bizim elimize verirsen, sana otuz altın vereceğiz ve sana nasıl iyi davranacağımızı göreceksin.”

206 Gün olunca, İsa halktan büyük bir kalabalıkla birlikte mabede vardı. Bu sırada başkâhin yaklaşıp dedi: “Söyle bana ey İsa, Allah olmadığını, Allah’ın oğlu veya Mesih bile olmadığını itiraf etmiştin, unuttun mu hep bunları?”

İsa cevap verdi: “Hayır, asla unutmadım; çünkü bu, Hüküm Günü’nde, Allah’ın mahkemesi önünde yapacak olduğum itirafımdır.¹⁴⁰ Musa’nın kitabında yazılı olan her şey doğruların doğrusudur. Öyle ki, yaratıcımız Allah bir tek (Allah) tır ve ben Allah’ın kuluyum ve sizin Mesih dediğiniz Allah’ın Elçisi’ne hizmet etmek arzu ediyorum.”

Başkâhin dedi: “Öyleyse, mabede halktan bu kadar büyük bir kalabalıkla gelmenin yararı ne? Yoksa, kendini İsrail’in kralı mı yapmak istersin? Sakın ki, başına bir tehlike gelmesin!”

İsa cevap verdi: “Eğer ben kendi ün ve şanım için çalışsam ve kendi payımı bu dünyada istemiş olsaydım, Nain halkı beni kral yapmak istediği zaman kaçmazdım. Bana gerçekten inan ki, bu dünyada hiçbir şeyin peşinde değilim.”

O zaman, başkâhin dedi: “Mesih’le ilgili olarak bir şeyi bilmek istiyoruz.” Ve hemen kâhinler, yazıcılar ve Ferisîler İsa’nın çevresinde bir halka oluşturdular.

139 Krş. Matta, 26:14, Markos, 14:10, Luka, 22/3.

140 Allah: “Ey Meryem oğlu İsa, ‘İnsanlara sen mi Allah’tan başka beni ve anneni ilâh edinin dedin?’ dediği zaman (İsa) der: ‘Sen’i tesbih ederim, benim için hak olmayan şeyi söylemem bana yaraşmaz. Eğer ben bunu demiş olsaydım, muhakkak Sen onu bilirdin... Ben onlara ancak, Senin bana emrettiğini söyledim; ‘Benim ve sizin Rabbiniz olan Allah’a ibadet edin’ diye içlerinde kaldığım sürece üzerlerine şahittin; na zaman ki beni vefat ettirdin, o zaman üzerlerinde Sen gözleyici oldun; ve Sen her şey üzerinde şahitsin.’” (Kur’an-ı Kerim, Mâide 5/116-117).

İsa karşılık verdi: “Mesih hakkında bilmek istediğiniz bu şey nedir? Ne belli yalan olmasın bu? Emin olun ki, size yalan söylemeyeceğim. Çünkü, yalan söylemiş olsaydım, tüm İsrail’le birlikte siz, yazıcılar ve Ferisîler tarafından göklere çıkarılacaktım; ama, size gerçeği söylediğim için benden nefret ediyor ve beni öldürmenin yollarını arıyorsunuz?”

Başkâhin dedi: “Şimdi biliyoruz ki, senin sırtında, cinin var; çünkü sen bir Samirî’sin ve Allah’ın kâhinine saygı duymazsın.”

207 İsa cevap verdi: “Allah sağ ve diridir ki, benim sırtımda cinim yok, bilakis ben cini fırlatıp atmaya çalışıyorum, dolayısıyla; bu sebepten cin dünyayı bana karşı ayaklandırıyor. Çünkü, ben bu dünyadan değilim. Ben, beni dünyaya gönderen Allah’ın yüceltilmesi için çalışıyorum. Bu bakımdan, bana kulak verin, size kimin sırtında cini bulunduğunu söyleyeceğim. Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, cinin iradesiyle çalışanın sırtında cin vardır, o kendisine iradesinin yularını takmış, onu istediği gibi yönetip, her kötülüğe koşturuyor.

Bir elbise nasıl sahibini değiştirdince, aynı kumaş olduğu hâlde, adını da değiştirirse, insanlar da tek bir maddeden olmalarına rağmen, insanın içinde çalışanın yaptıkları nedeniyle farklılaşırlar.

Eğer ben (bildiğim kadarıyla) günah işlemişsem, bir düşman olarak benden nefret etmek yerine, niye bir kardeş olarak beni uyardırmazsınız? Gerçekten, bir beden azaları başla birleştikleri zaman birbirlerinin imdadına koşarlar ve baştan kopuk olanlar ise ona hiç yardım etmezler. Çünkü, bir vücudun elleri bir başka vücudun değil, birlikte oldukları vücudun ayaklarının acısını duyarlar. Ruhumun huzurunda durduğu Allah sağ ve diridir ki, yaratıcısı Allah’ı seven ve O’ndan korkan, başının merhamet duyduğu kişiye karşı merhamet duygusu besler. Allah’ın günahkârın ölmesini dilemeyip, her birinin tövbe etmesini beklediğini görerek, eğer siz benim de birlikte olduğum

şu bedendenseniz, Allah sağ ve diridir ki, kendi başıma göre hareket etmem için bana yardım edersiniz.”

208 “Eğer kötülük yaparsam beni uyarın, Allah da sizi sevsin, çünkü O’nun istediğini yapmış olursunuz. Ama, kimse günahattan dolayı beni uyarılmazsa, bu, sizin dediğiniz gibi İbrahim’in çocukları olmadığınızın ve İbrahim’in bulunduğu başla bir arada bulunmadığınızın işaretidir. Allah sağ ve diridir ki, İbrahim’in Allah’ı o kadar çok severdi ki, sahte putları parçalayıp, anne ve babasını terk etmekle kalmamış, aynı zamanda Allah’a itaat etmek için kendi oğlunu da öldürmek istemiştir.”

Başkâhin karşılık verdi: “Sana sorduğum bu ve seni öldürmenin yollarını aramıyorum, o hâlde söyle bize; İbrahim’in bu oğlu kimdi?”

İsa cevap verdi: “Senin şanının ateşi ey Allah, beni tutuşturuyor ve konuşmadan edemiyorum. Bakın diyorum, İbrahim’in oğlu İsmail’dir. Ondan, kendisiyle yeryüzünün tüm kabilelerinin kutsanacağı İbrahim’e vaad edilen Mesih gelecektir.”

O zaman, bunu duyan başkâhin kızdı ve bağırды: “Şu dinsiz herifi gelin taşıyalım. Çünkü o bir İsmailî’dir. Musa’ya karşı, Allah’ın kanununa karşı küfretmiştir.”

Bunun üzerine, her yazıcı ve Ferisî halkın önde gelenleriyle birlikte İsa’yı taşlamak için taş kaptılar. İsa ise gözlerinden kaybolup mabedden çıktı. Ve o zaman, İsa’yı öldürmek için duydukları dehşetli arzuyla, öfke ve nefretten gözleri dönmüş şekilde birbirlerine öylesine vurdular ki, orada bin kişi öldü ve kutsal mabedi kirlettiler. İsa’nın mabedden çıktığını gören havariler ve müminler (çünkü o kendilerinden gizli değildi) kendisini Simun’un evine kadar izlediler.

Bu arada Nikodemus oraya geldi ve İsa’ya, Kudüs’ten çıkıp, Sidrun çayı ötesine gitmesini tavsiye ederek dedi: “Rab, benim Sidrun çayı gerisinde evle birlikte bahçem var, bu bakımdan sana rica ediyorum, şakirtlerinden bazılarıyla oraya

git ve kâhinlerimizin bu nefreti geçinceye kadar orada kal. Sana gerekli olan her şeyi sağlayacağım. Ve şakirtlerin çoğunu burada Simun'un evinde ve benim evimde bırak, Allah bize her şeyi verecektir."

Ve İsa yanma, ilk olarak havariler denilen yalnızca on iki kişiyi almak arzu ederek, böyle yaptı.

209 Bu sırada, İsa'nın annesi bakire Meryem ibadet ediyordu ki, melek Cebrail kendisini ziyaret edip, oğluna yapılan eziyeti naklederek, dedi: "Korkma Meryem, çünkü Allah O'nu dünya (dakiler)den koruyacaktır. Bunun üzerine, Meryem ağlayarak Nasıra'dan ayrıldı ve oğlunu aramak için Kudüs'e, kız kardeşi Meryem Selâme'nin evine geldi.

Fakat, İsa gizlice Sidrun çayının ötesine çekilmiş olduğundan, onu bu dünyada bir daha göremedi; ancak utanç işinden sonra melek Cebrail, Mikâil, İsrail ve Uriel'le birlikte Allah'ın emriyle onu kendisine getirdiler.

210 Mabeddeki karışıklık İsa'nın ayrılmasıyla dinince, başkâhin yüksek bir yere çıkıp, elleriyle sus işareti yaparak dedi: "Kardeşler! Biz ne yapıyoruz? O'nun şeytanca sanatıyla tüm dünyayı aldattığını görmüyor musunuz? Şimdi, eğer o bir büyücü değil ise, nasıl oldu da kaybolup gitti? Emin olun ki, o kutsal biri ve bir peygamber olmuş olsaydı, Allah'a karşı, kul(u) Musa'ya karşı ve İsrail'in ümidi Mesih'e karşı küfürde bulunmazdı! Ve ne diyeyim ben? O, tüm kâhinlerimize küfretti. Bu bakmadan, bakın size diyorum ki, eğer o dünyadan ayrılmazsa, İsrail kirlenecek ve Allah'ımız bizi milletlere teslim edecektir. Dikkat edin şimdi, onun yüzünden bu kutsal mabed nasıl da kirlenmiş bulunuyor!"

Ve, başkâhin o şekilde konuştu ki, pek çokları İsa'yı terk etti. Bunun üzerine, gizli tutulan öldürme işi açığa vuruldu. O kadar ki, başkâhin bizzat Hirodes'e ve Roma valisine gidip,

İsa'yı, kendisini İsrail'e kral yapmak arzusunda olmakla suçladı ve bu konuda yalancı şahitler de buldular.

Sonra, İsa aleyhinde genel bir toplantı yapıldı. Çünkü Romalıların fermanı herkesi korkutuyordu. Öyle ki, Roma senatosu İsa ile ilgili olarak iki kez ferman yayımlamıştı. Fermanın birinde, Yahudilerin peygamberi Nasıralı İsa'ya Allah veya Allah'ın oğlu denilmesi ölüm cezasıyla menediliyor; diğerinde ise, Yahudilerin peygamberi Nasıralı İsa hakkında tartışmak para cezasıyla yasaklanıyordu. Bu nedenle, aralarında büyük bir ayrılık vardı. Bazıları, İsa aleyhinde Roma'ya yeniden yazı yazılmasını istiyordu; bazıları, bir serserinin sözleriymişçesine ne derse desin, İsa'nın kendi başına bırakılması gerektiğini söylüyor; diğerleri ise, gösterdiği büyük mucizeleri delil olarak ileri sürüyorlardı.

Bu yüzden başkâhin, aforoz acısını göze almadan kimse'nin İsa'yı savunur bir tek kelime bile konuşmamasını söyledi ve Hirodes ve valiyle konuşup dedi: "Her hâlükârda elimizde kötü bir risk var. Çünkü, bu günahkârı öldürsek, Kayser'in fermanına karşı davranmış olacağız, yok yaşamasına ve kendisini İsrail'e kral yapmasına izin versek, o zaman durum ne olacaktır?"

Bunun üzerine Hirodes kalktı ve valiye tehdit ederek dedi: "Sakın ki, bu adamı tutman yüzünden bu ülke ayaklanmaya kalkmasın; o zaman seni Kayser'in önünde bir asi olarak suçlarım." Bu durum karşısında vali, senatodan korkup, Hirodes'le dost oldu. (Çünkü önceden birbirlerinden öldüresiye nefret ederlerdi). Ve İsa'nın öldürülmesi üzerinde anlaşıp, başkâhine dediler: "Ne zaman bu suçlu adamın nerede olduğunu öğrenirsen, kendini bize gönder, biz sana asker vereceğiz."

Bu "Yeryüzünün reisleri ve kralları İsrail'in mukaddesine karşı birleşirler. Çünkü o, dünyanın kurtuluş yolunu ilân eder" diyerek, İsrail'in peygamberi İsa'yı önceden haber veren Davud'un peygamberî sözünün gerçekleşmesi için oldu.

Bunun üzerine, o gün Kudüs'ün her yanında İsa için genel bir arama yapıldı.

211 Sidrun çayı ötesinde, Nikodemus'un evinde bulunan İsa havarilerini rahatlatıp, dedi: “Dünyadan ayrılma vaktim yaklaşmış bulunuyor; kendinizi teselli edin ve üzülmeyin, çünkü ben gittiğim yerde hiçbir ıstırap duymayacağım.”

“Şimdi, benim hayırma üzülürseniz, benim dostlarım olmuş olur musunuz? Emin olun ki hayır, bilakis düşmanlar (ım olmuş olursunuz). Dünya neşeleneceği zaman siz üzülün, çünkü, dünyanın neşelenmesi ağlamaya dönüşür; ama sizin üzüntünüz sevince dönüşür ve sizin sevincinizi kimse sizden alamaz; çünkü, kalbin, yaratıcısı Allah'ta duyduğu sevinci tüm dünya çekip alamaz. Allah'ın benim ağzımla size söylediği sözleri unutmamaya bakın. Dünyaya karşı ve dünyayı sevenlere karşı İncil'imle yaptığım şahitliği tahrif edecek herkese karşı benim şahitlerim olun.”

212 Sonra, ellerini Rabb'e kaldırıp, dua ederek dedi: “İbrahim'in Allah'ı, İsmail ve İshak'm Allah'ı, babalarımızın Allah'ı, Allah'ımız Rab, bana verdiklerine merhamet et ve onları dünyadan koru. Onları dünyadan al demiyorum, çünkü, benim İncil'imi tahrif edeceklere karşı onların şahitlik etmesi gerekiyor. Bunun yerine, onları şerden koruman için dua ediyorum ki, Senin Hüküm Günü'nde, benimle birlikte, Senin ahdini bozan İsrail ailesine karşı ve dünyaya karşı şahitlik etmek için gelsinler. Puta tapıcı babaların oğullarına karşı, tam dördüncü soya kadar puta tapıcılıktan intikam alan Kadir ve kıskanç Rab Allah, benim Senin oğlun olduğumu yazdıkları zaman, bana verdiğin İncil'imi tahrif edecek olan herkesi Sen ebediyen lânetle. Çünkü, çamur ve toprak olan ben, Senin kullarının hizmetçisiyim ve hiçbir zaman kendimi Senin iyi bir kulun olarak düşünmedim; şundan ki, ben Sana, bana verdiklerin karşısında hiçbir şey veremem. Çünkü, her şey Sennindir. Bin nesilde Sen'den korkanlar üzerinde merhametini gösteren Rahîm Rab Allah, bana verdiğin kelâmına inananlara

merhamet et. Çünkü, nasıl Sen gerçek Allah'san, benim söylediğim söz de öyle gerçektir. Çünkü, o Senindir. Görüyorsun ki, okuduğu kitapla yazılı olandan başkasını okuyamayan bir okuyucu gibi konuştum; bana verdiğini işte bu şekilde anlattım.”

“Koruyucu Rab Allah, şeytanın kendilerine karşı hiçbir şey yapmaması için bana verdiklerini korusun, yalnız onları değil, onlara inanacak her şeyi korusun.”

“Merhameti bol ve zengin Rab, Hüküm Günü'nde Elçi'nin cemaati içinde bulunmasını kuluna bahşet; yalnızca bana değil, bana verdiğin herkese, onlarla birlikte, tebliğleri sonucu bana inanacak herkese. Ve kendin için bunu yap ki Rab, şeytan Sen Rabb'e karşı böbürlenmesin.”

“Nimetinden kavmim İsrail için gerekli olan her şeyi sağlayan Rab Allah, dünyayı kendisi için yarattığını Elçi'nle kutsamayı vaad ettiğin yeryüzünün tüm kabilelerini hatırdan çıkarma. Dünyaya merhamet et ve Elçi'ni çabucak gönder ki, düşmanın olan şeytan, imparatorluğunu yitirsin.” Ve İsa bunu söyledikten sonra üç kez, “Âmin, yüce ve Rahîm olan Rab!” dedi.

Ve ağlayarak karşılık verdiler: “Âmin!”; Yehuda hariç, çünkü o hiçbir şeye inanmıyordu.

213 Kuzuyu yeme günü gelince, Nikodemus kuzuyu İsa ve şakirtleri için gizlice bahçeye gönderdi ve vali ve başkâhinle birlikte Hiroides'in ferman ettiği her şeyi bildirdi.

Bunun üzerine İsa ruhen sevinip dedi: “Kutsal adını tesbih ve takdis ederim ey Rab, çünkü beni, dünyanın işkence edip öldürdüğü kullarının sayısından ayırdın. Şükürler olsun sana Allah'ım, çünkü Senin işini yerine getirdim.” Ve Yehuda'ya dönerek, ona dedi: “Arkadaş, neye beklersin? Benim vaktim yakın, o hâlde git de, yapman gerekeni yap.”

Şakirtler, İsa'nın Yehuda'yı Fısıh günü için bir şeyler almaya gönderdiğini sandılar; ama İsa, Yehuda'nın kendisine

ihamet edeceğini biliyordu; bu nedenle, dünyadan ayrılmak arzusuyla böyle konuştu.

Yehuda karşılık verdi: “Rab, yememe izin ver, sonra giderim.”

“Yiyelim” dedi İsa, “çünkü sizden ayrılmadan bu kuzu-yu yemeyi çok arzu ettim.” Ve kalkıp, bir havlu aldı ve beline doladı, sonra bir leğene su koyup, şakirtlerinin ayaklarını yıkamaya başladı. Yehuda’dan başlayıp Petrus’a geldi. Petrus dedi: “Rab, benim ayaklarımı yıkamayacak mısınız?”

İsa cevap verdi: “Benim ne yaptığımı sen şimdi bilmiyorsun, ama daha sonra bileceksin.”

Petrus karşılık verdi: “Benim ayaklarımı hiç yıkamayacaksın.”

O zaman, İsa kalktı ve dedi: “Sen de Hüküm Günü’nde benim bölüğüme katılmayacaksın.”¹⁴¹

Petrus karşılık verdi: “Yalnız ayaklarımı değil Rab, ellerimi ve başımı da yıka.”

Şakirtler yıkanıp da yemek için sofraya oturduklarında İsa dedi: “Ben sizi yıkadım, yine de tamamen temiz değilsiniz; öyle ki, denizin tüm suyu bana inanmayanları yıkamayacaktır.” İsa bunu, kendisine kimin ihanet etmekte olduğunu bildiği için dedi. Şakirtler bu sözlere üzülmüşlerdi ki, İsa yine dedi: “Bakın size diyorum ki, sizden biriniz bana ihanet edecek, öyle ki, bir koyun gibi satılacağım; ama yazıklar olsun ona, çünkü, babamız Davud’un böyle biri hakkında söylediği, ‘O, başkaları için hazırladığı çukura düşecektir’ sözünü tümüyle yerine getirecek.”

Bunun üzerine şakirtler birbirlerine bakıp, üzüntü içinde dediler: “Hain kim olacak?”

Sonra Yehuda dedi: “Ben mi olacağım o, ey muallim?”

İsa cevap verdi: “Bana ihanet edecek olanın kim olduğunu söyledim.” Ve, on bir havari bunu duymadı.

141 ‘Sinoptik’ Inciller’de Hz. İsa’nın “Petrus beni üç kez inkâr edecek” dediği geçmektedir. Matta, 36:34, Markos, 14:30, Luka, 22:56.

Kuzu yenilince, cin Yehuda'nın sırtına bindi ve o da evden çıkarken, İsa kendisine yeniden dedi:

“Yapman gereken şeyi çabuk yap.”¹⁴²

214 İsa evden çıkıp, ibadet etme âdeti üzere, yüz kez dizlerini büküp, secdeye vararak ibadet etmek için bahçeye çekildi. Bu sırada, İsa'nın şakirtleriyle birlikte bulunduğu yeri bilen Yehuda başkâhine vardı ve dedi:

“Bana vaad olunanı verirseniz, bu gece aradığımız İsa'yı elinize vereceğim; çünkü o on bir ashabıyla birlikte yalnızcadır.”

Başkâhin karşılık verdi: “Ne kadar istersin?”

Yehuda dedi: “Otuz altın.”

O zaman, başkâhin hemen kendisine parayı saydı ve asker getirmesi için vali ve Hirodes'e bir Ferisî gönderdi ve bir lejyon asker verdiler, çünkü halktan korkuyorlardı; bu nedenle, silâhlarını alarak, değnekler üzerindeki meşale ve fenerlerle Kudüs'ten çıktılar.

215 Askerler Yehuda'yla birlikte İsa'nın bulunduğu yere yaklaştıklarında, İsa çok sayıda kişinin yaklaştıklarını işitip, korkuyla geri eve çekildi. Ve on bir (havarî) uyumakta idiler.

O zaman kuluna gelen tehlikeyi gören Allah, elçileri Cebrael, Mikâil, (İs)rafil ve Uriel'e İsa'yı dünyadan almalarını emretti.

Kutsal melekler gelip, İsa'yı güneye bakan pencereden çıkardılar. Onu götürüp, üçüncü göğe, daima Allah'ı tesbih ve takdis etmekte olan meleklerin yanına bıraktılar.

216 Yehuda herkesin önünden hızlı hızlı İsa'nın yukarı alındığı odaya daldı. Ve şakirtler uyuyorlardı. Bunun üzerine, mucizeler yaratan Allah yeni bir mucize daha yarattı. Öyle ki, Yehuda konuşma ve yüz bakımından İsa'ya o şekilde benzetildi ki, onun İsa olduğuna inandık. Ve o bizi uyandırdı. Muallimin bulunduğu yeri arıyordu. Bunun

142 Bu yemekte olup bitenlerle ilgili olarak krş. Matta, 26:20, Markos, 14:17.

üzerine, biz hayret ettik ve cevap verdik: “Sen Rab, bizim muallimimizsin; bizi unuttun mu?”

O, gülümseyerek dedi; “Şimdi, benim Yehuda İskariyot olduğumu bilmeyecek kadar budalalaştınız!”

Ve, o bunu derken askerler girdiler, ellerini Yehuda’nın üzerine koydular, çünkü o, her bakımdan İsa’ya benziyordu.

Biz, Yehuda’nın dediklerini duyup, yığınla askeri de görünce, delirmiş gibi kaçtık.

Ve keten beze dolanmış olan Yuhanna da uyanıp kaçtı ve askerinin biri kendisini keten bezden yakalayınca, keten bezi bırakıp, çıplak olarak kaçtı. Çünkü Allah İsa’nın duasını duymuş ve on bir (havariyi) şerden korumuştur.

217 Askerler Yehuda’yı tutup, alay ede ede bağladılar. Çünkü o, gerçekten İsa olduğunu inkâr ediyordu; askerler kendisiyle alay edip dediler: “Efendi, korkma, çünkü biz seni İsrail kralı yapmaya geldik ve senin krallığı reddedeceğini bildiğimiz için de seni bağladık.”

Yehuda karşılık verdi: “Siz aklınızı mı yitirdiniz? Siz, bir soyguncuya (karşı gelir gibi) silâh ve fenerlerle Nasıralı İsa’yı almaya geldiniz ve size yol gösteren beni, kral yapmak için bağladınız!”

O zaman askerler sabırlarını yitirip, yumruk ve tekmelerle Yehuda’ya vurmaya başladılar ve onu öfkeyle Kudüs’e getirdiler.

Yuhanna ve Petrus uzaktan askerleri izliyorlardı ve İsa’yı idam etmek için toplanmış bulunan Ferisîler heyeti ve başkâhin tarafından Yehuda’ya yapılan tüm sorgulamayı gördüklerine dair bu (satırları) yazanı ikna ettiler. Bu arada Yehuda pek çok deli sözleri söyledi, o kadar ki, herkes katıla katıla gülüp, onun gerçekten İsa olduğuna ve ölüm korkusuyla deli numaraları yaptığına inandılar. Bunun üzerine, yazıcılar, gözlerini bir sargıyla bağlayıp, alay ederek dediler: “Nasıralıların (İsa’ya inananlara böyle derlerdi) peygamberi İsa, söyle bize, yüzüne vuran kimdir?” Ve onu yumruklayıp, yüzünü tokatladılar.

Sabah olunca, halkın ileri gelenleri ve Ferisîlerden oluşan büyük bir heyet toplandı; ve başkâhin Ferisîlerle birlikte Yehuda'ya karşı, İsa olduğuna inandıklarından yalancı şahit aradılar; ve aradıklarını bulamadılar. Ve önde gelen kâhinlerin Yehuda'nın İsa olduğuna inandıklarını neden söylüyorum? Hatta, bunu yazanla birlikte tüm şakirtler buna inanıyordu; ve hatta, İsa'nın zavallı bakire annesi yakınları ve dostlarıyla birlikte buna inanıyordu. Öyle ki, herkesin üzüntüsü inanılmaz derecedeydi. Allah sağ ve diridir ki yazan, İsa'nın söylemiş olduğu her şeyi, dünyadan nasıl çekilip alınacağını, üçüncü bir kişide nasıl işkence çekeceğini ve dünyanın sonuna kadar ölmeyeceğini unutmuştu. Bu nedenle, İsa'nın annesi ve Yuhanna ile birlikte çarmıhın yanına gitti.

Başkâhin Yehuda'yı bağlı olarak önüne getirtti ve ona şakirtlerini ve akidesini sordu.

Bunun üzerine Yehuda, kendinde değilmiş gibi konuyla ilgili hiçbir cevap vermedi. Başkâhin, İsrail'in yaşayan Allah'ı üzerine, gerçeği söylemesini ondan rica etti.

Yehuda cevap verdi: "Benim Nasıralı İsa'yı elinize vermeyi vaad eden Yehuda İskariyot olduğumu söyledim size; ve siz, hangi sanatlardır bilmiyorum, çıldırmışsınız, çünkü her bakımdan benim İsa olduğumu kabul ediyorsunuz."

Başkâhin karşılık verdi: "Ey sapık fitneci, akidenle ve sahte mucizelerle Galile'den başlayarak, buraya Kudüs'e kadar tüm İsrail'i aldattın ve şimdi de, deli numarası yapmakla sana yakışacak olan hak ettiğin cezadan kaçmayı mı düşünüyorsun? Allah sağ ve diridir ki, ondan kurtulamayacaksın!" Ve bunu dedikten sonra, hizmetçilerine, anlayışı geri başına gelsin diye yumruk ve tekmelerle ona vurmalarını emretti. Sonra, başkâhinin hizmetçilerinin elinde gördüğü alay inanılmayacak biçimdeydi. Çünkü, heyete zevk vermek için aşkla ve şevkle yeni yeni yöntemler kullanıyorlardı. Bir hokkabaz gibi giydireyorlar ve el ve ayaklarla o şekilde davranıyorlardı ki, Kenânîleri bile bu manzarayı gördüklerinde merhamete getirebilirdi.

Ama, önde gelen kâhinler, Ferisîler ve halkın ileri gelenleri, İsa'ya karşı öylesine çileden çıkmış kalplere sahiptiler ki, Yehuda'nın gerçekten İsa olduğuna inanarak, ona bu şekilde davranıldığını görmekten zevk duyuyorlardı.

Ardından, onu bağlı olarak İsa'yı gizliden gizliye seven valiye götürdüler. Bunun üzerine o, Yehuda'nın İsa olduğunu sanıp, kendisini odasına aldı ve onunla konuşarak, hangi nedenle önde gelen kâhinlerin ve halkın onu eline verdiklerini sordu.

Yehuda, cevap verdi: "Sana gerçeği söylesem de bana inanmazsın; çünkü, belki sen de (önde gelen) kâhinler ve Ferisîlerin aldatıldığı gibi aldatılmışsındır."

Vali, (onun kanunla ilgili olarak konuşmak arzusunda olduğunu düşünerek) karşılık verdi: "Şimdi sen benim bir Yahudi olmadığımı bilmiyor musun? (Önde gelen) kâhinler ve halkının ileri gelenleri seni benim elime verdiler; bu nedenle, bana gerçeği şöyle de, adaletli olanı yapayım. Çünkü, benim seni serbest bırakacak veya seni idam edecek gücüm vardır."

Yehuda karşılık verdi: "Efendi(m), inan bana eğer beni idam edersen büyük bir yanlışlık yapmış olacaksın; çünkü suçsuz bir kişiyi öldüreceksin; ben Yehuda İskariyot'um, bir büyücü olan ve sanatıyla beni bu şekle çeviren İsa değilim."

Vali, bunu duyunca şaşta kaldı, öyle ki, onu serbest bırakmak istedi. Bu nedenle de dışarı çıkıp, gülümseyerek: "Hiç olmazsa bir konuda bu adam ölümü değil, bilakis merhameti hak etmektedir" dedi ve ilâve etti. "Bu adam İsa olmadığını, aksine İsa'yı yakalamaları için askerlere yol gösteren, bilinen bir Yehuda olduğunu söylüyor ve Galileli İsa'nın büyücü sanatıyla kendisini bu şekle koyduğunu belirtiyor. Bu nedenle, eğer bu doğruysa, onu öldürmek, suçsuz olduğundan büyük bir haksızlık olacaktır. Ama, eğer İsa ise ve kendisini inkâr ediyorsa, o zaman mutlaka anlayışını yitirmiştir. Ve, bir deliyi öldürmek de dinsizce bir davranış olur."

O zaman, önde gelen kâhinler ve halkın ileri gelenleri, yazıcı ve Ferisîlerle birlikte bağıra çağıra dediler: "O Nasıralı

İsa'dır, biz onu tanırız; çünkü, eğer suçlu olmamış olsaydı onu senin eline vermezdik. O deli de değildir, bilakis habistir. Çünkü bu yolla elimizden kurtulmaya çalışıyor. Ve onun karıştırdığı fitne, kurtulacak olursa öncekinden daha kötü olacaktır.”

Pilatus (valinin adı böyleydi), böyle bir durumdan kendisini sıyırmak için dedi: “O Galilelidir ve Hirodes Galile kralıdır; bu nedenle böyle bir davaya bakmak bana düşmez, bu yüzden onu Hirodes'e götürün.”

Bunun üzerine, Yehuda'yı Hirodes'e götürdüler. O, uzun bir süre İsa'nın evine gitmesini arzulamıştı. Ama, İsa onun evine gitmeyi hiç istememişti. Çünkü Hirodes, bir Centilî olup, sahte ve yalancı tanrılara tapar, necis Centilîlerin usulü üzere yaşardı. Şimdi, Yehuda oraya getirilince, Hirodes, kendisine pek çok sorular sordu; Yehuda, İsa olduğunu inkâr ederek bunlara, amaca uymayan cevaplar verdi.

O zaman Hirodes, tüm sarayıyla birlikte onunla alay etti ve soytarlara giydirildiği gibi ona da beyazlar giydirip, geri Pilatus'a gönderdi ve dedi: “İsrail kavmine adalette başarısızlığa düşme!”

Ve, Hirodes bunu yazdı, çünkü; önde gelen kâhinler, yazıcılar ve Ferisîler kendisine çok miktarda para vermişlerdi. Vali, bunu Hirodes'in bir hizmetçisinden duyunca, o da biraz para elde edebilmek için Yehuda'yı serbest bırakmak istemiş gibi yaptı. Bunun üzerine, kamçılıyarak öldürmeleri için kendilerine yazıcıların ödemedede bulunduğu kölelerine onu kamçlattı. Ama, bu konuda fermanını vermiş bulunan Allah, bir başkasını sattığı bu korkunç ölümü çekmesi için, Yehuda'yı çarmıha saklıyordu. Her ne kadar askerler onu, vücudu kan revan içinde kalıncaya kadar kırbaçlamışlarsa da, Yehuda'nın kırbaç altında ölmesine izin vermedi. Sonra, alay ederek, üzerine eski mor bir elbise giydirip dediler:

“Yeni kralımızı giydirmek ve taçlandırmak gerek.” Böyle deyip dikenler topladılar ve kralların başlarına giydikleri altın ve kıymetli taşlardan oluşan taçlar gibi bir taç yaptılar ve bu dikenli tacı Yehuda'nın başına koydular. Asa yerine eline bir kamış verdiler ve yüksek bir yere oturtular. Ve askerler önüne

gelip, alaylı alaylı baş eğerek, onu Yahudilerin kralı olarak selâmladılar. Ve, yeni kralların vermeye alışık oldukları hediyeleri almak için ellerini açtılar; ve hiçbir şey almayınca da Yehuda'yı tokatlayıp dediler. "Askerlerine ve hizmetçilerine ödemedede bulunmayacaktın da, ne diye taç giydin aptal kral?"

Yazıcılar ve Ferisîlerle birlikte önde gelen kâhinler, Yehuda'nın kırbaçlarla ölmemiş olduğunu görünce, Pilatus'un onu serbest bırakmasından korkarak, valiye para hediyesinde bulundular. O da bunu alıp, Yehuda'yı ölüm suçlusu olarak yazıcılara ve Ferisîlere verdi. Bunun üzerine, onun yanı sıra iki hırsız da çarmıhta ölüm cezasına çarptırıldılar.

Sonra onu, suçluları astıkları Kalveri dağına götürdüler ve orada, daha çok rezil olsun diye çıplak olarak çarmıha gerdiler.

Yehuda, bağırımdan başka gerçekte bir şey yapmadı. "Allah, suçlunun kurtulup gittiğini ve benim de haksız yere öldüğümü göre göre, beni neden terk ettin?"

Cidden diyorum ki, Yehuda'nın sesi, yüzü ve şekli İsa'ya o kadar benziyordu ki şakirtleri ve müminleri onun İsa olduğuna tamamen inandılar; bu yüzden bazıları, İsa'nın sahte bir peygamber olduğuna ve gösterdiği mucizeleri büyü sanatıyla gerçekleştirdiğine inanarak, İsa'nın doktrininden ayrıldılar; çünkü, İsa dünyanın sonunun yaklaştığı zamana kadar ölmeyeceğini söylemişti. Çünkü, o zaman dünyadan alınmalıydı.

Öte yandan, İsa'nın akidesinde sapasağlam devam edenler, ölenin tümüyle İsa'ya benzediğini görüp İsa'nın demiş olduğu şeyleri de hatırlamadıklarından üzüntüye kapıldılar. Ve İsa'nın annesinin eşliğinde Kalveri dağına gidip, İsa'nın ölümünde sürekli ağlayarak bulunmakla kalmadılar, aynı zamanda Nikodemus ve Aberimetyalı Yusuf'un aracılığıyla İsa'nın vücudunu gömmek için validen aldılar. Ve, kesinlikle kimsenin inanmayacağı ağlamalarla onu çarmıhtan indirip yüz liralık çok kıymetli merhemlerle sararak, Yusuf'un yeni mezarına gömdüler.¹⁴³

143 İsa'nın dininden ilk önemli sapmaların bu 'çarmıha gerilme' olayı üzerine meydana geldiği anlaşılıyor. Bu yüzden, sonradan tahrif edilmemişlerse 'Kanonik İnciller'de çarmıha gerilenin Hz. İsa olduğu ve üç gün sonra dirilip kıyam ettiği anlatılmaktadır. Matta, 27-28; Markos, 15; Luka, 23-24.

218 Sonra, herkes kendi, evine döndü. Bunu yazan Yuhanna ve kardeşi Yakup'la birlikte, İsa'nın annesiyle beraber Nasıra'ya gitti.

Allah'tan korkmayan şakirtler geceleyin gidip, Yehuda'nın cesedini çalarak sakladılar ve İsa'nın yeniden dirildiğini yaydılar; bu yüzden büyük karışıklık doğdu. O zaman, başkâhin, aforoz cezasını göze almadan, kimsenin Nasıralı İsa'dan söz etmemesini emretti. Ve, büyük bir işkence başladı; pek çokları taşlandı, pek çokları dövüldü ve pek çokları ülkeden sürüldü; çünkü, bu konuda ağızlarını tutamıyorlardı.

Nasıra'ya, çarmıhta ölmüş bulunan hemşehrileri İsa'nın yeniden dirildiği haberi geldi. Bunun üzerine, bu (satırlar) 1 yazan İsa'nın annesinden ağlamayı bırakıp, sevinmesini rica etti. Çünkü, oğlu yeniden dirilmişti. Bunu duyan bakire Meryem ağlayarak dedi. "Kudüs'e gidip oğlumu bulalım. Onu gördüğüm zaman rahat ölebilirim."

219 Bakire, başkâhinin fermanının çıktığı gün, bu (satırlar)1 yazan, Yakup ve Yuhanna'yla birlikte Kudüs'e döndü.

Burada, Allah'tan korkan bakire, başkâhinin fermanının haksız olduğunu bilmesine rağmen, yanında kalanlara oğlunu unutmalarını emretti. O zaman, herkes ne kadar da müteessir oldu! İnsanların kalbini gözleyen Allah biliyor ki, muallimimiz İsa olduğuna inandığımız Yehuda'nın ölümünün üzüntüsüyle, onu yeniden dirilmiş görmenin arzusu arasında, İsa'nın annesiyle birlikte bitip tükeniyorduk.

Bu yüzden, Meryem'in koruyucuları olan melekler, İsa'nın meleklerin eşliğinde kaldığı üçüncü göğe çıkıp, her şeyi İsa'ya anlattılar.

Bunun üzerine İsa, kendisine annesini ve şakirtlerini görme gücü vermesi için Allah'a dua etti. O zaman Rahîm olan Allah, dört gözde meleği Cebrail, Mikâil, Rafail ve Uriel'e İsa'yı annesinin evine götürüp, yalnızca akidesine

inananlarca görülmesine izin vererek, üç gün sürekli olarak kendisini gözetmelerini emretti.

İsa nurla çevrilmiş olarak, bakire Meryem'in, iki kız kardeşi Marta ve Meryem Magdalen, Lazarus, bu (satırlar)ı yazan, Yuhanna, Yakup ve Petrus'la birlikte kalmakta olduğu odaya geldi. Bunun üzerine, herkes korkudan ölü gibi düştü.

Ve İsa annesini ve diğerlerini yerden kaldırıp dedi: "Korkmayın, çünkü ben İsa'yım; ve ağlamayın, çünkü ben diriyim, ölmüş değilim." Herkes uzun bir süre İsa'nın karşısında kendinden geçmiş gibi kaldı; çünkü, İsa'nın öldüğüne artık inanmış bulunuyorlardı. Sonra, Bakire ağlayarak dedi: "Söyle bana oğlum, sana ölüleri diriltme gücü veren Allah neden yakınlarının ve dostlarının utancına rağmen ve akidenin (düştüğü) utanca rağmen senin ölmene izin verdi? Çünkü seni seven herkes âdeta ölmüş durumda."

220 İsa annesini kucaklayıp cevap verdi: "İnan bana anne, çünkü sana gerçekten diyorum ki, ben hiç ölmedim; Allah beni dünyanın sonuna kadar saklamış bulunuyor." Ve, bunu deyip, dört meleğe görünmelerini ve meselenin nasıl geçtiği konusunda şahitlik etmelerini rica etti.

Bunun üzerine, melekler dört parlak güneş gibi göründüler, öyle ki, herkes korkudan yine ölü gibi (yere) düştü.

O zaman İsa meleklerle, görünebilsinler ve konuştukları annesiyle ashabı tarafından duyulabilsin diye, giymeleri için dört keten bezi verdi. Ve, her bir kimseyi (yerden) kaldırıp, rahatlatarak dedi: "Bunlar Allah'ın elçileridir; Allah'ın gizliliklerini bildiren Cebrail, Allah'ın düşmanlarına karşı savaşan Mikâil, ölenlerin ruhlarını alan Rafail (Azrail) ve herkesi Son Gün'de Allah'ın mahkemesine çağırarak olan Uriel (İsrafil).

O zaman dört melek, Allah'ın İsa'yı nasıl çağırdığını ve bir başkasını sattığı cezayı çekmesi için Yehuda'yı nasıl değiştirdiğini Bakire'ye naklettiler.

Sonra, bu (satırlar)ı yazan dedi: "Ey muallim, sen bizimle birlikte kalırken benim için meşru olduğu gibi, şimdi de sana soru sormak benim için meşru mudur?"

İsa cevap verdi: “Ne istersen sor Barnabas, sana cevap vereceğim.”

O zaman bu (satırlar)ı yazan dedi: “Ey muallim, Allah Rahîm olduğu hâlde, neden senin öldüğüne inandırarak bize eziyet etti? Ve, annen senin için o kadar ağladı ki, nerdeyse ölecekti. Ve Allah’ın bir mukaddesi olan sen, Allah neden üzerine, Kalveri dağında hırsızlar arasında öldürüldüğün iftirasının atılmasına izin verdi?”

İsa cevap verdi “İnan bana Barnabas, her günahı ne kadar küçük de olsa, Allah’a karşı günahla suç işlendiğinden, Allah büyük ceza ile cezalandırır. Bu nedenle, annem ve benimle birlikte olan imanlı şakirtlerin beni birazcık da dünya sevgisiyle sevdiklerinden, adaletli olan Allah, cehennem alevleriyle cezalanmaması için bu sevgiyi şu andaki üzüntüyle cezalandırdı ve her ne kadar ben dünyada suçsuz idiysem de, insanlar bana ‘Allah’ ve ‘Allah’ın oğlu’ dediklerinden, Hüküm Günü’nde şeytanların alayına uğramayayım diye, Allah; herkesi benim çarmıhta öldüğüme inandırarak, bu dünyada Yehuda’nın ölümüyle insanların alayına uğramamamı diledi. Ve bu alay, geldiği zaman bu aldanmayı Allah’ın kanununa inananlara açıklayacak olan Allah’ın elçisi Muhammed’in gelişine kadar sürecektir.”¹⁴⁴

Bu şekilde konuştuğundan sonra İsa dedi: “Sen adilsin ey Allah’ımız Rab, çünkü sonsuz şan ve şeref ancak Sana aittir.”

221 *Ve İsa bu (satırlar)ı yazana dönüp dedi:* “Bak Barnabas, benim dünyada kalışım süresince tüm olup bitenlerle ilgili olarak benim İncil’imi elbette yazmalısın. Ve, aynı şekilde Yehuda’nın başına gelenleri de yaz ki, müminler aldanmasın ve herkes gerçeğe inansın.”

O zaman, yazan cevap verdi: “İnşallah her dileği yaparım ey muallim, ama Yehuda’nın başına gelenler nasıl oldu bilmiyorum, çünkü hepsini görmedim.”

144 Nitekim, Kur’an’da açıkça ifadesini bulduğu üzere, Hz. İsa hakkındaki gerçeği, onun Allah’ın resulü olduğunu ve öldürülmeyip, ref edildiğini Hz. Muhammed (s.a.v.) açıklamıştır.

İsa cevap verdi: “İşte her şeyi gören Yuhanna ve Petrus, olup bitenlerin hepsini sana söylerler.”

Ve sonra İsa kendisini görmeleri için bize, imanlı şakirtlerini çağırmanızı emretti. O zaman Yakup ve Yuhanna, Nikodemus ve Yusuf’la birlikte yedi havari ve yetmiş ikiden başka daha pek çoklarını topladılar ve hepsi İsa ile birlikte yemek yediler.

Üçüncü gün İsa dedi: “Annemle birlikte Zeytinlik Dağı’na gidin, çünkü, oradan yeniden göğe çıkacağım, beni kimin götürdüğünü görürsünüz.”

Korkularından Şam’a kaçmış bulunan yetmiş iki şakirdin yirmi beşi dışında herkes oraya gitti. Ve hepsi ibadet hâlindeyken, İsa öğleyin Allah’a senada bulunan çok sayıda melek geldi ve yüzünün nuru herkesi korkudan sararttı ve yüz üstü yere düştüler. Ama, İsa kendilerini kaldırıp, rahatlatarak dedi: “Korkmayın. ben mualliminizim.”

Ve, kendisinin ölüp yeniden dirildiğine inananları uyarak dedi: “Şimdi, siz beni ve Allah’ı yalancılar yerine mi koyuyorsunuz? Çünkü Allah bana, size söylediğim gibi hemen hemen dünyanın sonuna kadar yaşamayı bahşetmiştir. “Bakın size diyorum ki, ben değil, hain Yehuda öldü. Dikkat edin, çünkü şeytan sizi aldatmak için her çabayı gösterecektir, ama siz tüm İsrail’de ve dünyanın her yanında duyduğunuz ve gördüğünüz bütün şeyler için benim şahitlerim olun.”

Ve İsa böyle konuşup, müminlerin kurtuluşu ve günahkârların hidayeti için Allah’a dua etti. Ve duası sona erdi, annesini kucaklayıp dedi: “Selâm sana anneciğim. seni ve beni yaratan Allah’a dayan.” Ve böyle söyleyip, şakirtlerine dönerek dedi: “Allah’ın lütfu ve rahmeti sizinle olsun.”

Sonra, orada bulunanların gözleri önünde dört melek onu göğe çıkardılar.¹⁴⁵

145 Bu konu, Hristiyanlığın tarihinde olduğu gibi, ‘İslâm’ tarihinde de yüzyıllardır tartışılmaktadır. Hristiyanlar genellikle, Kanonik İnciller’de anlatıldığı şekilde Hz. İsa’nın çarmıha gerilerek öldürüldüğüne ve üç gün sonra dirilip ‘kıyam’ ettiğine, yani göğe çekildiğine inanmaktadırlar. Yine, Kanonik İnciller’de ve yer yer Barnabas İncili’nde de geçtiği

222 İsa ayrıldıktan sonra, şakirtler İsrail'in ve dünyanın değişik bölgelerine dağıldılar ve şeytanın nefret ettiği hak, her zaman olduğu gibi, Batılın işkencelerine uğradı. Çünkü şakirtmiş gibi görünen birtakım şerli insanlar İsa'nın öldüğünü ve tekrar dirilmediğini yazdılar. Diğer bazıları, onun gerçekten öldüğünü, ama tekrar dirildiğini yazdılar. Bir diğerleri ise İsa'nın Allah'ın oğlu olduğunu yazdılar ve yazıyorlar; aralarında aldatılmış olan Pavlos da vardır. Ama biz, yazabildiğimiz kadarını Allah'tan korkanlara anlatıyoruz ki, Allah'ın son Hüküm Günü'nde kurtulabilsinler. Âmin!

İNCİL'İN SONU

üzere, Hz. İsa'nın kıyamete yakın döneceği de Hristiyanlar tarafından kabul edilmektedir.

Bu noktada bizi ilgilendiren, Kur'an ve hadislerde bu sorun hakkında ne dendiğidir. Hz. İsa'nın öldürülmediği, yani Yahudilerin iddia ettikleri ve Kanonik İnciller'de anlatıldığı gibi, onun Yahudiler elinde can vermediği Kur'an'da açıkça ifade olunduğundan, bu noktada herhangi bir Müslüman'ın şüpheye düşmesi düşünülemez:

“..Onu öldürmediler ve onu asmadılar, fakat kendilerine benzetildi; onda ihtilâfa düşenler şüpheşiz onda bir şek içindedirler. Zanna uymaktan başka bir ilmi yoktur onların. Yakînen onu öldürmediler.” (Nisa 4/157).

SONSÖZ

Kur'an, âyette de açıkça ifade olunduğu gibi, Hz. İsa'nın öldürülmediğini, çarmıhta can vermediğini vurguyla belirtmekte ve bir 'benzetme' olduğunu ifade etmektedir. Âyetteki 'benzetildi' diye tercüme ettiğimiz 'şübbihe' mechul fiilin faili Hz. İsa ise, buradaki 'benzetme'yle, Barnabas'm anlattığı şekilde, birinin (belki, Yehuda İskariyot) Allah tarafından Hz. İsa'ya benzetilerek asılması olayına değinildiğini kabul etmeye herhangi ciddi bir engel yoktur.

İslâm tarihinde tartışmaya yol açan nokta, daha çok Hz. İsa'nın ölüp ölmediği, ölmeden 'göğe' çekilip çekilmediği ve kıyamete yakın yeryüzüne dönüp dönmeyeceği konusudur. Hoş, bu konuda da genelde bir ittifakın olduğunu söyleyebiliriz, Ne var ki, İslâm'ı, hadisleri ve İslâm tarihini son yüzyılda müsteşriklerin etkileri altında ve bütünüyle rasyonel sebep-sonuç kanunları çerçevesinde inceleyen birtakım anti-Selef 'Selefi' araştırmacılar. bunu bir tartışma konusu hâline getirerek, Hz. İsa'nın kesinlikle öldüğünü ve kıyamete yakın dönmesinin sözkonusu olmadığını iddia etmişler ve etmektedirler. Biz, önce bu konudaki yaklaşımların tutarsızlığını verip sonra da konuyu Kur'an ve hadisler çerçevesinde kısaca ele almak niyetindeyiz.

Son asırda hadislere, İslâm'a, İslâm tarihine rasyonel sebep-sonuç kanunları çerçevesinde yaklaşma İslâm'ı her şeyden önce ilâhî bir din olmaktan çıkarıp, âdeta salt ekonomik, sosyal ve siyasal bir sistem durumuna indirgemıştır. Oysa, din her şeyden önce bir 'rasyon' değil, bir 'kalp ve ruh' meselesidir: Dinde çoğunluğun rasyonuna, istidlâllerine aykırı öğeler elbette bulunacaktır. Onun için din akıl, daha doğrusu

'rasyon' üstü ve ötesi vahye dayanır. Bu nedenle, akla düşen vahyin doğruluğunu ve yanlışlığını tartışmak değil, karşısına gelen her şeyi vahiy çerçevesinde değerlendirmek, kendince çözüm getiremediği noktalarda 'şimdilik' kaydıyla susmaktır. Bu yapılmadığı zaman, ortada vahye dayalı ve ilâhî menşeli din kalmaz, onun yerini kuru bir 'sistem' alır. İşte, İslâm'ı böyle bir sistem olarak algılayanlar, XVIII ve XIX. yüzyıllarda Batı'da Hristiyanlığın fizik bilimi çerçevesinde incelenmesi örneği, değişkenin değişmezi açıklayamayacağı bedihî bir gerçekken İslâm'ı bütünüyle rasyonel ve fizikî normlar çerçevesinde ele almaya girişmişlerdir. Bu girişim sonunda, nasıl önceki yüzyıllarda Batı'da kâinatın altı günde yaratıldığı inkâr edilmiş, evrim vb. tabii seçmecilik her türlü kofluğu ve yanlışlığına rağmen etkili olabilmiş, Nuh Tufanı eski Babil ve Keldanî yazıtlarında da anlatıldığı için reddedilmişse, aynı şekilde Hz. İsa'nın ref'i, Mehdî'nin zuhuru, Hz. Peygamber'in birtakım mucizeleri de modern İslâm âlimlerince kabul görmemiş, hatta dinin en derin ve kalbî-ruhî yanı olan İslâm tasavvufu Hint, Yunan ve İran'dan ödünç alma bir şey olarak değerlendirilir hâle gelmiştir. Oysa, kesin olarak bilmekteyiz ki, Hz. Âdem'den bu yana El-İslâm temelde aynı kalmıştır ve tarihte resul gönderilmediği ümmet ve kavim yoktur. İnsanlığın ilk dini El-İslâm'dır ve temelde bir olmakla birlikte, önemsiz birtakım farklı öğeler taşıdıkları için bugün çeşitli adlarla adlandırılan tüm diğer dinler El-İslâm'dan sapmanın sonucudur; dolayısıyla her dinde El-İslâm'dan öğeler bulunmaktadır ve tahrif edilmiş olmakla birlikte, Tevrat ve İnciller'de, Kur'an'dan da rahatça anlaşılacağı gibi pek çok gerçek yanlar vardır. Bütün bunlar, insanlığın ilk dininin ve hak dinin tek ve El-İslâm olduğunu gösteren kesin delillerdir. Nitekim, İslâm'da, özellikle hadis ilminde bir olayın pek çok rivayet ve rivayet yollarının bulunuşu, onun reddinin değil, kabulünün nedenidir. Bununla birlikte, El-İslâm'a ve özelde İslâm'a zamanla ona yabancı akidelerin girdiğini de inkâr edecek değiliz. Yalnız, bu akideler âlimlerce büyük ölçüde ayıklanmıştır. Sonra Kur'an ve büyük miktarda her konuda bize yetecek kadar sahih hadis

elimizde mevcuttur. Dolayısıyla, biz tabii bilimlerin verilerine göre Kur'an ve hadisi değil, hadis ve Kur'an'a göre tabii bilimlerin verilerini değerlendiririz. Aksi bir tutum, Kur'an'ı ve hadisi beşerin ürünü tabii bilimlere bağlı ve tâbi kılar. Burada, ilginç bir örnekle bu konuyu bağlamak istiyoruz.

Bir gün Resulullah'a sorulur, "Dünya neyin üzerinde duruyor?" diye Resulullah 'öküzün' der; bir başka gün aynı soru başkalarınınca sorulduğunda bu defa cevap, "balığın" şeklinde olur.

Kur'an ve hadisler bütünüyle muhkem olduğu gibi, bütünüyle müteşabih özelliktedir de. Çünkü, Kur'an ve hadis 14 asır önceki çöl Araplarma hitap edip, onları tatmin ettiği ve sorunlarını çözdüğü gibi, kıyamete kadar her yerde, her dönemde ve her seviyedeki insana da hitap edip, her türlü sorunu çözücü niteliktedir; bu da onların müteşabih olmasını gerekli kılmıştır. Resulullah'ın yukarıdaki cevabı o zamanki soranı tatmin etmiştir. Fakat, aradan 13 asır geçtikten sonra, dünyanın 'öküz ve balık' üzerinde durmadığı anlaşılınca, hadisin bugüne hitap eden yönünü kavrayamayan Batı kafalı müslüman bilgin, hadisi inkâr yoluna gitmiştir. Oysa, Kur'an'a ve Sünnet'e vâkıf bir âlim bunun çok güzel bir izahını yapabilmiştir: Hadis bugünkü anlayışımıza göre, birkaç vecih ifade etmektedir. Önce, yeryüzü güneşin çevresinde dönerken burçlara uğrar; işte Resulullah'a bu sorunun sorulduğu birinci günde dünya 'öküz-sevr' burcunda, diğer günde ise 'balık-hut' burcunda olmuş olabilir.

İkinci olarak, Allah fiillerini sebeplerle gizler ve bu fiillerin kevnî plandaki nedenleri inancımıza göre 'melekler'dir. İşte, yeryüzünde karalara müvekkel meleğin adı 'Sevr', denizlere müvekkel meleğin adı da 'Hut'tur; hadis bunu da ifade etmektedir.

Üçüncü olarak, bugün bile insana, özellikle çiftçilere kadar en yararlı hayvan 'öküz'ken, denizde en yararlı hayvansa 'balık'tır; yani insanlar öküz ve balıkla yaşamaktadırlar; hadis veciz bir şekilde bunu da ifade etmektedir. Şu hâlde, bize düşen bugünkü bilgilerimizle anlayamadığımız, aklımızın ermediği vahyî bilgileri inkâr yoluna gitmek değil, ifade ettikleri anlam ortaya çıkıncaya, 'tevil'leri belirinceye kadar durmak ve susmaktır.

Hız. İsa'nın öldürülmediği ve ref' edildiği kesindir; bu ref'in keyfiyeti nedir ve Hız. İsa ölmüş müdür? Önce bu konudaki Kur'an âyetlerine bakalım:

“O zaman ki. Allah dedi: “Ey İsa, muhakkak seni VEFAT ETTİRECEK ve seni KENDİME REF' EDECEĞİM (yükseleceğim) ve seni küfredenlerden tathir edecek ve sana uyanları kıyamet gününe kadar küfredenlerin üstünde kılacağım..” (Â-i İmran 3/55).

“Onu öldürmediler ve onu asmadılar, fakat kendilerine benzetildi. Fakat, Allah onu KENDİSİNE REF' ETTİ (yükseletti)..” (Nisa 4/157).

“(İsa dedi)... “Ben içlerinde bulunduğum sürece üzerlerinde şahittim; beni VEFAT ETTİRDİĞİN zaman. Sen üzerlerinde gözetleyici oldun,.” (Mâide 5/117).

Hız. İsa'nın öldüğünü ileri sürenler, bu âyetlerde teveffa fiilini delil getirmektedirler; onun öldüğüne karşı çıkanlar ise, bu fiilin ‘uyumak’ anlamına da geldiğini ifade etmektedirler. İkincilerin tevili zorlamalıdır. Evet, teveffa, kelime anlamıyla ‘ölmek’ değil ‘vaktine erişmek, yerine getirmek, sözde durmak, vefalı olmak’ gibi anlamlardadır. Bu nedenle, Kur'an'da, uyku ölüme benzetildiğinden ‘uyutmak, uyku hâlinde nefisleri kabzetmek’ anlamında olmakla birlikte, daha çok ölümü ifade etmektedir. Fakat, ‘teveffa’ ile kastedilen, mutlaka bildiğimiz anlamda ‘ölüm’ değildir; bu fiille kastedilen, dünya hayatından çekilmektir; ölüm de böyle bir çekiliş olduğundan, onun için de teveffa kullanılabilir. Nitekim Türkçedeki vefat kelimesi de bu fiille ilgilidir, O hâlde. Kur'an'da da ifade olunduğu üzere Hız. İsa ‘vefat etmiştir.’ Fakat bu vefatın diğer insanlarınki gibi olmadığı da Kur'an'da apaçıktır. Şöyle ki:

Hız. İsa doğumuyla insanlık tarihinde başa dönüşün sembolüdür; o babasız yaratılmış ve kendisine hassaten ‘Ruhullah, Kelimetullah’ denmiştir; onun insanlık için yerine getireceği özel bir fonksiyon vardır. Dolayısıyla ‘vefat’ı da ayrı bir durum arz etmiştir. O vefat etmiş, dünya hayatından çekilmiş, fakat, diğer ilgili âyetlerle birlikte, Nisa 4/157’de özellikle

ifade olunduğu gibi Allah onu kendisine ref' etmiştir; başka hiçbir insan için değil de, yalnızca Hz. İsa için bu özel ref' edilmenin kullanılışı, onun vefatının da diğer insan gibi olmadığını gösterir. Onun öldüğünü söyleyenler, bu ref' edilmenin manevi yücelik ifade ettiği şeklinde, çok zorlamalı bir teville başvururlar. Sonra, Arapçada ve Kur'an'da ölümü ifade eden asıl ana kelime mevttir, Hz. İsa için 'mevt' kelimesi kullanılmayıp, ısrarla teveffa kelimesi kullanılmakta ve onun bir de ref' edildiğinden söz edilmektedir. Yani, o ceset ve ruhuyla birlikte, daha açık bir deyişle ruhu cesedindeyken, yani mevti tatmadan dünya hayatından çekilmiştir; bizim ref'ten anladığımız budur. O bizim bilmediğimiz bir hayatı yaşamaktadır. Nitekim, bu konuya en güzel açıklığı, getiren Bedüzzaman Said Nursî hazretleri şunları söylemektedir:

“SUAL: Hz. Hızır aleyhisselâm hayatta mıdır? Hayatta ise niçin bazı mühim ulema hayatını kabul etmiyorlar?”

Elcevap: Hayattadır, fakat meratib-i hayat beştir. O, ikinci mertebededir. Bu sebepten bazı ulema hayatından şüphe etmişler:

Birinci Tabaka-i Hayat: Bizim hayatımızdır ki, çok kayıdlarla mukayyedir.

İkinci Tabaka-i Hayat: Hazret-i Hızır ve İlyas aleyhimeselâmm hayatlarıdır ki, bir derece serbesttir. Yani, bir vakitte pek çok yerlerde bulunabilirler. Bizim gibi beşeriyet levazımatıyla daimî mukayyed değillerdir.

Üçüncü Tabaka-i Hayat: Hazret-i İdris ve İSA aleyhimeselâmın tabaka-i hayatlarıdır ki, beşeriyet levazımatından tecerrüd ile melek hayatı gibi bir hayata girerek, nuranî bir letâfet kesbeder. Âdeta, beden-i mesalî letâfetinde ve cesed-i necmi nuraniyetinde olan cism-i dünyevîleriyle semavatta bulunurlar.

Ahırzamanda İsa aleyhisselâm gelecek, Şeriat-ı Muhammediye (s.a.v.) ile amel edecek” mealindeki hadisin sırrı şudur ki, ahir zamanda (kısaltarak ve sadeleştirerek) tabiî felsefenin yol açacağı küfür cereyanı karşısında İsevîlik tasaffî ederek İslâmiyet'e inkılâb edecek ve İsevîlik şahs-ı

manevîsi o dinsizliğin şahs-ı manevîsini öldürdüğü gibi, Hz. İsa aleyhisselâm da o dinsizliğin şahs-ı manevîsini temsil eden Deccal'i öldürecek, yani inkâr-ı ulûhiyyet fikrini öldürecek.

Dördüncü Tabaka-i Hayat: Şüheda hayatıdır.. Onlar kendilerini ölmüş bilmiyorlar...

Beşinci Tabaka-i Hayat: Ehl-i kuburun hayat-ı ruhanîleridir. Evet mevt; tebdîl-i mekândır, ıtlak-ı ruhtur, vazifeden terhistir. idam ve adem ve fena değildir.." (*Mektûbat*, s. 3-5.)

İşte, son senelerde sözde İslâm'ı bildiklerini iddia eden bir sürü İslâmî kitaplar yazanlardan bazılarının, senetleri 'akva'l-kaviyy-esahh-ı sahih' de olsa kabul edemeyiz şeklindeki cüretli iddialarının aksine, biz sahih hadisleri inkâr edebilecek cüreti kendimizde göremediğimizden, Hz. İsa'nın kıyamete yakın inip, Hz. Mehdî ile birleşerek hınzırı öldüreceğini, kim senin kabul etmeyeceği derecede malı yayacağını, tek bir secdenin o zaman dünya ve içindekilerden hayırlı olacağını ve haçı kıracağını kabul ediyoruz. Bu konudaki hadisler *Kütüb-i Sitte* dâhil tüm sahih hadis kitaplarında geçtiği gibi, (Buharî, II, 256, Müslim (Sofuoğlu tercümesi), VIII, 429, Tirmizî (Mollamehmedoğlu tercümesi); HN. 2334, c. IV) Kur'an'da da bu konudaki şu âyet hayli önemlidir:

Ehl-i Kitap'tan herkes ölümünden önce mutlaka ona inacaktır, Ve kıyamet günü o onların üzerine şahit olur." (Nisa 4/159).

Âyette, 'ölümünden önce' ifadesinin aslı kable mevtihtir; buradaki hu zamiri bazılarına göre "Ehl-i Kitap'tan herkes"e, bazılarına göre ise Hz. İsa'ya râcidir. Ehl-i Kitap'tan herkese râci olsa, o zaman her Ehl-i Kitap'm ölmeden önce Hz. İsa'ya inandığı anlamına gelir; oysa vakıa bunu doğrulamamaktadır, fakat bazıları burada, ölüm anında inandığı gibi zorlamalı bir teville başvurmaktadır. Âyetin daha doğru anlamı, Hz. İsa ölmeden önce (ki, burada vefat değil, ilginç biçimde mevt kullanılmaktadır; buradan da Hz. İsa'nın kıyamete yakın indikten sonra herkes gibi, "Her nefis ölümü tadıcıdır" âyeti gereği öleceği anlaşılır) her Ehl-i Kitap'm kendisine inanacağı şeklindedir. Bu da, kıyamete yakın olaylardandır. Allahu a'lem.